

Stjórnartíðindi

1875 - B-deild

Útgáfa 1.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af Stjórnartíðindum. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af prentuðum Stjórnartíðindum án endurgjalds. Hvorki dómsmálaráðuneytið né önnur stjórnvöld standa að gerð skjals þessa umfram það að hafa útvegað höfunduð skjalsins prentteintök af ritinu.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta landslög og önnur áþekk gögn gerð af opinberri hálfu, ekki verndar höfundalaga.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Gallar á bls. XIV, 13-20, 22-23, 48, og 54.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

STJÓRNAFTÍÐINDI

FYRIR

Í S L A N D

árið 1875.

Deildin B.

Reykjavík.

Prentuð í landsprentsmiðjunni. Prentari: Einar Þórðarson.
1876.

REGISTUR.

A. DAGSETNINGARÖÐ.

Dagsetning.	Töluröð.		Blaðsíða.
1874.			
3. júlí	24	Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Jóhannesar Kristjánssonar	23—24
18. júlí	25	Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Örms og Wulfs	24—25
7. nóvbr.	23	Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Christians konungs hins níunda í minningu þúsundaráhátíðar Íslands	21—22
1875			
12. jan.	1	Br. um skort á barnalærdómsbókum og biflúsögum	1
13. —	2	Br. um ráðstöfun fjár þess, sem veitt hefur verið til eflingar garðarektar í suðurumdæminu	1
— —	3	Br. um útbýtingu fjár þess, sem veitt hefur verið til garðarektar í vesturumdæminu	1
16. —	4	Br. um bát handa þójarfógetaembættinu í Reykjavík	2
3. febr.	5	Br. um niðurfjöfnun alþingistolls á afgangi jarða	2
4. —	6	Verðlagsskrá fyrir Austur- og Vestur-Skaptafellssýslu	2—3
4. —	7	Verðlagsskrá fyrir Borgarfjarðar, Kjósar, Gullbringu, Árnes, Rangárvalla og Vestmannaeyja sýslur og Reykjavíkurborg	4—5
15. —	8	Br. um reglugjörð um slökkvitól í Reykjavík	5—6
17. —	9	Br. um framkvæmdir á tilskipuninni um hundahald	6
— —	13	Verðlagsskrá fyrir Húnavatns og Skagafjardarsýslur	9—10
— —	14	Verðlagsskrá fyrir Eyjafjarðar og Þingeyjarsýslur og Akureyrarkaupstað	10—12
— —	15	Verðlagsskrá fyrir Norður- og Suður-Múlasýslur	12—13
27. —	10	Br. um skyldu húsmanna til að greiða heytoll	6—7
8. marz	11	Br. um styrk til að semja lýsingu á Reykjavík og Seltjarnarnesi	7—8
9. —	12	Br. um samning vöruskýrslna	8
18. —	16	Verðlagsskrá fyrir Mýra, Snæfellsnes, Hnappadals og Dalasýslur	14—15
— —	17	Verðlagsskrá fyrir Barðastrandar og Strandasýslur	15—17
— —	18	Verðlagsskrá fyrir Ísafjardarsýslu og kaupstað	17—18
20. —	19	Br. um niðurfjöfnun alþingiskostnaðar á lausafjárhundruðin	19
— —	20	Br. um göngu Höfðastrandarpóstsins	19
22. —	21	Br. um almennar fjárskoðanir í aprilmánuði á öllu kláðasvæðinu	19—20
23. —	22	Br. um styrk til að semja kennslubók í landafreði	20
14. apríl	26	Auglýsing um bann gegn gjaldgengi schlesvig-holsteinskra peninga	25
— —	27	Br. um varnir gegn nautapest og öðrum næmum fjársjúkdómum	25—26
17. —	28	Br. um vörn gegn bólusótt	26
20. —	29	Br. um vald landshöfðingja til að breyta samþykktum bæjarsjórnarinnar í Reykjavík	27
— —	30	Br. um endurborgun á tolli af vínanda, sem lekið hafði úr ílátum	27
24. —	31	Br. um fyrirmyndir fyrir vínfangagjaldabók	28
26. —	32	Br. um þóknun handa praktiseranda lækni	29
— —	33	Br. um prestsskyldurnar af Möðruvalla og Þingeyra klaustrum	29—30
29. —	34	Br. um skipti á kirkjujörð fyrir bændaeign	30
5. maí	35	Br. um álit ráðgjafa konungs um fjárkláðamálið	30—31
7. —	36	Br. um nýjar fjárskoðanir á kláðasvæðinu	31—33
19. —	37	Br. um úthlutun 1000 króna til uppgjafapresta og prestsekkna	35—36

IV

Dagsetning.	Töluröð.		Blaðsíða.
19. maí	38	Br. um úthlutun 200 króna til ljósmæðra	36
2. júní	39	Br. um árlegan styrk handa karli, er fengizt hafði við yfir- setustörf	36—37
3. —	40	Br. um að leggja niður 4 þurraúðir á umbodsjörð	37
— —	41	Br. um afgjaldslinun handa ábúðum á umbodsjörðinni Grims- stöðum	37
8. —	42	Br. um gjald af vínföngum, sem ætluð eru herskipum	38
9. —	43	Br. um peningaeklu í Skagafirði og lán handa verzlunarfélagi	38—39
— —	44	Br. um leyfi til að verzla fyrir utan hina löggiltu verzlunarstaði	39
— —	48	Br. um styrk handa börnum Jens rektors Sigurðssonar	43
— —	49	Br. um aðskilnað þegarfégetaembættisins í Reykjavík frá sýslu- mannsembættinu í Kjósar- og Gullbringusýslu	43
14. —	45	Skýrsla amtmanns um ráðstafanir gegn fjárkláðanum í maí- og júnímánuðum	39—40
— —	46	Br. um samskot í Danmörku handa nauðstöddum á Austfjörðum	40—41
15. —	47	Br. um bráðabirgðafurvarp til reglugjörðar fyrir þreppstjóra	41—42
23. —	50	Br. um póstmálasamþykktina í Bern	43—44
12. júlí	51	Br. um álit landshöfðingja um ráðstafanir gegn fjárkláðanum að vetri	44—46
16. —	52	Br. um verzlun í Kumbaravogi	46
21. —	53	Br. um skyldu jafnaðarsjóðs til að greiða laun lögregluþjóns í Reykjavík	46
— —	54	Br. um ábylisjörð handa prestunum að Möðruvallaklaustri	46—47
22. —	55	Auglýsing um lenging á frestinum til viðtöku schlesvig-hol- steinskra peninga	47
27. —	56	Br. um styrk til að veita tilsögn í meðferð á mjólk o. fl.	49
25. ágúst	57	Skýrsla amtmanns um heilbrigðisástand sauðfjárins á kláða- svæðinu í júlímánuði	49—51
26. —	58	Br. um eptirrit eptir manntalsbókum og aukatekjubókum, handa skattanefndinni	51
30. —	59	Auglýsing um fyrirskipanir landshöfðingja til upprætingar á fjárkláðanum	51—53
— —	60	Br. um framkvæmd á auglýsingunni s. d.	53—54
31. —	61	Br. um sameining Staðarhrauns- og Álptartunguprestakalls við Hitardalsbrauð	54—55
1. septbr.	62	Br. um landskuldarlinun handa landsetum á þjóðjörðum í vest- urumdæminu	55
— —	63	Br. um að leyft verði að leggja niður hjáleigu við umbodsjörð	55
— —	64	Br. um einkarjett í Danmörku til að eptirmynda ljósmyndir, sem gerðar eru á Íslandi	55
2. —	65	Br. um ferð prófessors Johnstrups til að skoða eldstöðvar á Norðurlandi	55—56
		Reikningar yfir tekjur og gjöld ýmsra sjóða og stofnana	57—76
		Skýrslur um fundi amtsráðanna í suður- og vesturömitunum	77—82
6. —	66	Br. um bókagjöf frá Ameríku	82
21. —	67	Br. um tilsögn í að varðveita matvæli	82
25. —	68	Br. um lögregluþjón á Akureyri	82—83
— —	69	Br. um eptirlit með iðni og siðgæði stúdenta	83
27. —	70	Br. um að nota fangahúslópt fyrir þinghús	83—84
13. oktbr.	71	Br. um brjefavogir handa amtmannsembætti og sýslumanns- embætti	84
14. —	72	Br. um linun í afgjaldinu af umbodsjörðinni Eystri-Lyngum	84
— —	73	Br. um linun í afgjaldinu af 4 jörðum Þykkvabæjarklausturs	84—85

Dagsetning.	Töluröð.		Bladsíða.
18. oktr.	74	Skýrsla amtmanns um fjárskoðanir í haustrjettum og um niðurskurð á Suðurnesjum	85
20. —	75	Br. um að bæjarstjórn Reykjavíkur megi taka lán til að kaupa fyrir ljósker	86
— —	76	Br. um niðurjöfnun á bæjargjöldum í Reykjavík	86
— —	77	Br. um leyfi handa sýslumanni til að búa annarstaðar en á hinu tiltekna sýslumannssetri	86
— —	78	Br. um ferðakostnað hjeraðslæknis	86
22. —	79	Br. um hungursneyð á Vestmannaeyjum	86—87
27. —	80	Br. um endurgjald fyrir lóðarspildu, sem tekin hafði verið í götu í Reykjavík	87—88
28. —	81	Br. um kostnaðarreikning dómara í einkamáli	88—89
31. —	82	Br. um skyldu húsmanna til að greiða ljóstoll	89
2. nóvbr.	91	Br. um að hafa skuli í huga, hvenær lögin geti orðið birt, þegar til tekið er í lagafrumvörpum dagur sá, er þau skulu öðlast gildi	97—98
4. —	97	Br. um frumvarp alþingis til laga um útrýmingu fjárkláðans á Suðurlandi	101—102
8. —	98	Br. um launalögin og læknaskipunarlögin	102—104
10. —	92	Br. um skattamálsnefndina	98—99
— —	94	Br. um ávörp til konungs frá hinu sameinaða alþingi	99
— —	95	Br. um skólanefndina	99—100
12. —	83	Br. um ávísanir á gjöld í landssjóðinn	90
14. —	84	Auglýsing um mótið á seenskum peningum	90—91
15. —	85	Br. um verðlaun handa skipshöfn, sem bjargað hafði 3 mönnum úr lífsháská	91—92
22. —	86	Br. um að leggja á prestakall lán til að byggja upp kirkju	92
30. —	87	Br. um breytingu á ferð póstgufuskipsins	92
— —	88	Auglýsing um breytingar á leið póstsins milli Reykjavíkur og Ísafjarðar, og á göngu Strandapóstsins	92—93
— —	89	Ferða-áætlun póstgufuskipsins 1876	93—94
— —	90	Ferða-áætlun landpóstanna 1876	94—97
6. desbr.	96	Br. um giptingu hjóna, sem eru Mormónatrúar	100
8. —	99	Br. um hvernig reikna skuli hegningartíma einhýsisfanga	104

B. EFNISRÖÐ.

Töluröð.	Dagsetning ¹ .		Blaðsíða.
Alþingi.			
		Alþingismenn, konungkjörnir	33—34
		— þjóðkjörnir	34, 42, 48 og 56
		Nöfn alþingismanna, sjá nafnaröðina.	
91	2. nóvbr.	Br. ² um að hafa, þá er ákveðinn er dagur sá, er lög skulu öðlast gildi, tillit til þess, að lögin verða ekki birt fyrr en á manntalsþingum	97—98
94	10. —	Br. um að hið sameinaða alþingi hafi ekki samkvæmt stjórnarskránni leyfi til að senda konungi ávörp	99
97	4. —	Br. um ástæðurnar til þess, að frumvarp alþingis til laga um útrýmingu fjárkláðans á Suðurlandi hafi eigi orðið staðfest með samþykki konungs	101—102
Alþingisgjald, sjá „Tollar“.			
Amtsstjórn.			
53	21. júlí	Br. um að jafnaðarsjóður suðuramtsins sje samkvæmt 60. gr. sveitastjórnartilsk. eigi skyldur að greiða laun handa lög-regluþjóni í Reykjavík	46
		R. ³ jafnaðarsjóðs norður- og austuramtsins 1873	71—72
		R. jafnaðarsjóðs vesturamtsins 1874	74—75
		R. jafnaðarsjóðs suðuramtsins 1874	75—76
		Fundur amtsráðsins í vesturumdæminu 7. og 8. júní 1875	77—79
		Fundur amtsráðsins í suðurumdæminu 14. og 15. júní 1875	79—80, 81
		Aukafundur sama amtsráðs 29. september 1875	81—82
78	20. október	Br. um að amtsráðið eigi að leggja úrskurð á beiðni hjeraðslæknis um ferðakostnað úr jafnaðarsjóðnum	86
Atvinnuvegir, sbr. „Kvikfjárrekt“.			
2	13. janúar	Br. um að fá búnaðarfjelagi suðuramtsins til ráðstöfunar fje það, sem veitt hefir verið fyrir árin 1874—75 til eflingar garðaræktar í suðuramtinu	1
3	13. —	Br. um útbýtingu fjár til eflingar garðaræktar í vesturamtinu 1874	1
23	7. nóvbr 1874.	Staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Christians konungs hins níunda í minningu þúsund ára hátíðar Íslands	21—22
24	3. júlí 1874.	Staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Jóhannesar Kristjánssonar handa fátækum og námfúsum bændaefnum í Helgastaða, Húsavíkur og Ljósavatnshreppum	23—24
25	18. júlí 1874.	Staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Örms og	

1) Þegar engu ártali er bætt við daginn, er hann á árinu 1875.

2) Br. = Brjef.

3) R. = Reikningur.

Töluröð.	Dagsetning.		Blaðsíða
		Wulffs handa unglingum af bændastjett í Suður-Þingeyjar og Norður- og Suður-Múlasýslum	24—25
		Konunglegt leyfi til að stofna og nota prentsmíðju á Akureyri	48
56	27. júlí	Br. um styrk til að veita tilsógn í meðferð á mjólk og annari innanbæjarbúsýslu	49
		R. styrktarsjóðs Christians konungs hins níunda í minningu 1000 ára hátíðar Íslands fyrir árið frá 1. septbr. 1874 til 31. ágúst 1875	57
		R. búnaðarsjóðs vesturamtsins árið 1874	60
		R. búnaðarsjóðs norður- og austuramtsins árið 1873	65—66
		R. fyrir búnaðarskólagjaldi í suðuramtinu 1873 og 1874	72—73
		R. fyrir búnaðarskólagjaldi í vesturamtinu 1873 og 1874	73—74
		Amtsráðið: um verðlaun úr búnaðarsjóði vesturamtsins	77
		Amtsráðið: um sameiningu búnaðarsjóðs vesturamtsins við búnaðarsjóði hinna amtanna	77
67	21. septbr	Br. um tilsógn í að varðveita matmæli gegn skemmdum	82
		Bólusótt, sjá „Heilbrigði manna“.	
		Brennivínsgjald, sjá „Tollar“.	
		Brunamál, sjá „Reykjavík“.	
		Búnaðarfjelög og sjóðir, sjá „Atvinnuvegir“.	
		Bækur og tímarit.	
1	12. janúar	Br. um árlegar skýrslur frá prestunum um það, sem með þarf af barnalærdómsbókum og bíflúsögum í söfnuðum þeirra	1
11	8. marz	Br. um styrk til að semja lýsingu á Reykjavík og Seltjarnarnesi	7—8
22	23. —	Br. um styrk til að semja kennslubók í landafræði	20
66	6. septbr	Br. um bókaþöf frá Ameríku til amtsbókasafnsins á Akureyri	82
		Dómsmál.	
10	27. febr	Br. um að mál, er snerta skyldu gjaldþegna til að greiða heytoll til prests, sjeu dómsmál	6—7
81	28. oktbr	Br. um, hvernig skipta skuli dómsgjöldum milli málsparta í dómsmáli, er málskostnaðurinn var látinn falla niður í	88—89
82	31. —	Br. um að ágreiningur út af skyldu gjaldþegna til að greiða ljóstoll til kirkju sje dómsmál	89
		Eldgos, sjá „Jarðeldur“.	
		Eldsvoðaábyrgð, sjá „Reykjavík“.	
		Embætti.	
4	16. jan.	Br. um kaup á báti með seglum og árum handa bæjarfógetanum í Reykjavík	2
49	9. júní	Br. um að sýslumannsembættið í Gullbringu- og Kjósarsýslu verði ekki sem stendur aðgreint frá bæjarfógetaembættinu í Reykjavík	43

Töluröð.	Dagsetning.		Blaðsíða.
71	13. oktbr.	Br. um póstsendingavog handa amtmannsembætti og brjefavog handa sýslumannsembætti	84
		Embætti, veitt og óveitt	
		Sýsluembætti:	
		Þingeyjarsýsla	56
		Settur sýslumaður í fjárkláðamálinu í Reykjavíkur kaupstað Gullbringu og Kjósarsýslu og nokkrum hluta af Árnessýslu	80
		Prófastsembætti:	
		Snæfellsnes prófastsdæmi	8
		Norður-Þingeyjar prófastsdæmi	20
		Prestaembætti:	
		Í Austur-Skaptafells prófastsdæmi: Bjarnanes	28
		Í Vestur-Skaptafells prófastsdæmi: Kálfafell á Síðu	56
		— — — — — Ásar	28
		— — — — — Meðallandsþing	28
		— — — — — Reynisþing	100
		Í Rangárvalla prófastsdæmi: Stóradalsþing	28
		— — — — — Vestmannaeyjar	48, 56
		Í Árness prófastsdæmi: Stokkseyri og Kaldaðarnes	8, 42, 56
		— — — — — Torfastaðir, Brœðratunga og Haukadalur	8, 20, 42
		— — — — — Úthlið	20, 34
		— — — — — Skálholt	20, 34
		Í Borgarfjarðar prófastsdæmi: Melar og Leirá	8, 20, 48
		— — — — — Lundur og Fitjar	28, 42, 56
		— — — — — Hestþing	48
		Í Mýra prófastsdæmi: Borg og Álptanes	8, 28
		— — — — — Staðarhraun og Álptártunga	54—55
		— — — — — Hítarnesþing	56, 80
		Í Snæfellsness prófastsdæmi: Setberg	20, 28, 42
		— — — — — Nesþing	20, 34
		Í Vestur-Ísafjarðar prófastsdæmi: Sandar	48
		Í Norður-Ísafjarðar prófastsdæmi: Ögurþing	34
		Í Stranda prófastsdæmi: Staður í Steingrímsfirði og Kaldrananes	48
		Í Húnavatns prófastsdæmi: Bergstaðir og Bólstaðarhlíð	56
		Í Skagafjarðar prófastsdæmi: Fagranes og Sjáfarborg	8
		— — — — — Hvammur og Keta	48
		Í Eyjafjarðar prófastsdæmi: Stærri Árskógur	56
		Í Suður-Þingeyjar prófastsdæmi: Grenjaðarstaður	48
		— — — — — Þóróddstaður og Ljósavatn	100
		— — — — — Þönglabakki og Flatey	28
		Í Norður-Þingeyjar prófastsdæmi: Svalbarð	28
		Í Suður-Múla prófastsdæmi: Dvergasteinn	42
		Skólakennaraembætti:	
		4. kennaraembættið við hinn lærða skóla	80
		Kennarinn í dýrafærði og steinafærði við hinn lærða skóla	100
		Læknisembætti:	
		Hjæraðslæknisembætti í Húnavatnssýslu	56
		Málaflutningssýslun við yfirdóminn	48
		Embættismenn	
48	9. júní	Br. um árlegan styrk handa 3 yngstu börnum Jens rektors Sigurðssonar	43
77	20. oktbr.	Br. er leyfir sýslumanni að hafa um tíma aðsetur annarstaðar en á hinu lögboðna sýslumannssetri	86

Töluröð.	Dagsetning.		Blaðsíða.
98	8. nóvbr.	Br. um ýms fyrirmæli laganna frá 15. oktbr. 1875 um laun embættismanna og laganna s. d. um aðra skipun læknahjæraða	102—104
		Eptirlaun, sjá „Embættismenn“.	
		Fanga- og hegningarhús.	
70	27. septbr.	Br. um að hafa lopt í fangahúsi fyrir þinghús	83—84
99	8. desbr	Br. um hvernig reikna skuli hegningartíma fanga, er hafður er í einhýsi	104
		Fjárkláði, sjá „Kvikfjárrækt“.	
		Framfærsla sveitarómaga.	
		R. um árið 1873 fyrir gjafasjóði Guttorms prófests Þorsteinssonar til fátækra í Vopnafirði	66—67
		R. um árið 1873 fyrir gjafasjóði Pjeturs Þorsteinssonar sýslumanns	67
		R. um fardagaárið 1872—73 fyrir gjafasjóði Jóns Sigurðssonar	67—68
		R. um fardagaárið 1872—73 fyrir gjöf Jóns Sigurðssonar til Vallnahrepps	69
		R. um árið 1873 fyrir styrktarsjóði handa fátækum ekkjum og munaðarlausum börnum í Eyjafjarðarsýslu og Akureyrar kaupstað	69
		Amtsráðin: um stofnun amtsfátækra sjóða fyrir vestur- og suðurömtin	78, 80
		Gjafir, sjá „Bækur“ og „Sjóðir“.	
		Gjaldheimtur.	
31	24. apríl	Br. um fyrirmynd fyrir vinfangagjaldabók	27—28
83	12. nóvbr	Br. um að gjaldheimtumadur sje ekki skyldur að taka við ávísunum á verzlunarhús í Kaupmannahöfn upp í lestagjald og brennivínsgjald	90
		Gufuskipsferðir.	
87	30. nóvbr.	Br. um breytingar á ferðaáætlun póstgufuskipsins	92
89		Ferðaáætlun póstgufuskipsins	93—94
94	10. nóvbr	Br. um ávarp hins sameinaða alþingis um gufuskipsferðir meðfram ströndum Íslands	99
		Hallæri.	
79	22. oktbr	Br. um lán til að afstýra hungursneyð á Vestmannaeyjum	86—87
		Hegningarhús, sjá „Fanga og hegningarhús“.	
		Heiðursgjafir og heiðursmerki.	
		Heiðursgjafir úr styrktarsjóði Christians konungs hins níunda	80
		Menn sæmdir verðlaunum og heiðursmerkjum, sjá nafnaröðina	
		Heilbrigðishagir.	
		sbr. „Læknar og læknasjóðurinn“.	
28	17. apríl	Br. um að bólusóttin gangi í Danmörk og Svíaríki	26
38	19. maí	Br. um úthlutun styrktarfjár ljósmæðra	36

Töluröð.	Dagsetning.		Bladsíða.
39	2. júní	Br. um styrk handa karlmanni, sem gegnt hafði yfirsetustörfum	36—37
		Hjúskapur,	
96	6. desbr.	Br. um að sýslumaður gefi saman hjón, sem bæði eru Mormónstrúar	100
		Hreppstjórn,	
		sbr. „Lögreglustjórn“.	
9	17. febr.	Br. um framkvæmd á tilskipun um hundahald	6
70	27. septbr.	Br. um að hafa hreppaping í fangahússlopti	83—84
		Hundahald.	
9	17. febr.	Br. um framkvæmd á fyrirmælum tilsk. 25. júní 1869 um hundahald	6
		Jafnaðarsjóðir,	
		sjá „Amtsstjórn“.	
		Jarðeldur.	
46	14. júní	Br. um gjafir í Danmörku handa þeim, sem orðið höfðu fyrir skaða af jarðeldi og öskufalli	40—41
65	2. septbr.	Br. um vísindalega rannsókn á eldgosum	55—56
		Kennsla,	
		sjá „Bækur“ og „Skólar“.	
		Kirkjur.	
34	29. apríl	Br. um skipti á kirkjujörð fyrir bænda eign	30
		R. Möðruvallaklausturskirkju, fardagaárið 1872—73	63—64
		R. Flateyjarkirkju, fardagaárið 1872—73	64
		R. Munkaþverárklosturkirkju, fardagaárið 1872—73	65
82	31. oktbr.	Br. um skyldu húsmanna til að greiða ljóstoll	89
86	22. nóvbr.	Br. um að leggja lán til að byggja upp kirkju á hlutaðeigandi prestakall	92
		Konungur.	
23	7. nóv. 1874	Staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Christians konungs hins níunda í minningu þúsundaráhátíðar Íslands	21—22
		Konungur kveður sjer nýjan ráðgjafa	47—48
		Kvikfjárrækt.	
21	22. marz	Br. um almennar fjárskóðanir á öllu kláðasvæðinu í aprílmánuði	19—20
27	14. apríl	Br. um varúðarreglur til að afstýra því, að nautapest og önnur næm fjársýki flytjist til landsins	25—26
35	5. maí	Br. um álit ráðgjafa konungs um fjárkláðamálið	30—31
36	7. maí	Br. um nýjar fjárskóðanir á kláðasvæðinu og um verði (neðanmáls: skýrsla amtmanns um kláðann í aprílmánuði ofanverðum)	31—33
45	14. júní	Skýrsla amtmanns um ráðstafanir í maímánuði til upprætingar á fjárkláðanum	39—40
51	12. júlí	Br. um ráðstafanir gegn fjárkláðanum að vetri komanda	44—46
67	25. ágúst	Skýrsla amtmanns um ráðstafanir gegn fjárkláðanum í júní og júlí-mánuðum	49—51
59	30. ágúst	Anglýsing landshöfðingja um fyrirskipanir til upprætingar á fjárkláðanum á vetri komanda	51—53
60	s. d.	Br. um framkvæmd á þessum fyrirskipunum	53—54
		Amtsráð vesturumdæmisins samþykkir vörð við Hvítá í Borgarfirði	78—79
		Amtsráð suðurumdæmisins ákveður, að hætta skuli að greiða dýralækni laun úr jafnaðarsjóði	80

Töluröð.	Dagsetning.	Amtsráð suðuramtsins samþykkir vörð meðfram Ölvesá, Hvítá og Brúará	Blaðsíða.
74	18. oktr.	Skýrsla amtmanns um kláða þann, sem fannst í haustrjettum, og um niðurskurðarsamþykktina í suðurhreppum Gullbringusýslu	81
94	10. nóvbr.	Br. um að ávarp hins sameinada alþingis um fjárkláðann hafi ekki verið lagt fyrir konung	85
97	4. nóvbr.	Br. um ástæðurnar til þess, að frumvarp alþingis til laga um útrýmingu fjárkláðans á suðurlandi hafi ekki verið staðfest með samþykki konungs	99
			101—102
		Landbúnaður, sjá „Atvinnuvegir“.	
		Landshagsskýrslur.	
12	9. marz	Br. um galla á verzlunarskýrslum	8
		Landssjóðurinn.	
11	8. marz	Br. um styrk til að semja lýsingu á Reykjavík og Seltjarnarnesi	7—8
22	23. —	Br. um styrk til að semja kennslubók í landafræði	20
43	9. júní	Br. um að verzlunarfjelagi verði ekki veitt lán úr landssjóði	38—39
79	22. oktr.	Br. um lán til að afstýra hallæri á Vestmannaeyjum	86—87
83	12. nóvbr.	Br. um ávisanir upp í tekjur landssjóðsins	90
85	15. —	Br. um verðlaun fyrir björgun manna úr lífsháska	91—92
		Leyfisbrjef.	
		Konunglegt leyti til að stofna og nota nýja prentsmiðju á Akureyri	48
		Ljósmyndir.	
		Einkarjettindi samkvæmt tilsk. 11. desbr 1869 áskilin til að eptirmynda 8 ljósmyndir	42
64	1. septbr.	Br. um einkarjettindi í Danmörku til að eptirmynda ljósmyndir, sem gjörðar hafa verið á Íslandi	55
		Ljósmeður, sjá „Heilbrigðishagir“.	
		Læknar og lækna sjóðurinn sbr. „Embætti“.	
32	26. apríl	Br. um styrk handa praktiserandi lækni í Vopnafirði	29
		R. lækna sjóðs á Íslandi 1874	57—59
78	20. oktr.	Br. um ferðakostnað úr jafnaðarsjóði handa hjerablækni	86
98	8. nóvbr.	Br. viðvikjandi lögum um laun embættismanna o. fl. og lögum um aðra skipun lækna hjerada	102—104
		Lagaskipan.	
91	2. nóvbr.	Br. um að eigi megi ákveða í lögum, að þau öðlist gildi áður en unnt er að birta þau á manntalsþingum	97—98
92	10. nóvbr.	Br. um nefnd til að semja frumvarp til skattalaga	98—99
95	s. d.	Br. um nefnd til að semja frumvarp til laga um skipun skólamála	99—100
		Lögreglustjórn.	
47	15. júní	Br. um bráðabirgðafrumvarp til reglugjörðar fyrir hreppstjóra	41—42
68	25. septbr.	Br. um lögregluþjón á Akureyri	82—83
		Peningar, sbr. „Gjaldheimtur“.	

Töluröð.	Dagsetning.		Blaðsíða.
26	14. apríl	Auglýsing um að skipta hjá landfógeta innan júlímánaðar loka schlesvig-holsteinskum spesiupeningum	25
43	9 júní	Br. um peningaeklu í Skagafirði	38—39
55	22. júlí	Auglýsing um, að tími sá, er schlesvig-holsteinskum peningum verði veitt viðtaka af landfógeta, sje lengdur til 23. d. nóvembermán.	47
84	14. nóvbr.	Auglýsing um mótið á scenskum peningum	90—91
Póstmálefni,			
sbr. „Gufuskipsferðir“			
20	20. marz	Br. um leið Höfðastrandarpóstsins	19
50	23. júní	Br. um að Ísland hafi sem hluti Danaveldis verið tekið inn í hið almenna póstsamband, sem samið var um í Bern	43—44
		Álit amtsráðs vesturamtsins um breytingu á póstleiðinni milli Reykjavíkur og Ísafjarðar	78
88	30. nóvbr.	Auglýsing um breytingar á póstleiðinni milli Reykjavíkur og Ísafjarðar og á leið Strandasýslupósts, svo og um stofnun á 2 nýjum póstafrageiðslum	92—93
90	30. —	Áætlun um ferðir landpóstanna árið 1876	94—97
Prentsmiðjur,			
sjá „Atvinnuvegir“.			
Prestar,			
sbr. „Embætti“, „Hjúskapur“ og „Kirkjur“.			
1	12. jan.	Br. um árlegar skýrslur frá prestum um birgðir af barnalærdómsbókum og bifliusögum	1
10	27. febr.	Br. um heimild presta til að heimta heytoll af húsmönnum	6—7
33	26. apríl	Br. um prestsskyldur af Möðruvalla- og Þingeyraklaustum	29—30
37	19. maí	Br. um úthlutun styrktarféjar handa uppgjafaprestum og prestaekkjum	35—36
54	21. júlí	Br. um ábylisjörð handa sóknarprestinum að Möðruvallaklaustri	46—47
61	31. ágúst	Br. um sameiningu Staðarhrauns og Álptártungu prestakalls við Hítardalsbraud	54—55
		R. prestaekknasjóðsins 1874	61
86	22. nóvbr.	Br. um að leggja lán til að byggja upp kirkju á hlutaðeigandi prestakall	92
Prófastar,			
sjá „Embætti“ og „Prestar“			
Reikningar og reikningsmál,			
sbr. „Gjaldheimtur“.			
Reikningar yfir tekjur og gjöld ýmsra sjóða og stofnana:			
		Fardagaárið 1872—73: Möðruvallaklausturskirkja	63—64
		— — Flateyjarkirkja	64
		— — Munkaþverárklausturskirkja	65
		— — Jökulsárbrúarsjóður	66
		— — Styrktarsjóður Jóns Sigurðssonar	67—68
		— — Gjafarsjóður til Vallnahrepps	69
		Árið 1873: Búnaðarsjóður norður- og austuramtsins	65—66
		— — Gjafarsjóður Guttorms prófasts	66—67
		— — Gjafarsjóður Pjeturs sýslumanns	67
		— — Styrktarsjóður handa ekkjum og börnum í Eyjafjarðar-sýslu og Akureyrarkaupstað	69
		— — Gjald til Þjóðveganna í norður- og austurumdæminu	70

Töluröð.	Dagsetning.		Bladsíða.
		Árið 1873: Jafnaðarsjóður norður og austuramtsins	71—72
		— — Búnaðarskólagjald í suðuramtinu	72
		— — Búnaðarskólagjald í vesturamtinu	73
		Árið 1874: Læknasjóðurinn	57—59
		— — Búnaðarsjóður vesturamtsins	60
		— — Prestaekknasjóður	61
		— — Thorkillii barnaskólasjóður	62
		— — Styrktarsjóður þurfandi og verðugra konungslandsseta í suðuramtinu	63
		— — Búnaðarskólagjald í suðuramtinu	73
		— — Búnaðarskólagjald í vesturamtinu	73—74
		— — Jafnaðarsjóður vesturamtsins	74—75
		— — Jafnaðarsjóður suðuramtsins	75—76
		Árið frá 1. septbr. 1874 til 31. ágúst 1875: Styrktarsjóður Christians konungs hins níunda í minningu þúsundára hátíðar Íslands	57
		Reykjavík.	
4	16. jan.	Br. um að bátur með seglum og árum fylgi bæjarfógetaembættinu	2
8	15. febr.	Reglugjörð um, hver slökkvitól kaupstaðurinn skuli skyldur að eiga og viðhalda	5—6
29	20. apríl	Br. um vald landshöfðingja til að breyta reglugjörðum, er bæjarstjórnin hefur samþykkt	27
53	21. júlí	Br. um laun handa lögregluþjóni, sem greidd hafa verið úr jafnaðarsjóði	46
75	20. oktbr.	Br. um lán til að kaupa fyrir ljósker	86
76	s. d.	Br. um niðurför þingmanna	86
80	27. oktbr.	Br. um endurgjald fyrir lóðarsneið, er tekin hefir verið í götu	87—88
		Sjóðir og stofnanir,	
		sjá „Atvinnuvegir og „Reikningar“.	
		Skattar og álögur,	
		sjá „Tollar“.	
		Skólar.	
		R. Thorkillii barnaskólasjóðs árið 1874	62
69	25. septbr.	Br. um eptirlit með iðni og siðgæði stúdenta	83
95	10. nóvbr.	Br. um nefnd til að hugleidda skólamálin	99—100
		Sóttvarnir,	
		sjá „Heilbrigðishagir“ og „Kvikfjárrækt“.	
		Stjórnarskipun,	
		sjá „Konungur“.	
		Sveitamál og sveitastjórn,	
		sjá „Amtsstjórn“, „Hreppstjórn“, „Sýslustjórn“ og „Reykjavík“.	
		Sýslustjórn,	
		sbr. „Embætti“ og „Embættismenn“.	
39	2. júní	Br. um að ljósmæðramálefni liggi undir eptirlit sýslunefnda	36—37
		Tollar og gjöld til almenningsþarfa,	
		sbr. „Gjaldheimtur“ og „Verðlagsskrár“.	

Töluröð.	Dagsetning.		Blaðsíða.
5	3. febr.	Br. um alþingistoll árið 1875 af afgangi tollskyldra jarða . . .	2
19	20. marz	Br. um alþingistoll árið 1875 af lausafjárhundruðum . . .	19
30	20. apríl	Br. um endurborgun til verzlunarstjóra í Húsavík á gjaldi af vín- anda, er lekið hafði úr ílátum á leiðinni hingað . . .	27
42	8. júní	Br. um að eigi beri að greiða toll af vínföngum, sem flytjast hingað handa herskipum . . .	38
58	26. ágúst	Br. um eptirrit eptir aukatekjubókum og manntalsbókum, handa skattaneftndinni . . .	51
83	12. nóvbr.	Br. um að heimta eigi vínfangagjald með 8 sk. af hverjum potti, en tilgreina aðalupphæðina í krónum . . .	90
92	10. —	Br. um skipun nefndar til að semja frumvarp til skattalaga . . .	98—99
Umboðsmenn, sjá „Þjóðjarðir“.			
Vegamál.			
		R. Jökulsárbrúarsjóðs fardagaárið 1872—73 . . .	66
		Gjald til þjóðvega í norður- og austuramtinu 1873 . . .	70
		Ákvörðun amtráðsins um þjóðvegabætur í vesturamtinu . . .	77—78
		Ákvörðun amtráðsins um þjóðvegi í suðuramtinu . . .	80
Verðlagsskrár, frá miðjum maímánuði 1875 til jafnlengdar 1876:			
6	4. febr	í Austur- og Vestur-Skaptafellsýslum . . .	2—3
7	— —	í Borgarfjarðar, Gullbringu og Kjósar, Árnæss, Rangárvalla og Vest- mannaeyjasýslum og í Reykjavíkurkaupstað . . .	4—5
13	17. —	í Húnavatns og Skagafjarðarsýslum . . .	9—10
14	— —	í Eyjafjarðar og Þingeyjarsýslum og Akureyrarkaupstað . . .	10—12
15	— —	í Norðurmúla og Suðurmúlasýslum . . .	12—13
16	18. marz	í Mýra, Snæfellsness, Hnappadals og Dalasýslum . . .	14—15
17	— —	í Barðastrandar og Strandasýslum . . .	15—17
18	— —	í Ísafjarðarsýslu og kaupstað . . .	17—18
Verðlaun, sjá „Atvinnuvegir“ og „Landssjóður“. Menn sæmdir verðlaunum, sjá nafnaröðina.			
Verzlun, sbr. „Tollar“.			
43	9. júní	Br. um að verzlunarfjelagi verði ekki veitt lán úr landssjóði . . .	38—39
44	— —	Br. um verzlun fyrir utan löggilta verzlunarstaði (Blönduós) . . .	39
52	16. júlí	Br. um, hverjir sjeu löggiltir verzlunarstaðir á landinu (Kumbaravogur) . . .	46
Vitabygging.			
94	10. nóvbr.	Br. um ávarp hins sameinaða alþingis til konungs um vitabygg- ingu á Reykjanesi . . .	99
Þjóðjarðir.			
33	26. apríl	Br. um prestskyldurnar úr umboðssjóðum Möðruvalla og Þing- eyraklaustra . . .	29—30
40	3. júní	Br. um að leggja niður þurrabúðir, sem fylgja umboðsjörð . . .	37
41	— —	Br. um lækun á afganginu af Þykkvabæjarklaustursjörðinni Gríms- stöðum í 5 ár . . .	37
54	21. júlí	Br. um þóknun fyrir að standa upp af umboðsjörð fyrir presti . . .	46—47

Töluröð.	Dagsetning.		Blaðsíða.
62	1. septbr.	Br. um að Þjóðjarðalandsetum í vesturumdæminu verði enn í 4 ár frá fardögum 1873 veitt landskuldarlinun	55
63	1. —	Br. um að leggja niður hjáleigu við Arnarstapaumboðsjörðina Hjarðarfell	55
		R. styrktarsjóðs þurfandi og verðugra konungslandseta í suður- amtinu 1874	63
72	14. oktbr.	Br. um linun í landsskuldinni af Þykkvabæjarklaustursjörðinni Eystri-Lyngum í 3 ár	84
73	— —	Br. um uppgjöf á landskuldum fyrir sandmökstur	84—85
Öskufall, sjá „Jarðeldur“.			

C. NAFNARÖÐ.

A. Akureyri 82', 83. Álptártungusókn 54. Anna Melsteð fröken 49. Ásgeir Einarsson b.² á Þingeyrum 42. Austurstræti í Reykjavík 87.	Grímur Thomsen dr. phil. 34, 99. Grimsstaðir, umboðsjörð 37. Guðlaug Eiríksdóttir p. e. 35. Guðlaug Guttormsdóttir p. e. 35. Guðmundur Ásbjörnsson b. í Múla- koti 77.	Ísleifur Gíslason prestur 34. J. Jakob Björnsson prestur 20, 34, 42. Jens Hjaltalín prestur 34. Jens Sigurðsson heitinn rektor 43. Jóhannes Kristjánsson, styrktarsjóð- ur hans 23.
B. Benidikt Gröndal skólakennari 7, 20, 80. Benidikt Kristjánsson prófastur 34. Benidikt Sveinsson, settur sýslumað- ur 34, 56, 86. Bergur Thorberg amtmáður 33. Bernar-póstsamningur 43. Bjarni Sigvaldason prestur 28, 42, 48. Björg Magnúsdóttir p. e.³ 35. Björn Jónsson ritstjóri 48. Björn Þorvaldsson prestur 88, Blönduós 39, 97.	Guðmundur Bjarnason prestur 8, 28. Guðmundur Einarsson prófastur 34, 77, Guðmundur Ólafsson b. á Fitjum 34. Guðmundur Torfason prestur 35. Guðný Jónsdóttir p. e. 35. Guðrún Ingvarsdóttir p. e. 35. Guðrún Jónsdóttir p. e. 35. Guðrún Pálsdóttir p. e. 35. Guðrún Þorvaldsdóttir p. e. 35. Gullbringu- og Kjósarsýsluembætti 43.	Johnstrup prófessor 55. Jón Bjarnason háseti 91. Jón Björnsson prestur 56. Jón Blöndal verzlunarstjóri 34. Jón Guðmundsson prokurator 34, 42. Jón J. Hjaltalín landlæknir 34. Jón Jónsson háseti 91. Jón Jónsson landsritari 39, 80. Jón Jónsson prestsefni 28. Jón Pjetursson yfirdómari 34. Jón Sigurðsson b. á Gautlöndum 34, 98.
Brynjólfur Jónsson, prestur í Með- allandsþingum 28. Brynjólfur Jónsson, prestur á Vest- mannaeyjum 42, 56.	H. Halldór Bjarnason b. á Litlu-Gröf 60. Halldór Friðriksson yfirkennari 34, 98. Hannes Árnason prestaskólakenn- ari 100.	Jón Sigurðsson skjalavörður 34. Jón Reykjalín prestur 28. Jón Þorkelsson rektor 99. Júlíus Halldórsson læknir 86.
D. Dalasýslu búnaðarfélag 60. Dávið Guðmundsson prestur 29, 47.	Heiðarhús, jörð 30. Helga Arnfinnsdóttir p. e. 35. Helga Guðmundsdóttir p. e. 35. Helga Magnúsdóttir p. e. 35. Helga Pálsdóttir p. e. 35. Helgafellssveit 83.	K. Ketill Valdason háseti 91. Klein, ráðgjafi konungs 48. Kristín Eiríksdóttir p. e. 35. Kristín Gunnarsdóttir p. e. 35. Kristín Jónsdóttir p. e. 35.
E. Eggert Gunnarsson umboðsmaður 42. Eggert Helgason b. í Helguhvammi 80.	Helgi Helgesen yfirkennari 99. Helgi Sigurðsson prestur 20, 48. Hítardalsprestakall 54. Hjálmar, skip 27.	Kristjana, ekkja sira Einaris í Staf- holti 35.
Einar Ásmundsson b. á Nesi 34. Einar Gíslason b. á Höskuldsstöð- um 34.	Hjálmur Pjetursson b. á Hamri 34, 77. Hjarðarfell, umboðsjörð 55, Holm verzlunarstjóri 90. Húnavatnssýsla 39.	Kumbaravogur 46. L. Laufáskirkja 30.
Einar Guðmundsson b. í Hraunum 34. Eiríkur Jónsson b. á Hafurstöðum 77.	Húni Sigurfinnsson háseti 91. Höfðastrandarpóstur 19.	M. Magnús Árnason formaður 91. Magnús Jónsson háseti 91. Magnús Kristjánsson mormóni 100. Magnús Stephensen yfirdómari 88, 98.
Eiríkur Kúld prófastur 8, 42. Elín Einarisdóttir p. e. 35. Elín Ögmundsdóttir p. e. 35. Elizabeth Jónsdóttir p. e. 36. Erslevs kennslubók 20. Eyjólfur Halldórsson b. á Hlíð 1. Eyjólfur Sigurðsson b. á Horni 48. Eystri-Lyngar, umboðsjörð 84.	I. Indriði Gíslason b. á Hvoli 77. Ingibjörg Jensdóttir, barn 43. Ingibjörg, ekkja sira Gísla á Stokks- eyri 35. Ingjaldshóll, umboðsjörð 37. Íshóll, kirkjujörð 30. Ísleifur Einarsson prestur 48.	Maren Nielsdóttir p. e. 35. Margrjet Magnúsdóttir p. e. 35. Margrjet Narfadóttir p. e. 35. Mathias Johannessen verzlunarstjóri 87. Matthildur Ásgeirsdóttir p. e. 35.
G. Grafarósfjall 38.		

1) Tölurnar merkja blaðsíðnarnar. 2) b. = bóndi. 3) p. e. = prestsekkja.

Moldbrekka, hjáleiga við umboðs-
jörð 55.

Múlasýslur, öskufall 40.

Möðruvallaklaustur 29.

N.

Nellemann, ráðgjafi konungs 48.

Niels Sigurðsson, fyrrum póstur 48.

O.

Oddur Gíslason prestur 56.

Ólafur Ólafsson prestur 8.

Ólafur Pálsson prófastur 34.

Ólöf heitin rektorsfrú 43.

P.

Páll E. Sivertsen prestur 34.

Páll Ólafsson háseti 91.

Páll Ólafsson prestur 48.

Páll Ólafsson umboðsmaður 42.

Páll Pálsson b. á Dœli 42.

Páll Pálsson háseti 91.

Páll Pálsson prestur 34.

Pjetur Pjetursson biskup 33, 99.

R.

Ragnheiður Jensdóttir, barn 43.

Reykjanes, vítabygging þar 99.

Reykjavík, sjá efnisröðina.

S.

Sandhúsnes, umboðsjörð 84.

Sass & Sönnar, kaupmenn 90.

Sighvatur Árnason b. á Eyvindar-
holti 34.

Sigfús Eymundarson ljósmyndari 42.

Sigríður Benidiktsdóttir p. e. 35.

Sigríður Ingimundsdóttir p. e. 35.

Sigríður Jónsdóttir p. e. 35.

Sigríður Oddsdóttir p. e. 35.

Sigurður Ísleifsson b. á Barkarstöð-
um 88.

Sigurður Jónsson b. á Skógsmúla 77.

Sigurður Jónsson háseti 91.

Sigurður Natanaelsson háseti 91.

Simon Sigurðsson b. á Kvíkstöðum
80.

Simón Símonsson háseti 91.

Skagafjarðarsýsla 38.

Snorri Jónsson dýralæknir 32, 39, 80.

Snorri J. Norðfjörð prestur 80.

Snorri Pálsson verzlunarstjóri 34.

Solveig Markúsdóttir p. e. 35.

Staðarhraunsprestakall 54.

Stafholtskirkja 92.

Stefán Eiríksson b. á Árnanesi 34.

Stefán Halldórsson prestsefni 42.

Stefán Jónsson prestsefni 100.

Stefán Stephensen próf. í Holti 34.

Stefán Stephensen, prestur á Ólafs-
völlum 34.

Stefán Þorvaldsson prófastur 92.

Steinnes, prestssetur 30.

Steinn Jónsdóttir p. e. 36.

Sveinbjörn Guðmundsson prestur 28.

Sveinn Eiríksson prestsefni 56.

Sveinn Sveinsson b. á Álptártungu 1.

Sveinn Sveinsson á Hólum 36.

Sveinn Sveinsson búfræðingur 77.

Syðri-Reystará prestssetur 47.

T.

Tegner læknir 29.

Thorne matvarðveizlukennari 82.

Tómas Hallgrímsson prestsefni 56.

Tómas Jónsson, timburmaður í Guð-
laugsvík 1.

Torfi Einarsson b. á Kleifum 34.

Tryggvi Gunnarsson kaupstjóri 34.

V.

Vestmannaeyjar 86, 100.

Vigfús Björnsson háseti 91.

Vigfús Sigurðsson prófastur 20.

Þ.

Þingeyraklaustur 30.

Þórarinn Böðvarsson prófastur 34, 99.

Þorbjörg Jónsdóttir p. e. 35.

Þórður Guðjohnsen verzlunarstjóri
27.

Þórður Jensson, barn 43.

Þórður Jónasson yfirdómsstjóri 33.

Þórður Þórðarson b. á Raudkolls-
stöðum 56.

Þorlákur Guðmundsson b. á Mið-
felli 34.

Þorleifur Jónsson prófastur 35.

Þorleifur Þorleifsson b. í Bjarnar-
höfn 46.

Þorsteinn Jónsson b. á Vestmanna-
eyjum 48.

Þorvaldur Jónsson prestur 42.

Þorvarður Kjerúlff læknir 56.

Þórunn Ásgrímsdóttir p. e. 35.

Þuríður Sigurðardóttir, mormóni 100.

Þykkvabæjarklaustur, umboðsjörð 84.

Þykkvabæjarklausturshjáleiga, um-
boðsjörð 84.

Ö.

Örum og Wulff, styrktarsjóður þeirra
24.

LEIÐRJETTINGAR.

Bls. 28, 2. l. að ofan: „20ta“ les: 24ða

— 35, 6. l. að neðan: „Þorvaldssonar“ les: Þórðarsonar

— 47, 11. l. - — „23. nóvembermánaðar“ les: 23. dag nóvember-
mánaðar

— 48, 3. l. - — „Þóknun“ les: ársþóknun

— 59, 26. l. að ofan: „288—88—“ les: 288—80—

— 103, 14. l. - — „lögnum“ les: þessum lögum

— — 16. l. - — „tjáð“ les: að biðja sjer tjáð

Brjef biskups (til allra prófasta).

Frá ýmsum prestum, einkum í hinum fjarlægari hjeruðum landsins, hef jeg við og við fengið umkvartanir yfir skorti á barnalærdómsbókum, bíblíusögum o. s. frv., með þeirri ósk, að jeg blutaðist til um það við forstöðumann landsprentsmiðjunnar, að hann sendi þeim þessar bækur. Þótt jeg nú í hvert skipti hafi orðið við þessum tilmælum prestanna, get jeg þó hvorki haft áreiðanlega vissu fyrir því, að þannig löguð afskipti mín af máli þessu hafi ætíð tilætlaðan árangur, nje heldur er þetta sú rjetta aðferð til að bæta úr áminnstum bókaskorti, ef hann ætti sjer víða stað.

Út af þessu vil jeg hjer með þjenustusamlegabiðja yður, herra prófastur, að útvega árlega skýrslur hjá prestum yðar um, hve margar barnalærdómsbækur og bíblíusögur hver þeirra þurfi að fá fyrir sinn söfnuð, og, er þjer hafið fengið þær, að panta þessar bækur í tíma hjá umboðsmönnum forstöðumanns landsprentsmiðjunnar, sem jeg hef ámalgað við hann að hafa sem flesta út um landið, og sem hann við og við hefur gefið lista yfir í *blöðunum*. En sjeu bækurnar upp gengnar eða ófáanlegar hjá þeim umboðsmönnum, sem þjer getið náð til, verðið þjer að snúa yður beinlínis til forstöðumanns prentsmiðjunnar, og vilduð þjer þá jafnframt gefa mjer vísbending um það. En eins og það er öldungis ótilhlýðilegt, að skortur á fyrgreindum bókum eigi sjer almennt stað, eða jafnvel nokkurstaðar, án þess úr honum sje bætt sem allrafyrst, eins þarf prentsmiðjan að eiga það víst, að fá borgun fyrir bækurnar, og því verðið þjer, herra prófastur, að kalla eptir andvirði þeirra hjá hlutaðeigandi sóknarprestum og senda það þeim, sem þjer fáið bækurnar hjá. Sje þessari reglu stöðuglega fylgt, mun bæði verða komizt hjá skorti á þessum nauðsynlegu bókum, og eins hjá hinu, að of margar sjeu pantaðar í hvert skipti, og að það þannig baki yður eða prestum yðar óþarfan kostnað.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Búnaðarfelag suðuramtsins hafði sótt um að fá til ráðstafanarsamkvæmt dómsmálastjórnarbrjefi frá 26. febrúar 1870¹ sje það, sem árlega er veitt úr landssjóði til eflingar garðarækt í suðuramtinu, og var þetta samkvæmt meðmælum amtmannsins leyft fyrir árin 1874 og 1875 með því skilyrði, að sjelagið innan útgöngu þessa árs sendi amtmanni áleiðis til landshöfðingja skýrslu um, hvernig það verji þessu sje.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Samkvæmt tillögum amtmannsins var 148 krónum þeim, er dómsmálastjórnarbrjef frá 26. febrúar 1870 ákveður að verja skuli í vesturamtinu af sje því, sem árlega er veitt úr landssjóði til eflingar garðaræktinni, útbýtt í verðlaun til þessara manna, sem sýnt hafa framúrskarandi dugnað í landbúnaði:

bóndans Eyólfs Halldórssonar á Hlíð í Dalasýslu	50 krónur.
timburmanns Tómasar Jónssonar í Guðlaugsvík í Strandasýslu	50 —
bóndans Sveins Sveinssonar á Álptártungu í Mýrasýslu	48 —

1) Tíðindi um stjórnamálefni, 3. hendi, bls. 18—19.

Hinn 9. marts 1875.

1
12ta
jan.

2
13da
jan.

3
13da
jan.

1875

4
16da
jan.*Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Eptir beiðni bæjarfógetans í Reykjavík, er amtmáðurinn hafði mælt fram með, höfðu af sje því, sem ætlað er til ýmislegra óvissra útgjalda, verið veittir 70 rd. til að kaupa handa bæjarfógetanum í Reykjavík bát með seglum og árum m. fl., er nefndur embættismaður gæti haft á embættisferðum sínum, og var nú amtmanni skrifað um að hafa tilsjón með, að bátur þessi yrði ritaður á skrána yfir það, er fylgir bæjarfógetaembættinu, og, að bæjarfógetinn haldi bátnum við og því, er honum fylgir.

5
30ja
febr.*Brjef landshöfðingja* (til allra sýslumanna).

Samkvæmt opnum brjefum 18. júlí 1848 og 2. marts 1853, og áætlun um tekjur og gjöld landsins, dagsettri 6. nóvbr. 1874 § 3, ber til endurgjalds alþingiskostnaðinum á manntalsþingunum 1875 að greiða 14000 krónur, og falla af þeim $\frac{3}{4}$ á afgjöld tollskyldra jarða í landinu með 3 aurum á hvert krónuvirði.

Vilduð þjer, herra sýslumaður, innan næstkomanda ágústmánaðarloka, hafa gjört grein fyrir gjaldi þessu úr lögsagnarumdæmi yðar, samkvæmt umburðarbrjefi dómsmála-stjórnarinnar 18. júlí 1848.

6
4da
febr.

Verðlagsskrá,

sem gildir í

Austur og Vestur Skaptafellssýslu. frá miðju maímánaðar 1875 til sama tíma 1876.

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
<i>A. Friður peningur:</i>						
1.	1 c 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðar loka, í fardögum . . . á	81	44	81	44	67,9
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum . . . hver á	9	79	58	74	49
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra, á hausti . . . —	11	8	66	48	55,4
4.	— 8 — tvævetrir . . . —	8	53	68	24	56,9
5.	— 12 — veturgamlir . . . —	6	25	75	—	62,5
6.	— 8 ær geldar . . . —	8	11	64	88	54,1
7.	— 10 — mylkar . . . —	5	46	54	60	45,6
8.	— 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum . . . á	59	94	59	94	50
9.	— 1 $\frac{1}{3}$ hryssu, á sama aldri . . . hver á	44	61	59	48	49,6
<i>B. Ull, smjör og tólg:</i>						
10.	1 c 120 z af hvítri ullu, vel þveginni . . . pundið á	—	89	106	80	89
11.	— 120 — af mislitri ullu, vel þveginni . . . —	—	62	74	40	62
12.	— 120 — af smjöri, vel verkuðu . . . —	—	54	64	80	54
13.	— 120 — af tólg vel bræddri . . . —	—	33	39	60	33
<i>C. Tóvara af ullu:</i>						
14.	1 c 30 z hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði . . . pundið á	—	—	—	—	—
15.	— 60 þör eingirnissokka . . . parið á	—	83	49	80	41,5
16.	— 30 — tvíbands gjaldsokka . . . —	1	33	—	—	—
17.	— 180 — sjóvellinga . . . —	—	28	50	40	42
18.	— 20 eingirnispesur . . . hver á	2	—	—	—	—
19.	— 15 tvíbands gjaldpesur . . . —	2	25	—	—	—
20.	— 120 álnir gjaldvoðar vaðmáls, álnar breiðs 1 alin á	1	26	—	—	—
21.	— 120 — einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar —	1	2	—	—	—

					í peningum.		Hundrað á		Alin.
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
<i>D. Fiskur:</i>									
22.	1 c	6 vættir af saltfiski, vel verkuðum .	vættin á		13	"	78	"	65
23.	—	6 — — — — — harðfiski, — — — — —	— — —		12	17	73	2	60,9
24.	—	6 — — — — — þyrsklingi, — — — — —	— — —		12	"	72	"	60
25.	—	6 — — — — — hákarli, hertum	— — —		9	56	57	36	47,8
26.	—	6 — — — — — ýsu, hertri	— — —		10	"	60	"	50
<i>E. Lýsi:</i>									
27.	1 c	1 tunna (120 pt) hvalslýsis	8 pottar á		4	"	60	"	50
28.	—	1 — — — — — hákarlslýsis	— — —		3	29	49	35	41,1
29.	—	1 — — — — — selslýsis	— — —		3	25	48	75	40,6
30.	—	1 — — — — — þorskalýsis	— — —		3	12	46	80	39
<i>F. Skinnavara:</i>									
31.	1 c	4 fjórðungar nautskinns	10 pund á		12	15	48	60	40,5
32.	—	6 — — — — — kýrskinns	— — —		9	30	55	80	46,6
33.	—	6 — — — — — hross-skinns	— — —		7	33	43	98	36,7
34.	—	8 — — — — — sauðskinns, af tvævetrum og eldri	— — —		5	96	47	68	39,7
35.	—	12 — — — — — sauðskinns, af vetur-gömlum og ám	— — —		4	22	50	64	42,2
36.	—	6 — — — — — selskinns	— — —		6	91	41	46	34,6
37.	—	240 lambskinn (vorlamba), einlit	hvert á		"	14	33	60	28
<i>G. Ýmislegt:</i>									
38.	1 c	6 ½ af æðardún, vel hreinsuðum	pundið á		14	58	87	48	72,9
39.	—	40 — — — — — óhreinsuðum	— — —		"	"	"	"	"
40.	—	120 — — — — — fuglaflöðri	10 pund á		5	91	70	92	59,1
41.	—	40 — — — — — fjallagrösuum	— — —		"	"	"	"	"
42.	5	álnir 1 dagsverk um heyannir			1	98	47	52	39,6
43.	5	— 1 lambsfóður			2	62	62	88	52,4

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrirtöldum landa-
um verður:

<i>Eptir A. eða í friðu</i>	65	42	54,5
— <i>B. — í ullu smjöri og tólg</i>	71	40	59,6
— <i>C. — í ullar tóvöru</i>	50	10	41,8
— <i>D. — í fiski</i>	68	8	56,7
— <i>E. — í lýsi</i>	51	23	42,7
— <i>F. — í skinna-vöru</i>	45	97	38,8

En meðalverð allra landaura samantalið 352 20 293,5
og skipt með 6, sýnir:

meðalverð allra meðalverða . . . 58 70 48,9

Reykjavík, 4. dag febrúarmán. 1875.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Verðlagsskrá,

sem gildir í

Borgarfjarðar, Gullbringu og Kjósar, Árnes, Rangárvalla og Vestmannaeyjasýslu, og í
Reykjavíkurbæ, frá miðju maímánaðar 1875 til sama tíma 1876.

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
A. Friður peningur:						
1.	1 c 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðar loka, í fardögum	95	43	95	43	79,5
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum hver á	10	75	64	50	53,8
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra, á hausti	14	45	86	70	72,3
4.	— 8 — tvævetrir	11	22	89	76	74,9
5.	— 12 — veturgamlir	8	38	100	56	83,8
6.	— 8 ær geldar	10	32	82	56	68,8
7.	— 10 — mylkar	6	98	69	80	58,2
8.	— 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum	75	29	75	29	62,1
9.	— 1 $\frac{1}{3}$ hryssu, á sama aldri hver á	54	40	72	53	60,4
B. Ull, smjör og tólg:						
10.	1 c 120 $\frac{1}{2}$ af hvíttri ullu, vel þveginni pundid á	"	90	108	"	90
11.	— 120 — af mislitri ullu, vel þveginni	"	69	82	80	69
12.	— 120 — af smjöri, vel verkuðu	"	65	78	"	65
13.	— 120 — af tólg, vel bræddri	"	37	44	40	37
C. Tóvara af ullu:						
14.	1 c 30 $\frac{1}{2}$ hespugarns, 3 til 6 hespur í pandi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði pundid á	"	"	"	"	"
15.	— 60 pör eingirnissokka parið á	"	62	37	20	31
16.	— 30 — tvíbands gjaldsokka	1	34	"	"	"
17.	— 180 — sjóvetlinga	"	28	50	40	42
18.	— 20 eingirnispeisur hver á	2	56	"	"	"
19.	— 15 tvíbands gjaldpeisur	4	25	"	"	"
20.	— 120 álnir gjaldvoðar vaðmáls, álnar breiðs 1 alin á	1	30	"	"	"
21.	— 120 — einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar	"	99	"	"	"
D. Fiskur:						
22.	1 c 6 vættir af saltfiski, vel verkuðum vættin á	10	78	64	68	53,9
23.	— 6 — - harðfiski, — — — — —	18	75	112	50	93,8
24.	— 6 — - þyrsklingi, — — — — —	11	"	66	"	55
25.	— 6 — - hákarli, hertum	10	37	62	22	51,9
26.	— 6 — - ýsu, hertri	10	76	64	56	53,8
E. Lýsi:						
27.	1 c 1 tunna (120 pt.) hvalslýsis 8 pottar á	3	17	47	55	39,6
28.	— 1 — — — hákarlslýsis	3	4	45	60	38
29.	— 1 — — — selslýsis	3	20	48	"	40
30.	— 1 — — — þorskalýsis	3	2	45	30	37,8
F. Skinnavara:						
31.	1 c 4 fjórðungar nautskinn 10 pund á	14	84	59	36	49,5
32.	— 6 — — — kýrskinn	12	48	74	88	62,4
33.	— 6 — — — hross-skinns	10	43	62	58	52,2

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
34.	1 8 fjórðungar sauðskinn, af tvævetrum og eldri . . . 10 pund á	7	79	62	32	51,9
35.	— 12 — sauðskinn, af veturgömlum og ám . . . — — —	5	58	66	96	55,8
36.	— 6 — selskinn . . . — — —	9	71	58	26	48,6
37.	— 240 lambskinn (vorlamba), einlit . . . hvert á	9	24	57	60	48
<i>G. Ýmislegt:</i>						
38.	1 6 af æðardún, vel hreinsuðum pundið á	16	12	96	72	80,6
39.	— 40 — — — — — óhreinsuðum . . . — —	4	13	165	20	137,7
40.	— 120 — — fuglafiðri . . . 10 pund á	7	94	95	28	79,4
41.	— 40 — — fjallagrösum . . . — — —	2	99	11	96	10
42.	5 álnir 1 dagsverk um heyannir	2	29	54	96	45,8
43.	5 — 1 lambsfóður	3	46	83	4	69,2

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrirtöldum landa-
urum verður:

<i>Eptir A. eða í friðu</i>	81	90	68,2
— <i>B. — í ullu, smjöri og tölgy</i>	78	30	65,2
— <i>C. — í ullar tövöru</i>	43	80	36,5
— <i>D. — í fiski</i>	73	99	61,7
— <i>E. — í lýsi</i>	46	61	38,8
— <i>F. — í skinna-vöru</i>	63	14	52,6
En meðalverð allra landaura samantalið,	387	74	323,2
og skipt með 6, sýnir:			
meðalverð allra meðalverða	64	62	53,9

Reykjavík, 4. dag febrúarmán. 1875.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Bréf landshöfðingja (til bæjarfógetans í Reykjavík).

Eptir að þjer herra bæjarfógeti haði skýrt mjer frá, að bæjarstjórnin muni verða mjer samdóma í því að leggja húseigöndum að minnsta kosti eigöndum hinna stærri húsa þá skyldu á herðar, að eignast og við halda á sinn kostnað nokkrum slökkvitólum, og að hún muni rannsaka, hvort slíkar kerrur eða sleðar til að flytja á vatn, sem jeg hef getið um í brjefi mínu frá 12. f. m. sjeu hentugar og, ef svo reynist, kaupa þær — skal reglugjörð sú um, hver slökkvitól Reykjavíkurkaupstaður er skyldur að eiga, og viðhalda, sem mjer var send með brjefi frá 18. desember f. á. hjer með staðfest, þó ekki um lengri tíma en til útgöngu þessa árs, og býst jeg við að fá að sumri skýrslu frá bæjarstjórninni um árangur hinnar nefndu rannsóknar hennar.

Reglugjörð

um hver slökkvitól Reykjavíkur kaupstaður skal skyldur að eiga og við halda.

Reykjavíkur kaupstaður skal skyldur að eiga og við halda slökkvitólum þeim, er nú skal greina.

1. 2 einfaldr sprautur með slöngum og öðru því, sem þeim heyrir.
2. 1 sprautu með 2 dælum hjer um bil 5" að þvermáli hvor, 2 leðurslöngum 2" að þvermáli og öðru því, sem slíkri sprautu þarf að fylgja.
3. 80 fötur.

1875

8
15da
febr.

4. 3 ker undir vatn, skal 1 þeirra taka 16 tunnur, en hvort hinna tveggja að minsta kosti 4 tunnur.
5. 3 brunastiga.
6. 6 krókstjaka.
7. 1 brunavöð 15 álnir á lengd og 10 álnir á breidd.

Í bæjarstjórn Reykjavíkur kaupstaðar 17. dag desembermánaðar 1874.

L. E. Sveinbjörnsson. Magnús Stephensen. Ó. Finsen. O. V. Gíslason. Jóh. Ólsen.
G. Þórðarson. Einar Þórðarson. H. Kr. Friðriksson.

9

17da
febr.

Brjef landshöfðingja (til beggja amtmanna).

Eftir að jeg með brjefi frá 11. febrúar f. á. hafði beðið yður herra amtmaður að útvega og senda mjer skýrslu frá hverjum einstökum hreppi í amti yðar um upphæð gjalds þess, sem samkvæmt 5. grein tilskipunar frá 25. júní 1869 um hundahald hefði verið gildið í sveitarsjóðinn sardagaárið 1872—73, og um tölu þeirra hunda, sem hafa verið haldnir í hreppnum, hefur það komið fram, að í mörgum hreppum hafi enn engin gangskör verið gjörð til að fylgja fram hinni nefndu tilskipun, sem þó náði lagagildi 1871. — Fleiri lögreglustjórar hafa tilgreint þá ástæðu fyrir þessu, að skæð hundaveiki hafi gengið hin síðustu ár um sveitirnar, og að hundar þess vegna hafi fækkað svo, að eigi hafi getað orðið spurning um óparfa hunda, og að búendur jafnvel hafi átt örðugt með að útvega sjer hina nauðsynlegu smalahunda, en þessi vandkvæði munu nú ekki lengur eiga sjer stað, enda geta þau ekki komið í veg fyrir, að hunda framtal það, sem lögboðið er með 1. grein tilskipunarinnar fari fram á hreppaskilapíngum á vorin, að tala hunda þeirra, sem hver húsbóndi þarf með til að hirða kvikfje sitt og verja tún og engjar sínar, verði ákveðin samkvæmt 2. grein tilskipunarinnar, og að hundahaldsbók sú, sem getur um í 3. 5. og 6. grein tilskipunarinnar verði keypt.

Jeg skal því mælsta til þess, að þjer herra amtmaður sjáið um, að hinum nefndu ákvörðunum framvegis verði vandlega fylgt, og að þjer leggið fyrir sýslumenn þá, sem undir yður eru skipaðir, að senda yður áleiðis til mín á hverju ári, eptirrit þau eptir hundahaldsbókunum, sem samkvæmt 6. grein tilskipunarinnar eiga að fylgja sveitareikningunum. Loksins skal jeg taka fram, að jeg býst við, að þjer og lögreglustjórar þeir, sem undir yður eru skipaðir, noti þetta tækifæri til að brýna fyrir hreppstjórum og alþýðu, hve áriðandi það sje að gæta nákvæmlega þess, sem fyrirskipað er í 4. grein optnefndrar tilskipunar um að brenna þegar í stað sullmengað slátur og hausa af höfuðsóttar kindum, eður að grafa það svo djúpt í jörð, að hundar geti ekki náð í það.

10

27da
febr.

Brjef landshöfðingja (til stiptysfirvaldanna).

Með brjefi stiptysfirvaldanna frá 17. þ. m. meðtók jeg erindi prófastsins í Dalasýslu sira Jóns Guttormssonar frá 27. október f. á., þar sem þess er farið á leit, að stiptysfirvöldin skjóti því til úrskurðar ráðgjafans fyrir Ísland eður hans hátignar konungsins, hvort sá húsmáður, sem hefur grasnyt og geldur tíund til sveitar, eigi ekki eptir gamalli venju og ákvörðunum að greiða presti heytoll, og hvort við grasnyt eigi ekki að skiljast afnot af jörðu til beitar og slægna fyrir málnytu og annan pening, er hann hefur sjer og sínum til framfæris. Með því að þetta mál að svo miklu leyti, sem það er umboðslegs eðlis samkvæmt 19. grein erindisbrjefs frá 29. júní 1872 sætir fullnaðarúrlausn landshöfðingjans, skal jeg biðja stiptysfirvöldin að kynna nefndum prófasti það, er nú segir:

Eins og málið hjer liggur fyrir verður eigi úrskurðað um annað en heimild presta til

að heimta heytoll af húsmönnum, sem hafa afnot af jörðu til beitara og slægna fyrir mál-
nytnu og annan pening, er þeir hafa sjer og sínum til framfæris, þar á móti liggur það
fyrir utan verkahring valdstjórnarinnar að leggja fullnaðardóm á það, hvort hinn einstaki
gjaldþegn sje skyldur að greiða gjaldið, og er það samkvæmt blutarins eðli og löggjöfnni
dómsmál. Neiti húmaður að greiða heytoll, getur hlutaðeigandi prestur gjört eitt af
tvennu. Hann getur sótt gjaldþegninn á vanalegan hátt fyrir dómi til að greiða tollinn,
og á presturinn von á að fá gjafsókn í slíku máli; og hann getur látið taka gjaldið lög-
taki á sína ábyrgð, en það er þá þeim, sem verður fyrir lögtakinu, frjálst, að höfða mál út
af því fyrir dómstólunum gegn prestinum. Hvað nú snertir þá spurningu, hvort prestar
megi krefja hina nefndu húsmenn um heytoll, þá hafa stiptsyfirvaldin þegar í brjefi frá 1.
febrúar 1869¹ til prófastsins kveðið upp það álit, að svo megi vera, og sinn jeg, með því
að ákvarðanir þær, sem hjer koma til greina, einkum í hinum svokallaða Þíningsdómi frá
1489, og í presta- eða lögrjettumannadómi frá 1510, koma ekki í bága við þetta álit,
enda eru þær ekki alveg samkvæmar og virðast byggðar á eldri ákvörðunum, sem eigi nú
eru kunnar, eigi ástæðu til að breyta úrskurði stiptsyfirvaldanna í nefndu brjefi.

Brjef landshöfðingja (til stiptsyfirvaldanna).

Kennari við hinn lærða skóla hjer í bænum Benidikt Gröndal hefur í brjefi frá 4. þ.
m. sótt um 400 króna styrk af fje því, sem veitt er fyrir þetta ár til ýmislegra óvissra
útgjalda, til að semja lýsingu á Reykjavík og Seltjarnarnesi og um leið koma upp safni
íslenzkra náttúruhluta. Lýsinguna ætlar hann að láta vera á 100 blöðum af stórum upp-
dráttarpappír, og eiga á þeim að vera auk korta yfir Reykjavík og Seltjarnarnes og ein-
staka hluti þess, myndir af Reykjavík og Seltjarnarnesi, fjallasýninu allt í kring, einstökum
merkilegum húsum, öllum dýrum, sem hjer finnast og beiðandinn getur náð, flokkuðum
eptir kynjum og ættum, jurtum, steinum og jarðtegundum; þessum myndablöðum á að
fylgja skýring, og safn af náttúruhlutum þeim, sem lýst er, og ætlar beiðandinn að sjá
um, að náttúruhlutir þessir verði geymdir, með því að kaupa glös utanum þau dýr, sem

1) Í þessu brjefi segir meðal annars svo:

„Vjer álitum það ómótumalegt, að allir þeir húsmenn, sem hafa grasnytjar og gjalda tífund til sveitar
eigi að greiða presti heytoll, en um hitt getur verið meiri efi, hvort grasnytjar eigi líka að skilja um hey-
kaup eða einungis um þá, sem hafa föst umráð yfir grasbýli eða jarðarparti. Þar sem sagt er í dómi frá 1510,
að þeir, sem hafa búskap og grasnytjar, skuli greiða presti heytoll, þá lýtur það eingöngu til hjáleigna bænda,
eins og presturinn hefur tekið fram, en verður ekki heimfært upp á nú verandi ástand húsmanna, sem kaupa
hey eða heyskap fyrir nokkrar skepnur. Að vísu er oss það kunnugt, að Geir biskup Vidafin í brjefi til pró-
fastsins í Eyjafjarsýslu dags. 30. marz 1812 hefur álitit, að húskona sú, sem spurzt var fyrir um, og sem
átti 2 málnytukúgildi eða jafnvel meira og grasnyt fyrir þau, ætti að svara heytolli til prests, og í öðru brjefi
12. apríl 1804 ályktað, að hin sama skylda hvíldi á öllum, sem hefðu eldstú og „familie“, ásamt málnytnu sjer
og sínum til framfæris, þótt þeir ekki hafi heyskap fyrir hana á þeim bæ, hvar þeir upphalda eger, heldur
kaupi hann eða leigi annarstaðar, sem og að stiptsyfirvaldin seinna í brjefum sínum og einkanlega í brjefi til
prófastsins í Þingeyjarsýslu 1. ágúst 1839 hafa vísað til tjedra biskupsúrskurða og bygt álit sitt á þeim. En
þar sem eins og hjer, ekki eru til beinlínis lagaákvæðanir eða dómur sem taka af öll tvímæli, þykir oss efasamt,
að hlutaðeigandi gjaldendur nú á tímum áliti eig bundna við yfirvaldaúrskurði, ef þeir ganga þeim á móti,
eins og líka dómstólarnir mundu þegar svo á stendur, mikið tillit hafa til venjunnar á hverjum stað, eins og
eðlilegt er, og sem vjer einnig verðum að leggja áherzlu á. Þótt vjer því fyrir vort leyti álitum eðlilegast að
binda lambsfóðurskylduna við umráð einhvers jarðarparts, getur það þó ekki álitit hinum gildandi lögum ó-
samkvæmt, að þeir sem hafa skepnur og kaupa hey eður heyskap fyrir þær, greiði presti lambsfóður, þó ekki
hafi þeir jörð eða jarðarpart til umráða, þar sem sú venja er komin á, og það því síður, þegar um þá menn
er að ræða sem eru í skiptitífund eins og presturinn segir, að eigi sjer stað í sinni sókn, því að þetta sýnir,
að þeir hljóti að hafa talsverðan pening, sem naumast yrði framfluttur nema á afnotum einhvers jarðarparts til
beitara og slægna. Að öðru leyti heyrir þetta mál undir úrskurð dómstólanna“.

1875

11
8da
marts

geyma má í spiritus, láta smíða skáp, járnteina til að halda uppi beinagrindum o. s. frv. Þetta allt ættar heiðandinn að gefa hinum lærða skóla, er þannig mun eignast innlendt myndasafn og innlendt náttúruhlutasafn, er síðar getur aukizt víðar frá landinu.

Með þessum skilyrðum hef jeg veitt styrk þann, sem sótt hefur verið um, þannig, að helmingurinn verði ávísaður skólakennara Benidikt Gröndal nú þegar, og hinn helmingurinn síðar á þessu ári, þegar verk hans og safnið er komið svo langt á veg, að viss ráð megi gjöra fyrir, að það verði búið eins og ætlað er til, en heiðandinn ættar að byrja verkið í vor og ljúka við það að ári.

Jafnframt því að ljá yður herra amtmaður og yður háæruverðugi herra þetta til þóknunarlegrar athugunar og til þess, að þjer birtið það skólakennara Benidikt Gröndal, skal jeg biðja yður á sínum tíma að ráðstafa því, sem nauðsynlegt er til, að náttúruhlutasafni því og myndum þeim, er getið er um, verði veitt viðtaka af hinum lærða skóla, og að það verði geymt þar á þann hátt, sem samsvarar eðli safnsins og ætlun gefandans.

Brief landshöfðingja (til beggja amtmanna).

12
9da
marts

Með því að verzlunarskýrslum þeim, sem jeg hingað til hef meðtekið, hefur verið mjög ábótavant, og jeg hef ástæðu til að halda, að gallar þeir, sem eru á þeim, komi af því, að ekki sje nákvæmlega gætt þess, sem fyrirskipað er í brjefi dómsmálastjórnarinnar frá 30. septbr. 1863 um þessar skýrslur, skal jeg hjermeð hafa yður herra amtmaður umbedinn að brýna fyrir öllum lögreglustjórum, er undir yður eru skipaðir, að þeir eigi, undireins og skip komi til einhverrar hafnar í lögsagnarumdæmi þeirra, að fá skipstjóranum eyðublað undir vöruskýrslu og bjóða honum að útfylla það nákvæmlega. Lögreglustjórinn má þar eptir ekki afgreiða skipið, fyrr en hann hefur fengið vöruskýrsluna, staðfesta með nafni skipstjórans eður þess, sem tekur við vörunum, og hann þarðauki með því að bera skýrsluna saman við tollskrá eður vöruskrá þá, er fylgir skipinu, hefur fullvissað sig um, að skýrslan sje svo nákvæm, sem kostur er á, og ber honum að rita vottorð sitt um það á skýrsluna. Skýrslur þær, sem þannig eru samdar, á sýslumaðurinn eður bæjarfógetinn að senda beina leið hingað, undir eins og siglingin hættir, í síðasta lagi með 6tu eður 7du póstferð, svo að þær geti náð hingað innan ársloka, en með vöruskýrslunum sendir sýslumaðurinn hina fyrirskipuðu skýrslu um skip þau, sem komið hafa til verzlunarstaða sýslunnar og þaðan farið.

Skylði nokkur sigling eiga sjer stað eptir 6tu eður 7du póstferð, ber lögreglustjóranum með 1stu póstferð næsta ár að senda skýrslu um hana og vörur þær, er fluttar hafa verið inn eða út.

Eyðublað þau, undir vöruskýrslur, sem lögreglustjórnir meðþurfa, munu eptir beiðni verða sendar þeim hjeðan.

Embættismenn skipaðir.

Hinn 11. dag janúarmánaðar veittu stiptyfirvöldin prestinum sira Guðmundi Bjarnasyni á Melum Borgar- og Álptanesprestakall í Mýrasýslu.

26. s. m. skipaði biskupinn prest Helgafells- og Bjarnarhafnarsafnaða sira Eirík Kúld til að vera prófast í Snæfellsnessprófastsdæmi.

Hinn 15. dag febrúarmánaðar veittu stiptyfirvöldin fyrrum presti Hvammssafnaðar í Skagafirði sira Ólafi Ólafssyni Fagranessprestakall með annexiunni Sjáfarborg í Skagafjarðarsýslu.

Óveitt embætti.

Mela- og Leirárprestakall í Borgarfjarðarsýslu, metið 776,⁴⁷ krónur, auglýst 13. janúar. Stokkseyrarprestakall í Árnessýslu, metið 1626,⁵⁸ krónur, auglýst 22. janúar. Prestaekkjur 2 eru í brauðinu.

Torfastaðaprestakall í Árnessýslu metið 847,⁷² krónur, auglýst 25. janúar. Í brauðinu er uppgjafaprestur, er nýtur æfilangt þriðjungs af hinum föstu tekjum prestakallsins að meðtöldum arði prestasetursins Torfastaða, og afgjalds af eða afgjaldslausrar ábúðar á hjálcegunni Torfastaðakoti.

Verðlagsskrá

sem gildir

13

17da
febr.

í Húnavatns og Skagafjardarsýslum frá miðju maímánaðar 1875 til jafnlengdar 1876.

		Krónumynt.		Hundrað.		Alin.	
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.
A. Fríður peningur:							
1.	1 œ 1 kúr, í fardögum, ekki yngri en þrjévetur og ekki eldri en 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvemberloka	107	86	107	86	"	90
2.	— 6 ær, í fardögum, ekki yngri en tvævetrar og ekki eldri en 6 vetra, loðnar og lemdar hver á	12	94	77	64	"	64 $\frac{1}{2}$
3.	— 6 sauðir, á hausti, þrjévetrir, eða 4 vetra, eða 5 vetra	16	43	98	58	"	82
4.	— 8 sauðir, á hausti, tvævetrir	12	87	102	96	"	86
5.	— 12 — — — veturgamlir	9	35	112	20	"	93 $\frac{1}{2}$
6.	— 8 ær — — geldar	12	28	98	24	"	82
7.	— 10 — — — mylkar	8	16	81	60	"	68
8.	— 1 áburðarhestur, í fardögum, taminn, ekki yngri en 5 vetra og ekki eldri en 12 vetra	75	47	75	47	"	63
9.	90 álnir, 1 hryssa, jafngömul	64	12	85	49	"	71
B. Ull, smjör og tólg:							
10.	1 œ 120 pnd. af hvítri ullu, vel þveginni 1 pund á	1	7	128	40	1	7
11.	— 120 — — mislitri — — — — — — — — — —	"	78	93	60	"	78
12.	— 120 — — súru smjöri, vel verkuðu — — — —	"	56	67	20	"	56
13.	— 120 — — tólg, vel bræddri	"	37	44	40	"	37
C. Tóvara af ullu:							
14.	1 œ 30 pnd. hespugarns, og sjeu 3, 4, 5 eða 6 hespur í pundi, haldi hver 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði 1 pund á	"	"	"	"	"	"
15.	— 60 þör eingirnissokka 1 par —	"	60	36	"	"	30
16.	— 30 — tvibands-gjaldsokka — — —	"	83	24	90	"	21
17.	— 120 — tvíþumlaðra sjóvetlinga — — —	"	22	26	40	"	22
18.	— 20 eingirnispeisur hver á	2	67	53	40	"	44 $\frac{1}{2}$
19.	— 15 tvibands-gjaldpeisur — — —	3	50	52	50	"	44
20.	— 120 álnir gjaldvoðar-vaðmáls, álnarbreiðs, 1 alin —	1	33	159	60	1	33
21.	— 120 — gjaldvoðar-einskeptu, sem er alin eða 5 kvartil á breidd	"	93	111	60	"	93
D. Fiskur:							
22.	1 œ 6 vættir af saltfiski 1 vætt á	10	83	64	98	"	54
23.	— 6 — — hörðum fiski — — —	11	50	69	"	"	57 $\frac{1}{2}$
24.	— 6 — — smáfiski — — —	11	2	66	12	"	55
25.	— 6 — — ýsu — — —	11	3	66	18	"	55
26.	— 6 — — hákarli hertum — — —	9	48	56	88	"	47 $\frac{1}{2}$
E. Lýsi:							
27.	1 œ 1 tunna hvals lýsis 8 pottar á	4	"	60	"	"	50
28.	— 1 — hákarli lýsis — — —	3	66	54	90	"	46
29.	— 1 — sels lýsis — — —	3	58	53	70	"	45
30.	— 1 — þorskalýsis — — —	3	16	47	40	"	39 $\frac{1}{2}$
F. Skinnavara:							
31.	1 œ 4 fjórðungar nautskinn 1 fjórð. á	14	8	56	32	"	47
32.	— 6 — — kýrskinn — — —	11	83	70	98	"	59

Hinn 20. marts 1875.

1875

13

17da
febr.

		Krónumynt.		Hundrað.		Alin.	
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.
33.	1 œ 6 fjórðungar hross-skinns 1 fjórð. á	9	45	56	70	"	47
34.	— 8 — — sauðskinns, af tvævetr. sauðum og eldri — —	6	63	53	4	"	44
35.	— 12 fjórðungar sauðskinns, af ám og veturgöml. sauðum — —	4	73	56	76	"	47 $\frac{1}{2}$
36.	— 6 fjórðungar selskinns — —	11	61	69	66	"	58
37.	— 240 lambskinn (vorlamba) einlit hvert á	"	25	60	"	"	50
G. Ýmislegt:							
38.	1 œ 6 pund af æðardúni, vel hreinsuðum 1 pund á	17	51	105	6	"	87 $\frac{1}{2}$
39.	— 40 — — — óhreinsuðum — —	5	"	200	"	"	66 $\frac{1}{2}$
40.	— 120 — — fuglaðiri 1 fjórð. —	9	64	115	68	"	96 $\frac{1}{2}$
41.	— 480 — — fjallagrösum — —	1	65	79	20	"	66
42.	5 álnir, 1 dagsverk um heyannir	2	18	"	"	"	43 $\frac{1}{2}$
43.	— — 1 lambsfóður	4	21	"	"	"	84

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í nefndum landaur-
um verður:

Eptir	A eða í fríðu	93	34	"	78
—	B — í ullu, smjöri og tólg	83	40	"	69 $\frac{1}{2}$
—	C — í tóvöru af ullu	66	34 $\frac{1}{2}$	"	55 $\frac{1}{2}$
—	D — í fiski	64	63	"	54
—	E — í lýsi	54	"	"	45
—	F — í skinnavöru	60	49 $\frac{1}{2}$	"	50 $\frac{1}{2}$
En meðalverð allra landaura saman talin		422	21	3	52 $\frac{1}{2}$

og skipt með 6 sýna:

meðalverð allra meðalverða 70 37 " 59

Akureyri, 17. dag febrúarmánaðar 1875.

Í umboði herra biskupsins,

Christiansson.

Daniel Halldórsson.

14

17da
febr.

Verðlagsskrá

sem gildir í

Eyjafjardar og Pingeyjarsýslum og í Akureyrarkaupstað frá miðju maímánaðar 1875
til jafnlengdar 1876.

		Krónumynt.		Hundrað.		Alin.	
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.
A. Fríður peningur:							
1.	1 œ 1 kýr í fardögum, ekki yngri en þrjevetur og ekki eldri en 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvemberloka	96	93	96	93	»	81
2.	— 6 ær, í fardögum, ekki yngri en tvævetrar og ekki eldri en 6 vetra, loðnar og lembdar, hver á	13	50	81	»	»	67½
3.	— 6 sauðir, á hausti þrjevetrir, eða 4 vetra, eða 5 vetra — -	16	86	101	16	»	84½
4.	— 8 sauðir, á hausti, tvævetrir — -	13	10	104	80	»	87½
5.	— 12 — - — veturgamlir — -	9	8	108	96	»	91
6.	— 8 ær - — geldar — -	12	77	102	16	»	85
7.	— 10 — - — mylkar — -	7	91	79	10	»	66
8.	— 1 áburðarhestur í fardögum, taminn, ekki yngri en 5 vetra og ekki eldri en 12 vetra . . .	80	20	80	20	»	67
9.	90 álnir, 1 hryssa, jafngömul	69	79	93	5	»	77½

				Krónumynt.		Hundrað.		Alin.	
				Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.
<i>B. Ull, smjör og tólg:</i>									
10.	1 c	120 ₧ af hvítri ullu, vel þveginni . . .	1 pund á	1	6	127	20	1	6
11.	—	120 - af mislitri — — — — —	— — —	—	76	91	20	—	76
12.	—	120 - af súru smjöri, vel verkuðu — — —	— — —	—	52	62	40	—	52
13.	—	120 - af tólg, vel bræddri	— — —	—	35	42	—	—	35
<i>C. Tóvara af ullu:</i>									
14.	1 c	30 ₧ hespugarns, og sjeu 3, 4, 5 eða 6 hespur í pundi, haldi hver 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði	1 pund á	—	—	—	—	—	—
15.	—	60 þör eingirnissokka	1 par -	—	54	32	40	—	27
16.	—	30 — tvíbands gjaldsokka	— — —	—	70	21	—	—	17 1/2
17.	—	120 — tvíþumlaðra sjóvetlinga	— — —	—	23	27	60	—	23
18.	—	20 eingirnispeisur	hver á	2	1	40	20	—	33 1/2
19.	—	15 tvíbands gjaldpeisur	— — —	3	21	48	15	—	40
20.	—	120 álnir gjaldvoðar vaðmáls, álnar breiðs 1 alin á	— — —	1	8	129	60	1	8
21.	—	120 — gjaldvoðar-einskeptu, sem er alin eða 5 kvartil á breidd	— — —	—	76	91	20	—	76
<i>D. Fiskur:</i>									
22.	1 c	6 vættir af saltfiski,	1 vætt á	11	22	67	32	—	56
23.	—	6 — - hörðum fiski	— — —	10	66	63	96	—	53 1/2
24.	—	6 — - smáfiski	— — —	10	2	60	12	—	50
25.	—	6 — - ýsu,	— — —	9	11	54	66	—	45 1/2
26.	—	6 — - hákarli, hertum	— — —	8	32	49	92	—	41 1/2
<i>E. Lýsi:</i>									
27.	1 c	1 tunna hvalslýsis	8 pottar á	2	79	41	85	—	35
28.	—	1 — hákarlslýsis	— — —	3	37	50	55	—	42
29.	—	1 — selslýsis	— — —	3	29	49	35	—	41
30.	—	1 — þorskalýsis	— — —	2	81	42	15	—	35
<i>F. Skinnavara:</i>									
31.	1 c	4 fjórðungar nautskinnns	1 fjórð. á	15	45	61	80	—	51 1/2
32.	—	6 — — kýrskinnns	— — —	13	10	78	60	—	65 1/2
33.	—	6 — — hross-skinns	— — —	10	68	64	8	—	53 1/2
34.	—	8 fjórðungar sauðskinnns, af tvævetrum sauðum og eldri — — —	— — —	6	60	52	80	—	44
35.	—	12 — — sauðskinnns, af ám og veturgömlum sauðum — — —	— — —	4	91	58	92	—	49
36.	—	6 — — selskinns	— — —	11	81	70	86	—	59
37.	—	240 lambskinn (vorlamba), einlit . . .	hvert á	—	29	69	60	—	58
<i>G. Ýmislegt:</i>									
38.	1 c	6 ₧ af æðardúni, vel hreinsuðum 1 pund á	— — —	17	50	105	—	—	87 1/2
39.	—	40 — — — óhreinsuðum	— — —	—	—	—	—	—	—
40.	—	120 — — fuglafíðri	1 fjórð. —	7	10	85	20	—	71
41.	—	480 — — fjallagrösum	— — —	1	39	66	72	—	55 1/2
42.	5 álnir	1 dagsverk um heyannir	— — —	1	97	—	—	—	39 1/2
43.	5 —	1 lambsfóður	— — —	4	4	—	—	—	81

1875

14

17da
febr.

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í nefndum landaur-
um verður:

	Hundrað.		Alin.	
	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.
<i>Eptir A. eða í fríðu</i>	94	15	"	78 ¹ / ₂
— <i>B. — í ullu, smjöri og tólg</i>	80	70	"	67
— <i>C. — í tóvöru af ullu</i>	55	73 ¹ / ₂	"	46 ¹ / ₂
— <i>D. — í fiski</i>	59	19 ¹ / ₂	"	49 ¹ / ₂
— <i>E. — í lýsi</i>	45	97 ¹ / ₂	"	38
— <i>F. — í skinna-vöru</i>	65	23 ¹ / ₂	"	54 ¹ / ₂

En meðalverð allra landaura saman talin

og skipt með 6, sýnir:

meðalverð allra meðalverða 66 83 " 56

Akureyri, 17. dag febrúarmánaðar 1875.

Í umboði herra biskupsins,

Christiansson.

Daniel Halldórsson.

15

17da
febr.

Verðlagsskrá

sem gildir í

Norðurmúla og Suðurmúlasýslum frá miðju maímánaðar 1875 til jafnlengdar 1876.

		Krónumynt.		Hundrað.		Alín.	
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.
<i>A. Fríður peningur:</i>							
1.	1 œ 1 kýr, í fardögum, ekki yngri en þrjevetur og ekki eldri, en 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvemberloka	85	2	85	2	"	71
2.	— 6 ær, í fardögum ekki yngri en tvævetrar og ekki eldri en 6 vetra, loðnar og lembdar, hver á	13	66	81	96	"	68 ¹ / ₂
3.	— 6 sauðir, á hausti, þrjevetrir, eða 4 vetra, eða 5 vetra	16	32	97	92	"	81 ¹ / ₂
4.	— 8 sauðir, á hausti, tvævetrir	13	12	104	96	"	87 ¹ / ₂
5.	— 12 — — — veturgamlir	10	7	120	84	1	¹ / ₂
6.	— 8 ær — — geldar	12	71	101	68	"	84 ¹ / ₂
7.	— 10 — — — mylkar	8	79	87	90	"	73
8.	— 1 áburðarhestur, í fardögum, taminn, ekki yngri en 5 vetra og ekki eldri en 12 vetra	79	35	79	35	"	66
9.	90 álnir, 1 hryssa, jafngömul hver á	67	31	89	74	"	75
<i>B. Ull, smjör og tólg:</i>							
10.	1 œ 120 æ af hvíttri ullu, vel þveginni . 1 pund á	1	3	123	60	1	3
11.	— 120 - af mislitri — — — — —	"	76	91	20	"	76
12.	— 120 - af súru smjöri, vel verkuðu — — —	"	62	74	40	"	62
13.	— 120 - af tólg vel bræddri	"	37	44	40	"	37
<i>C. Tóvara af ullu:</i>							
14.	1 œ 30 æ hespugarns, og sjeu 3, 4, 5, eða 6 hespur í pundi, haldi hver 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði 1 pund á	"	"	"	"	"	"
15.	— 60 pör eingirnissokka 1 par á	"	66	39	60	"	33
16.	— 30 — tvíbands gjaldsokka	"	88	26	40	"	22
17.	— 120 — tvípumlaðra sjóvetlinga	"	27	32	40	"	27
18.	— 20 eingirnispeisur hver á	3	"	60	"	"	50
19.	— 15 tvíbands gjaldpeisur	4	33	64	95	"	54
20.	— 120 álnir gjaldvoðar vaðmáls, álnar breiðs, 1 alin -	1	35	162	"	1	35
21.	— 120 — gjaldvoðar-einskeptu, sem er alin eða 5 kvartil á breidd	1	14	136	80	1	14

						Krónumynt.		Hundrað.		Alin.	
						Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.
<i>D. Fiskur:</i>											
22.	1	6	vættir af saltfiski	1	vætt á	10	95	65	70	"	55
23.	—	6	— - hörðumfiski	—	—	12	77	76	62	"	64
24.	—	6	— - smáfiski	—	—	10	86	65	16	"	54 ¹ / ₂
25.	—	6	— - ýsu	—	—	9	56	57	36	"	48
26.	—	6	— - hákarli, hertum	—	—	8	20	49	20	"	41
<i>E. Lýsi:</i>											
27.	1	1	tunna hvalslýsis	8	pottar á	2	43	36	45	"	30 ¹ / ₂
28.	—	1	— hákarlslýsis	—	—	3	29	49	35	"	41
29.	—	1	— selslýsis	—	—	2	91	43	65	"	36 ¹ / ₂
30.	—	1	— þorskalýsis	—	—	2	79	41	85	"	35
<i>F. Skinnavara:</i>											
31.	1	4	fjórðungar nautskinn	1	fjórð. á	12	81	51	24	"	42 ¹ / ₂
32.	—	6	— kýrskinn	—	—	11	43	68	58	"	57
33.	—	6	— hross-skinns	—	—	9	37	56	22	"	47
34.	—	8	— sauðskinn, af tvævetrum	—	—	6	33	50	64	"	42
			sauðum og eldri	—	—						
35.	—	12	— sauðskinn, af ám og	—	—	4	42	53	4	"	44
			veturgömlum sauðum	—	—						
36.	—	6	— selskinns	—	—	9	52	57	12	"	47 ¹ / ₂
37.	—	240	lambskinn (vorlamba), einlit	—	hvert á	"	22	52	80	"	44
<i>G. Ýmislegt:</i>											
38.	1	6	af æðardúni, vel hreinsuðum	1	pund á	17	17	103	2	"	86
39.	—	40	— - óhreinsuðum	—	—	"	"	"	"	"	"
40.	—	120	— fuglafiðri	1	fjórð. á	7	68	92	16	"	77
41.	—	480	— fjallagrösum	—	—	1	68	80	64	"	67
42.	5	álnir	1 dagsverk um heyannir	—	—	2	21	"	"	"	44
43.	5	—	1 lambsfóður	—	—	3	97	"	"	"	79 ¹ / ₂
Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í nefndum landaur-											
um verður:											
<i>Eptir A. eða í friðu</i>								94	37 ¹ / ₂	"	78 ¹ / ₂
<i>— B. — í ullu, smjöri og tólg</i>								83	40	"	69 ¹ / ₂
<i>— C. — í tóvöru af ullu</i>								74	59 ¹ / ₂	"	62
<i>— D. — í fiski</i>								62	81	"	52 ¹ / ₂
<i>— E. — í lýsi</i>								42	82 ¹ / ₂	"	36
<i>— F. — í skinna-vöru</i>								55	66 ¹ / ₂	"	46 ¹ / ₂
En meðalverð allra landaura saman talin								413	67	3	45
og skipt með 6, sýna:											
meðalverð allra meðalverða								68	94¹/₂	"	57

Akureyri, 17. dag febrúarmánaðar 1875.

Í umboði herra biskupsins.

Christiansson.

Daniel Halldórsson.

1875

16

18da
marts.

Verðlagsskrá

sem gildir í

Mýra, Snæfellsnes og Hnappadals og Dalasýslu frá miðju maímánaðar 1875 til sama tíma 1876.

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
A. Friður peningur:						
1.	1 kr 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðar loka, í fardögum á	99	18	99	18	82,7
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar í fardögum hver á	12	80	76	80	64
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra á hausti —	18	"	108	"	90
4.	— 8 — tvævetrir —	13	90	111	20	92,7
5.	— 12 — veturgamlir —	10	23	122	76	102,3
6.	— 8 ær geldar —	12	75	102	"	85
7.	— 10 — mylkar —	8	95	89	50	74,6
8.	— 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum á	74	27	74	27	61,9
9.	— 1 $\frac{1}{3}$ hryssu, á sama aldri hver á	57	14	76	19	63,5
B. Ull, smjör og tólg:						
10.	1 kr 120 pnd. af hvítri ullu, vel þveginni pundið á	"	98	117	60	98
11.	— 120 — — mislitri — — — — —	"	74	88	80	74
12.	— 120 — — smjöri, vel verkuðu —	"	59	70	80	59
13.	— 120 — — tólg, vel bræddri —	"	37	44	40	37
C. Tóvara af ullu:						
14.	1 kr 30 pnd. hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði pundið á	1	37	"	"	"
15.	— 60 þör eingirnissokka parið —	"	61	36	60	30,5
16.	— 30 — tvíbands-gjaldsokka —	1	6	31	80	26,5
17.	— 180 — sjóvetlinga —	"	17	30	60	25,5
18.	— 20 eingirnispeisur hver á	3	13	62	60	52,2
19.	— 15 tvíbands-gjaldpeisur —	5	46	81	90	68,3
20.	— 120 álnoir gjaldvoðar-vaðmáls, álnoarbreiðs, 1 alin —	1	39	166	80	139
21.	— 120 — einskeptu, 1 alin til 5 kvartil breiðrar —	1	5	126	"	105
D. Fiskur:						
22.	1 kr 6 vættir af saltfiski, vel verkuðum . vættin á	11	2	66	12	55,1
23.	— 6 — — harðfiski, — — — — —	17	9	102	54	85,5
24.	— 6 — — þyrsklingi, — — — — —	11	90	71	40	59,5
25.	— 6 — — hákarli, hertum —	9	64	57	84	48,2
26.	— 6 — — ýsu, hertri —	10	91	65	46	54,6
E. Lýsi:						
27.	1 kr 1 tunna (120pt.) hvalslýsis 8 pottar á	"	"	"	"	"
28.	— 1 — — hákarlslýsis —	3	10	46	50	38,8
29.	— 1 — — selslýsis —	3	59	53	85	44,9
30.	— 1 — — þorskalýsis —	2	90	43	50	36,3
F. Skinnavara:						
31.	1 kr 4 fjórðungar nautskinn 10 pund á	15	70	62	80	52,8
32.	— 6 — — kýrskinn —	13	"	78	"	65

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
33.	1 or 6 fjórðungar hross-skinns.	10	90	65	40	54,5
34.	— 8 ——— sauðskinns, af tvævetrum					
	og eldri	7	89	63	12	52,6
35.	— 12 ——— sauðskinns, af vetur-					
	gömlum og ám	5	99	71	88	59,9
36.	— 6 ——— selskinns	10	95	65	70	54,8
37.	— 240 lambskinn (vorlamba) einhlt.		23	55	20	46
	hvert á					
G. Ýmislegt:						
38.	1 or 6 pund af æðardúni, vel hreinsuðum pundið á	17	11	102	66	85,6
39.	— 40 ——— óhreinsuðum	1	66	66	40	55,3
40.	— 120 ——— fuglaðri	7	38	88	56	73,8
41.	— 40 ——— fjallagrös	2	17	8	68	7,2
42.	5 álnir, 1 dagsverk um heyannir	2	42	58	8	48,4
43.	— 1 lambstóður	3	99	95	76	79,8

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrirtöldum landaurnum verður:

Eptir	A eða í friðu	95	54	79,6
—	B — í ullu, smjöri og tólg	80	40	67
—	C — í ullar tóvöru	76	61	63,9
—	D — í fiski	72	67	60,6
—	E — í lýsi	47	95	40
—	F — í skinnavöru	66	1	55
En meðalverð allra landaura saman talið		439	18	366,1
og skipt með 6 sínir:				
meðalverð allra meðalverða		73	19	61

Reykjavík, 18. dag martsmanaðar 1875.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Verðlagsskrá

sem gildir í

Bárðastrandar og Strandasýslum frá miðju maímánaðar 1875 til sama tíma 1876.

		í peningum.		Hundrað. á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
A. Friður peningur:						
1.	1 or 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðar loka í fardögum á	102	15	102	15	85,1
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum hver á	13	57	81	42	67,9
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra á hausti. . . —	17	66	105	96	88,8
4.	— 8 sauðir, tvævetrir — — — — —	13	79	110	32	91,9
5.	— 12 — veturgamlir — — — — —	10	32	123	84	103,2
6.	— 8 ær geldar . . — — — — —	13	18	105	44	87,9
7.	— 10 — mylkar — — — — —	9	12	91	20	76
8.	— 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum á	70	99	70	99	59,2
9.	— 1 1/2 hryssu, á sama aldri	60	6	80	8	66,7

1875

17
18da
marts.

				í peningum.		Hundrað á		Alin.
				Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
<i>B. Ull, smjör og tólg:</i>								
10.	1 120	af hvíttri ullu, vel þveginni .	pundið á	1	1	121	20	101
11.	— 120	- af mislitri — — — — —	—	74	88	80	74	
12.	— 120	- af smjöri, vel verkuðu . . .	—	59	70	80	59	
13.	— 120	- af tólg, vel bræddri . . .	—	44	52	80	44	
<i>C. Tóvara af ullu:</i>								
14.	1 30	hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði	pundið á	"	"	"	"	"
15.	— 60	pör eingirnissokka	parið	58	34	80	29	
16.	— 30	— tvíbands gjaldsokka	—	87	26	10	21,8	
17.	— 180	— sjóvetlinga	—	20	36	"	30	
18.	— 20	eingirnispéisur	hver á	2	52	50	40	42
19.	— 15	tvíbands gjaldpeisur	—	4	78	71	70	59,8
20.	— 120	álnir gjaldvoðar vaðmáls, álnar breiðs 1 alin á	—	1	34	160	80	134
21.	— 120	— einskeptu, 1 alin til 5 kvartil breiðrar	— — —	"	96	115	20	96
<i>D. Fiskur:</i>								
22.	1 6	vættir af saltfiski, vel verkuðum .	vættin á	12	64	75	84	63,2
23.	— 6	— — — — —	—	13	37	80	22	66,9
24.	— 6	— — — — —	—	10	31	61	86	51,6
25.	— 6	— hákarli, hertum	—	10	47	62	82	52,4
26.	— 6	— — — — —	—	9	97	59	82	49,9
<i>E. Lýsi:</i>								
27.	1 1	tunna (120pt.) hvalslýsis . . .	8 pottar á	2	41	36	15	30,1
28.	— 1	— hákarlslýsis	—	3	20	48	"	40
29.	— 1	— selslýsis	—	3	"	45	"	37,5
30.	— 1	— þorskalýsis	—	2	58	38	70	32,3
<i>F. Skinnavara:</i>								
31.	1 4	fjórðungar nautskinn . . .	10 pund á	13	22	52	88	44,1
32.	— 6	— — — — —	—	11	54	69	24	57,7
33.	— 6	— — — — —	—	9	98	59	88	49,9
34.	— 8	— — — — —	—	—	—	—	—	—
		sauðskinn, af tvævetrum og eldri	— — —	7	99	63	92	53,3
35.	— 12	— — — — —	—	—	—	—	—	—
		sauðskinn, af veturgömlum og ám	— — —	6	63	79	56	66,3
36.	— 6	— — — — —	—	10	49	62	94	52,5
37.	— 240	lambskinn (vorlamba), einlit . .	hvert á	"	19	45	60	38
<i>G. Ýmislegt:</i>								
38.	1 6	af æðardúni, vel hreinsuðum	pundið á	17	47	104	82	87,4
39.	— 40	— — — — —	—	4	"	160	"	133,3
40.	— 120	— — — — —	—	7	7	84	84	70,7
41.	— 40	— fjallagrös	10 pund	2	25	9	"	7,5
42.	5	álnir 1 dagsverk um heyannir	—	2	15	51	60	43
43.	5	— 1 lambsfóður	—	4	53	108	72	90,6

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrirtöldum landa-
um verður:

Eptir A. eða í fríðu

— B. — í ulla, smjörri og tólgi

— C. — í ullar tóvöru

— D. — í fiski

— E. — í lýsi

— F. — í skinna-vöru

En meðalverð allra landaura saman talið
og skipt með 6, sýnir:

meðalverð allra meðalverða

Hundrað á	Alin.	
	Kr.	Aur.
96	82	80,7
83	40	69,5
70	71	58,9
68	11	56,8
41	96	35
62	"	51,7
423	"	352,6
70	50	58,8

17
18da
marts.

Reykjavík, 18. dag martsmán. 1875.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Verðlagsskrá

sem gildir í

Ísafjardarsýslu og Ísafjardarkaupstað, frá miðju máimánaðar 1875 til sama tíma 1876.

18
18da
marts.

	Í peningum.		Hundrað á		Alin.
	Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
A. Fríður peningur:					
1. 1 ♂ 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum októ- ber til nóvembermánaðar loka, í fardögum á	108	91	108	91	90,8
2. — 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í far- dögum hver á	13	87	83	22	69,4
3. — 6 sauðir, 3 til 5 vetra á hausti.	18	51	111	6	92,6
4. — 8 sauðir, tvævetrir	14	51	116	8	96,7
5. — 12 — veturgamlir	10	48	125	76	104,8
6. — 8 ær geldar	14	62	116	96	97,5
7. — 10 — mylkar	8	95	89	50	74,6
8. — 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra í fardögum	80	11	80	11	66,8
9. — 1 1/3 hryssu, á sama aldri hver á	61	72	82	29	68,6
B. Ull, smjör og tólgi:					
10. 1 ♂ 120 % af hvítri ulla, vel þveginni . pundið á	"	99	118	80	99
11. — 120 — af mislitri — — — — —	"	68	81	60	68
12. — 120 — af smjörri, vel verkuðu	"	71	85	20	71
13. — 120 — af tólgi vel bræddri	"	51	61	20	51
C. Tóvara af ulla:					
14. 1 ♂ 30 % hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði pundið á	"	68	"	"	"
15. — 60 þör eingirnissocka parið á	"	54	32	40	27
16. — 30 — tvíbands gjaldsokka	1	14	34	20	28,5
17. — 180 — sjóvetlinga	"	31	55	80	46,5
18. — 20 eingirnispeisur hver á	2	95	69	"	49,2
19. — 15 tvíbands gjaldpeisur	6	48	97	20	81
20. — 120 álnir gjaldvoðar vaðmáls, álnar breiðs, 1 alin -	1	45	174	"	145
21. — 120 — einskeptu, 1 alin til 5 kvartil breiðrar	1	5	126	"	105

1875

18

18
18da
marts.

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
D. Fiskur.						
22.	1 <i>cr</i> 6 vættir af saltfiski, vel verkuðum . vættin á	13	16	78	96	65,9
23.	— 6 — — harðfiski, — — — —	14	90	89	40	74,6
24.	— 6 — — þyrsklingi, — — — —	10	93	65	58	54,7
25.	— 6 — — hákarli, hertum . . . — —	11	2	66	12	55,1
26.	— 6 — — ýsu, hertri — —	10	34	62	4	51,7
E. Lýsi.						
27.	1 <i>cr</i> 1 tunna (120pt) hvalslýsis . . . 8 pottar á	2	57	38	55	32,1
28.	— 1 — — hákarlslýsis . . . — — —	3	3	45	45	37,9
29.	— 1 — — selslýsis . . . — — —	2	66	39	90	33,3
30.	— 1 — — þorskalýsis . . . — — —	3	10	46	50	38,9
F. Skinnavara.						
31.	1 <i>cr</i> 4 fjórðungar nautsinnis . . . 10 pund á	13	64	54	56	45,5
32.	— 6 — — kýrsinnis . . . — — —	12	46	74	76	62,3
33.	— 6 — — hross-sinnis . . . — — —	10	61	63	66	53,1
34.	— 8 — — sauðsinnis, af tvævetrum og eldri . . . — — —	9	47	75	76	63,1
35.	— 12 — — sauðsinnis, af vetur-gömlum og ám . . . — — —	7	73	92	76	77,3
36.	— 6 — — selsinnis . . . — — —	11	47	68	82	57,4
37.	— 240 — — lambskinn (vorlamba), einlitt hvert á	16	16	38	40	32
G. Ýmislegt:						
38.	1 <i>cr</i> 6 <i>æ</i> af æðardún, vel hreinsuðum . pundit á	16	87	101	22	84,4
39.	— 40 — — óhreinsuðum . . . — —	2	16	86	40	72
40.	— 120 — — fuglaðri 10 pund á	6	77	81	24	67,7
41.	— 40 — — fjallagrösom — —	2	25	9	—	7,5
42.	5 álnir 1 dagsverk um heyannir	2	55	61	20	51
43.	5 — 1 lambsfóður	4	49	107	76	89,6

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrirtöldum landa-
um verður:

Eptir A. eða í fríðu	101	54	84,6
— B. — í ullu, smjöri og tólg	86	70	72,3
— C. — í ullar tóvöru	82	66	68,9
— D. — í fiski	72	42	60,4
— E. — í lýsi	42	60	35,5
— F. — í skinna-vöru	66	96	55,8

En meðalverð allra landaura samantalið, 452 88 377,5
og skipt með 6, sýnir:

meðalverð allra meðalverða 75 48 62,9

Reykjavík, 18. dag martsmán. 1875.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vestur-umdöminu).¹

Samkvæmt áætluninni um tekjur og gjöld landsins frá 6. nóvember 1874 3. grein, ber á þessu ári að greiða til endurgjalds alþingiskostnaði 14,000 krónur, og ber að jafna á lausafjárhundruðin, eins og þau teljast fram til tíundar, einum fjórða parti aftjæðri upphæð, eða 3,500 krónum, en af þeim falla samkvæmt skýrslum þeim, sem landshöfðingjanum hafa borizt, um tölu lausafjárhundraðanna á síðastliðnu hausti, þessar upphæðir á hvert amt.

1,092 kr. 52 aur. á suðuramtið, lausafjárhundruðin 18,610

653 - 93 - - - - - vesturamtið - - - - - 11,139

1,753 - 55 - - - - - norður- og austur-amtið - - - - - 29,870²

og býst jeg við, að þjer herra amtmaður greiðið í landssjóð úr jafnaðarsjóðum þeim, sem eru undir stjórn yðar, þær samtals 1746,45 krónur, sem falla á suður- og vestur-amtið.

Brjef landshöfðingja (til póstmestarans).

Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt álit herra póstmestarans um beiðni, sem hingað hefur komið frá sýslumanninum í Skagafjarðarsýslu um, að Höfðastrandarpósturinn, sem nú fer frá Viðimýri, verði látinn leggja leið sína vestan Hjeraðsvatna, um Glaumbæ á Lángholti og svo yfir um Hegranesið og Viðvíkur sveitina, — skal leið þessi fyrir nefndan aukapóst hjermeð samþykkt, og eruð þjer herra póstmestari beiðinn að ráðstafa því, sem nauðsyulegt er í þessu tilliti með norðurlandspósti þeim, sem fer hjeðan í þessum mánuði.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdöminu).

Eptir að hafa meðtekið skýrslur herra amtmannsins frá 19. og 20. þ. m. um heilbrigðisástand sauðfjárens í Árnes- Gullbringu- Kjósar og Borgarfjarðarsýslum og um ráðstafanir þær, sem amtið hefur gjört og ællar að gjöra til þess að eyða fjárkláða þeim, sem á síðast liðnum vetri hefur orðið vart við á ýmsum bæjum í hinum nefndu sýslum fyrir vestan Brúará, Hvítá og Ölfusá í Árnessýslu og fyrir sunnan Hvítá í Borgarfirði, skal jeg með þessu brjefi þjónustusamlega hafa yður umbeiðinn að láta, jafnframt því og þær hálfsmánaðar skoðanir, er þjer getið um, eru látnar halda sjer, almennar skoðanir fara fram innan útgöngu næstkomandi aprilmánaðar á öllu fjenu í hreppum þeim, þar sem borið hefur á kláðanum í vetur, og leggja fyrir sýslumenn að sjá um, að skýrslur um skoðanir þessar verði sendar amtinu svo tímanlega, að nákvæm og áreiðanleg skýrsla um heilbrigðisástand sauðfjárens í öllum hreppum þeim, sem eru á þinu nefnda svæði, geti verið komin hingað innan 6. maí næstkomandi.

Eptir því, sem þjer skýrið frá, virðist fjárkláðinn hingað til að hafa komið fram á

1) Sama dag var skrifað amtmanninum yfir norður- og austur-umdöminu á sömu leið, og hann beiðinn að greiða 1753,55 krónur úr jafnaðarsjóði þeim, er hann veitir forstöðu.

2) Lausafjárhundruðum þeirra manna, sem ekki telja fram til tíundar meira en 1 hundrað, er sleppt.

Hin gjaldskyldu hundruð töldust þannig í hinum einstöku lögsagnarumdömunum.

Skaptafellssýslu	4,654	Mýrasýslu	2,088	Húnavatnssýslu	5,994
Rangárvallasýslu	4,739	Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu	1,784	Skagafjarðarsýslu	4,852 ^{1/2}
Vestmannaeyjasýslu	160	Dalasýslu	2,122	Eyjafjarðarsýslu	4,421
Árnessýslu	5,355	Barðastrandarsýslu	1,770	Þingeyjarsýslu	4,491 ^{1/2}
Gullbringu- og Kjósar-sýslu	1,754	Strandasýslu	1,226	Norðurmúlasýslu	5,468
Borgarfjarðarsýslu	1,948	Ísafjarðarsýslu og kaupstað	2,149	Suðurmúlasýslu	4,643

1875

19

20sta
marts.

20

20sta
marts.

21

22an
marts.

1875

21
22an
marts.

vægu stigi og lækningatilraunirnar hvervetna haft góðan árangur, en jeg treysti því fullkomlega, að þjer herra amtmaður og hlutaðeigandi sýslumenn heitið öllum þeim ráðum, sem lögin heimila til að uppræta kláðann fullkomlega, áður enn sjenu í vor er sleppt undan vetrarhirdingunni, og að sjeð verði um, að sje það, sem þá enn skyldi vera grunað, verði ekki látið fara á aftrjett, en að því verði haldið heima og stranglega aðskilið frá heilbrigðu sje-

22
23dja
marz

Brjef landshöfðingja (til stiptyfirvaldanna).

Með brjefi stiptyfirvaldanna frá 15. þ. m. meðtók jeg bónarbrjef setts kennara við hinn lærða skóla í Reykjavík, Benidikts Gröndals, um 400 króna styrk úr landssjóði til þess að semja kennslubók í landafræði lagaða eptir hinni dönsku kennslubók Erslevs, sem nú er notuð í skólanum.

Í álitu sínu um málið hefur forstjóri hins lærða skóla tekið fram, að það sje skólapiltum, einkum í hinum neðstu bekkjum, til mikillar fyrirstöðu, að þurfa að nota kennslubækur á útlendu máli og vinna þannig 2 verk í einu, skilja bókina og nema efnið, og eruð þjer skólastjóranum samdöma í því, en álituð það tryggilegast, að beiðandanum, sem áður hefur verið veittur 300 rd. styrkur úr rikissjóði¹ til að semja landafræði, og þá samdi brót af landafræði norðurálfunnar, sem var álituð óhentugt og of langort til að verða notað við skólakennslu — yrði bejnlínis falið á hendur að útleggja á islenzku hagfellaða kennslubók í landafræði, og álituð þjer kennslubók þá eptir Erslev, sem getið var og nú er almennt við höfð í dönskum skólum, til þess kjörna.

Fyrir því skal yður tjáð til athugunar og birtingar fyrir hlutaðeigöndum, að jeg er ekki frásnúinn því að veita beiðandanum, þegar hann hefur samið þýðingu á hinni nefndu kennslubók, er þjer og forstjóri skólans látið yður lynda, og hún er prentuð á kostnað stiptyprentsmiðjunnar, 20 króna ritlaun fyrir hverja örk prentaða þó ekki fram yfir 400 krónur alls.

Embættismenn skipaðir

Hinn 9. dag martsánaðar veittu stiptyfyrvöldin, prestinum síra Helga Sigurðssyni á Setbergi, Mela- og Leirár-prestakall í Borgarfjarðar prófastsdömi.

S. d. var Torfastaða prestakall í Árnessprófastsdömi, veittu presti Staðarhraunssafnaðar, síra Jakobi Björnssyni. Í sambandi við hina venjulegu ákvörðun um, að presturinn verði að fella sig við hverja þá breytingu, sem gjörð kunni að verða við prestakallið, er í veitingarbrjefinu fyrir hinu síðarnefnda kalli tekið fram, að Skálholtssókn kunni að verða lögð til Ólafsvalla prestakalls, en Úthlíðarsókn aptur til Torfastaða kalls.

23. d. s. m. skipaði biskupinn prestinn að Sauðanesi síra Vigfús Sigurðsson til að vera prófast í Norður-Þingeyjar prófastsdömi.

Óveitt embætti:

Setbergs prestakall í Snæfellsnesprófastsdömi, metið 987.³¹ krónu, auglýst 10. marts.

Nesþing í Snæfellsnesprófastsdömi metið 798.³² krónu, auglýst 22. marts. Í ráði er að útvega brauði þessu talsverða tekjubót.

1) Samanber brjef kirkju- og kennslustjórnarinnar 21. ágúst 1868 í Tíðindum um stjórnarmálefni, II bls. 555—556.

Staðfesting konungs á skipulagsskrá styrktarsjóðs Christians konungs hins níunda í minningu þúsund ára hátíðar Íslands:

Vjer Christian hinn níundi, af guðs náð Danmerkur konungur, Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski, Láenborg og Aldinborg:

Gjörum heyrum kunnugt: að með því, að ráðgjafi vor fyrir Ísland allraþegn-samlegast hefur lagt fyrir oss til staðfestingar skipulagsskrá, er landshöfðinginn yfir greindu landi voru, samkvæmt allraþæstu brjefi voru frá 10. ágúst þ. á. hefur samið fyrir styrktarsjóð, er vjer höfum gefið í minningu þúsund ára hátíðar Íslands, og segir þessi skrá svo:

1.

Styrktarsjóðurinn er stofnaður til þess með árlegum heiðursgjöfum sumpart að veita verðlaun þeim af innbúum landsins, er í landbúnaði, hestarækt, iðnaði, fiskiveiðum, sjóferðum eður verzlun hafa sýnt hina mestu og merkilegustu framtakssemi til að auka og bæta atvinnuvegi þessa, sem miklu skiptir landið, sumpart að hvetja aðra til að vinna að framförum landsins og gjörast verðuga hinna sömu verðlauna.

2.

Upphæð styrktarsjóðsins er upphaflega 8000 krónur, og ávaxtast þær með því að kaupa fyrir þær skirteini um innritun í bók fjárhagsstjórnarinnar með 4% árlegum vöxtum.

Vöxtunum af innstæðu þessari skal skipt í 2 árlegar heiðursgjafir, og ákveður landshöfðinginn yfir Íslandi upphæð þeirra annaðhvort þannig, að hvor þeirra nemi 160 krónum eður svo að önnur nemi 200, hin 120 krónum.

Ef á einstöku ári enginn er álitinn hinna nefndu heiðursgjafa verðugur, leggist verðlaunaupphæð eður upphæðir þær, sem eigi hafa verið veittar, til hinnar upphaflegu upphæðar sjóðsins og ávaxtist eins og hún. Þá er upphæð sjóðsins með slíkum viðbótum, og með vöxtum þeim, sem sparast á hverju ári, er búin að ná 10000 krónum, skal hvor hinna árlegu heiðursgjafa nema 200 krónum.

Skyldi styrktarsjóðurinn aukast enn þá meira, skal í hvert sinn, er hann hefir náð 2000 krónum, ákveða, hvort verja skuli hinum auknu árlegu vöxtum til þess að hækka ársupphæðir hinna nefndu heiðursgjafa eður til þess að stofna fleiri slíkar gjafir.

3.

Í ágústmánuði árs hvers, í fyrsta sinn 1875, veitir landshöfðinginn yfir Íslandi heiðursgjafir sjóðsins tveimur af þeim íbúum landsins, sem hafa sent honum bónarbrjef um, að tillit verði haft til þeirra við veitingu heiðursgjafanna á ári því, sem spurning er um. Slíku bónarbrjefi á að fylgja vottorð 2 áreiðanlegra og heiðvirðra manna um það, sem sagt er í bónarbrjefinu, og á að senda bónarbrjefin hlutaðeigandi sýslunefnd áleiðis til landshöfðingja, en nefndin lætur álit sitt fylgja þeim.

Skýrslu um veitingu heiðursgjafanna skal birta í hinum íslenzku stjórnartíðindum og á einnig að prenta í þeim hinn árlega reikning yfir tekjur og gjöld sjóðsins, en landshöfðinginn semur hann.

4.

Þegar veita á heiðursgjafirnar, skal einkum taka tillit til þess, hvort hlutaðeigandi

Hinn 7. apríl 1875.

1875
23
7da
nóvbr.
1874.

með aðgjörðum þeim, sem verðlauna er beiðst fyrir, verulega hefur stuðlað til þess að auka og bæta atvinnuvegi landsins, að svo miklu leyti sem þessir snerta landbúnað, hestarækt, iðnað, fiskiveiðar, sjóferðir eða verzlun, en jafnframt á að taka tillit til þess, hvort hlutaðeigandi hefur með tilraunum sínum getað bætt eigin hag sinn, samt á þetta atriði að hafa minni þýðingu en hitt.

Sem dæmi þeirra aðgjörða, er menn geta búizt við að heiðursgjafirnar verði veittar fyrir, skal nefna:

1. fyrir *landbúnað*, þegar menn með því að byggja upp jarðir, er hingað til hafa legið í eyði, með umfangsmiklum vatnsveitingum, með ágætri og hagfeldri húsaskipun og byggingu á jörðum sínum, með skynsamri hagnýtingu áburðarefna, með ágætri rækt og umönnun á kúm og sauðfje, með vandaðri meðferð á afrakstri þeirra, með því að stofna umfangsmikið mjólkurbú, með því vandlega að velja skepnur til undaneldis, með friðun á æðarvarpi og öðru þvílíku — ekki að eins hafa bætt einstakar jarðir, en einnig veitt öðrum eptirbreytnisvert dæmi.

2. fyrir *hestarækt*, þegar menn með því, að vera vandir í valinu á skepnum til undaneldis, stuðla til þess að varðveita og bæta eiginlegleika þeirra, sem einkennir hið íslenska hestakyn.

Skyldi sýningar á gradhestum og merum eður öðrum húsdýrum verða stofnaðar annaðhvort fyrir allt landið eða mikla hluti þess, og verði þeim hagað svo, að ætla megi að þær geti stuðlað til að bæta hestaræktina, getur landshöfðinginn varið vöxtum sjóðsins eður parti af þeim fyrir eitt ár í senn, til verðlauna fyrir hin beztu dýr, sem verða leidd fram til slíkra sýninga.

3. fyrir *iðnað*, þegar menn, verulega bæta iðnaðar-atvinnu þá, sem þegar á sjer stað, eður stofna nýja iðnaðarvegi, sem stuðla að hinum verklegu framförum landsins, þegar menn innleiða betri verkun á einni eður fleiri af aðalvörum landsins.

4. fyrir *fiskiveiðar*, þegar menn verulega bæta skip og veiðarfæri, eður meðferðina á sjálfum fiskinum og auka-vörum þeim, sem vinnast af honum o. s. frv.

5. fyrir *sjóferðir og verzlun*, þegar menn verulega stuðla til þess, að atvinnuvegir þessir bætist á Íslandi.

Það sem hjer segir að framan er einungis til greint sem dæmi, en það er skilmáli fyrir að verða aðnjótandi hinna nefndu heiðursgjafa, að hlutaðeigandi hafi fast heimili í landinu sjálfu. Heiðursgjafirnar má veita ekki að eins einstökum mönnum, heldur einnig fjelögum, sem stuðla til þess, að hinir nefndu atvinnuvegir aukist. Fyrir tilraunir einar til þess, sem um er getið, má ekki búast við, að heiðursgjafirnar verði veittar, fyrr en tilraunin hefur náð svo langt, að enginn efi er um þýðingu hennar fyrir framför landsins.

— Þá viljum vjer allramildilegast hafa samþykkt skipulagsskrá þá, sem að framan er rituð, í öllum orðum hennar og greinum, eins og hún hjer stendur, og staðfestum vjer hana með þessu brjefi.

Vjer fyrirbjóðum öllum og sjerhverjum að tálma nokkru því, sem að framan er ritað.

Ritað á Bernstorff hinn 7. dag nóvembermán. 1874.

Undir, vor konungleg hönd og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

C. S. Klein.

Staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Jóhannesar Kristjánssonar handa fátækum námfúsum bændaefnum í Helgastaða- Húsavíkur- og Ljósavatnshreppum.

Vjer Christian hinn niundi af guðs náð Danmerkur konungur, Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski, Lá- enborg og Aldinborg.

Gjörum kunnugt: að vjer viljum, með því allraþegnsamlegast hefir verið mælt til og beiðzt allra hæstu staðfestingar vorrar á skipulagsskrá, sem frumrituð er hept við þetta brjef og samin hefur verið 7. febrúar 1869 fyrir styrktarsjóð Jóhannesar Kristjánssonar handa fátækum námfúsum bændaefnum í Helgastaða- Húsavíkur og Ljósavatnshreppum, — allramildilegast hafa samþykkt og staðfest nefnda skipulagsskrá, er samhljóða staðfest eptirrit hennar hefur verið sent dómsmálastjórnarráðgjafa vorum, eins og vjer með þessu brjefi samþykkjum og staðfestum hana, þó þannig, að þar sem gefandinn í 5. grein skrárinnar meðal annars leggur fyrir alþingismanninn fyrir Suður-Þingeyjarsýslu að taka þátt í stjórn styrktarsjóðsins, á þessi bluttekta hans í stjórninni að vera bundin við þann skilmála, að hann tjái sig fúsan á að takast þetta starf á hendur.

Vjer fyrirbjóðum öllum og sjerhverjum að tálma nokkru því, sem að framan er ritað. Ritað í hinum konunglega aðsetursstað vorum Kaupmannahöfn hinn 3. júlí 1874.

Undir, hið konunglega innsigli vort.

L. S.

Eptir allramildastrí skipun hans hátignar,

C. S. Klein.

F. Vestergaard.
ass.

Í skiptaráðstöfun minni dags. 3. október 1865, sem samþykkt er og undirskrifuð af erfingjum mínum, hef jeg ráðstafað 500 ríkisdöllum af verði jarðarinnar Laxamýrar, sem inni stendur hjá syni mínum Sigurjóni bónda á Laxamýri, þannig: að þeim verði að mjer látnum, varið til menntunarstyrks, — einkum í búnaði og jarðyrkju — handa námfúsum en fátækum bændaefnum í þeim 3 hreppum, hvar jeg hef alið allan aldur minn; nefnilega Helgastaða- Húsavíkur- og Ljósavatns-hreppum. Þar sem drottinn hefur nú þóknast að treina líf mitt allt á þennan dag, hef jeg við nákvæmari yfirvegun fundið nauðsynlegt, að gjöra ýtarlegri ráðstöfun um fyrirkomulag og stjórn þessarar litlu stofnunar eptir minn dag, og verður það sem eptir fylgir:

1.

Sjóður þessi skal nefnast: Styrktarsjóður Jóhannesar Kristjánssonar, handa fátækum námfúsum bændaefnum í Helgastaða- Húsavíkur- og Ljósavatns-hreppum.

2.

Að mjer fráföllnum, setjist innstæðan á vöxtu gegn óbundnu og áreiðanlegu fasteignar veði, og ávaxtist þar til sjóðurinn er orðinn 1000 rd. Má eigi taka til vaxtanna, fyrri en sjóðurinn hefur náð þeirri upphæð, sem nú var sagt.

3.

Þá er sjóðurinn hefur náð tjeðri upphæð, sem mjer telst til að verði að 18—20 árum liðnum frá andláti mínu, ef vel er á haldið; þá skal fara að verja leigunum, til að styrkja einn eður fleiri námfúsa unga menn af bænda stjett, til að afla sjer nauðsynlegrar kunnáttu í búnaði og jarðarrækt. Styrkurinn veitist einungis mönnum í þeim 3 hreppum, sem að framan eru nefndir, og skulu niðjar mínir hafa forgöngurjett, ef til eru, og verðugir finnast til að njóta styrksins.

1875

24

30ja

jól

1874.

4.

Verði búnaðarskóla, eður þessleiðis menntastofnun komið á fót hjer í sýslu, skal sjóðurinn leggjast til tjeðrar stofnunar, henni til styrktar og viðgangs. Þó skal sjóðurinn jafnan vera sjerstök stiptun með sjerskildum reikningum, og ágóðanum, eður afgiptinni jafnan vera varið á þann hátt, sem ákveðið er í 3. grein.

5.

Sem stjórnendur og umsjónarmenn sjóðsins tilnefni jeg sýslumanninn og hjeraðsprófastinn, samt alþingismanninn fyrir syðra kjördæmi sýslunnar, hverjir sem eru eða verða kunna. Þessir menn hafa á hendi umsjón og ábyrgð sjóðsins undir yfrumsjón amtmannsins í norður- og austur-umdæminu, hverjum þeir senda árlega skilagrein um efnahag og meðferð sjóðsins. En þá er úthluta skal styrk þeim, sem að framan er getið, kveðja stjórnendurnir sjer til ráðaneytis hreppstjórana í þeim 3 hreppum, sem áður eru nefndir.

Þessa mína síðustu ráðstöfun, undirskrifa eg og innsigla í viðurvist tveggja vitundarvotta.

Krossi þann 7. febrúarm. 1869.

Jóhannes Kristjánsson,
(handsalað).

Vitundarvottar:

Jón Sigurðsson.

E. Halldórsson.

L. S.

25

18da

júlí

1874.

Staðfesting konungs á gjafarbrjefi, sem hefur inni að halda fyrirmæli um skipulag styrktarsjóðs Örums og Wulffs.

Staðfestingin er orðuð eins og hin næst undangengna, en skipulagsskráin segir svo:

Örum og Wulff

Kaupmannahöfn dag 17. júlímánaðar 1874.

Í minningu þúsundaráhátíðar Íslands gefum við með þessu brjefi 1500 rd. í 4% arðberandi konunglegum skuldabriefum til að stofna af þeim styrktarsjóð handa Suður-Þingeyjarsýslu og Norðurmúla- og Suðurmúla-sýslum í norður- og austur-amti Íslands, en í þessum sýslum höfum við um mörg ár rekið verzlun vora; um það hvernig sjóði þessum skuli stjórnað og varið, skipum við svo fyrir:

1. grein.

Sjóðurinn heitir styrktarsjóður Örums og Wulffs.

2. grein.

Innstæðuna má aldrei skerða, vextirnir leggist fyrst um sinn fyrir, þangað til stofnaður er í norður- og austur-amti Íslands búnaðarskóli, og á að kaupa fyrir vexti þá, sem saman er safnað, konungleg skuldabrief, sem leggist til innstæðunnar. Þegar slíkur skóli er stofnaður skal vöxtunum af innstæðu sjóðsins varið til að styrkja ungan námfúsan mann af bændastjettinni, sem hefur lyst en vantar efni til að sækja slíkan búnaðarskóla, og á það, að því leyti sem við verður komið, að vera í sitt skipti frá hverri sýslu þeirra, sem að ofan eru nefndar.

3. grein.

Fyrst um sinn eiga amtmaðurinn yfir norður- og austur-umdæminu og verzlunarstjóri okkar á Húsavík að veita sjóðnum forstöðu, en þegar búnaðarskóli sá, sem nefndur var, er stofnaður, skal stjórn sjóðsins lögð undir forstöðunefnd skólans.

4. grein.

Sje skólinn ekki stofnaður áður en innstæðan með vöxtum hefur náð upphæðinni 2000 rd., skal verja vöxtunum til ferðastyrks handa slíkum unglingi, og um var getið, sem óskar að útvega sjer fyrir utan Ísland nauðsynlega kunnáttu um landbúnað og jarðyrkju og á hann, til þess að fá styrkinn útborgaðan, að snúa sjer að mönnum þeim, sem fyrst eru nefndir í 3. grein og eiga að veita gjöfina. Meðmæli hjeraðsprófastsins um, að hlutaðeigandi beiðandi sje hjálparinnar maklegur, ber að útvega.

Þessi ákvörðun fellur úr gildi, undir eins og skólinn er stofnaður í norður og austurumdæmi Íslands, og skal þá breytt eptir því, sem fyrir er skipað í 2. grein.

5. grein.

Stjórn sjóðsins á að senda árlega til landshöfðingjans yfir Íslandi skilagrein um efnis sjóðsins og meðferðina á þeim. Ørum og Wulff.

Auglýsing.

Með auglýsingu dagsettri 24. febrúar þ. á. og prentaðri í stjórnartíðindunum 1875 A 1 hefur fjárhagsstjórn ríkisins birt á þessu landi lög um bann gegn gjaldgengi schlesvig-holsteinskra spesiupeninga; en jafnframt leyft að taka megí peninga þessa í gjöld til jarðabókarsjóðsins til 1. ágúst þ. á. fyrir það verð, sem á þeim stendur.

Fyrir þá sök, skal skorað á alla, sem hafa undir höndum 2 ríkisdala-, 8 marka-, 4 marka-, 2 marka-, 1 marks- eður 8 skildinga-peninga, er hljóða upp á

1 spesiú eður 60 skildinga schlesvig holsteinsk kúrant

$\frac{2}{3}$	—	—	40	—	—	—	—
$\frac{1}{3}$	—	—	20	—	—	—	—
$\frac{1}{6}$	—	—	10	—	—	—	—
$\frac{1}{12}$	—	—	5	—	—	—	—
$\frac{1}{24}$	—	—	2 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—

að skipta þeim hjá landfógetanum fyrir gjaldgenga peninga sem allra fyrst og síðast innan júlímánaðarloka þ. á.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 14. dag aprilmánaðar 1875¹.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Umburðarbrjef (til amtmanna og sýslumanna).

Til að afstýra því, að nautapest og annar næmur fjársjúkdómur flytjist til landsins, skipast, samkvæmt fyrirmælum ráðgjafa hans hátignar konungsins fyrir Ísland, svo fyrir:

Þegar hingað kemur skip frá landi, þar sem vart hefur orðið við nautapest eður annan næman sjúkdóm í skepnum, og ráðgjafi konungs eður landshöfðingi fyrir hans hönd þessvegna hefur bannað, að flytja fyrst um sinn frá slíku landi hingað skepnur eða hluta af þeim t. d. skinn og horn, eður hefur gjört það að skilmála fyrir slíkum flutningi, að öllu sóttarefni hafi verið eytt (að það, sem er flutt, hafi verið «desinficerað»), skal lögreglu-

1) Sama dag var báðum amtmönnum ritað um málið, og eru þeir beðnir að tjá sýslumönnum, að landshöfðinginn búist við, að þeir geri allt það, er í þeirra valdi stendur, til að leiðbeina almenningi í þessu efni, að þeir taki á manntalsþingum í vor kúrantpeninga upp í þingejöld, og að þeir jafnvel taki við þessum peningum í skiptum fyrir ríkiedala- og anna-peninga. Þar að auki voru amtmenn beðnir að brýna fyrir sýslumönnum, að þeir ættu að senda landfógeta alla þá spesiupeninga, er þeim bæri að höndum svo tímanlega, að þeir gætu verið komnir hingað innan júlímánaðarloka.

Hinn 29. apríl 1875.

1875

27
14da
apríl.

stjórinn, þar sem skipið kemur að landi, eður sá, sem fyrir hönd lögreglustjórans á að skoða skjöl skipsins, hafa sterkar gætur á, að slíkum fyrirmælum verði hlýtt. Hann á því undir eins og skipið hefur hafnað sig að rannsaka, hvort nokkur slík skepna eður nokkur af-rakstur af slíkum skepnum sje á skipinu, eður hafi verið þar og nú sje flutt í land. Nú reynist það, að nokkuð það, sem sóttarefni getur fluzt með, sje á skipi, og á þá lögreglustjóri eður umboðsmaður hans að sjá um það, að ekkert slíkt (skepnur eður skinn og aðrir hlutir af þeim) verði flutt í land, en að öllu sóttarefni, sem hefur getað verið því samferða, verði, áður en samgöngur skipshafnarinnar við landsmenn byrja, eytt og skepnunum eður hlutum af þeim fleygt í sjóinn. Hafi skepnur, skinn eður aðrir hlutir af skepnum verið fluttir í land, áður enn lögreglustjóri eða umboðsmaður hans gat varnað því, skal lögreglustjórinn, ef innflutningur á slíkum hlutum hefur ekki verið með öllu bannaður en einungis bundinn skilmálum, sjá um, að sóttarefninu verði á kostnað þess, sem við hefur tekið, eytt á fyrirskipaðan hátt; en hafi innflutningur verið bannaður með öllu, ber að sjá um, að skinn og aðrir hlutir skepna verði brendir eður grafnir í jörð niður, og að skepnur þær, sem innfluttar hafa verið, verði, ef þær þegar reynast veikar af næmum sjúkdómi, drepnar og grafnar. Sjeu þær þar í mót álitnar heilbrigðar, á í 3 vikur þar, sem þær voru fluttar í land, að halda þeim sjer, aðskildum frá öllum öðrum skepnum. Að svo miklu leyti, sem mögulegt er, á allan þenna tíma að halda skepnunum í húsi, og ber, hvað sem öðru líður, að sjá um, að engar samgöngur eigi sjer stað um þenna tíma með hinum útlendu og innlendu skepnum, og að menn, er hirða innlendar skepnur og sóttarefni gæti fluzt með, fái eigi að handleika hinar útlendu skepnur eður að dvelja í húsum, þar sem þær eru hafðar.

Ef skepnur þær, sem inn eru fluttar hafa allt af verið heilbrigðar hinar fyrstu 3 vikur, má eigandi fá frjáls ráð á þeim, en hafi skepnurnar á því tímabili verið veikar, og sje ekki fullkominn víska fyrir, að þessi veiki sje með öllu hættulaus, er nauðsynlegt að varna samgöngum ekki að eins, þangað til sjúkdómurinn er allæknður, heldur einnig eigi skemur enn 4 vikur eptir það. Komi, meðan innfluttri skepnu er haldið sjer, grunur upp um, að hún sje tekin næmum og skæðum sjúkdómi, ber undir eins að drepa hana og grafa hana niður með allri varúð; og skal vandlega hreinsa og svæla hús það, þar sem skepnan hefur verið höfð, áður en öðrum skepnum er hleypt inn í það. Það er sjálfsgagt, að umboðsmanni lögreglustjórans, ber sem fyrst að skýra honum frá ráðstöfunum sínum, og leita frekari ráða til hans. Sje dýralæknir eða bjeraðslæknir nálægur, ber lögreglustjóra eða umboðsmanni hans að bera sig saman við hann, en sje ekki kostur á að ná til læknis, ber lögreglustjóra eður umboðsmanni hans, að svo miklu leyti sem unnt er, að leita ráða hinna beztu böenda og reyndra fjármanna.

28
17da
apríl.

Brjef landshöfðingja (til beggja amtmanna).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur í brjefi af 10. f. mán., skýrt frá, að bólusóttin gangi í Kaupmannahöfn, í Drageyri og Kastrup á Amager, í Vordingborg, og í Gautaborg í Svíaríki.

Jeg skal því þjónustusamlega biðja yður hávelborni herra, að gefa þetta yfirvöldum þeim, er þjer eruð yfir skipaðir, til vitundar, og brýna fyrir þeim, að fara sem rækilegast eptir ákvörðunum opins brjefs frá 20. júní 1838¹.

1) Brjef þetta er prentað í lagasafni handa Íslandi XI bls. 243—6, og er í því meðal annars skipað fyrir, að þeir, sem fyrir er trúað að rita á skipaskjöl, skuli grenslast eptir því, hvort nokkur bóluveikur maður sje um bórð, er skip kemur að landi, og sjá um að skipið ef svo reynist, leggist í sóttvarnar varðbald.

Brjef landshöfðingja (til bœjarstjórnarinnar í Reykjavík).

Ráðgjafi konungs fyrir Ísland, hefur 2. dag f. mán. ritað mjer á þessa leið:

«Með þóknanlegu brjefi frá 27. nóvember f. á., hefur herra landshöfðinginn sent hingað erindi, þar sem bœjarfógetinn í Reykjavík, jafnframt því að athuga, að þjer, þá er þjer samþykktuð reglugjörð um brunamálefni Reykjavíkur kaupstaðar, er bœjarstjórnin hafði samið samkvæmt tilsk. 14. febr. 1874 9. gr., um ábyrgð fyrir eldsvoða m. m. í greindum kaupstað, hafið gjört breytingar nokkrar á reglugjörðinni, er að ætlun bœjarstjórnarinnar þurftu samþykkis hennar við — hefur fyrir hönd bœjarstjórnarinnar skotið því til úrlausnar ráðgjafans, hvort landshöfðingjanum yfir Íslandi með 9. grein tilskipunarinnar, er getið var, sje veitt vald til að gjöra án samþykkis bœjarstjórnarinnar breytingar á reglugjörð þeirri, er bœjarstjórnin hefur samið um brunamálefni.

Út af þessu skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari birtingar fyrir bœjarstjórninni tjáð, að með því að það sjálfsagt stendur í valdi herra landshöfðingjans að synja samþykkis yðar til greindrar reglugjörðar, eða rjettara: að binda það því skilyrði, að í hana verði bætt, úr henni sleppt eða breytt einhverjum ákvörðunum, getið þjer að þessu leyti einnig án samþykkis bœjarstjórnarinnar gjört breytingar á sjerhverri reglugjörð, sem hún hefur samið og sent yður til þess, að þjer samþykkið hana. En skyldi bœjarstjórninni ekki þykja slíkar breytingar aðgengilegar, og ágreiningurinn ekki geta jafnast með því að bera sig betur saman við herra landshöfðingjann, getur bœjarstjórninni ekki verið meinað að leita úrlausnar ráðgjafans um hin einstöku atriði.

Þetta leiði jeg ekki hjá mjer þjónustusamlega að tjá bœjarstjórninni til þóknanlegrar leiðbeiningar.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austur-umdæminu).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 4. desember f. á., skrifað mjer á þessa leið:

«Jafnframt því að senda beiðni, ásamt meðfylgjandi útskrift úr þingbók Þingeyjar-sýslu, frá verzlunarstjóra Th. Guðjohnsen á Húsavík um að mega fá endurborgað brennivinsgjald af 132¼ pottum af vínanda, sem fundust vanta á 3 keröld, er honum voru send með skipinu «Hjálmari» í maímánuði f. á., hefur herra landshöfðinginn, næst því að láta í ljósi, að með prófi því, sem hlutadeigandi sýslumaður hefur tekið um þetta, virðist eptir kringumstæðunum vera fengin nægjanleg sönnun fyrir því, að það, sem vantaði, hafi verið lekið burt, þegar skipið kom á Húsavík, og að beiðandanum eptir ætlun yðar, að engu leyti verði um það kennt, að hið opinbera ekki þegar, er skipið kom, ljet hafa það eptirlit með affermingunni, sem hefði getað gefið vissu í þessu tilliti — í þóknanlegu brjefi 22. sept. f. á. lagt það til, að hin umsókta endurborgun verði leyfð með 11 rd.

Út af þessu skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari ráðstöfunar þjónustusamlega tjáð, að þó ekki verði kannast við, að í þessu máli sje fengin fullnægjandi sönnun fyrir því, að lekinn hafi átt sjer stað, áður en skipið var affermt, nje heldur játað, að beiðandanum sje ekki um það að kenna, að því lík sönnun eigi er fengin, með því hann, þar sem sýslumaðurinn við heimanferð sína hafði vanrækt að löggilda annan mann til að líta eptir affermingunni í sinn stað, ekki hefur farið eptir leiðbeiningu þeirri, sem gefin er í brjefi dómsmálastjórnarinnar frá 4. ágúst f. á., um áþekk atvik og þetta — hefur samt eptir málavöxtum virzt, að umsótt endurborgun geti átt sjer stað, samkvæmt tillögum herra landshöfðingjans».

Brjef landshöfðingja (til beggja amtmanna).

Af útdráttum þeim úr vinfangagjaldabókum og af reikningsendurritum þeim, sem hingað hafa

verið send; samkvæmt 2. og 11. gr. reikningsreglugjörðarinnar frá 13. febr. 1873 sjest, að lögreglustjórar rita hinar nefndu bækur með ýmsu móti, þar sem sumir einungis tilgreina hina sameinuðu upphæð gjalds þess, sem þeir hafa reiknað út fyrir hvert skip samkvæmt tollseðlum eður öðrum skilríkjum, en aptur aðrir rita í gjaldabækur sínar hverja einstaka vínfangagrein, sem getið er um í tollseðlunum. Með því að það skiptir miklu, að hinar nefndu gjaldabækur sjeu ritaðar svo, að þær gefi ljóst yfirlit yfir hin ýmsu at-
riði, sem koma til greina, þegar dæma skal um, hvort reikningsbaldarinn hefur gætt skyldna sinna samkvæmt reikningsreglugjörðinni og því, er fyrirskipað er um innheimtur á nefndu gjaldi, skal jeg biðja yður, herra amtmaður, að leggja fyrir lögreglustjórana í umdæmi yðar að rita framvegis bækur sínar yfir gjald af vínföngum samkvæmt hjálagðri fyrirmynd, og býst jeg við, að þeir þá einnig lagi reikninga sína eptir henni.

fyrir gjaldabók, er rita á í gjald það, sem lögreglustjóranum í N. N. sýslu ber að heimta saman af vinföngum, er flytjast inn í lögsagnarumdæmi hans.

Embættismenn skipaðir og settir.

Hinn 14. dag aprílmánaðar staðfesti landshöfðinginn veitingarbrjef stipsýfirvaldana dagsett 11. janúar þ. á. handa síra Guðmundi Bjarnasyni fyrir Borgar- og Álptanesprestakalli í Mýra-prófæstsdæmi.

S. d. staðfesti landshöfðinginn veitingarbrjef stíptisyfirvaldanna dagsett 18. október f. á. handa kandi-
dat Jóni Jónssyni fyrir Bjarnanesprestakalli í Austur-Skaptafellsprófastdæmi,

17. s. m. veitti landshöfinginn presti Svalbarðssafnaðar síra Jóni Jónssyni Reykjalín þönglabakka-
prestaðall með annexiunni Flatey í Suður-Þingeyjarprófastsdæmi.

24. s. m. veitti landshöfðinginn presti Lunda- og Fitjasafnaða sira Bjarna Sigvaldasyni Setbergs-
prestakall í Snæfellsnessprófastsdæmi.

26. s. m. setti landshöfðinginn prestinn síra Sveinbjörn Guðmundsson að Holti til þess fyrst um sinn frá næstkomandi fardögum að þjóna ásamt embætti sínu Stóradalsþingaprestakalli í Rangárvalla-prófastsdæmi.

28. s. m. veitti landshöfðinginn kandidat Brynjólfi Jónssyni Meðallandsþinga prestakall í Vestur-
skaptafellsprófastsdæmi.

S. d. var kandidat Brynjólfur Jónsson settur til að þjóna ásamt Meðallandsþingum fyrst um sinn um 3 ár eður til fardaga 1878 Ásaprestakalli í Vesturskaptafells-prófastsdæmi.

Óveitt embætti:

Lundur í Borgarfjarðarprófastsdæmi, metið 516,00 krónur, auglýst 28. apríl.

Svalbard í Norður-Þingeyjarprófastsdóemi, metið 962,47 krónur, auglýst 28. apríl.

Brjef landshöfðingja (til stiðtsyfirvaldanna).¹

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 27. febr. þ. á., skrifað mjer á þessa leið:

«Jafnframt því með álitum hlutaðeigandi sýslumanns og amtmanns að senda beiðni frá íbúum norðurhluta Norðurmúlasýslu, er fara þess á leit að praktiserandi lækni á Vopnafirði og sveitunum þar umhverfis, A. Tegner, megi verða veittur árlegur styrkur af almennu fje, til að halda áfram starfi sínu samastaðar, hafið þjer herra landshöfðingi í þóknanlegu brjefi frá 26.d. nóvemb. síðastliðins, skotið því til ráðgjafans, hvort tilefni megi virðast til, annaðhvort af lækna sjóðnum, eða af fje því, sem veitt er til ýmislegra óvissra gjalda fyrir árið 1875, að veita nefndum Tegner sem viðurkenningu fyrir læknistörf hans í Vopnafirði, þökkabót í eitt skipti fyrir öll, að upphæð 100—200 rd., og getið þjer þess, að þjer með tilliti til breytingar þeirrar á lækna skipun Íslands, sem þjer ætlið, að sje ekki langt eptir að bíða, getið ekki ráðlagt það, að veita nú sem stendur neinum praktiserandi lækni árlegan styrk, en að þjer að hinu leytnu kannist við, að beiðendurnir, sem eru í miklum fjarska frá löggiltum lækni, hafi ástæðu til að vilja tryggja sjer læknishjálþ þá, sem um getur.

Út af þessu skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar, frekari birtingar og ráðstafanar þjónustusamlega tjáð, að ráðgjafinn eptir kringumstæðunum hefur þókst geta leyft, að praktiserandi lækni A. Tegner veitist 300 króna þökkabót, þannig: að þessi upphæð verði greidd honum úr lækna sjóðnum».

Ög leiði jeg ekki hjá mjer þjónustusamlega að tjá hinum beiðruðu stiðtsyfirvöldum þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar og framkvæmdar.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austur-umdöminu).

Ráðgjafinn fyrir Ísland, hefur 26. dag janúarmán. þ. á., ritað mjer á þessa leið:

«Jafnframt því, með álitum hlutaðeigandi amtmanns, að senda hingað beiðni sóknarprestssins að Möðruvallaklaustri, sira Davíðs Guðmundssonar, um, að sá hluti prestsskyldunnar, sem hann fær af umboðssjóðnum og honum hefur verið greiddur í eingirnissokkum, megi eptirleiðis verða greiddur honum eptir meðalverði allra meðalverða, en ekki í nefndri aurategund eða eptir verðlagi hennar í verðlagsskránni, hefur herra landshöfðinginn, næst því að athuga, að sú 9 hndr. prestsskylda, er nefndum presti ber, hafi að undanförunu verið greidd með 40 áln. tölgar, 340 áln. eingirnissokka, 40 áln. harðfiskjar, 2 hndr. á landsvísu og 420 áln. smjörs, í þóknanlegu brjefi frá 17. apríl f. á., farið því fram, að með því að prestsskyldan af klaustrunum að ætlun yðar, upprunalega hafi verið látni úti í hinum sömu aurum, og umboðssjóðurinn tók við í landsskuldir og leigur, verði það, þar sem afgjaldagreiddsla klaustranna þegar að nokkru leyti sje og bráðum alveg muni verða breytt á þá leið, að hún fari fram eptir meðalverði allra meðalverða, eðlilegast, að prestsskyldan greiðist að öllu leyti á sama hátt, og hafið þjer því lagt það til, að prestsskylda sú, er Möðruvallaklausturs-presti beri af umboðssjóði þessa klausturs, alls 9 hndr., verði eptirleiðis greidd í peningum eptir meðalverði allra meðalverða.

Í þóknanlegu brjefi af 18. s. m., hefur herra landshöfðinginn ennfremur skýrt frá, að amtmáðurinn yfir norður- og austur-umdöminu, út af fyrirspurn frá hlutaðeigandi umboðsmanni um, hvort fara skuli eptir rentukammerbrjefi 6. maí 1843¹, þegar byggja eigi

1) Sama daginn var ritað amtmanninum yfir norður- og austur-umdöminu um málið.

2) Rentukammerbrjef þetta er prentað í lagasafni handa Íslandi XII. bls. 599—608 og er í því meðal annars ákveðið, að hafa skuli í skilyrði við byggingu jarða, að laudsskuldin skuli greiddast í peningum eptir meðalverði allra meðalverða.

Hinn 8. maí 1875.

1875

33
26tta
apríl

jörð Þingeyraklausturs, Steinnes, sem byggð hefur verið fyrrveranda klausturpresti til Þingeyra fyrir 300 álna afgjald og nú skal byggja nýjum presti þannig, að afgjaldið verði áskilið eptir meðalverði allra meðalverða, en það afgjald þykir afarhátt í samanburði við kosti jarðarinnar — hafi lagt það til, að afgjaldið af nefndri jörð verði áskilið samkvæmt rentukammerbrjefi 6. maí 1843, en að 9 hndr. prestsskylda sú, sem Þingeyraklausturspresti er ákveðin og þannig hefur verið útilátin, að 4 hndr. hafa verið greidd eptir meðalverði allra meðalverða, en hitt sumpart eptir verðlagi verðlagsskrár á smjöri og eingirnissokkum og sumpart verið jafnað upp með landsskuldinni af nefndri jörð Steinnesi, — verði eptirleidis reiknuð eptir meðalverði allra meðalverða. Samkvæmt þessu og með skírskotun til athugasemdar yðar, viðvíkjandi framanrituðu málefni, hafið þjer lagt það til, að prestsskylda sú, er nefndum presti ber af Þingeyraklaustri, verði eptirleidis að öllu leyti reiknuð eptir meðalverði allra meðalverða þannig, að 6½ hndr. verði greitt honum af umboðssjóðnum í peningum, en 2½ hndr. eins og að undanfögnu, jafnist upp á móti landsskuldinni af Steinnesi, og verði við hina nýju byggingu jarðarinnar að áskilja hana eptir meðalverði allra meðalverða.

Út af þessu skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari auglýsingar þjónustusamlega tjáð, að það er hjermeð samþykkt, að prestsskyldur þær, sem ákveðnar eru prestunum til Möðruvalla- og Þingeyra-klaustra, verði eptirleidis goldnar þeim að öllu leyti í peningum, eptir meðalverði allra meðalverða, og að jörðin Steinnes, sem liggur undir síðarnefnt klaustur, verði byggð á þá leið, að allt afgjaldið (landsskuld og leigur), verði reiknað eptir meðalverði allra meðalverða».

Framanritað brjef ráðgjafans, leiði jeg ekki hjá mjer þannig þjónustusamlega að tilkynna herra amtmanninum, til þóknanlegrar leiðbeiningar og til þess, að þjer birtið það hlutaðeigandi umboðsmönnum, þeim til eptirbreytni.

34

29da
apríl.

Brjef landshöfðingja (til stiptyfirvaldanna).

Samkvæmt allraþegnsamlegustu tillögum ráðgjafans fyrir Ísland, hefur hans hátign konunginum þóknast 30. f. m., allramildilegast að fallast á, að jörðin Íshóll í Ljósavatsnhreppi í Þingeyjarsýslu, sem er eign Laufáskirkju, verði afhent bóndanum Jóni Benidiktssyni á Stóruvöllum, í skiptum fyrir jörðina Heiðarhús í Hálshreppi í sömu sýslu, þannig, að eptir skiptin greiðist af hinni fyrrnefndu jörð, tíund og önnur almenn gjöld, er eigöndum bændajarða ber að lúka, en hinni síðarnefndu jörð fylgi sama gjaldfrelsi og öðrum kirkjujörðum.

Þetta er hjermeð tjáð stiptyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

35

5ta
maí.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdeginu).

Eptir að jeg hafði sent ráðgjafanum fyrir Ísland, útleggingar af skýrslum herra amtmannsins frá 19., 20. og 30. marts þ. á. um heilbrigðisástand sauðfjárins á Suðurlandi og látið álit mitt í ljósi um það, sem hingað til hefur verið gert og framvegis ber að gera til að uppræta fjárkláða þann, sem í vetur hefur gert vart við sig í Borgarfjarðar, Kjósar, Gullbringu og Árnessýslum, hefur ráðgjafinn 24. f. m. meðal annars ritað mjer á þessa leið:

«Samkvæmt skýrslum þeim, sem brjef yðar herra landshöfðingi og fylgiskjöl þess hafa inni að halda, verður eigi betur sjeð en, að aðferð sú, sem hingað til hefur verið viðhöfð,

að öllum jafnaði hafi verið rjett og skynsamleg, og eins verða menn að vera yður, herra landshöfðingi, samdóma um það, að bæði þegar lítið er til þýðingar málsins sjálfs, og þegar tillit er haft til ótta þess og kvíða, sem uppkoma og útbreiðsla fjársýkinnar hefur valdið í öðrum sveitum landsins, einkum í norður- og austurumdæminu, þá sje nauðsynlegt tafarlaust að láta nýjar vandlegar og nákvæmar skoðanir fara fram á öllu fje í öllum þeim hreppum, er sýkin hefur sýnt sig, eður grunur hefur verið eður kvittur um, að hún sje eður hafi verið uppi — og þar eptir svo fljótt sem unnt er að auglýsa almenningi í stjórnartíðindunum, blöðunum eður ef til vill á annan hentugan hátt nákvæma og sannaða skýrslu um ástandið samkvæmt þessum skoðunum, og um ráðstafanir þær, sem hafa verið gjörðar eður skipaðar. Hinar nefndu skoðanir ber dýralækninum að svo miklu leyti sem gjörandi er, að framkæma með eigin augum; en eins og þær til þess að flýta fyrir þeim á fjærleggjandi stöðum, einkum ef dýralæknirinn áður hefur komið þar, eða ef yfirgripsmikill niðurskurður hefur átt sjer stað, mega felast öðrum á hendur samkvæmt tilskipun frá 4. marts 1871 § 1, eins gæti það, ef til vill, farið vel, að gjöra skoðanir þær, sem dýralæknirinn framkvæmir með eigin augum, enn betur kunnar almenningi með því að láta menn þá, sem til eru teknir í nefndri lagagrein, eður, ef tilefni skyldi vera til þess, kosna menn frá nágrannahjeruðum, vera viðstadda slíkar skoðanir. Ráðgjafinn er yður einnig samdóma um, að það verði að vera komið undir því, hvernig ástandið, þegar þessar skoðanir eiga sjer stað, reynist að vera, hvort stjórnin geti látið sjer nægja lækningar, — og skal í þessu tilliti athugað, að sjá verður um, að nægileg lækningalyf flytjist til hinna einstöku sveita, hafi þetta ekki þegar verið gert — eða hvort það verði álitid rjettast að beita ráðstöfunum, er ganga lengra, að setja fjárverði eða skera niður, samkvæmt tilskipuninni frá 1871. Við þetta skal þó ekki undanfella að athuga, að á þeim stöðum, er sjúkdómurinn þrátt fyrir ráðstafanir þær, er hingað til hafa verið gjörðar, hefur haldið sjer eður jafnvel út breiðst hina síðastliðnu 4—5 mánuði, getur verið ástæða til að hafa það í skilyrði fyrir að hafna þessum alvarlegri ráðum, að full trygging fáiist fyrir að fjárhópum þeim, sem kláði hefur komið fram í, og þessvegna verður að álita grunaða, verði sjer í lagi á sumrinu, sem nú fer í hönd, haldið sjer, aðskildum frá öllu öðru fje. Því skal þar að auki við bætt, að svo framarlega sem samkvæmt þessu verður spurning um að skera niður nú þegar eður, eins og betur mundi fara, síðar á sumrinu, verður að hugleiða, hvort eigi mundi rjett á alþingi í sumar, að reyna til að fá tilskipuninni frá 1871 breytt í þá átt, að þar sem einstakir fjáreigendur, einstakir hreppar, sýslur eða ömt mundu verða fyrir miklu tjóni, veitist hinum fyrrnefndu nægilegar skaðabætur og hinum síðarnefndu aðstoð frá þeim hjeruðum, sem það skiptir nokkru, að slíkum ráðum er beitt.

Um leið og jeg kynni yður þetta herra amtmaður, til leiðbeiningar og ráðstafanar, skal jeg í framhaldi af brjefi mínu frá 22. marz þ. á. (stjórnartíð. B. 21), mælask til þess, að þjer sem vandlegast sjáið um, að hinar fyrirskipuðu skoðanir fari fram, á sem tryggilegastan hátt, og að alstaðar, þar sem kláði finnst í fjenu, eður það, af því að kláði hefur fundist í því áður, er álitid grunað, verði hafðar sterkar gætur á því, að engri kind verði slept á fjall, en öllu fje haldið heima, þangað til það verður skorid niður eður allæknað. Jeg vona sem fyrst að fá frá yður skýrslur um það, sem komið hefur fram við skoðanirnar, og tillögur yðar um ráðstafanir þær, sem þar eptir á að gjöra.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Um leið og þjer herra amtmaður í þóknanlegu brjefi frá í gær gáfuð skýrslu um heilbrigðisástand sauðfjárins í suðurumdæminu samkvæmt skoðunum þeim, sem farið

1875

36
7da
maí.

hafa fram í ofanverðum fyrra mánuði¹, hafið þjer spurt, hvort fyrirmælum ráðgjafans fyrir Ísland í brjefi hans frá 24. f. m. megi ekki álítast að vera fullnægt með þeim fjárskoðunum, sem nú hafa fram farið, að því leyti slíkar skoðanir þar eru fyrirskipaðar, þar eð sú spurning, hvar kláðinn sje, nú ekki virðist vera vafasöm, heldur hitt, hverjar frekari ráðstafanir beri að gjöra til að útrýma honum og varna meiri útbreiðslu hans.

Jeg skal því með þessu brjefi þjónustusamlega skora á yður herra amtmaður, að láta í öllum þeim sveitum, þar sem fjeð samkvæmt hinum síðustu skoðunum enn verður álitid grunað, fjórtánda hvern dag fara fram nákvæma skoðun á öllum fjárhópum þeim, sem grunaðir eru, og sjá um, að ekki verði leyft eigöndum slíkra kinda að láta þær koma saman við annað fje eður að hleypa þeim á afrett, fyrr en að svo langur tími er liðinn, frá því er þær eru baðaðar og kláðavottur síðast hefur fundist í þeim, að álita megi þær allæknaðar. Í þeim sveitum, er spurning getur verið um, að fje hafi strokið á afrett, verður að smala viðkomandi afrett, fyrr en baðað er, og býst jeg við, að skoðanirnar

1) Í skýrslu amtmannsins segir meðal annars svo:

„Samkvæmt því, sem fyrir er mælt í háttvirtu brjefi herra landshöfðingjans, dagsettu 22. marts þ. á., lagði jeg fyrir hlutaðeigandi sýslumenn, að láta innan útgöngu f m, almennar skoðanir fram fara á öllu fjenu í hreppum þeim, þar sem borið hefur á kláðanum í vetur, og skoraði á þá að sjá um, að skýrslur um skoðanir þessar yrðu sendar amtinu svo tímanlega, að nákvæm og áreiðanleg skýrsla um heilbrigðisástand fjárins í hinum umræddu hreppum gæti verið komin til yðar hávelborni herra, innan 6. þ. mán. En þaræð jeg ekki hef meðtekið hinar síðustu af skýrslum þessum fyrri en í gær, hefur mjer ekki verið mögulegt að afgreiða málefni þetta fyrri en nú.

Eptir skýrslum þessum er ástandið svo sem nú skal greina:

A. Í Árnessýslu má heita kláðalaust, að því er raun varð á við hinar síðustu skoðanir, en þó er grunur um, að kláðavottur kunni að vera í nokkrum kindum í Grimsnesi, Þingvallasveit og Ölfusi, og yðr höfuð mega þessar sveitir eður nokkur partur þeirra, kallast enn grunaðar.

B. Í Gullbringu- og Kjósar-sýslu finnst enginn kláði í Kjósar-, Seltjarnarnes-, Álptaness- og Hafna-hreppum, en þar á móti talsverður kláði í Vatnsleysustrandarhreppi, Grindavíkurhreppi og Rosmhvalaneshreppi, og einnig hafði fundist kláði á 3 bæjum í Kjalaraneshreppi.

C. Í Borgarfjarðarsýslu hefur dýralæknirinn verið með við fjárskoðanirnar, og er þar nú allt fje álitid kláðalaust, en grunur má þar þó enn álítast á nokkrum stöðum. Í þessari sýslu hefur verið skorið niður það fje, sem veikt hefur orðið, eptir sjálfviljugu samkomulagi manna, nema á einum bæ, þar hafa verið skornar 116 kindur fullorðnar, eptir skipun amtsins, samkvæmt tillögum dýralæknisins og sýslumannsins.

Skýrsla dýralæknisins til amtmannsins er dagsett 29. apríl, og svo látandi:

„Með brjefi dagsettu 7. þ. m. skoradi hið háa amt á mig, að ferðast upp í Borgarfjarðarsýslu til að rannsaka heilbrigðisástand sauðfjárins með tilliti til fjárkláða þess, er gjört hefur vart við sig á ýmsum bæjum þar í sýslunni í vetur, og til að skýra sýslumanni og öðrum hlutaðeigöndum frá, hverjar ráðstafanir jeg álitid nauðsynlegt að gjöra, til að útrýma kláðanum, og leiðbeina við baðanir þær, er framkvæmdar yrðu, áður jeg byrði aptur úr Borgarfjarðarsýslu.

Ferð þessa byrjaði jeg samdægurs, sem brjef amtsins var skrifað, og kom jeg úr henni 27. þ. m. — Eins og fyrir mig var lagt, fór jeg undir eins upp að Indriðastöðum í Skorradal, en áleit nauðsynlegt, þegar jeg hafði spurzt fyrir um heilbrigðisástand fjárins í sýslunni, að fara þegar á fund sýslumanns, og bera mig saman við hann um tillögum fjárskoðunarinnar, og koma því til leiðar, að þegar yrði sent eptir baðmeðulom, til þess að hið grunaða fje sýslunnar yrði baðað hið fyrsta unnt væri. — Um þær mundir sem jeg dvaldi í Borgarfjarðarsýslu, framfóru að fyrirlagi sýslumanns almennar fjárskoðanir af hinum tilkvöddu skoðunarmönnum í öllum hreppum sýslunnar, og hgaði jeg ferðum mínum svo, að jeg var viðstaddur skoðunina á þeim bæjum, er heilst þóttu grunsamir, en lagði jafuframst svo fyrir, að á öðrum bæjum skyldu þær kindur teknar frá, ef nokkrar væru, sem skoðunarmönnum þættu tortryggilegar, og mjer svo gjört aðvart, til þess jeg gæti skoðað þær, og skorið úr, hvort kláði væri í þeim eður eigi. Jeg hef þannig verið við skoðun á öllu því fje, er eptir lifir í Flókadal, og eigi fundið þar kláða. Á Stóra-Kroppi í Reykholtssdal hefur hrútur einn lengi verið haður sjer inni í vetur, sökum kláðagrunsemdar; hrút þenna skoðadi jeg, og var blettur einn í honum, er

verði vandaðar, sem mest má vera, og að sjerstaklega sjeu hafðar í hvert sinn, er skoðanir fara fram, sterkar gætur á því, að allt það fje, sem taldist við hina síðustu skoðun á bœnum sje við, og er það sjálfsagt, að telja skuli kindurnar við hverja skoðun.

Hvað Gullbringusýslu snertir, skal jeg þjónustusamlega biðja yður, herra amtmaður, að láta dýralæknirinn sem allrafyrst með eigin augum að tilkvöddum mönnum, eins og fyrir er mælt í brjefi ráðgjafans frá 24. f. m., skoða allt fje í Krísvík, Grindavík, Höfnunum og Rosmhvalanes- og Vatnsleysustrandarhreppum, og ráðstafa því, sem nauðsynlegt þykir til að lækna þetta fje. Eptir því sem kemur fram við þessa skoðun, verður þar eptir af að ráða, hvort setja eigi verði til að varna fjársamgöngum frá þessu svæði; eður skera skuli niður fje það, sem kláði hefur komið fram í, og því er álitid grunað, og eigi verður á fullkomlega tryggjandi hátt haldið sjer.

Þjer skýrið í brjefi yðar frá, að þjer hafið að áskildri nánari ákvörðun hlutaðeigandi amtsráðs heitið tillagi úr jafnaðarsjóði suðuramtsins til varðar, er kosnir menn úr Rangárvallasýslu og austurhluta Árnessýslu höfðu á fundi stungið upp á, að yrði settur á austurlínu kláðasvæðisins meðfram Brúará, Hvítá og Ölfusá. Hvort setja skuli aðra verði, skal á kveða samkvæmt 5. grein í tilskipun um fjárkláða frá 4. marts 1871.

Að öðru leyti skal vísað til brjefs míns frá 5. þ. m., og vona jeg á sínum tíma að fá skýrslu um málið með ummælum yðar.

Embættismenn skipaðir og settir:

Hinn 24. dag aprilmánaðar, hefur hans hátign konunginum þóknast samkvæmt 14. grein stjórnarskrárinnar, allramildilegast að kveða þessa embættismenn til alþingissetu:

forstjóra landsyfirdóms Íslands, Þórð Jónasson, komm. af dbrg. og dnbrgsm.

biskup yfir Íslandi, dr. theol. Pjetur Pjetursson, komm. af dbrg. og dnbrgsm.

amtman yfir suður- og vestur-umdæminu, Berg Thorberg, ridd. af dbrg. og dnbrgsm.

Jeg áleit fjárkláða, jafnvel þótt jeg eigi gæti fundið maur í honum. Hrútur þessi er hafður stöðugt innisjer og mun verða skorinn. Í hinu fjenu á Stóra-Kroppi fannst enginn kláði. Í Lundareykjadal og Andakýlshreppi skoðaði jeg á ýmsum bæjum kindur, er teknar höfðu verið frá sökum kláðagrunsemdar, en á þeim fann jeg eigi annað en óþrifakláða (fellilúsa- og færilúsa-kláða). Í Skorradalnum skoðaði jeg fje það, er eptir lifir á Indriðastöðum og Grund og bæjunum þar í grendinni, en engan kláða fann jeg í því; það fje baðaði jeg, áður jeg fór heimleiðis. Á Sarpi í Skorradal skoðaði jeg og nokkrar kindur, er hafðar hafa verið inni í vetur og baðaðar hafa verið fyrir kláða, en nú var engan kláða í þeim að finna. — Í hreppnum fyrir sunnan Skarðsheiði fannst heldur enginn fjárkláði við þessar skoðanir. Á Efra-Skarði í Strandahreppi hafa 13 gemlingar verið hafðir inni sjer lengi vetrarins sökum kláðagrunsemdar, en þaræð tóbakssósa hafði verið borin í þá, nokkru áður en jeg skoðaði þá, verður eigi með vissu sagt, hvort kláðavottur kunni að hafa verið í þeim eður eigi, en enginn kláði fannst í þeim við skoðanina, þar á móti sá jeg ljósan vott þess, að megn óþrifakláði hafði í þeim verið en eigi fjárkláði, þó lagði jeg svo fyrir, að þeim skyldi eigi verða sleppt, fyr en þeir væru tvíbaðaðir. Á fjenu í Stórabotni í Strandahreppi hefur legið grunsemd í vetur, þar æð kláðasjúkum kindum á að hafa verið fargað þar fyrra part vetrarins, en aldrei hefur þar fundist kláði við skoðanirnar. Jeg lagði því svo fyrir, að þar skyldi baðað nú þegar. — Þannig má heita að hvergi hafi fundist fjárkláði við þessar skoðanir í Borgarfjarðarsýslu, nema í hinu fullorðna fje í Efstabæ í Skorradal, er var meir eða minna útsteypt í kláða, eins og jeg skýrði hinu háa amti frá, í brjefi því, er jeg ritiði því 14. þ. m. frá Vatnshorni, og það voru meðfram þessar kringumstöður er knúðu mig til að ráða til þess, að það fje væri skorid, þar æð full ástæða er til að ímynda sjer, að fari böðun sú, sem nú er fyrirkipuð á hinu grunaða fje í sýslunni rækilega fram, — að þá verði kláðavotti þeim, er kann að dyljast einhverstaðar í sýslunni, alveg útrýmt, og Borgarfjarðarsýsla þannig hreinsuð fyrir kláða, áður fje er sleppt á fjall í sumar.

Um leið og jeg hef skýrt sýslumanninum í Borgarfjarðar- og Mýra-sýslu frá fjárskoðunum þessum, hef jeg lagt það til, að allt hið kláðagrunnaða fje í sýslunni sje baðað nú þegar, og allt annað fje í Borgarfjarðarsýslu, þegar það er gengið úr ullu í vor. Kláðagrunað tel jeg það fje, er samgöngur hefur haft við kláðasjúkt eða kláðagrunað fje í vetur, og hef jeg tekið til þá bæji, er mjer þykja helst grunsamir; mun sýslumaður nú hafa tilkvatt böðunnarmenn í hverri sveit og gjört aðrar ráðstafanir til þess, að böðuninni verði framgengt.

dómara í landsyfirdómnum, Jón Pjetursson, ridd. af dbrg. landlækni, jústitsráð, dr. med. Jón Hjaltalín, ridd. af dbrg. og dbrgsm. prófast í Húnavatnssýslu og prest Melstaðar- og Kirkjuhvamms-safnaða, sira Ólaf Pálsson ridd. af dbrg.

Hinn 1. dag maímánaðar setti landshöfðingi prestinn sira Stephán Stephensen á Ólafsvöllum til þess fyrst um sinn frá næstkomandi fardögum, að þjóna Skálholtssókn ásamt embætti sínu, og prestinn sira Jakob Björnsson, sem Torfastaða prestakall með annexíunni Hawkadal, Bræðratungu og Skálholti var veitt 9. marts þ. á., til þess fyrst um sinn að þjóna Úthlðarsókn í stað Skálholtssóknar.

5. s. m. veitti landshöfðingi settum presti sira Jens Vigfússyni Hjaltalín, Nesþinga prestakall í Snæfellsness prófastdæmi.

8. s. m. veitti landshöfðingi prestinum að Söndum í Dýrafirði sira Páli B. Einarssyni Sivertsen Ög-urþinga prestakall í Norður Ísafjarðar prófastsdæmi.

Þjóðkjörnir alþingismenn

samkvæmt skýrslum amtmanna. (Amtmaðurinn yfir norður- og austurumdæminu hefur ekki tilgreint kosningardagana. Skýrslur um kosningarnar í Norður-múla-, Húnavatns-, Barðastrandar- og Snæfellsnes- og Hnappadalssýslum eru enn ókomnar til amtmanna).

Hinn 26. dag septembermánaðar og 1. október f. á. voru kosnir fyrir Skaptafellssýslu prestur

1. sira Páll Pálsson á Prestsbakka og hreppstjóri
2. Stefán Eiríksson í Árnanesi,
20. október f. á. fyrir Vestmannaeyjasýslu yfirjettarprokurator
3. Jón Guðmundsson í Reykjavík,
23. s. m. fyrir Rangárvallasýslu prestur
4. sira Ísleifur Gíslason á Vestri Kirkjubæ og hreppstjóri
5. Sighvatur Árnason,
28. s. m. fyrir Árnessýslu settur sýslumaður
6. Benedikt Sveinsson í Húsavík og hreppstjóri
7. Þorlákur Guðmundsson á Miðfelli,
31. s. m. fyrir Reykjavík yfirkennari,
8. ridd. af dbrg. Halldór Friðriksson samastaðar,
3. nóvember f. á. fyrir Kjósar- og Gullbringusýslu bóndi,
9. dr. phil., ridd. af dbrg. Grímur Thomsen á Bessastöðum og prófastur,
10. ridd. af dbrg. sira Þórarinn Böðvarsson á Görðum,
12. s. m. fyrir Borgarfjarðarsýslu bóndi
11. Guðmundur Ólafsson á Fitjum
6. október f. á. fyrir Dalasýslu prófastur
12. sira Guðmundur Einarsson á Breiðabólstað,
23. s. m. fyrir Strandasýslu bóndi
13. Torfi Einarsson á Kleifum,
21. janúar þ. á. fyrir Mýrasýslu bóndi
14. Hjálmur Pjetursson á Hamri,
16. apríl þ. á. fyrir Ísafjarðarsýslu og kaupstað skjalavörður,
15. ridd. af dbrg. Jón Sigurðsson í Kaupmannahöfn og prófastur
16. sira Stefán Stephensen á Holti í Önnundarfirði,
fyrir Skagafjarðarsýslu verzlunarstjóri
17. Jón Blöndal í Grafarósi og bóndi
18. Einar Guðmundsson á Hraunum,
fyrir Eyjafjarðarsýslu og Akureyrarkaupstað hreppstjóri
19. dbrgsm. Einar Ásmundsson á Nesi og verzlunarstjóri
20. Snorri Pálsson í Siglufirði,
fyrir Þingeyjarsýslu hreppstjóri
21. dbrgsm. Jón Sigurðsson á Gautlöndum og prófastur
22. sira Benedikt Kristjánsson á Múla,
fyrir Suðurmúlasýslu verzlunarstjóri
23. Tryggvi Gunnarsson í Kaupmannahöfn og hreppstjóri
24. Einar Gíslason á Höskuldstöðum.

Brjef landshöfðingja (til biskups).

— Samkvæmt frumvarpi biskupsins frá 13. þ. m. úthlutaði landshöfðinginn með þessu brjefi þeim 1000 krónum, sem í 7. grein fjárhagsáætlunar landsins frá 6. nóvbr 1874 (stjórnartíð. 1874 A. 4.) eru veittar til styrktar fátækum uppgjafaprestum og prestaekkjum árið 1875 þannig:

A. Uppgjafaprestar:

1. Síra Þorleifur Jónsson præp. hon. í Hvammi í Dölum	40 krónur
2. — Guðmundur Torfason á Torfastöðum í Árnessýslu	60 —

B. Prestaekkjur:

1. Sigríður Jónsdóttir, ekkja fyrrum prests að Skinnastöðum síra Guðmundar Þorsteinssonar	20 —
2. Kristín Gunnarsdóttir, ekkja fyrrum prests til Desjamýrar síra Snorra Sæmundssonar	20 —
3. Guðlaug Guttormsdóttir, ekkja fyrrum prests að Skeggjastöðum síra Siggeirs Pálssonar	20 —
4. Þorbjörg Jónsdóttir, ekkja fyrrum prests að Kolfreyjustað síra Ólafs Indriðasonar	30 —
5. Margrjet Magnúsdóttir, ekkja eptir síra Hinrik Hinriksson, prest á Skorrastað	30 —
6. Guðrún Þorvaldsdóttir, ekkja eptir síra Stefán Stephensen, síðast prest að Reynivöllum	10 —
7. Björg Magnúsdóttir, ekkja eptir síra Jón Björnsson á Dvergasteini	30 —
8. Sigríður Benidiktsdóttir, ekkja eptir prestinn síra Jón Bergsson í Einholti	20 —
9. Guðrún Ingvarsdóttir, ekkja síra Magnúsar Torfasonar á Eyvindarhólum	30 —
10. Guðný Jónsdóttir, ekkja síra Jóns Sigurðssonar í Kálfholti	40 —
11. Elín, ekkja eptir prest í Selvogi síra Lárus Scheving	44 —
12. Ingibjörg, ekkja eptir prest til Stokkseyrar, síra Gísla Thorarensen	20 —
13. Guðrún Jónsdóttir, ekkja eptir síra Magnús Grímsson að Mosfelli	20 —
14. Kristín Eiríksdóttir, ekkja eptir prest í Efriholtiþingum síra Jóhann Björnsson	24 —
15. Margrjet Narfadóttir, ekkja eptir síra Sveinbjörn Hallgrímsson á Glæsibæ	45 —
16. Þórun Asgrímsdóttir, ekkja eptir síra Grím Pálsson á Helgafelli	20 —
17. Helga Pálsdóttir, ekkja eptir síra Björn Jónsson, prest að Reynivöllum	25 —
18. Kristjana, ekkja eptir síra Einar Einarsen í Stafholti	30 —
19. Kristín Jónsdóttir, ekkja eptir síra Svein Benidiktsson í Álptaveri	50 —
20. Solveig Markúsdóttir, ekkja eptir síra Björn Jónsson að Stokkseyri	20 —
21. Helga Magnúsdóttir, ekkja eptir síra Jón Jakobsson á Glæsibæ	20 —
22. Guðlaug Eiríksdóttir, ekkja eptir síra Gísla Jóhannesson að Reynivöllum	20 —
23. Sigríður Ingimundardóttir, ekkja eptir prest til Otrardals, síra Ólaf Pálsson	10 —
24. Helga Arnfinnsdóttir, ekkja eptir síra Ingjald Jónsson, kapellán að Breiðabólstað í Vesturhópi	16 —
25. Elín Einarsdóttir, ekkja eptir síra Jón Jónsson að Steinnesi	55 —
26. Matthildur Asgeirsdóttir, ekkja síra Magnúsar Þorvaldssonar á Rafnseyri	40 —
27. Sigríður Oddsdóttir, ekkja síra Jóns Eyjólfssonar að Dýrafjarðarþingum	25 —
28. Helga Guðmundsdóttir, ekkja eptir síra Pál Guðmundsson að Borg	45 —
29. Guðrún Pálsdóttir, ekkja eptir síra E. B. Sívertsen í Gufudal	16 —
30. Maren Nielsdóttir, ekkja eptir síra Björn Þorláksson á Höskuldstöðum	30 —

 Flyt 925 —

Hinn 16. júní 1875.

1875

Fluttar 925 krónur

37

19da
maí

31. Steinun Jónsdóttir, ekkja síra Páls Jónssonar á Höskuldsstöðum . . . 35 —
 32. Elízabet Jónsdóttir, ekkja eptir síra Böðvar Þorvaldsson á Melstað . . . 40 —
 alls 1000 —

38

19da
maí*Brjef landshöfðingja (til beggja amtmanna)*

um að	ljósmæðrum í Skaptafellsýslu,
7	— — — Rangárvallasýslu,
12	— — — Árnessýslu,
9	— — — Gullbringu- og Kjósarsýslu,
5	— — — Borgarfjarðarsýslu,
1	— — — Mýra- og Hnappadals-sýslu,
2	— — — Snæfellsnessýslu,
1	— — — Dalasýslu,
1	— — — Barðastrandarsýslu,
4	— — — Ísafjarðarsýslu,
1	— — — Strandasýslu,
3	— — — Húnavatnssýslu,
2	— — — Skagafjarðarsýslu,
9	— — — Eyjafjarðarsýslu,
6	— — — Þingeyjarsýslu,
3	— — — Norður-Múlasýslu og
»	— — — Suður-Múlasýslu,

all 71 ljósmæðrum¹ sje veittur samkvæmt tillögum landlæknisins 2 króna
 81 eyris styrkur hverri, af þeim 200 krónum, sem konungsbrjef frá 20. júní 1766, 3. gr. skip-
 ar, að úthluta skuli árlega til allra ljósmæðra hjer á landi.

39

2an
júní*Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður og austurumdæminu).*

Með þóknarlegu brjefi frá 30. janúar þ. á. meðtók jeg frá yður herra amtmaður
 bóнарbrjef Sveins Sveinssonar á Hólum í Hjaltadal um, að honum, með tilliti til þess, að
 hann hefur um síðastliðin 46 ár fengizt við að sitja yfir sængurkonum í sveit sinni og
 nærsveitunum og tekið við nokkuð yfir 600 börnum, verði útvegaður lítill árlegur styrkur
 í elli sinni. Bónarbrjefinu fylgdi álit hlutaðeigandi sýslumanns, og leggið þjer til, að hið
 umbeðna verði veitt eður þá að beiðandanum veitist styrkur í eitt sinni fyrir öll.

Af þessu tilefni læt jeg ekki hjálða þjónustusamlega að tjá yður til þóknarlegrar
 leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda, að þó beiðandinn með yfirsetum sínum
 hafi gjört mikið gagn í hjeraði því, er hann hefur verið búsettur í, og þó hann með al-
 úðarfullri og ósjerplæginni hjálpsemi sinni hafi unnið til verðlauna, virðist þetta starf
 hans eigi hafa varðað almenning þannig, að honum fyrir það verði lagður styrkur af
 landssjóði eður hinum almenna lækna sjóði. Þar í mót sje jeg ekki betur enn, að mikil
 ástæða gæti verið fyrir sýslunefndina í Skagafjarðarsýslu, til að veita beiðandanum lítinn
 árlegan styrk í þökkabót fyrir starfa þann, sem hann nú um langt árabil hefur gegnt án

1) Þar að auki eru lagðar einni ljósmóður á Vestmannaeyjum 60 krónur á hverju ári úr lækna sjóðnum
 (þop br. 24. marz 1863) og 2 ljósmæðrum í Reykjavík, hverri 100 krónur úr landa sjóði (kannselli brjef 17. septbr
 1803 og 28. marz 1840).

nokkurra launa af opinberu sje sýslunni í hag, því starfi beiðandans um þessi ár hefur verið eins konar ljósmóðurstarf, og skipun ljósmóðramála er sveitarmál, sem með 39. gr. tilsk. frá 4. maí 1872 er lögð undir eptirlit sýslunefndarinnar.

Jeg skal því skjóta því undir herra amtmanninn, að hlutast til um að bónarbrjefið verði lagt fyrir sýslunefndina í Skagafjarðarsýslu til úrskurðar.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður og vesturumdæminu).

Með brjefi dagsettu 28. f. m. hafið þjer, herra amtmaður, sent hingað beiðni Tómasar hreppstjóra Eggertssonar ábúanda á jörðunni Ingjaldshóli um, að sjer verði leyft að leggja niður 4 af þurrabúðum þeim, sem nú fylgja nefndri jörðu, þannig að búðir þessar verði teknar út af honum með reglulegri úttekt og álagi, og viðurinn úr þeim sje seldur við opinbert uppboð, en andvirði hans og þá einnig ofanálagið sje tekið í umboðssjóðinn. Beiðni þessari fylgdi álit hlutaðeigandi umboðsmanns, þar sem tekið er fram, að fækkun þurrabúðanna, verði ekki álitin nein rýrnun á jörðunni Ingjaldshóli, er eptir sem áður muni byggjast fyrir hina fullu landsskuld sína, og eruð þjer þessu álitu samdóma, og leggið því til, að hið umbeðna leyfi mætti verða veitt, og það því fremur, sem áður hafi verið með brjefi dómsmálastjórnarinnar frá 25. júlí 1867 leyft að leggja niður 4 aðrar þurrabúðir, er fylgdu nefndri jörð.

Fyrir því skal yður tjáð til leiðbeiningar og þóknanlegrar ráðstafanar, að jeg fellst á tillögur yðar í þessu máli og vona á sínum tíma að fá ítarlega skýrslu frá yður um það, sem gjört verður, og um tölu þurrabúða þeirra, sem eptir verða á jörðunni.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Með brjefi yðar, herra amtmaður, frá 10. marz þ. á. meðtók jeg eptirrit af erindi umboðsmannsins yfir Þykkvabæjar og Kirkjubæjarklaustursjörðum dagsettu 9. nóvbr. f. á. þar sem hann eptir beiðni ábúandanna á Grímsstöðum í Meðallandi, að undantekinni ekkjunni Vilborgu Stigsdóttur, sem hefur sagt lausum $\frac{1}{4}$ parti jarðarinnar, er hún býr á, fer þess á leit, að þeim um 5 ára tíma frá næstkomandi fardögum verði veitt áþekk afgjaldslækkun, og veitt var með brjefi dómsmálastjórnarinnar 21. oktbr. 1870 fyrir 5 ára tímabil til fardaga 1875. Þjer getið þess, að þjer á embættisferð yðar í Skaptafellssýslu siðastliðið sumar hafið meðal annara umboðsjarða skoðað þessa jörð og sjeð, að hún hafi orðið fyrir miklum skemdum af sandfoki, samt ætlið þjer að jörðin enn geti borið hundræðs (120 álna) landsskuld eins og á henni yrði eptir þeim leigumála, sem samþykktur var með nefndu stjórnarbrjefi, en með hærri leigumála álituð þjer að jörðin ekki geti haldizt í byggingu, og leggið þjer það til, að öllum ábúöndum á jörðunni Grímsstöðum verði veitt um 5 ára tímabil frá fardögum 1875 sú afgjaldslinun, að eptir hvern 4ða part jarðarinnar greiðist í landsskuld, eins og umboðsmaðurinn hefur mælt til, 24 álnir á ári, eður í mesta lagi 30 álnir, og eptir hvern áttung hálfu minna.

Af þessu tilefni skal yður tjáð til leiðbeiningar og birtingar, að jeg eptir málavöxtum fellst á, að landsskuldin af jörðunni Grímsstöðum í Meðallandi, er samkvæmt hinum upphaflega leigumála jarðarinnar er 160 álnir, færast um 5 ára tímabil frá fardögum 1875 niður í 120 álnir, er greiðist að hálfu leyti eptir meðalverði allra meðalverða en að hálfu með 8 skild. (16 aurum) fyrir hverja alin, og ber ábúöndum hinna einstöku parta jarðarinnar að greiða þá hluta þessarar landsskuldar, sem að rjettri tiltölu koma á þá.

39
2an
júní.

40
3ðja
júní.

41
3ðja
júní.

Brjef landshöfðingja (til bæjarfógetans í Reykjavík).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 27. f. m. ritað mjer á þessa leið:

«Í þóknanlegu brjefi frá 6. þ. m. hafið þjer herra landshöfðingi sökum fyrirspurnar hins frakkneska varakonsuls í Reykjavík skotið því undir úrskurð ráðgjafans, hvort greiða skuli gjald, samkvæmt tilskipun frá 26. febrúar 1872, af vínföngum þeim, er koma með fiskiskipum til hinna frakknesku herskipa, og fyrst um sinn eru geymd í vöruhúsi hinnar frakknesku stjórnar í Reykjavík, svo að þau síðan verði smámsaman afhent skipunum, og skýrið þjer frá, að álik spurning geti komið fram með tilliti til hins danska herskips.

Fyrir því skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar þjónustusamlega tjáð, að ef hlutaðeigandi herskipsstjóri og þeir, er taka við vörum þeim, sem til bráðabirgða eru fluttar í land, brjeflega lýsa yfir því, að vörurnar sjeu ætlaðar handa hlutaðeigandi skipum einum og þess vegna aptur munu verða fluttar út, skal ekki heimta gjald eptir tilskipun frá 26. febrúar 1872 af slíkum vörum; og má hjer vísa til fyrirmælanna í 2. grein tilskipunarinnar, sem ákveður, að eigi skuli greiða gjald af víni m. m., sem haft er meðferðis handa skipverjum sjálfum».

Þetta kynnist yður, herra bæjarfógeti til leiðbeiningar og eptirbreytni og birtingar fyrir hinum frakkneska varakonsúli.

Brjef landshöfðingja (til sýslumannsins í Skagafjarðarsýslu).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 26. f. m. ritað mjer á þessa leið:

«Með þóknanlegu brjefi frá 20. maí síðastl. hefur herra landshöfðinginn sent erindi, þar sem sýslumaðurinn í Skagafjarðarsýslu sökum peningaeklu þeirrar, sem þar er, fer því á flot, að ráðgjafinn hlutist til um, að þessum vandræðum verði afstýrt, með því að útvegað verði verzlunarfjelaginu, «Grafarós-fjelagi», 10,000 króna lán í nýjum peningum þannig, að þessi upphæð greiðist fulltrúa fjelagsins Jóni A. Blöndal, meðan hann dvelji í Kaupmannahöfn og gegn því, að hann fyrir hönd fjelagsins skuldbindi sig til að endurborga lánið innan ársloka; en 11 af mönnum þeim, sem eru í nefndu fjelagi, hafa með brjefi tjáð sig fúsa til að ábyrgjast skuldina.

Herra landshöfðinginn hefur álitid, að ástæða væri fyrir stjórnina til að reyna að ráða bót á peningaeklu þeirri, er getið var, en þjer hafið ekki getað lagt það til, að þetta verði á þann hátt, sem bedið hefur verið um, og hafið þjer einkum getið þess, að það geti ekki verið rjett að styrkja verzlanir, hverjar sem þær eru með lánnum úr landssjóði, og að það, hvað sem öðru liður, með engu móti sje nauðsynlegt að senda upphæð þá, sem getið var um, út hjeðan, þar sem nóg sje til af reiðum peningum í jarðabókarsjóðnum. Þjer hafið þesa vegna lagt það til, að yður verði veittur myndugleiki til að láta á þessu vori annaðhvort sýslunefndina í Skagafjarðarsýslu, eða nokkra íbúa þessarar sýslu, er af eigin hvötum ganga í nefnd til þess, fá hina nefndu upphæð sem lán af reiðum peningum hjálparsjóðsins gegn 4% árlegum vöxtum og löglegu veði í fasteign, og gegn því, að allt lánið endurborgist skadlaust innan 1 árs, eptir að það var goldið hluttaköndum úr landssjóði. Fyrir því skal til leiðbeiningar og birtingar þjónustusamlega tjáð, að eins og ráðgjafinn er yður samþykkur í því, að ekki sje nægileg ástæða til að veita nefndu verzlunarfjelagi lán það, er sótt hefur verið um, þannig verður einkum nú, þegar hið fjárveitandi alþing er að koma saman, að álíta það óráðlegt að verja peningum hjálparsjóðsins, eins og þjer hafið lagt til, og það þess heldur, sem eigi verður sjeð, þrátt fyrir það, hvað upphæðin er mikil, að með slíkri ráðstöfun verði til lengdar afstýrt vandkvæðum þeim, sem hafa verið tekin fram. Að öðru leyti býst ráðgjafinn við síðan að fá skýrslu um ástand sýslunnar».

Jafnframt því að tjá yður, herra sýslumaður, þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, skal jeg mælast til þess, að þjer með fyrsta pósti skýrið mjer frá, hvernig peningaástandið er nú í sýslunni, og framvegis getið peningaástandsins í missirisskýrslum yður um ástand almennings.

1875

43

9da
júni.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 5. f. m. ritað mjer á þessa leið:

«Sökum bónarbrjefs þess, er sent var með þóknanlegu brjefi herra landshöfðingjans frá 19. mars síðastl., og þar sem forstöðunefnd verzlunarfjelags, sem stofnað er í Húnavatnssýslu, beiðist leyfis til að mega á næsta sumri senda skip til verzlunar á Blönduós, skal til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar þjónustusamlega tjáð, að greint verzlunarfjlag, ef það hefur fasta verzlun á Íslandi, hefur rjett til að reka verzlun þá, sem getur um í opnu brjefi frá 19. maí 1854, en að það, ef öðruvisi er ástatt, ekki verði leyft því að sigla til verzlunar á aðrar hafnir en hina löggiltu verzlunarstaði, með því að slíkt mundi ekki geta samrýmzt við hina íslenzku verzlunarlöggjöf».

Þetta eruð þjer herra amtmaður beðnir að tjá hlutaðeigöndum.

44

9da
júni.

Skýrsla frá amtmanninum yfir suður- og vestur-umdæminu til landshöfðingja um ráðstafanir gegn fjárkláðanum.

45

14da
júni

Eptir að hafa meðtekið háttvirt brjef herra landshöfðingjans, dags. 7. f. m., gjörði jeg í brjefum til sýslumanna í Gullbringu- og Kjósarsýslu, Borgarfjarðarsýslu og Árnes-sýslu, dags. s. d., þessar fyrirskipanir í tilefni af fjárkláðanum: a ð í öllum þeim sveitum þar sem fjeð eptir hinum síðustu skoðunum, sem þá höfðu fram farið, yrði álitíð grunað, skyldi framvegis fjórtánda hvern dag framkvæma skoðun á öllum fjárhópum þeim, sem grunaðir væru; a ð eigendur slíkra kinda ekki mættu láta þær koma saman við annað fje eður hleypa þeim á afrijet, fyrri en að svo langur tími væri liðinn frá því, að þær hefðu verið baðaðar og kláðavottur síðast fundizt í þeim, að álíta mætti þær allæknaðar; a ð í þeim sveitum, þar sem spurning gæti orðið um, að fje hefði strokið á afrijet, skyldi smala afrijetinn, áður en skoðað og baðað væri; a ð skoðanirnar skyldi vanda sem best mætti verða, og sjerstaklaga skyldi hafa gætur á því, í hvert sinn og skoðanir færur fram, að allt það fje, er taldist við hina síðustu skoðun, væri við, og telja skyldi kindurnar við hverja skoðun. Einnig lagði jeg svo fyrir, að dýralæknir Snorri Jónsson skyldi vera við skoðanirnar í Gullbringusýslu, og þar eð ástandið þar var ískyggilegast og framkvæmdirnar erfíðastar. sökum margra kringumstæða, mátti það álitast óskilegt, að sýslumaður eður annar maður með embættisvaldi sýslumanns einnig væri við skoðanir þessar, til þess að sjá um framkvæmd þeirra, og gjöra með dýralækninum ráðstafanir þær, er nauðsynlegar þóttu; en með því sýslumaðurinn í Gullbringu- og Kjósarsýslu, sökum annara embættisverka, ekki tjáðist hafa tíma til þessa, þá skipaði jeg til þessa starfa landshöfðingjaritara Jón Jónsson, sem ásamt dýralækninum framkvæmdi skoðanirnar í Grindavíkurbhreppi, Hafnahreppi, Rosmhvalaneshreppi og Vatnsleysustrandarbhreppi frá 19. til 25. f. m.

Eptir skýrslu þeirri, er dýralæknirinn og hinn setti lögreglustjóri síðan hafa samið og sent amtinu, og sem dagsett er 31. f. m., fannst enginn kláði í Hafnahreppi, en þar á móti í hinum þrem tilgreindu hreppum í 244 kindum alls af 3247, sem skoðaðar voru. Ítarlegar fyrirskipanir hafa verið gjörðar um tvær baðanir og heimagæzlu á hinu sjúka og grunaða fje, hreppunum skipt í baðsveitir og baðstjórar skipaðir. Síðan hef jeg fundið ástæðu til að ítreka þá skipun í brjefi til sýslumannsins í Gullbringu- og Kjósarsýslu, dags.

1875

45
14da
júni

3. þ. m., að allsstaðar þar sem kláðinn er, skuli halda fjenu í sterkri heimagæzlu unz það er allæknað, og unz þetta eptir að hinar fyrirskipuðu tvær baðanir hafa fram farið, er sannað með nýjum skoðunum undir umsjón dýralæknisins eður öðru eptirliti, sem kann að verða fyrir skipað, og fjáreigendurnir þar eptir hafa fengið leyfi yfirvaldanna til að sleppa fje sínu úr hinni sterku gæzlu.

Frá Borgarfjarðar- og Árnessýslum hef jeg ekki enn fengið neinar skýrslur um fjárskoðanirnar, síðan jeg sendi herra landshöfðingjanum hina síðustu skýrslu mína, dags. 6. f. m., en eptir því, sem jeg gat til spurt á embættisferð minni til Mýra- og Borgarfjarðarsýslu, og eptir því sem hlutaðeigandi sýslumaður þá skýrði mjer frá, hefur ekki nýlega orðið kláðavart við skoðanirnar í Borgarfjarðarsýslu, nema á Efstabæ í Reykholtssdal, sem er sá bær, sem um er getið í fyrnefndri skýrslu minni að skornar hefðu verið 116 fullorðnar kindur eptir fyrirmælum amtsins. Eptir skýrslu, er jeg síðar meðtók frá sýslumanninum, hafði niðurskurður þessi ekki átt sjer stað, en þegar jeg skrifaði hina umgetnu skýrslu mína, hafði jeg engan grun um annað, en að niðurskurður þessi fyrir nokkru síðan væri um garð genginn, og þessi ætlun mín var byggð á þeirri skýrslu sýslumannsins, er fylgdi með brjefi mínu til yðar, hávelborni herra, þar sem sýslumaðurinn skýrir frá, að hann sjálfur hafi farið til ofanefnds bæjar, gjört hinar nauðsynlegu ráðstafanir til niðurskurðarins og látið virða hinar umgetnu 116 kindur; en án þess sýslumaðurinn fengi af því að vita, fyr en að nokkrum tíma liðnum, hafði niðurskurðurinn eigi fram farið, heldur hafði fjáreigandinn verið farinn að lækna fje sitt, og hefur því verið áfram haldið, en fjeð haft undir sterku eptirliti á kostnað fjáreigandans, svo eigi geti öðru fje verið af því hætta búin.

Þó heilbrigðisástand sauðfjáris í Borgarfjarðarsýslu þannig virðist vera nokkurn veginn viðunandi og mun geta orðið alltryggilegt, þegar búið er að bæða allt fje, sumt tvisvar en sumt einu sinni, eins og verið hefur fyrirskipað, bera menn fyrir vestan Hvítá hinn mesta ótta fyrir hættu og útbreiðslu fjárláðans þaðan; þess vegna hefur verið settur vörður meðfram Hvítá með tilstyrk Norðlendinga, og hefur amtið fyrir sitt leyti samþykkt vörð þenna eptir beiðni, sem komið hefur frá sýslunefndunum í Mýra- og Dalasýslu og frá fundi í hinni fyrnefndu sýslu og í tilefni af beiðni frá Snæfellsnessýslu, sem að visu ekki nefnir heinlínis Hvítárvörð, en amtsráð Vesturamtsins hefur ákveðið að greiða skyldi úr jafnaðarsjóði Vesturamtsins tiltölulegan hluta á móts við Norður- og Austuramtið (og ætla jeg í þessu tilliti að leita samkomulags við hlutaðeigandi amtmann) af þeim helmingi varðkostnaðarins, sem eptir tilsk. 4. marz 1871, 5. gr. á að greiðast úr jafnaðarsjóðnum, þegar verðir eru skipaðir á kostnað fleiri amta, en þar eð vörður þessi ekki álfzt að geta orðið nægilega tryggilegur, hefur einnig verið fyrirskipað heimagæzla sauðfjáris í Borgarfjarðarsýslu á þessu sumri.

46
14da
júni.

Brjef landshöfðingja (til sýslunefndanna í Suður- og Norður-Múlasýslum).

Undir eins og öskufall það, er átti sjer stað 29. marz þ. á. um fleiri hreppa í Múlasýslum, frjettist til Kaupmannahafnar, gengu nokkrir menn þar í nefnd til að safna gjöfum handa þeim, er orðið höfðu fyrir skaða af jarðeldi og öskufalli hjer á landi.

Þessi nefnd hefur með síðasta pósti sent mjer af gjöfum þeim, sem þegar voru komnar inn, áður en póstskipið fór frá Kaupmannahöfn, 10,000 krónur, og falið mjer á hendur að skipta þessum peningum milli sveita þeirra, er hafa orðið fyrir skaða eptir þeim skýrslum, sem eru fyrir hendi. Eptir að jeg nú með brjefi frá 1. þ. m. hef meðtekið skýrslur þær, sem hlutaðeigandi sýslumenn hafa sent amtinu, hef jeg ákveðið að gefa hinni heiðruðu sýslunefnd ráð á helmingi hinnar nefndu upphæðar eða 5000 krónum,

til að afstýra hallæri því, er vosir yfir, með því að úthluta peningunum til þeirra manna í sýslunni, sem í svipinn þurfa mestrar hjálpar við. Þar hjá skal jeg mælast til þess, að sýslunefndin útvegi hinar nákvæmustu skýrslur um, hve mikill skaðinn sje í hverri sveit, og sendi mjer þær með tillögum um, hvernig sje því, er síðan mun koma inn til að hjálpa þeim, er orðið hafa fyrir skaða af eldgosunum, verði haganlegast varið og skipt milli hinna nauðstöddu. Þar sem jeg vona að fá þegar með næsta pósti nýja sendingu frá nefndinni í Kaupmannahöfn af gjöfum þeim, sem koma inn, væri mjer kært að fá, ef mögulegt er með sama pósti með gufuskipinu frá Berufirði, þessar skýrslur og tillögur, og mun það þar að auki, eins og hægt er að sjá, vera áriðandi, að þær komi hingað svo snemma, að þær verði fyrir hendinni, meðan alþingi er átt hjer í sumar.

Jeg býst við að fá sem fyrst viðurkenningu sýslunefndarinnar fyrir að hafa tekið við 5000 krónum þeim, sem að ofan er getið, og sendar munu verða hjeðan með fyrsta norðanpósti, og að nefndin á sínum tíma sendi mjer nákvæma skýrslu um og skilagrein fyrir, hvernig sje þessu hefur verið varið.

Brjef landshöfðingja (til beggja amtmanna).

Til þess að reglugjörð sú fyrir hreppstjóra sem 52. grein 4. tölul. sveitastjórnartilskipunarinnar frá 4. maí 1872 getur um, að landshöfðingi skuli láta út ganga, geti orðið sem fullkomnust, hef jeg álitid það hentugt að semja bráðabirgðafrumvarp til hennar og leita álitu lögfróðra manna um það, fyr en það frumvarp til reglugjörðar, er leggja á fyrir amtsráðið, er fullsamið.

Jafnframt því nú að senda yður herra amtmaður nokkur exemplör af þessu frumvarpi skal jeg biðja yður að beiðast um það álits sjerhvers sýslumanns, er undir yður er skipaður, og þar eptir með síðustu póstferð þ. á. senda mjer öll álitin með ummælum yðar, til þess að hið endilega frumvarp til reglugjörðarinnar verði samið að vetri og afgreitt til amtsráðanna með fyrsta eða öðrum pósti að ári.

Það hefur ekki verið álitid nauðsynlegt að prenta ástæður með frumvarpinu. Einungis í einstökum atriðum t. a. m. í 12. grein um úrskurð reikninga hreppstjóra, hefur frumvarpið vikið frá því, sem álitu má lög eða venju, og ætla jeg, að það sje hverjum lögfróðum manni hægt með því að bera ákvarðanir þær, sem stungið hefur verið upp á, saman við lagastaði þá, sem vitnað er til, og erindisbrjef hreppstjóra frá 24. nóvbr. 1809 að sjá, hvað hefur verið haft við að styðjast, þá er frumvarpið var samið. Fleiri lagaákvörðunum hefur verið sleppt með vilja sumpart af því, að þær þóttu of sjerlegs eðlis t. a. m. um selaveiðar og sumpart af því, að þær snerta meira umboðsmenn sýslumanna á kaupþúnum en hreppstjóra, svo sem tilsjón með, að lögum um siglingar til landsins (fiskiveiðar út-lendinga), um gjöld, er hvíla á verzluninni, (lestagjald og vínfangagjald) og um skrásetningu og mælingu skipa, verði fylgt fram; en það er sjálfsagt, að það megi taka þær og aðrar ákvarðanir, sem þykir við eiga eður nauðsynlegt að hafa í reglugjörð fyrir hreppstjóra, inn í hið endilega frumvarp. — Með tilliti til þess, að frumvarp þetta er töluvert lengra en erindisbrjef hreppstjóra frá 1809, þó hjer hafi orðið að sleppa miklum köflum úr erindisbrjefinu, er nú einungis viðkoma hreppsnefndum, skal jeg taka fram, að það leiðir af því, hvað landið er strjálbyggt og illt yfirferðar, að hreppstjóri opt jafnvel í mikilvægum mál-efnum verður að beita valdi því, sem lagt er framkvæmdarstjórninni í hendur án þess að geta leitað leiðbeiningar eður fyrirmæla sýslumanns. Einkum er þetta augljóst, þegar um glöpmál er að ræða, þar sem það er svo einkar áriðandi, að valdstjórnin bregði fljót við og með snörpum og öruggum aðförum, taki öll ráð af glöpmanninum til að koma

1875

46

15da
júni

47

15da
júni

1875

47
15da
júní

því undan, er hann hefur stolið eður drygt með gloep, ellegar þá til að hafa sig sjálfan undan refsingunni. Hins vegar er það að óttast, að slíkt vald í höndum manna, sem ekki hafa ljósa þekkingu og fullkomna greind til að dæma um öll þau atriði, er koma til greina, þegar spurning er um, að hverjum helst eigi að heina rannsókn valdstjórnarinnar um mál er varða hana, og hver ráð eigi að taka gegn þeim mönnum, sem verða fyrir rannsókninni, geti orðið misbrúkað, og er það ástæðan til þess, að lagt hefur verið fyrir hreppstjóra í 1. grein frumvarpsins og víðar að bera sig í áriðandi málum, er ekki má fresta þangað til búið er að skýra sýslumanni frá málavöxtum, saman við sóknarprest sinn og hina helztu bændur um, hvað hann eigi að gjöra. Það er sjálfsagt, að hreppstjóri samt einn hefur alla ábyrgð á því, sem hann gjörir eður vanrækir í embætti sínu; en það virðist eðlilegt, að hreppstjórinn, sem er skyldur að aðstoða prest og hreppsændur í viðleitni þeirra til að efla siðferði og góðan heimilisbrag hjá hreppsúum, á hinn bóginn leiti ráða til hinna helztu manna í sveitinni í vandamálum þeim, er koma fyrir í embætti hans. — Loksins skal jeg taka það fram, að jeg hef í hyggju að láta fylgja reglugjörðinni fyrirmynd til allra ársskýrslna, sem hreppstjóri á að semja og þar að auki til hinna helztu skýrslna um einstakleg mál, er spurning getur orðið um, og til rjettargjörða þeirra, er hreppstjóra ber að framkvæma, og skal jeg biðja yður herra amtmaður, um leið og þjer segið mjer álit yðar um bráðabirgðafrumvarpið, að senda mjer tillögur yðar um, á hverjum fyrirmyndum helst muni vera þörf, og hvernig þjer ætlið, að þær eigi að vera.

Embættismenn skipaðir og settir:

Hinn 25. dag maímánaðar hefur hans hátign konungurinn allramildilegast skipað prest Vestmannaeyja-safnaðar sira Brynjólf Jónsson til að vera prest að Stokkseyri og Kaldaðarnesi í Árnesprófastsdæmi.

Hinn 12. dag s. m., staðfesti landshöfðingi veitingabjef stiptsyfirvaldanna frá 24. septbr. f. á., handa kand. Stefáni Halldórssyni, fyrir Dvergasteins prestakalli, og frá 9. marts p. á., handa sira Jakobi Björnsyni, fyrir Torfastaða prestakalli.

14. s. m. var eptir beiðni prestsins á Lundi, sira Bjarna Sigvaldasonar, veitingin á Setbergs prestakalli í Snæfellsnessýslu frá 24. apr. p. á., tekin aptur, og honum leyft að halda Lundar prestakalli.

S. d. var Setbergs prestakall í Snæfellsnessýslu, veitt aðstoðarpresti sira Þorvaldi Jónssyni á Gilsbakka.

Þjóðkjörnir alþingismenn.

Hinn 19. dag maímánaðar var kosinn fyrir Barðastrandarsýslu prófastur sira Eiríkur Ólafsson Kúld á Stykkishólmi.

Fyrir Húnaatnassýslu eru kosnir bændurnir Ásgeir Einarsson á Þingeyrum og Páll Pálsson á Doeli;

fyrir Norðurmúlasýslu umboðsmennirnir Páll Ólafsson á Hallfreðarstöðum og Eggert Gunnarsson á Espihóli.

Um kosninguna í Snæfellsnes- og Hnappadals-sýslu, er engin skýrsla enn komin til hlutaðeigandi amtmanns.

Þar sem alþingismaðurinn fyrir Vestmannaeyjasýslu málaflutningsmaður Jón Guðmundsson andaðist 31. maí, skipaði landshöfðingi 2. dag júnímán., að ný alþingiskosning skyldi fram fara sem fyrst í þessu kjördæmi.

Einkarjettindi

um 5 ára tímabil samkvæmt tilskipun frá 11. desbr. 1869 hefur ljósmyndari Sigfús Eymundarson í Reykjavík áskilið sjer 7. dag júnímán., til að eptirmynda 8 ljósmyndir (1 af Þjóðhátíðinni á Þingvöllum 1874, 2 af Brúará, 1 af Geysi, 1 af Strokki, 1 af Heklu, 1 af Seljalandsfossi og 1 af Skógafossi) er hann hefur frumtekið eptir náttúrunni; og eru myndir þessar geymdar á ritstofu landshöfðingja. Þær eiga að vera útbúnar með nafni ljósmyndarans og á þær prentuð orðin „með einkarjetti“.

Brjef landshöfðingja (til stiptsyfirvaldanna).

Eptir tillögum ráðgjafans fyrir Ísland hefur hans hátign konunginum þóknast 13. f. m. allramildilegast að veita hinum 3 yngstu börnum Jens rektors Sigurðssonar og húsfúrar hans Ólafar, en þessir foreldrar eru dánir: Ragnheiði, Ingibjörgu og Þórði, sjerhverju barni 160 króna árlegan styrk frá 1. janúar þ. á., þangað til það er fullra 18 ára gamalt.

Um leið og þetta er tjáð stiptyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, skal jeg mælast til þess, að það verði tilkynnt hlutaðeigöndum, að ef styrkur verði látinn standa ókrafinn um 1 ár, falli hann fyrir það ár til landssjóðsins, og að styrkur missist allveg, ef hans eigi er krafist í 3 ár, nema lögleg forföll sannist.

Landfógetanum hefur verið ritað um að greiða þessar styrksupphæðir úr jarðabókar-sjóðnum gegn tilhlyðilegum kvittunum og lífsvottorðum.

Brjef landshöfðingja (til bæjarstjórnarinnar í Reykjavík).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 27. f. m. ritað mjer á þessa leið:

»Sökum bónarbrjefs þess, er sent var með þóknanlegu brjefi herra landshöfðingjans 15. marz síðastl., og þar sem bæjarstjórnin í Reykjavík hefur mælt til, að bæjarfógeta embættið samastaðar verði skilið frásýslumannsembættinu í Gullbringu og Kjósarsýslu, skal eigi undanfellt með þessu brjefi þjónustusamlega að tjá til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir bæjarstjórninni, að ráðgjafinn verði að vera yður samdóma um, að reynslan enn þá eigi sje búin að sýna, að sameining sú á hinum nefndu embættum, er hefur átt sjer stað, og með tilliti til launa embættanna úr landssjóði er æskileg, sje óhagkvæm. Vissulega má telja allt embættið með hinum örðugri dómaraembættum á landinu, en ráðgjafinn ætlar að bæjarfógetinn, ef hann hefur að minnsta kosti 1 löglærðan embættisritara, en embættistekjur hans eru svo miklar, að hann er fær um það, muni geta gegnt embættisstörfum sínum þannig, að eigi geti verið nein ástæða til umkvörtunar. Skyldi samt reynslan síðarmeir sýna, að annaðhvort vegna fólksfjölgunar kaupstaðarins eða af öðrum ástæðum væri nauðsynlegt eður haganlegt að gjöra ráðstöfun þá, sem getið er um, mun ráðgjafinn taka spurninguna um það til ihugunar».

Þetta er með þessu brjefi þjónustusamlega tjáð bæjarstjórninni.

Brjef landshöfðingja (til póstmeistarans).

Með þessu brjefi var póstmeistarannum sagt frá samningi þeim um almennt póstsamband, sem gjörður var í Bern 9. október 1874 milli allra ríkja í Norðurálfunni og bandaríkjanna í Norður-Ameríku um 3 ára tímabil frá 1. júlí þ. á.¹; þá var einnig kynnt póstmeistarannum reglugjörð um afgreiðslu póstsendinga, sem samþykkt var um leið og samningurinn. Í brjefinu kemst landshöfðingi meðal annars svo að orði:

Af reglugjörðinni sjest, að Ísland hefur sem hluti Danaveldis verið tekið inn í hið nefnda samband og mun Ísland þannig njóta allra þeirra hagsmuna, sem samningurinn heimilar sambandslöndunum. Með honum er ekki gjörð nein breyting á ákvörðunum þeim, sem eru settar með auglýsingu frá 26. septbr. 1872, reglugjörð þeirri, er fylgir henni, og síðari ákvörðunum um sambandið milli hinna almennu dönsku og hinna sjerlegu íslenzku póstmála, en Bernarsamningurinn kemur í stað þess, sem í nefndri auglýsingu, reglugjörð og öðrum ákvörðunum, hefur verið fyrirskipað um brjefsendingar yfir

1) Frakkland gengur fyrst að samningnum frá 1. janúar 1876 og þangað til viðhelzt gamla burðargjaldið fyrir brjefsendingar til þessa lands.

Hinn 23. júlí 1875.

1875

48

9da
júni.

49

9da
júni.

50

23ja
júni

1875

50
23dja
júní

Danmörk milli Íslands og utanríkislanda og um sendingar þær, er nú fara milli Íslands og Bretlands hins mikla og Írlands. Hin danska póststjórn hefur álitid sjer skylt að sleppa tilkalli sínu til að leggja á hinar íslenzku brjefsendingar aukagjald það fyrir flutning yfir sjó, sem heimilað er með 3. og 4. gr. samningsins, og til að heimta gjald það, sem getið er um í 10. samningsgrein, undir læsta brjefapoka til utanríkislanda fyrir flutning á sjó án tillits til þess, hvort flutningur þessi eigi sjer stað til Danmerkur eður til Englands, og loksins hefur nefnd póststjórn eptir því, sem á stendur, sleppt tilkalli sínu til að heimta gjald það fyrir flutning á landi yfir Danmörk á brjefsendingum til utanríkislanda, sem getur um í hinni sömu grein. Af þessu leiðir, að hin íslenzka póststjórn muni halda afdráttarlaust öllu burðargjaldi, samkvæmt samningnum fyrir brjef þau, sem borguð eru með íslenzkum póstmerkjum og sendast frá Íslandi til utanríkislanda yfir Danmörk og fyrir þau óborguð brjef, sem koma hina sömu leið frá utanríkislöndum til Íslands; þar í mót mun landflutningsgjald það, sem getur um í 10. gr. verða lagt á brjefsendingar þær, sem fara frá Íslandi til annara landa Bretlandsleiðina.

Hið almenna sambandsburðargjald, sem getur um í 3. 4. og 5. grein optnefnds samnings, er nú ákveðið fyrir Danmörk og Ísland að skuli vera þetta:

a, fyrir brjefsendingar, sem borgað er undir með póstmerkjum	20	aura	fyrir	hver	15	grömm	eða	3	kvint
b, fyrir brjef, sem koma án þess, að goltið hafi verið undir þau	40	—	—	—	—	—	—	—	—
c, fyrir blöð, önnur prentuð mál, sýnishorn af varningi, samningsskjöl m. m.	6	—	—	—	50	—	—	10	—
d, fyrir brjefseðla	10								
e, meðmælingagjald	16								
f, skírteini um að sendingar, sem mælt hefur verið með, hafi verið meðteknar	8								

51

12ta
júlí

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vestur-umdæminu).

Af hinum síðustu skýrslum yðar herra amtmaður, um heilbrigðisástand sauðfjárins í suðurumdæminu sjest, að það hefur ekki tekizt að allækna fjeð í sveitum þeim, er kláði hefur komið fram í næstliðinn vetur. Það er vonandi, að vörðum þeim, sem hafa verið settir með tilstyrk yðar í sumar, verði haldið uppi svo dyggilega, að kláðinn ekki fái að breiðast út yfir svæði það milli Hvítáanna í Árnessýslu og Borgarfirði, sem hann er álitinn að eiga heima á; en það verður nú sem fyrst að búa sig undir það að taka við fjenu í haust á þann hátt og fara svo með það, að kláði sá, sem þá enn skyldi finnast í því, verði upprættur með öllu svo tímanlega, að menn þurfi ekki á næsta sumri að óttast samgöngurnar við fjeð úr öðrum hjeruðum.

Jeg álit það vafalaust, að eigi geti orðið spurning um að beita almennum niðurskurði til þessa. Ætti niðurskurður að fara fram nú í haust, mætti hann varla vera á þrengra svæði, en milli beggja Hvítáanna eða í: Selvogs-, Ölfus-, Grímsness-, Þingvalla- og Grafnings-hreppum í Árnessýslu og í allri Borgarfjarðarsýslu og Kjósar- og Gullbringusýslu. Samkvæmt hinum síðustu búnaðarskýrslum, sem jeg hef meðtekið, taldist fjeð á þessu svæði í fardögum f. á. 35,320 kindur auk unglamba; en sje nú tekið tillit til að misjafnt muni talið fram og víðast undantekin innstæðukúgildin, og að fjeð muni hafa fjölgað töluvert síðan í fyrra, er sjálfsagt óhætt að ætla, að fje það, sem ætti að slátra, ef almennur niðurskurður yrði fyrirskipaður í haust, mundi teljast að minnsta kosti 70000 kindur og skal

jeg ennfremur í þessu tilliti benda á, að fjeð við skoðun dýralæknis og lögreglustjóra í maímánuði þ. á., í nokkrum hreppum í Gullbringusýslu fannst að vera þar næstum 3svar sinnum svo margt, sem talið hafði verið fram til búnaðartaflnanna í fyrra.

Að skera niður slíkan grúa af kindum mundi valda þeim skaða, er landssjóðurinn, hvað þá heldur amtssjóður einn eða fleiri, eigi gæti risið undir að endurgjalda, einkum ekk í á þessum tíma, þegar mikill partur landsins hefur orðið fyrir stórkostlegum skaða af völdum náttúrunnar.

Jeg verð þannig að ganga út frá því, að hinn eini vegur til að uppræta kláðann að vetri — en veturinn yfir má hann ekki lifa — sjeu lækningar; og jeg treysti því, að eins og það hefur tekizt, jafnvel fjárríkum sveitum, að útrýma kláðanum hjá sjer með lækningum, eins muni það nú, ef rjettilega er að farið og yfirvöld og alþýða leggjast á eitt til að leiða þetta áriðandi mál til lykta, takast annaðhvort að gjöreýða kláðanum á öllu hinu grunaða svæði eða þá að þrengja kláðasvæðið svo, að uppræta megi fyrir sumarmál næsta ár hin- ar síðustu leifar kláðans með niðurskurði.

Jeg skal í þessu tilliti leiða athygli yðar að nokkrum atriðum, sem mjer virðist að framkvæmdarstjórnin einkum verði að hafa fyrir augum:

1. Það verður sem fyrst að sjá um, að nægilegar birgðir verði fyrir hendi í haust af tóbakslegi og af þaðmeðulum, og veitir varla af að panta þau frá útlöndum þegar með fyrsta pósti. Ein hin helzta ástæða til þess, að lækningar hafa heppnast svo illa síðast liðinn vetur, sem raun er á orðin, má einmitt ætla að verið hafi sú, að þær byrjuðu allt of seint, vegna skorts á hinum nauðsynlegu meðulum. Lækningarnar eiga og geta verið um garð gengnar, áður en bændur um kyndilmessuleytið fara að senda vinnumenn sína til sjáfar, enda er hausttíminn og fyrri partur vetrar hinn eini tími, er nokkur vissa verður höfð fyrir, að ná öllum sauðkindum til lækningarmedferðar.

2. Jeg verð þannig að álíta það nauðsynlegt, að að minnsta kosti ein almenn böðun á öllu fje milli beggja Hvítáanna fari fram í haust eptir rjettir, síðast um veturnatur; en til þess, að þetta geti átt sjer stað, er það nauðsynlegt, að allir fjáreigendur hafi hús handa kindum sínum og hey til að gefa þeim inni, að minnsta kosti um hálfsmánaðartíma. Jeg vona því, að þjer herra amtmaður gjörði ráðstöfun til, að sjeð verði um það í tókan tíma í hverri sveit milli Hvítáanna, að enginn fjáreigandi á þessu svæði fái að setja sauð- kindur á vetur, nema hann hafi hús og hey handa skepnum sínum, meðan á böðununum stendur, eða geti komið skepnum sínum fyrir hjá mönnum, sem hafa það.

3. Þá skal það tekið fram, að það virðist óumflýjanlegt til þess að fá vissu fyrir að böðun fari fram á öllu fje á hverjum bæ eða í hverju hverfi, að skipta hinum stærri hrepp- um í baðsveitir og skipa yfir þær áreiðanlega baðstjóra. Þetta ætti að fara fram undir tilsjón lögreglustjóra, og vænti jeg þess, að þjer sjáið um, að lögreglustjórar um rjettir eða sem fyrst eptir þær, haldi þing í hverjum hreppi með fjáreigöndum og þar skilmerkilega og greinilega og með ráði hinna beztu bænda skipi fyrir um það, hvernig baðanir eigi að fara fram og hverjir skuli standa fyrir þeim. Eins ætti, þegar komið væri fram á þorra eða fyrri, lögreglustjórar að ferðast um allar kláðagrunaðar sveitir til að rannsaka, hvernig fyrirskipunum hefur verið hlýtt og sjá, hverjar fleiri ráðstafanir þurfi að gjöra.

4. Loksins skal jeg eigi láta þess ógetið, að auk hinna nauðsynlegu fjárskoðana á hinu grunaða svæði fyrir og eptir baðanirnar, mun eigi vanþörf á því, að nákvæm skoðun fari í haust svo tímanlega, sem mögulegt er, fram á öllu fje í hreppum þeim í Árnessýslu, sem nú eru álitnir heilbrigðir, og í sýslum þeim í vesturumdæminu, sem eins og nefndir hreppar hafa þrátt fyrir verðina getað haft samgöngur við fjeð af kláðasvæðinu.

1875

51
12ta
júlí.

Skylduð þjer herra amtmaður, eptir að þjer hafið borið yður saman við hlutaðeigandi lögreglustjóra og dýralækni, hafa nokkuð að athuga við þessar bendingar, býst jeg við, að þjer skýrið mjer frá því. Eins vona jeg að fá frá yður framvegis þangað til ráð má gjöra fyrir því, að kláðanum sje gjöreitt, mánaðarlegar skýrslur um það, sem gjört verður til upprættunar kláðans og kemur fram um heilbrigðisástand sauðfjárins í umdæmum yðar, sjer í lagi býst jeg við, að þjer skýrið mjer frá árangri máls þess, sem mun hafa verið höfðað gegn bóndanum á Efstabœ í Skorradal fyrir óhlýðni gagnvart fyrirskipun yðar um niðurskurð 116 kinda þar á bœ.

52

16da
júlí.

Brjef landshöfðingja, (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Í brjefi frá 13. þ. m. hafið þjer herra amtmaður, þar sem bóndinn Þorleifur Þorleifsson á Bjarnarhöfn í Helgafellssveit hefur gert fyrirspurn til yðar um það, hvort eigi muni heimilt að stofnsetja fasta verzlun í Kumbaravogi, sem er í landareign nefndrar jarðar, beizt úrskurðar míns um það, hvort nefndur vogur geti álitizt löggiltur verzlunarstaður, og látið þjer jafnframt því það álit í ljósi, að þó ráða megi af einkaleyfislögum og öðrum ákvörðunum um verzlun landsins frá 17. og 18. öld, að verzlun hafi þá verið rekin á Kumbaravogi, leiði það af því, að hann er ekki nefndur í tilskipun frá 11. sept. 1816 nje í opnu brjefi frá 28. desbr. 1836 milli löggilttra verzlunarstaða, að það geti eigi verið leyfilegt að við hafa þar verzlun öðruvísi en á hverjum öðrum stað, sem ekki er löggiltur til verzlunar.

Fyrir því skal yður tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, að jeg fellst á það álit, að tilskipun 11. septbr. 1816, með því í 5. og 6. grein sinni að tilgreina hafnir þær, sem kaupmenn mega sigla á, hafi bannað verzlun á öllum öðrum höfnum án tillits til þess, hvort áður hafi verið verzlað á þeim eður ekki, samanber einnig konungsúrskurði frá 20. maí 1818 og 4. maí 1819, sem löggilda verzlunarstað á Siglufirði, «þó staður þessi sje eigi talinn í tilsk. frá 11. septbr. 1816». Með því nú, að Kumbaravogur, eins og sagt var, er eigi talinn verzlunarstaður í nefndri tilskipun, og hann heldur eigi síðan hefur verið löggiltur, verður eigi veitt leyfi til að stofna þar fasta verzlun.

53

21sta
júlí.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Eptir að þjer herra amtmaður í brjefi frá 28. desember f. á. höfðuð beizt úrskurðar míns um, hvort yður ekki samkvæmt 60. gr. sveitarstjórnartilsk. frá 4. maí 1872 bæri frá 1. janúar 1875 að hætta að greiða úr jafnaðarsjóði suðuramtsins laun þau, sem að undanförmu hafa verið greidd úr honum handa lögregluþjóni í Reykjavík, skaut jeg, þar sem bæjarstjórnin hafði haldið þeirri skoðun fram, að jafnaðarsjóðurinn yrði eigi undanþeginn þessari skyldu nema með nýju lagaböði, málinu til úrskurðar ráðgjafans fyrir Ísland; og hefur ráðgjafinn nú í brjefi frá 6. þ. m. tjáð mjer, að hann sje mjer samdóma um það, að amtsjafnaðarsjóðurinn geti eigi lengur eptir því, sem fyrirskipað er í hinni tilvitnuðu grein sveitarstjórnartilskipunarinnar um, að Reykjavíkurbær skuli eigi greiða neitt gjald í jafnaðarsjóðinu, verið skyldur að borga hin nefndu laun.

Þetta er með þessu brjefi kynnt yður, herra amtmaður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 30. f. m. ritað mjer á þessa leið: Það er mjer jafnframt því að senda mjer erindi, þar sem amtmaðurinn yfir norður- og austurum-

54

21sta
júlí.

ðöminu fer því á flót, að samþykkt verði, að hann hafi veitt Friðriki Pjeturssyni 40 rd. eptirgjöf á afgjaldi jarðarinnar Syðri-Reystará fardagaárið 1873—74 sem þóknun fyrir að hann hefði í fardögum 1874 staðið upp af jörð þessari fyrir sóknarprestinum að Möðruvallaprestakalli sira Davíð Guðmundssyni, og að nefnd jörð verði útlögð prestinum í tjeðu embætti, sem ljensjörð eptirleiðis — hefur herra landshöfðinginn í þóknanlegu bræfi frá 14. apríl síðastliðins, eptir að hafa leitað álits stiptsyfirvaldanna um þetta mál, aðhyllt tillögur þeirra um hið síðara atriði, og skotið því til ráðgjafans, hvort ástæða gæti verið til að samþykkja eptirgjöf þá, sem ræðir um í fyrra atriðinu.

Fyrir þessa sök skal til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar þjónustusamlega tjáð, að ráðgjafinn fallist á, að jörðin Syðri-Reystará leggist sóknarprestunum að Möðruvallaklaustri til ábúðar gegn því, að þeir greiði hin árlegu leigugjöld eptir hana í umboðssjóð Möðruvallaklausturs, og hefur þar að auki eptir atvikum virzt vera heimild til að láta 40 rd. eptirgjöf þá á afgjaldi Friðriks Pjeturssonar eptir nefnda jörð fardagaárið 1873—74, sem átt hefur sjer stað, vera óraskaða; en ráðgjafinn óskar, að amtmanninum yfir norður- og austurumðöminu verði greinilega tjáð, að konungsbrjef frá 18. apríl 1761 ekki, eins og hann virðist hafa ætlað, leggi hinu opinbera neina skyldu á herðar til að sjá um, að prestar fái ábyl-sjörð, ef engin slík jörð er lögð viðkomandi embætti; eigi heldur er í konungsbrjefinu gengið út frá því, að bóndi sá, sem stendur upp af jörð fyrir presti, eigi að hafa aðra þóknun fyrir þetta en endurborgun festugjaldsins, hafi slíkt gjald verið greitt.

Þetta er hjer með tjáð yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

Auglýsing.

Í sambandi með auglýsingu minni frá 14. apríl þ. á. (stjórnartíð. B. 1875—26), skal hjermeð birt almenningi, að fjárhagsstjórn ríkisins samkvæmt bræfi ráðgjafans fyrir Ísland frá 19. f. m., hefur tjáð sig fúsa á að meðtaka til útgöngu þessa árs hina schlesvig-holsteinsku spesíupeninga, sem landfógetinn sendir henni. Fyrir því skal skorað á þá, sem eigi geta skipt hjá landfógetanum birgðum sínum af schlesvig holsteinskum spesíupeningum (áttskildingum, mörkum, tvímörkum, fermörkum, áttmörkum og spesíum þeim, sem taldar eru í fyrnefndri auglýsingu), innan loka þessa mánaðar, að gera þetta sem allra fyrst, síðast innan 23. nóvembermánaðar þ. á., þá er póstskipið mun vera að búa sig af stað frá Reykjavík í síðasta sinni í ár.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík, 22. júlí 1875.¹

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Ráðgjafaskipti:

Samkvæmt allraþegnsamlegastri beiðni hefur hans hátign konunginum þóknast hinn 11. dag júnímán. allramildilegast að veita ráðgjafa sínum fyrir Ísland, dómsmálaráðgjafa ríkisins og varadómara í hæzta-

1) 23. júlí var lagt fyrir landfógetann að senda aðalríkisjóðnum hina schlesvig holsteinsku spesíupeninga, sem samkvæmt þessari auglýsingu kæmu inn í jarðabókarsjóðinn, með fyrstu póstferð, eptir að peningarnir eru greiddir, síðast með 7. ferð hjeðan á þessu ári.

1875

riðtti C. S. Klein, stórkross af dannebrogen og dannebrogsmanni, lausn frá ráðgjafastörfunum og í hans stað að skipa kennara í lögfræði við háskóla Kaupmannahafnar og varadómara í hærtafretti Jóhann-es Magnús Valdimar Nellemann, riddara af dannebrogen og dannebrogsmann, til að vera ráðgjafa sinn fyrir Ísland og dómsmálaráðgjafa fyrir ríkið.

Embættismenn skipaðir og settir:

Hinn 16. dag júnímánaðar veitti landshöfðingi aðstoðarpresti á Melstað sira Páli Ólafssyni Hestsþingaprestakall í Borgarfjarðarprófastsdæmi.

12. dag júlímán. staðfesti landshöfðingi veitingarbrjef stiptsyfirvaldanna frá 9. marts þ. á., handa prestinum sira Helga Sigurðssyni fyrir Mela og Leirárprestakalli í Borgarfjarðarprófastsdæmi.

S. d. veitti landshöfðingi prestinum sira Ísleifi Einarssyni á Bergsstöðum Hvamms prestakall í Skagafirði með útkirkju á Ketu.

22. dag s. mán. veitti landshöfðingi prestinum að Lundi í Borgarfjarðarprófastsdæmi, sira Bjarna Sigvaldassyni, Staðar- og Kaldráness-prestakall í Strandaprófastsdæmi.

Þjóðkjörinn alþingismaður:

Hinn 26. dag júnímánaðar var kosinn fyrir Vestmannaeyjasýslu hreppstjóri Þorsteinn Jónsson.

Konunglegt leyfisbrjef

til að stofna og nota prentsmíðu á Akureyri var 28. dag júnímánaðar gefið út handa Birni ritstjóra Jónssyni samastaðar.

Heiðursmerki:

Hinn 28. dag júnímánaðar, var allramildilegast veitt bóndanum Eyjólfí Sigurðssyni á Horni í Austur-Skaptafellssýslu, leyfi til að bera á mannfundum heiðurspening úr gulli, sem forseti hins frakkneska þjóðveldis hafði veitt honum fyrir að hafa tekið vel við skipbrotsmönnum af nokkrum frakkneskum fiskiskipum vorið 1873.

Hinn 5. júlímán. hefur hans hátign konunginum þóknast allramildilegast að söma fyrrverandi póst Niels Sigurðsson í Höfðahúsum í Suður-Múlasýslu heiðursmerki dannebrogsmanna.

Óveitt embætti:

Síðan 28. apríl þ. á. (sjá bls. 28. hjer að framan) hafa þessi prestaköll verið auglýst:

Hestsþing í Borgarfjarðarprófastsdæmi	metið 703,29 kr.	auglýst 5. maí
1 prestsekkja er í brauðinu		
Sandar í Vestur-Ísafjarðarprófastsdæmi	485,62 -	11. —
Staður í Steingrímsfirði með Kaldránessi í Strandaprófastsdæmi	1235,79 -	11. júní
Vestmannaeyjar í Rangárprófastsdæmi	1619,68 -	s. d.
Grenjadarstaður í Suður-Þingeyjarprófastsdæmi	2087,98 -	7. júlí

laus fyrir uppgjöf sira Magnúsar Jónssonar; nýtur hann að eptirlaunum þriðjungs af öllum hinum föstu tekjum brauðsins, að fráregnum launum prestsekkju þeirrar, er í brauðinu er, og þar að auki þriðjungs af prestssetrinu 2 hin fyrstu ár eptir uppgjöfina eptirgjaldslaust.

Samkvæmt fyrimælum ráðgjafans fyrir Ísland, auglýsist hjer með sýslunin, sem settur málaflytningsmaður við yfirdóminn, og er henni lögð 500 króna þóknun úr landssjóði. Bónarbrjef um sýslun þessa rituð til ráðgjafans, ber að senda landshöfðingja innan 1. dags októbermánaðar þ. á.

Stjórnartíðindi 1874 fást innhept á ritstofu landshöfðingja fyrir 95 auru.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdöminu).

Eptir að ráðgjafinn fyrir Ísland hafði sent mjer bónarbrjef, þar sem fröken Anna Melsteð, dóttir málaflutningsmanns Páls Melsteðs hjer í bænum, fer því á flot, að hún, eptir að hafa í 1 ár notið kennslu á mjólkurbúi í Danmörku í smjör- og ostagjörð, fái um 3 ár 200 króna árlegan styrk úr landssjóði með því skilyrði, að hún þessi ár veiti þeim, er þess óska, til sögn í meðferð á mjólk og annari innanbæjarbúsýslu, hefi jeg veitt beiðandanum hinn umbeidda styrk fyrst um sinn um eitt ár frá 1. ágúst þ. á.

Jafnframt því að tilkynna yður þetta herra amtmaður, skal jeg geta þess, að fröken Anna Melsteð fyrst um mánaðartíma er ráðin til vistar að Hjarðarholti í Mýrasýslu, og að hún hafi verið föluð til þar eptir að vera við mjólkurstörf um lengri eður skemri tíma á Bessa-stöðum á Álptanesi, og skora á yður að bera yður saman við stjórn búnaðarþjelags snúramtsins og aðra málsmetandi menn í umdömunum yðar um, hvernig ferðum hennar síðar yrði best hagað svo, að kunnátta hennar og leiðbeining gæti komið sem flestum að notum. Þegar ár það, er styrkurinn er veittur fyrir, er liðið, vona jeg að fá frá yður skýrslu um ferðir hlutaðeiganda og árangur þann, er ætla má, að þær hafi haft.

Skýrsla frá amtmanninum yfir suður- og vesturumdöminu til landshöfðingja um ráðstafanir gegn fjárkláðanum.

Eptir að jeg hafði meðtekið hattvirt brjef herra landshöfðingjans, dags. 12. f. m., skrifaði jeg sýslumönnunum í Mýra- og Borgarfjarðar-, Gullbringu- og Kjósar- og Árnessýslum, og brýndi fyrir þeim innihald tjeds brjefs í heild sinni, og skoraði sjerstaklega á þá, að gjöra sem allrafyrst almenningi kunnugt, að fjáreigöndum ekki verði leyft að setja fje á vetur í haust, nema því að eins, að þeir hafi hús handa kindum sínum og hey til að gefa þeim inni nokkurn tíma, meðan baðanir og lækningar fram fara, og að almennar baðanir fjárins í tryggilegu kláðabadi verði látnar fram fara í nefndum sýslum á næstkomandi hausti, og jafnframt var þeim boðið að áminna almenning um, að hafa í tækan tíma útvegað sjer hin nauðsynlegu baðmeðöl.

Jeg skal því næst í framhaldi af brjefi mínu, dags. 14. júní þ. á., og samkvæmt því, sem fyrir er mælt í ofanefndu brjefi yðar, leyfa mjer að gefa eptirfylgjandi skýrslu um heilbrigðisástand fjárins og þær ráðstafanir, sem gjörðar hafa verið. Samkvæmt því, sem viðtekið var á fundi amtsráðsins í miðjum júnímánuði, fyrirskipaði jeg á ný, að afrjettirnir í Ölfushreppi og Selvogshreppi í Árnessýslu og í Gullbringusýslu og þeim hluta Kjósarsýslu, þar sem nokkur grunur væri um kláða á fje, skyldu vandlega smalaðir eptir sömu reglum og í haustgöngum, allt fje síðan nákvæmlega skoðað og það fje baðað, sem ekki fengist vissa fyrir, að áður hefði verið fullbaðað og enginn kláði komið fram í því á eptir, og síðan ekki haft samgöngur við kláðasjúkt eða grunað fje. Var svo fyrir mælt, að baðanir þessar, ein eður tvær, eptir því sem nauðsynlegt væri, skyldu vera um garð gengunar fyrir 2. júli, og að allt fje skyldi geymast í sterkri gæzlu, þangað til þær hefðu fram farið, og svo þar eptir þangað til annað yrði leyft eða fyrirskipað. Til þess að hafa umsjón yfir hinum hjer um ræddu ráðstöfunum og skoðunum og taka þátt í þeim til þess, að þær yrðu sem allra áreiðanlegastar og fullkomnastar, voru skipaðir utansveitarmenn, er höfðu sjerstaklega þekkingu á kláðanum og kláðalækningum. Enn fremur var skorað á sýslumanninn í Gullbringu- og Kjósarsýslu, að láta það verða fjáreigöndum í Grindavíkur-, Hafna-, Rosmhvalanes- og Vatnsleysustrandarhreppum kunnugt, að svo framarlega sem kláði finnst í fje þeirra á næstkomanda hausti, og þeir ekki hafa hús og hey fyrir fjenað sinn, og ekki geti uppfyllt önnur þau skilyrði, sem útheimtast til þess að geta komið

Hinn 4. september 1875.

1875

57
25ta
ágúst.

rækilega fram lækningum um vetrartíma, þá mættu þeir vera við því búnir, að niðurskurði verði beitt stranglega, sem lögin heimila.

Við skoðanir þær, er samkvæmt þessu fram fóru um mánaðamótin júní og júlí fannst eptir skýrslu sýslumannsins í Árnessýslu enginn kláði í fje manna í Ölfus- og Selvogs-hreppum, en á afriðtt Selvogsmanna fannst ein ær úr Grindavík með kláða, og var hún skorin. Eptir skýrslu sýslumannsins í Gullbringusýslu fannst enn við skoðanir þessar nokkur kláði í Grindavíkur-, Rosmhvalanes- og Vatnsleysustrandarhreppum; þar sem fjeð fannst veikt eða grunað, var það enn á ný baðað. Í Hafnahrepp fannst enginn kláði, og hvað hina hreppa sýslunnar snertir, þá voru þeir allir taldir heilbrigðir; þó hafði ein kind með kláða fundizt í Kjósinni, og var hún tekin til lækninga, og fje það, sem hún fannst í, baðað. Í Reykjavíkurdæmi hafði ekki orðið vart við kláða, nema, ef til vill, í einni kind á Fúlutjörn, og var þó dýralæknirinn ekki viss um, hvort óþrif þau, sem í henni voru, væri kláði eður ekki; en skipað var að tvíbaða allt fje á bænum og sitja yfir því. Fyrir nokkrum dögum síðan hefur fundizt ein dílkær með kláðavotti á sama bæ, og hefur hún verið skorin, en annað fje þar reyndist við skoðun dýralæknisins heilbriggt. Baðanir á bæ þessum fram fóru undir umsjón dýralæknisins. Í skýrslu sinni, sem dagsett er 16. júlí, tekur sýslumaðurinn fram, að nú sjeu líkindi til að fje sje heilbriggt í 4 syðstu hreppum Gullbringusýslu, en þó sje þetta engan veginn víst, með því kláðinn að sumrinu eptir álitu reyndra lækningamanna geti leynst allt að 3 mánuðum í fjenu. Síðan hefi jeg fengið skýrslu um, að við skoðun, er fram fór 12. júlí, hafi í Rosmhvalaneshreppi fundizt kláðavottur í samtals 39 kindum, og hafi þegar verið rækilega borin tóbakssósa í allt það fje, sem vottur fannst í, og einnig það fje, sem grunað þótti; síðan hafði sýslumaðurinn 17. júlí skipað að tvíbaða allt þetta fje. Eptir því sem fregnir nú síðustu dagana hafa borizt, mun það mega álíta víst, að nokkur kláði sje enn í suðurhluta Gullbringusýslu, og hef jeg nýlega fengið skýrslu frá sýslumanninum í Árnessýslu um, að komið hafi að varðtínni meðfram Ölfusá og Hvítá 20—30 kindur, allar af Suðurnesjum, og hafi 4 þeirra verið með kláða; hinar kláðasjúku kindur hafi verið þegar drepnar eptir skipun sinni, en hinar allar, sem höfðu verið með þeim, hafi verið seldar við opinbert uppboð til dráps þegar í stað. Með því þetta ber vott um, að fje hafi sloppið úr gæzlu þeirri, sem fyrirskipuð hafði verið, hef jeg brýnt fyrir sýslumanninum í Gullbringu- og Kjósarsýslu að hafa hið sterkasta eptirlit með því, að ekki sje sýnd óhlýðni gegn þeim fyrirskipunum, sem í þessu tilliti hafa gjörðar verið, að grenslast eptir, hverjir þegar muni hafa gjört sig seka í óhlýðni eður hirðuleysi, og að láta þá hina sömu sæta ábyrgð þar fyrir að lögum.

Í Borgarfjarðarsýslu hefur í sumar ekki orðið vart við fjárkláða þrátt fyrir ítrekaðar skoðanir, annarstaðar en á Efstabæ, nema hvað ein kláðakind fannst í Akrafjalli 25. júní-mánaðar, og var hún drepin, en allt það fje baðað, er líkindi voru til, að hún hefði haft samgöngur við. Hin síðasta almenna skoðun, sem jeg hef fengið skýrslu um, fram fór um síðustu mánaðamót, og fannst þá enginn kláði í sýslunni. Með tilliti til sauðfjárins í Efstabæ, skal jeg leyfa mjer að geta þess, að sýslumaðurinn í Borgarfjarðarsýslu hefur í brjefi, dags. 12. f. m., skýrt mjer frá, að þar eð meir en helmingur af fje þessu, sem frestað hafði verið að skera niður, en verið tekið til lækninga, við skoðun í miðjum júní-mánuði hafi reynst kláðaveikt, og hann eigi hafi haft ástæðu til að trúá eigandanum fyrir gæzlu á því sumarlangt, en erfitt hafi gengið að fá duglega menn og áreiðanlega til að sjá um það, þá hafi hann ráðið af, að láta skera það niður eptir þeim myndugleika, sem honum þar til hafði verið veittur af amtinu. Jafnframt skal þess getið, að fjáreigandinn, sem hafði sýnt hirðuleysi og óhlýðni gegn fyrirskipunum yfirvaldanna, hefur, eptir

að höfðað hafði verið opinbert pólitímal móti honum, og hann hafði heiðzt þess, að málið væri útkljáð með amtsúrskurði, verið seklaður um 20 krónur.

Bréf landshöfðingja (til allra sýslumanna)'.

Með því að í ráði er að setja nefnd til að hugleiða skattamál landsins, og alþingi hefur skorað á mig að safna handa nefnd þessari nákvæmum skýrslum um gjöld til almennings þarfa, sem nú eru greidd, skal jeg mælast til þess að þjer, herra sýslumaður, sendið mjer sem fyrst í síðasta lagi með fyrsta pósti að ári, eptirrit eptir manntalsbókum og aukatekjubókum embættis yðar fyrir hin síðustu 5 ár (1871—75), og býst jeg við að eptirrit þessi skýri frá, hvenær hin einstöku gjöld hafi verið greidd, og á hvern hátt þetta hafi verið (í peningum, með ávísun á kaupmenn eður í landaurum).

Þar að auki óska jeg mjer tjáð, eptir hverjum reglum gjaftollurinn hafi verið tekinn í umdæmum yðar, og hvort hinn svo kallaði samlagningarskattur hafi verið reiknaður.

Auglýsing (frá landshöfðingja).

Til upprætingar fjárkláða þess, sem síðastliðinn vetur gjörði vart við sig í ýmsum sveitum í millum Hvítánnna í Borgarfirði og Árnessýslu, og sem óttast má fyrir að kynni að hafa breiðzt út þaðan í sumar þrátt fyrir verði þá, er settir hafa verið um hið nefnda svæði, skipast svo fyrir:

1.

Frá 1. septbr þ. á. og til sumarmála næsta árs skulu bannaðir allir fjárrekstrar og fjárflutningar úr sveitum á svæðinu milli Hvítánnna í önnur hjeruð og eins frá öðrum hjeruðum inn á þetta svæði. Sömuleiðis skal bannað á sama tíma að flytja eður reka fje úr öðrum sveitum milli Hvítánnna til 4 syðstu hreppanna í Gullbringusýslu og Selvogshrepps, og að reka fje til lífs úr þessum hreppum í aðrar sveitir á hinu grunada svæði milli Hvítánnna.

Brjóti nokkur gegn banni þessu, skal hreppstjóri í sveit þeirri, þar sem hinar fluttu kindur finnast, skyldur að kyrsetja þær, eður afurðinn af þeim, til tryggingar fyrir sektum þeim og málskostnaði, er leitt getur af slíku afbroti, samkvæmt 294. gr. hegningarlaganna².

2.

Hreppstjórar í öllum sveitum á svæðinu milli Hvítánnna skulu sem allrafyrst með aðstöð hreppsnefnda safna skýrslum um fjárhús og heybirgðir sjerhvers fjáreiganda í hreppnum og um tölu kinda þeirra, er hann að áliti nefndarinnar og hreppstjórans geti haft til lækningameðferðar í vetur, og semur hreppsnefndin um þetta innan septembermánaðarloka þ. á. aðalskrá eptir hjálagðri fyrirmynd a³, í tvennu lagi. Aðra sendir hún þegar

1) Sama dag var skipað umboðsmönnum að senda landshöfðingja eptirrit eptir hinum árlegu skrásetningum fyrir síðastliðin 5 ár (1871—75) um landsskuldur og leigur af umboðsjörðunum, og ágríp af reikningum umboðsmanna fyrir þessi ár, er sjá megi af, hve mikið af umboðstekjunum hafi runnið í landssjóð á hverju ári.

2) Í þessari grein er meðal annars skipað svo fyrir: „Hver sem brýtur á móti lagaákvörðunum þeim, sem settar eru, eða varúðarreglum þeim, sem yfirvöldin hafa skipað fyrir um, til þess að af stýra útbreiðslu næms sjúkdóms á húsdýrum, og með því gefur tilefni til, að slíkur sjúkdómur dreifist út, skal sæta fangelsi eða sektum ekki minni en 20 rd.“ — 40 krónur.

3) „Skrá yfir húsrúm og heybirgðir sauðfjáreiganda í N. N. hreppi N. N. sýslu og áætlun um tölu kinda þeirra, sem sjerhver geti sett á votur, ef innigjöf er ætluð hverri kind hálfan mánuð eða lengur fram yfir hinn vanalega gjafatíma“. Í þessari fyrirmynd eru eyður fyrir nöfn og hefmili allra sauðfjáreiganda í hreppnum, tölu kinda þeirra, er sjerhver fjáreigandi hefur hús fyrir, beyfóður það, sem hann ætlar sauðfje sínu í vetur,

1875

57

25ta
ágúst.

58

26tta
ágúst.

59

30sta
ágúst.

1875

59
30sta
ágúst.

sýslumanni, en hina á að birta fjáreigðindum við kirkju eður á annan hentugan hátt, um leið og brýnt er fyrir þeim, að þeir, ef þeir setja fje á vetur fram yfir þá tölu, sem hreppstjóri og hreppsnefnd hefur ætlað þeim, eigi það á hættu, að fje þeirra verði tekið af þeim til lækningameðferða annarsstaðar á kostnað þeirra, eður skorið, ef slíkum lækningum eigi verður komið við.

Þyki nokkrum fjáreiganda ástæða til að vefengja áætlun hreppsnefndarinnar um fjártölu þá, er hann megi setja á vetur, má hann um það bera sig upp við hlutaðeigandi lögreglustjóra.

3.

Hreppstjóra ber með hreppsnefndinni að sjá um, að nægileg baðmeðöl verði fyrir hendi í hverri sveit svo tímanlega, að hin fyrsta almenna böðun á fjenu í hreppnum geti farið fram fyrir veturnatur og hin síðasta verið afstaðin viku fyrir jól. Lögreglustjórum ber að svo miklu leyti, sem því verður viðkomið, að vera viðstaddir við aðalrjettirnar í sveitum þeim, sem þeir hafa til umsjónar á kláðasvæðinu, og skipa þar eður sem fyrst eptir rjettir fyrir um fjárskoðanir og hina fyrstu böðun á fjenu í vetur, en allt fje á svæðinu milli Hvítánnar ber að baða að minnsta kosti einusinni á vetri þeim, sem í hönd fer. Um þessar fyrirskipanir sínar eiga lögreglustjórar að gefa amtmanni sem fyrst skýrslu, og ber þeim þar eptir að minnsta kosti einusinni í mánuði að skýra amtmanni frá framkvæmdunum í umdæmum sínum.

Í hvort sinn, er fje er skoðað eður baðað, ber að telja nákvæmlega allar hinar skoðuðu og böðuðu kindur, og skulu hlutaðeigandi skoðunar- eður böðunarmenn sem fyrst senda hlutaðeigandi lögreglustjóra nákvæma skýrslu um tölu hinna skoðuðu og böðuðu kinda og ástand þeirra eptir hjálögðum fyrirmyndum *b* og *c*.¹

4.

Sem allra fyrst, síðast innan septembermánaðarloka þ. á., ber hreppsnefndunum að senda sýslumanni tillögur sínar um það, í hve margar baðsveitir hreppnum haganlega verði skipt og hverjir sjeu færastir til að vera skoðunarmenn og baðstjórar. Skipar sýslumaður þar eptir, að áskildu samþykki amtmanns, þessa menn til að vera aðstöðarmenn

og fyrir tölu kinda þeirra, er hreppsnefndin ætlar, að fjáreigandi geti sett á vetur, ef hann á að hafa þar til lækninga.

Þar að auki er ætlað til, að hreppsnefndin svari þessum almennu spurningum, hver fyrir sína sveit:

Hve margir hestar af heyi eru vanalega í sveitinni ætlaðir hverju unglambi í vetrarfóður?

hve margir hverri á veturgamalli eður eldri?

hve margir hverjum sauði veturgömlum eður eldri?

1) Fyrirmynd *b* er fyrir „skýrslu um fjárskoðanir í N. N. hreppi dagana frá mán. til mán. 18“. Í henni eru eyður fyrir nöfn og heimili eiganda kinda þeirra, er skoðaðar hafa verið og tölu þeirra kinda, er hver átti af þeim, er skoðaðar voru, fyrir skýrslu um ráðstafanir, er gjörðar hafa verið með tilliti til kinda þeirra, er fundust með kláða, og loksins fyrir almenna skýrslu um skoðunina. („Skoðunarstaðir — Tala allra kinda þeirra, er skoðaðar voru á hverjum stað. — Af hinum skoðuðu kindum fundust með sýnilegum kláða, með kláðavottli, með lús, með öðrum óþrifum, alveg heilbrigðar. Aðbugasemdir“).

Fyrirmynd *c* er fyrir skýrslu um böðun í N. N. baðsveit N. N. hreppi. Í henni eru eyður fyrir böðunardaginn, böðunarstaðinn, tölu hinna böðuðu kinda, skýrslu um undangengna lækningameðferð á kindum þeim, er áður höfðu fundist með kláða, um tilbúning baðsins (tölu punda af valzisku meðali, potta af blandi potta af vatni, og það sem annars hefur verið haft í baðið). Þá er eyða fyrir skýrslu um eigendur hinna böðuðu kinda, og loksins þannig látandi fyrirsögn um tilbúning baðsins:

Badlyf má kaupa samsett á lyfjabúð Reykjavíkur; en vilji menn búa þau til sjálfir, þá skal

hreppstjóra með valdi og ábyrgð samkvæmt tilskipun frá 5. janúar 1866 og öðrum ákvörðunum.

5.

Í þeim parti af Árnessýslu, sem er fyrir austan hið kláðagrunaða svæði, í Rangárvallasýslu, Mýrasýslu, Snæfellsnes- og Hnappadals-sýslu, Dalasýslu og Húnavatnssýslu, skulu sem fyrst eptir rjettir, nákvæmar skoðanir fram fara á öllu sje, og um það samdar skýrslur samkvæmt fyrirmyndinni b. Þessar skýrslur ber sýslumönnum í tjeðum sýslum, að senda hlutaðeiganda amtmanni sem allra fyrst, og skulu þeir annast hið nauðsynlega um þessar skoðanir.

Landshöfðinginn yfir Íslandi. Reykjavík, 30. ágúst 1875.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Eptir að þjer herra amtmaður höfðuð í brjefi frá 25. þ. m. sagt álit yðar um ráðstafanir þær, er jeg gat um í brjefi mínu frá 12. f. m., hef jeg í dag gefið út auglýsingu, er prentuð verður í stjórnartíðindunum, um ráðstafanir til upprætingar fjárkláðans, og sem jeg með þessu brjefi sendi yður exemplör af til útbýtingar til hreppstjóra og hreppsnefnda á svæðinu milli Hvítánnu og í þeim sveitum, er liggja að þessu svæði. Af skýrslufyrirmyndum þeim, er fylgja auglýsingunni, hef jeg látið prenta svo mörg exemplör, að hver hreppsnefnd milli Hvítánnu geti fengið til afnota 5 exempl. af

taka 4 pund af steinkalki og hella á það svo miklu af köldu vatni, að hjer um bil fljóti yfir það eða svo að það geti allt vöknað vel. Hitnar þá í því innan skamms, og ef í því er hrært, verður það að þykkri leðu, en þó rennandi. Þá eru látin 5 pund af pottösku saman við kalkleðjuna, og það slegið og hrært, þangað til að pottaskan hefur fullkomlega sameinað sig við kalkið og engir molar finnast. Þá eru 3 pund af tjöru látin í smátt og smátt; en ekki öll í einu, og hver skamtur fyrir sig hrærður vandlega saman við, áður hinn næsti er látinn í. Að síðustu eru 6 pund af rammyktandi hjartarhornsolíu látin í á sama hátt og tjaran.

Þegar baða skal, á fyrst að búa til í hentugri baðkistu laug af volgu vatni og kúahlandi (ekki minna en einn þriðjungur kúahlunds), og eiga að minnsta kosti 3 pottar af vatns- og kúahlunds-blöndunni að vera í baðkistunni fyrir hverja kind, sem menn vilja baða, þegar kindin er í vetrarreifi. Saman við þenna lög láta menn svo mikið af baðlyfjunum, að svari einu pundi fyrir hverja 10 potta lagarins. Fyr en þessi lyf eru látin í lögin, á að hræra þau út í dálitlu af því blandi, sem til baðsins er ætlað, köldu. Þegar lyfin þar eptir eru látin í baðið, á sjerlega að gæta þess, að baðið sje mátulega heitt (ekki meira en vel nýmjólkurvolgt); því ef baðið er of heitt, aðskiljast lyfin og gera ekki hið tilætlaða gagn, en skemma ullina.

Þá er kindin er látin í baðið, skal varast það að láta baðlögin koma í augu, eyru eða nasir hennar, og má þó gæta þess svo vandlega sem bezt er kostur á, að enginn óbaðaður blettur verði eptir á kindinni. Þess verður vel að gæta, að láta ekki kindina verða innkulska eptir baðið, og á því að halda henni við hús og föður, þangað til hún er búin að ná sjer alveg aptur.

Hafi kind sú, sem á að baða, verið fundin með kláða, skal nokkra daga í röð, fyr en kindin er böðuð, einu sinni á hverjum degi bera smyrsl á kláðablettina, þangað til að allir hrúðrar eru bleyttir upp og myktir undir baðið. Smyrsl þessi eru svo til búin, að taka skal 1 part af terpentínolíu, 1 part tjöru, 1 part grænsápu, allt eptir vigt, blanda þetta saman og bræða það yfir hægri glóð. Einnig má og við hafa til íbúðar góða tóbakssösu. Þegar búið er að bleyta upp hrúðrana, og ná þeim burt, skal baða jafnskjótt.

Sje baðið rjettilega til búið, eykur það þrif, drepur maur og lús, eyðir kláða og óþrifum, bætir ullina og fœlir dýrbít, meðan sterkjulyktin er af kindinni, og eins er það sannreynt, að valziska baðið varnar bráðasóttinni, þar sem það er við haft fyrri part vetrarins.

1875

59
30sta
ágúst.

60

30sta
ágúst.

1875

60
30sta
ágúst.

fyrirmyndinni a, og hver hreppstjóri á kláðasvæðinu 10 expl. af fyrirmyndinni b og 20 expl. af fyrirmyndinni c, en hver hreppstjóri í sveitum þeim, þar sem skoðanir eiga að fara fram samkvæmt 5. gr. auglýsingunnar 4 expl. af fyrirmyndinni b, og eruð þjer beðnir að sjá um, að fyrirmyndunum verði skipt í þessu hlutfalli.

Með tilliti til þess, sem þjer í nefndu brjefi segið um, að þjer efast um, að heimild sje til að skera niður hjá öðrum fjáreigöndum en þeim, er sjúkt fje finnst hjá, þrátt fyrir það, þó þeir hafi ekki hús og hey handa skepnum sínum, skal jeg geta þess, að jeg fæ ekki betur sjeð en, að allt fje milli Hvítáanna megi álita grunað, og að valdstjórnin hafi, ef lækningum þeim, er fyrirskipaðar eru, getur eigi orðið framgengt vegna þess, að fjáreigendur hafa ekki nægileg hús nje heyfóður, bæði skyldu og rjett til að gjöra tryggjandi ráðstafanir til, að fje, sem líkindi eru til að kláði dyljist í, hann sje eigi en orðinn svo megn, að hann finnist við skoðun, verði eigi til að breiða út sóttnæmið, en einasti vegurinn til þess annar en lækningameðferðin, er niðurskurður, sem að öðru leyti sjálfsagt verður að ákveða samkvæmt fyriræmælum tilskipunarinnar frá 4. marz 1871.

Í brjefi mínu frá 12. f. m. hef jeg tekið fram, að bændur, sem vildu setja fje á vetur á svæðinu milli Hvítáanna, yrðu að ætla hverri skepnu að minnsta kosti hálfsmánaðarfóður, og skal jeg með tilliti til þess, að dýralæknirinn eptir brjefi yðar hefur talið 3 mánaða fóður nauðsynlegt, geta þess, að jeg hef að eins tiltekið hið minnsta fóður, sem spurning gæti orðið um að mínu áliti; en að öðru leyti geri jeg eins og sjá má af fyrirmynd a, við auglýsingu mína frá í dag, ráð fyrir, að í hverjum hreppi verði sjerstaklega gjörð áætlun um tíma þann, er ætla megi skepnunum innigjöf í, ef að minnsta kosti 3 baðanir eiga að fara fram.

Jeg er yður samdóma um það, að ástæða sje til að skipa sjerstaklegt lögreglueptirlit hlutaðeigandi sýslumönnum til aðstoðar í sjóarsveitunum, sem eru Út-Ölfus, Selvogs, Grindavíkur, Hafnar, Rosmhvalanes- og Vatnsleysustrandarhreppar, og ímynda jeg mjer, að einn lögreglustjóri geti með aðstoð dýralæknis tekið að sjer tilsjón með framkvæmdunum í sveitum þessum.

Í hinum sveitunum á hinu kláðagrunaða svæði, og í sýslum þeim í umdæmum yðar sem nefndar eru í 5. gr. auglýsingarinnar, ætlast jeg til, að þjer skipið hinum reglulegu lögreglustjórum að sjá um framkvæmdirnar í þessu áriðanda máli samkvæmt auglýsingunni og á þann hátt, sem jeg hef bent til í 3. tölul. brjefs míns frá 12. f. m.¹.

61
31sta
ágúst.

Brjef landshöfðingja (til biskups).

Samkvæmt þegnlegum tillögum ráðgjafans fyrir Ísland hefur hans hátign konunginum þóknast 11. þ. m. mildilegast að fallast á,

að Staðarhraun og Álptártungu-prestakall í Mýra-prófastsdæmi verði sameinað við Hítardalsbrauð í eitt prestakall,

að presturinn í hinu sameinaða embætti skuli skyldur innan þess tíma, sem biskupinn yfir Íslandi nákvæmar mun tiltaka, að flytja að Staðarhrauni,

að embættið verði 3. hvern helgidag til skiptis í Staðarhrauns-, Hítardals- og Álptártungukirkjum,

að kirkjujarðir Hítardals, Brúarhraun 14 hundr. að dýrleika með 4 kúgildum og

1) Sama dag var ritað amtmanninum í norður- og austurumdæminu og sýslumanninum í Húnavatnssýslu um framkvæmdir á banninu gegn fjárrekstrum suður fyrir Hvítá og á skoðunum í Húnavatnssýslu samkvæmt 5. grein auglýsingarinnar.

Hraunsmúli 8hundr. að dýrleika með 3 kúgildum frá fardögum 1876 leggist til Ingjaldshóls og Fróðárþinga í Snæfellsnesprófastsdæmi, og

að hið sameinaða Hítardals- og Staðarhrauns-prestakall verði eptir það metið á 2471 krónu 95 aura, en Ingjaldshóls- og Fróðár-prestakall 966 kr. 12 aura.

Þetta tilkynnist yður, herra biskup til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlut- aðeigöndum.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Samkvæmt þegnlegum tillögum ráðgjafans fyrir Ísland hefur hans hátign konunginum þóknast 6. f. m. mildilegast að fallast á, að leiguliðum á jörðum þeim, er landssjóður Íslands á í vesturumdæminu sje enn í 4 ár, talin frá fardögum 1873, veitt linun sú í landsskuldargjaldi af ábýlisjörðum sínum, að þeir greiði $\frac{5}{6}$ landsskuldarinnar eptir fornu verðlagi en $\frac{1}{6}$ í peningum eptir meðalverði allra meðalverða í verðlagsskrá á ári hverju; en að umboðsmönnum sje boðið að hækka landsskuldina við ábúandaskipti eptir nákvæmari ákvörðun amtmannsins í hvert skipti, er slíkt þykir fært eptir ásigkomulagi jarðarinnar og öðrum atvikum.

Þetta er hjer með tjád herra amtmanninum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Með brjefi frá 12. f. m. hefur ráðgjafinn fyrir Ísland samþykkt, að leyft verði ábúandanum á jörðinni Hjarðarfelli, er liggur undir Arnarstapaumboð, að leggja niður hjáleigu nefndrar jarðar Moldbrekku með þeim skilyrðum, að hinn sameinaði dýrleiki beggja jarða 23,6 hundr. framvegis hvíli á Hjarðarfelli einu, að jarðareptirgjaldið haldist óbreytt og er það 7 vættir árlega í landsskuld og fullar leigur af 5 kúgildum eða 100 pund smjör, að viðurinn í húsunum á Moldbrekku verði seldur á almennu uppboðsþingi eptir að ábúandinn hefur skilað þeim í leigufæru standi eða með nægilegu ofanálagi, og að uppboðsandvirðið með nefndu ofanálagi, verði það nokkuð, greiðist í umboðssjóðinn.

Þetta er hjer með tjád yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Samkvæmt tilmælum fjárhagsstjórnar ríkisins við ráðgjafann fyrir Ísland skal jeg þjónustusamlega mælast til þess, að þjer, herra amtmaður, — þar sem ljósmyndari Sigfús Eymundsson hjer í bœnum hefur í erindi til nefndrar stjórnar skýrt frá, að hann áskilji sjer einkarjettindi samkvæmt lögum frá 24. marz 1865 til að eptirmynda 8 ýmislegar ljósmyndir, sem hann hefur búið til — tjáið nefndum ljósmyndara, að fjárhagsstjórnin hafi það álit, að nýnefnd lög geti eigi komið til greina í þessu máli, með því, að ljósmyndir þær, sem getið var um, hafi verið búnar til á Íslandi, er lög frá 24. marz 1865 eigi náti til; en að þessi spurning að öðru leyti sæti úrlausn dómstólanna.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu).

Eptir að kirkju- og kennslustjórn ríkisins hafði spurzt fyrir hjá professor Johnstrup, hvort hann sjálfur eður einhver yngri vísindamaður sæi sjer fært að ferðast hingað til landsins til þess að rannsaka hjer á vísindalegan hátt, eldgos þau, sem hafa gjört vart við

1875

61

31sta
ágúst.

62

1sta
septbr.

63

1sta
septbr.

64

1sta
septbr.

65

2an
septbr.

1875

65
2an
septbr.

sig, hefur nefnd stjórn meðtekið frá professor Johnstrup brjef, þar sem hann getur þess, að með því að ýmsar skýrslur, sjer í lagi um hin síðustu eldgos vanti, verði eigi enn með vissu sagt, hvort árangur ferðarinnar muni svara nokkurn veginn kostnaði þeim, sem mundi leiða af rannsókn eldgosanna, og gera má ráð fyrir, að yrði að minnsta kosti 6000 krónur; því náttúruviðburðir þeir, sem getið hefur verið um, sjeu eigi meðal þeirra, sem sjeu lítið kunnir, enda komi þeir æfinlega fram á líkan hátt. Hvað öðru líði, mætti heldur gjöra slíka rannsókn næsta ár, enda mælti þá byrja ferðina langtum betur undir hana búinn, en nú. Þar að auki tekur hann fram, að það væri æskilegt, að hlutaðeigandi amtmaður væri látinn útvega svo nákvæmar skýringar sem mögulegt sje um stað og stærð hvers þeirra eldgíga, sem nýlega hafa myndast, um tíma þann, er jarðeldurinn brauzt fram, um stærð hraunanna, svæði það, er aska hefur fallið á, og þykkt hennar í hinum ýmsu sveitum og skaða þann, er leitt hefur af henni.

Jafnframt því að tjá yður, herra amtmaður þetta, skal jeg þjónustusamlega mælast til þess, að þjer að svo miklu leyti, sem mögulegt er, leitizt við að útvega skýrslur þær, er professor Johnstrup hefur beiðt og sendið þær hingað.

Embættismenn skipaðir og settir.

Hinn 14. dag ágúst mánaðar þóknaðist hans hátign konunginum að leyfa, að sira Brynjólfur Jónsson á Vestmannaeyjum, sem mildilegast hafði verið veitt 25. maí þ. á. Stokkseyrar og Kaldaðarness prestakall í Árnas prófastsdæmi, megi álitast sem ekki skipaður í þetta embætti.

S. d. þóknaðist hans hátign konunginum mildilegast að skipa sóknarprest að Hítarnesi í Mýra prófastsdæmi sira Jón Björnsson til að vera sóknarprest Stokkseyrar og Kaldaðarness safnaða.

Hinn 28. dag júlímánaðar lengdi landshöfðingi til næstu fardaga (1876) embættistíma fyrrum yfirdómara Benedikts Sveinssonar sem setts sýslumanns í Þingeyjarsýslu.

Hinn 31. dag ágúst mánaðar skipaði landshöfðingi kandidat Svein Eiríksson til að vera prest í Kálfa-fellsprestakalli á Síðu í Vestur-Skaptafells-prófastsdæmi.

S. d. skipaði landshöfðingi kandidat Tómas Hallgrímsson til að vera prest Storra-Árskógssafnaðar í Eyjafjarðar-prófastsdæmi.

Hinn 3. dag septembermánaðar setti landshöfðingi kandidat Þorvarð Andrjesson Kjerúlf til fyrst um sinn að gegna hjeraðslæknisembættinu í Húnavatnssýslu.

S. d. skipaði landshöfðingi kandidat Odd Vigfús Gíslason til að vera prest Lundar- og Fitja-safnaða í Borgarfjarðar-prófastsdæmi. Prestakall þetta, sem er metið 516 kr. var auglýst 23. júlí.

Þjóðkjörinn alþingismaður.

Hinn 1. dag júnímánaðar var kosinn fyrir Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu hreppstjóri Þórður Þórðarson á Raudkollsstöðum.

Óveitt prestaköll.

Bergsstaðir og Bólstaðarhlíð í Húnavatnsprófastsdæmi metið 793,00 kr. auglýst 14. júlí.

Hítarnesþing í Mýrprófastsdæmi metið 1062,10 kr. auglýst 1. septbr.

Stjórnartíðindin má panta á hverju pósthúsi í landinu. Andvirðið fyrir 1 ár er 1 kr. 66 a. og á að greiða það fyrirfram um leið og tíðindin eru pöntuð. Vilji embættismaður, alþingismaður eður hreppsnefnd, sem tíðindin eru send kauplaust fá þau aðra leið, en þau nú koma, á hann að senda beiðni um það póstmanni þeim, er hann óskar að fá tíðindin frá, áleiðis til póstmeistara og ritstofu landshöfðingja.

Reikningar*yfir tekjur og gjöld ýmsra sjóða og stofnana.***A,**

«Styrktarsjóður Christians konungs hins nfunda í minningu 1000 ára hátíðar Íslands».
árið frá 1. septbr. 1874 til 31. ágúst 1875

Tekjur.

1. Af upprunalegri innstæðu sjóðsins	4000 rd.		
er varið fyrir innritunarskírteini Lit. C fol 3609 upp á			
4200 rd.			8,400 krónur.
fje að upphæð	3951 —		
	eptir 49 —	98 —	
2. Vextir af greindu innritunarskírteini frá 11. júní 1874 til 11. júní 1875	336 —		
	Tekjur alls	8834 —	

Gjöld.

1. Úthlutuð verðlaun:			
a. Eggerti Helgasyni úr Húnavatnssýslu	200 kr.		
b. Simoni Sigurðssyni úr Borgarfjarðarsýslu	120 —	=	320 kr.
2. Eptirstöðvar:			
a. Innritunarskírteini Lit. C fol 3609	8400 kr.		
b. Lagt í sparisjóð Reykjavíkur	106 —		
c. í peningum	8 —	=	8514 —
	Gjöld alls	8834 —	

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 31. ágúst 1875.

Hilmar Finsen.*Jón Jónsson.***B,**

Læknasjóðurinn á Íslandi árið 1874.

1874

Tekjur.**Rd. Sk.****I. Sjóður frá fyrra ári:**

a, í jarðabókarsjóði	20203 rd.	30 sk.	
b, í veðskuldabréfum	48506 —	61 —	
c, óhafðir vextir í jarðabókarsjóði	300 —	» —	
d, ógoldnir vextir af veðskuldum	175 —	29 —	
e, eptirstöðvar af bráðabirgðarláni Ólafs Sigvaldasonar	41 —	64 —	
f, skuld í dánarbúi Sveins Þórarinssonar	5 —	21 —	
g. í peningum	1044 —	» —	70276 13

II. Vextir til 11. júní. 1874:

a, úr jarðabókarsjóði (fylgiskjal Nr. 1.)	808 —	13 —	
b, af veðskuldum (fylgiskjal Nr. 2)	1884 —	28 —	
c, dagvextir af endurborguðum lánum (fylgisk. Nr. 2)	10 —	36 —	2702 77
	Yfir um	72978	90

Hinn 4. september 1875.

1874:

Tekjur:

Handanað 72978 90

III. Tekjur af jörðum:

a, af Höragslandi 18 ¹³ / ₇₄ , 430 áln. eptir meðalv. s. á. og 6 rd.				
í rekaleigu	116 rd.	61 sk.		
b, af Kaldaðarnesi s. á., 4 hundr. eptir meðalv. s. á.	128	— 60 —		
c, af Hallbjarnareyri ⁶ / ₆ 72— ³¹ / ₁₂ 73, ⁵ / ₆ (fylgi- skjal Nr. 3.)	117	— 71 —		
d, af jörðum Möðrufellsspítala 18 ¹³ / ₇₄ , ⁵ / ₆ (fylgi- skjal nr. 4)	187	— 33 —	550	33

IV. Spítalahlotir:¹

a, fyrir tímann frá ¹² / ₅ til ³¹ / ₁₂ 1872 (fylgiskjal nr. 5)	1262 rd.	79 sk.		
b, fyrir ár 1873 (fylgiskjal nr. 5)	1607	— 63 —		
c, eptirstöðvar úr Ísafjarðarsýslu fyrir 18 ¹¹ / ₇₂ fylgi- skjal nr. 3 x)	258	— 15 —	3128	61

V. Endurborguð lán og afdrættir (fylgiskjal nr. 2) 4428 3

VI. Andvirði seldrar líkkistu (fylgiskjal nr. 6) 11 48

VII. Óhafið af launum Júlíusar Halldórssonar fyrir desember 25 "

Alls = 81122 43

1) Úr hinum einstöku gjaldheimtumdæmum voru greiddar þessar upphæðir:

	Fyrir ¹² / ₅ til ³¹ / ₁₂ 72			Fyrir 1873.		
	rd.	sk.	Fylgiskjal	rd.	sk.	Fylgiskjal
Ur Norður-Múlasýslu	"	"	"	53	31	Nr. 5 a
— Suður-Múlasýslu	"	"	"	135	53	Nr. 5 b
— Skaptafellssýslum	"	"	"	13	56	Nr. 5 c
— Rangárvallasýslu	"	"	"	3	90	Nr. 5 d
— Árnessýslu	"	"	"	131	94	Nr. 5 e
— Gullbringu- og Kjósarsýslu	104	5	Nr. 5 f—h	539	63	Nr. 5 i
— Reykjavík	"	"	"	150	"	Nr. 5 j
— Borgarfjarðarsýslu	"	"	"	74	79	Nr. 5 k
— Mýrasýslu	"	"	"	2	28	Nr. 5 l
— Snæfellsnessýslu	68	91	Nr. 5 m	"	"	"
— Dalasýslu	18	42	Nr. 5 n	11	40	Nr. 5 o
— Bárðastrandarsýslu	"	"	"	"	"	"
— Ísafjarðarsýslu	351	42	Nr. 5 p	"	"	"
— Strandasýslu	"	"	"	"	"	"
— Húnavatnssýslu	"	"	"	90	12	Nr. 5 q
— Skagafjarðarsýslu	"	"	"	101	63	Nr. 5 r
— Eyjafjarðarsýslu	578	24	Nr. 5 s	"	"	"
— Þingeyjarsýslu	141	67	Nr. 5 t	171	4	Nr. 5 u
— Vestmannaeyjasýslu	"	"	"	128	26	Nr. 5 v
Samtals	1262	79		1607	63	

1874

Gjöld:

Rd. Sk.

I.	Kostnaður við prentun á reikningi sjóðsins 1872 fylgiskjal nr. 7)	6	33
II.	Kostnaður við læknaþekksluna:		
a,	laun landlæknis (fylgiskjal nr. 8)	500rd.	sk.
b,	laun Jónasar læknis Jónassens (fylgiskjal nr. 9)	500	— " —
c,	styrkur fræðinemenda (fylgiskjal nr. 10)	300	— " —
d,	ferð Þorgríms læknis Johnsens til að vera próf- dómandi (fylgiskj. nr. 11)	40	— " —
e,	fyrir bækur, eldivið og hreinsun herbergja (fylgi- skjal nr. 12)	69 — 88 —	1409 88
III.	Styrkur sýslulækna:		
a,	Jónasar Jónassens (fylgiskjal nr. 9)	541 rd.	64 sk.
b,	Páls Blöndals (fylgiskjal nr. 13)	508 — 32 —	
c,	Ólafs Sigvaldasonar (fylgiskjal nr. 14)	500 — " —	
d,	Þórðar Gudmundsens (fylgiskjal nr. 15)	400 — " —	
e,	Júliúsar Halldórssonar (fylgiskjal nr. 16)	125 — " —	2075 "
IV.	Laun ljósmóður á Vestmannaeyjum (fylgiskjal nr. 17)		30 "
V.	Styrkur sjúkrabússins í Reykjavík (fylgiskjal nr. 18)		400 "
VI.	Ferð Fr. Zeuthens til Skaptafellssýslu (fylgiskjal nr. 19)		25 "
VII.	Styrkur til að ferðast á fæðingarstofnunina í Kmhöfn (fylgiskjal nr. 20)	450	"
VIII.	Borgað undir brjef		8
IX.	Töluliður V. í tekjudálki		4428 3
X.	Sjóður við árslok 1874:		
a,	í jarðabókarsjóði (fylgiskjal nr. 1)	20203rd.	30sk.
b,	í veðskuldabréfum (fylgiskjal nr. 2)	50128 — 58 —	
c,	ógoldnir vextir (fylgiskjal nr. 21)	288 — 88 —	
d,	bráðabirgðalán Hjaltalíns	50 — " —	
e,	eptir af bráðabirgðaláni Júliúsar Halldórssonar	150 — " —	
f,	skuld í dánarbúi Sveins Þórarínssonar	5 — 21 —	
g,	í peningum	1472 — 10 —	72298 7
		Alls =	81122 43

Auk framantaldra 72298 rd. 7 sk. á læknaþjóðurinn útistandandi eptirgjald af Hallbjarnareyri frá upphafi árs 1874 til fardaga s. á., og spítalahluti úr Barðastrandarsýslu ár 1868 og 1871¹/₂, úr Barðastrandarsýslu og nokkurn hluta gjalds úr Borgarfjarðarsýslu ¹²/₅ til ³¹/₁₂ 1872, úr Barðastrandar-, Ísafjarðar-, Stranda- og Eyjafjarðarsýslum, og nokkurn hluta gjalds úr Borgarfjarðar- og Gullbringu- og Kjósarsýslu og Reykjavíkur kaupstaðar-umdæmi árið 1873. Svo á læknaþjóðurinn og jarðirnar Hörgsland, Kaldaðarnes, Hallbjarnareyri, Möðrufell, Gilsbakka og Reykhús með undirliggjandi hjáleigum, og enn fremur ýms áhöld, er útveguð voru til sjúkrabússins í Laugarnesi 1871.

Skrifstofu stíptisyfirvaldanna yfir Íslandi, Reykjavík 31. desemberm 1874.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

C.

Búnaðarsjóður vesturamtsins árið 1874.

Tekjur:

1. Eptirstöðvar 31. des. 1873:				
a, í konunglegum skuldabréfum	700 rd.	" sk.		
b, í skuldabréfum einstakra manna	3990 —	" —		
c, ógoldnir vextir	15 —	" —		
d, í peningum	93 —	49 —	4798 rd.	49 sk.
2. Leigur af vaxtafje sjóðsins			187 —	74 —
3. Móti 4. tölulið færast til jafnaðar			75 —	" —
4. Skuld sjóðsins til reikningshaldara			13 —	57 —
	Tekjur samtals		5074 —	84 —

Gjöld:

1. Verðlaun og styrkur til jarðabóta ¹	56 rd.	8 sk.
2. Greitt til búfræðings Sv. Sveinssonar upp í laun hans, og ferða- styrkur til Kaupmannahafnar	85 —	" —
3. Fyrir prentun reikningsins fyrir 1873	1 —	12 —
4. lánað mót veði í fasteign	75 —	" —
5. Eptirstöðvar:		
a, í konunglegum skuldabréfum	700 rd.	" sk.
b, skuldabréf einstakra manna	4065 —	" —
c, ógoldnir vextir af privat skuldabréfum	12 —	" —
d, — — — konunglegum skuldabréfum	28 —	" —
e, bráðabirgðalán fyrir jarðyrkjuverkfæri handa Miklaholtshreppi	52 —	64 —
	Gjöld samtals	5074 — 84 —

Reykjavík, 24. júní 1875.

Bergur Thorberg.

1) Styrkur veittur búnaðarfelagi í Dalasýslu til að kaupa jarðyrkjuverkfæri 31 rd. 8 sk.
Verðlaun til Halldórs Bjarnasonar á Litlu-Gröf 25 — " —

D.

Prestaekknasjóður 1874.

1874:

Tekjur:

I. Sjóður við árslok 1873	5758 rd.	32 sk.
II. Vextir á árinu 1874	225 —	45 —
III. Árstíllög og gjafir ¹	151 —	" —
IV. Seldar «Blómsturkölfur»	13 —	" —
	6147 —	77 —

Gjöld:

I. Úthlutað á synodus 1874	150 rd.	" sk.
II. Sjóður við árslok 1874:		
a, í jarðabókarsjóði	800 rd.	" sk.
b, í veðskuldabréfum	4920 —	" —
c, í arðberandi gjafabréfum	150 —	" —
d, í ógoldnum vöxtum	72 —	" —
e, í peningum	55 —	77 —
	5997 —	77 —
	6147 —	77 —

Reykjavík á skrifstofu biskups, 20. jan. 1875.

P. Pjetursson.

1) Gjöf englandings Watts	45 rd.	" sk.	flutt 102 rd.	" sk.
— sira Páls Pálssonar	2 —	" —	Árstíllag sira Magnúsar Gíslasonar	2 — " —
— sira Gísla Thorarensens	6 —	" —	— sira Jóns Austmanns	2 — " —
— sira Sveinbjarn. Guðmundss.	4 —	" —	— sira Hjörleifs Guttormssonar	1 — " —
— sira Jóns Sigurðssonar	10 —	" —	— sira Páls Jónssonar	1 — " —
— sira Andrjósar Hjaltasonar	2 —	" —	— sira Tómasar Bjarnasonar	1 — " —
Árstíllag sira Hákonar Espólíus	2 —	" —	— sira Stefáns Árnasonar	" — 48 —
— sira Guttorms Guttormsson.	1 —	" —	— sira Arnlfóts Ólafssonar	" — 48 —
— sira Þorsteins Þórarínsson.	1 —	" —	— sira Daniels Halldórssonar	2 — " —
— sira Guðjóns Hálfðánarsonar	1 —	" —	— sira Bjarnar Halldórss. (1873)	4 — " —
— sira Sigurðar Gunnarssonar	2 —	" —	— sira Gunnars Ólafssonar (1873)	1 — " —
— sira Jóns Eiríkssonar	1 —	" —	— sira Magnúsar Jónss (1873)	2 — " —
— sira Jóns Högnasonar	1 —	" —	— sira B. Kristjánss. í Múla (1873)	3 — " —
— sira Valdimars Briems	1 —	" —	— sira B. Kristj.s. á Helgast (1873)	1 — " —
— sira Stefáns Stefensens	2 —	" —	— sira Bjarnar Halldórss. (1874)	4 — " —
— sira Sæmundar Jónssonar	1 —	" —	— sira Gunnars Ólafss. (1874)	1 — " —
— sira Páls Ingimundssonar	1 —	" —	— sira Jóns Þorsteinssonar (1874)	3 — " —
— sira Jóns Jónssonar	2 —	" —	— sira Magnúsar Jónss. (1874)	2 — " —
— sira Guðmundar Torfas. (1873)	1 —	" —	— sira B. Kristjánss. á Múla (1874)	3 — " —
— sira Jakobs Guðmundss. (1873)	5 —	" —	— sira B. Kristj.s. á Helgast (1874)	1 — " —
— sira Steins Steinsens (1873)	2 —	" —	— sira Stefáns Jónssonar	1 — " —
— prap. hon. Þorl. Jónss. (1873)	2 —	" —	— Jóns Reykjalíns	1 — " —
— sira Jóns Thorarensens (1873)	3 —	" —	— sira Vigfúsar Sigurðssonar	2 — " —
— sira Jóns Guttormssonar	2 —	" —	— undirskriftaðs	10 — " —
— sira Ólafs E. Johnsens	2 —	" —		
	Flut 102 —	" —	alls	151 — " —

Thorkillii barnaskólasjóður árið 1874.

Tekjur:

		Rd.	Sk.	Rd.	Sk.
1. Eptirstöðvar frá f. á.					
a, í ríkisskuldabréfum	15,720 rd. » sk.				
b, í veðskuldabr. einstakra manna	16,609 — 12 —	32,329	12		
c, útistandandi vextir		7	»		
d, í peningum		738	25	33,074	37
2. Sjóðurinn hefur á árinu eignast rentuberandi skuldabréf:					
Veðskuldabréf einstakra manna				2,300	»
3. Rentur af vaxtafje sjóðsins				1,355	35
4. Endurborguð skuldabréf, og afborganir skuldabréfa				3,090	35
Tekjur samtals				39,820	8

Gjöld:

		Rd.	Sk.
1. Kostnaður við stjórn sjóðsins:			
(Prentun reiknings og flutningsgjald fyrir peninga)			3 92
2. Úthlutað til uppeldis fátækum börnum í Kjalarnesþingi			1,290 » ¹
3. Lánað út mót veði í fasteign			2,300 »
4. Móti 4. tekjulíð færast til jafnaðar			3,090 35
5. Eptirstöðvar 31. des. 1874:			
a. Ríkisskuldabréf	13,645 rd. » sk.		
b. Veðskuldabr. einstakra manna	17,893 — 73 —	31,538 rd.	73 sk.
c. Sendir peningar til Kaupmannahafnar, til að kaupa fyrir ríkisskuldabréf, sem ekki enn eru móltækin		800 —	» —
d. Útistandandi vextir		29 —	39 —
e. Í peningum		767 —	57 —
Gjöld samtals			33,135 73
			39,820 8

Reykjavík, 2. júnímán. 1875.

Bergur Thorberg.

1) Uppbæð þessi kom þannig niður á hinar einstöku sveitir.

Reykjavíkurkaupstað	300 rd.
Seltjarnarnesshrepp	80 —
Mosfellshrepp	60 —
Kjalarnesshrepp	80 —
Kjósarhrepp	80 —
Álptanesshrepp	220 —
Vatnsleysustrandarhrepp	200 —
Rosmývalanesshrepp	160 —
Hafnarhrepp	50 —
Grindavíkurhrepp	60 —
	1290 —

F.

Styrktarsjóður þurfandi og verðugra konungslandseta í suðuramtinu árið 1874.

Tekjur: Rd. Sk.

1. Eptirstöðvar frá f. á.		
a. Í rikisskuldabréfum	1,579 rd. 32 sk.	
b. Í peningum	154 — 11 —	1,733 43
2. Rentur af vaxtafje sjóðsins		82 13
3. Borgað af landfógeta samkvæmt reglugjörð 7 júní 1833		38 "
4. Tvö rikisskuldabréf hafin úr jarðabókarsjóði, að upphæð til samans	1,029 32	
	Tekjur samtals	2,882 88

Gjöld: Rd. Sk.

1. Styrkur borgaður konungslandsetum og ekkjum þeirra	32 "	
2. Fyrir prentun reikningsins fyrir 1873	" 84	
3. Flutnings- og ábyrgðargjald fyrir 1,100 rd., senda til Kaupmannahafnar, til að kaupa fyrir coupons-obligationir	3 64	
4. Móti tekjulið 4 færast til jafnaðar	1,029 32	
5. Eptirstöðvar:		
a. Peningar sendir til Kaupmannahafnar (sbr. gjaldið 3.)	1,100 rd. "	sk.
b. Ríkisskuldabréf	550 — "	—
c. Peningar hjá reikningshaldara	167 — 4 —	1,817 4
	Gjöld samtals	2,882 88

Reykjavík 24. júní 1875.

Bergur Thorberg.

G.**Reikningar**

yfir tekjur og útgjöld opinberra sjóða og stíptana í norður- og austuramtinu 1873.

Möðruvallaklausturskirkja fardagaárið 1872/73.

Tekjur:

1. Kirkjutíund af fasteign og lausafje 626 ₁₆ fiskar eður 313 ₃₈ al. eptir verðlagsskrá fyrir árið 1873 ₇₄ á 26 ³ / ₄ sk.	87 rd. 22 sk.	
2. Ljóstollar 58 ¹ / ₂ að tölu, hver á 4 pnd. tölgar alls	234 pnd.	
Þar af eins og vant eytt til ljósa	24 —	
	pau	210 pnd.
sem eptir eru, voru seld í verzlun hvert pund fyrir 18 sk.	39 — 36 —	
3. Legkaup 11 heil og 3 hálf alls 75 álnir reiknaðar eptir verðlagsskrá 1872 ₇₃ á 23 ¹ / ₂ sk. með	18 — 35 —	
4. Skuld kirkjunnar við reikningshaldara	3 — 18 —	
	Tekjur alls	148 — 15 —

Útgjöld:

1. Fyrir brauð og vín handa altarisfólki:		
29 pottar vins á 32 sk.	9 rd. 64 sk.	
700 kirkjuoblátur á 16. sk. hundraðið	1 — 16 —	10 rd. 80 sk.
2. — ljósagarn $\frac{1}{2}$ pund		» — 32 —
3. — þvott og hirðing kirkjunnar	8 —	» —
4. — prentun reikningsins fardagaárið 18 ⁷⁰ / ₇₁	3 —	18 —
5. Laun prestsins fyrir skoðun þessa reiknings 3 al. á 23 $\frac{1}{2}$ sk.		» — 80 —
6. — prófastsins fyrir skoðun kirkjunnar 20 al. á 23 $\frac{1}{2}$ sk.	4 —	86 —
7. Fyrir ýmislegt handa kirkjunni	28 —	23 —
8. Til stjórnarinnar eru borgaðir	91 —	80 —
Útgjöld alls	148 —	15 —

Flateyjarkirkja, fardagaárið 18⁷²/₇₃.

Tekjur:

1. Hjá reikningshaldara eptir fyrra árs reikningi	55 rd. 79 sk.	
2. Tíund af fasteign og lausafje 17,9 fiskar á 13 $\frac{3}{8}$ sk.	2 —	47 —
3. Ljóstollar að tölu 12 eða 48 pund á 16 $\frac{1}{2}$ sk.	8 —	24 —
4. Legkaup 3 eður 18 álnir á 23 $\frac{1}{2}$ sk.	4 —	39 —
5. Seldur gamall prjedikunarstóll fyrir	» —	48 —
6. Skuld kirkjunnar við jarðabókarsjóðinn	372 —	74 —
Tekjur alls	444 —	23 —

Útgjöld:

1. Skuld kirkjunnar við jarðabókarsjóðinn	372 rd. 74 sk.	
2. Fyrir brauð og vín handa altarisfólki	1 —	48 —
3. 8 pund tölgar til lýsingar á 16 $\frac{1}{2}$	1 —	36 —
4. Fyrir ljósagarn, sápu, hirðingu á kirkju og skrúða	1 —	24 —
5. Oftalin 2 $\frac{1}{2}$ legkaup í reikningi til fardaga 1871/15 álnir á 22 $\frac{1}{4}$ sk.	3 —	46 —
6. Fyrir nýjan prjedikunarstól og altaristöflu	34 —	» —
7. Fyrir aðgjörð á kirkjunni	22 —	86 —
8. Fyrir 3 glerrúður	» —	66 —
9. Í peningum hjá reikningshaldara	6 —	27 —
Útgjöld alls	444 —	23 —

Munkaþverárklosturskirkja, fardagaárið 18⁷²/₇₃.

Tekjur:

1. Kirkjutíund 204 ₆₆ fiskar eða 102 ₃₃ álnir á 26 ³ / ₄ sk.	28 rd. 50 sk.
2. Ljóstollar 31 að tölu á 4 pund hver, gjöra	124 pund
þar frá gengur til kerta handa kirkjunni	12 —
	hin 112 —
gjöra eptir verðlagsskránni 18 ⁷² / ₇₃ á 16 ¹ / ₂ sk.	19 — 24 —
3. Legkaup 3 heil og 3 hálf eða 27 álnir reiknaðar eptir verðlagsskrá 18 ⁷² / ₇₃ á 23 ¹ / ₂ sk. með	6 — 59 —
4. Skuld kirkjunnar við Munkaþverárklosturs vesturhluta var eptir næsta reikningi á undan	274 rd. 60 sk.
þar af eru borgaðar eptirstöðvarnar í sama árs reikningi	7 — 81 —
	266 — 75 —
	Tekjur alls 321 — 16 —

Útgjöld:

1. Skuld kirkjunnar eptir 4. tekjugrein	266 — 75 —
2. Fyrir þvott og hirðingu kirkjunnar	5 — 32 —
3. Fyrir brauð vín og ljósarök	5 — 68 —
4. Fyrir prentun reikningsins fyrir 1871	2 — 30 —
5. Fyrir yfirskoðun reikningsins 3 álnir á 26 ³ / ₄ sk.	» — 80 —
6. Fyrir pappír, lakk og fl. undir brjef og skjöl í þarfir kirkjunnar	» — 32 —
7. í peningum hjá reikningshaldara	39 — 83 —
sem mun verða varið upp í skuld kirkjunnar við umboðssjóðinn, sbr 1. útgjaldagrein.	

Útgjöld alls 321 — 16 —

Búnaðarsjóður norður- og austur-amtsins, árið 1873.

Tekjur:

1. Sjóður við árslok 1872:	
a, í konunglegum skuldabriefum með 4% vöxtum	959 rd. 29 sk.
b, í láni hjá einstökum mönnum með 4%	850 — —
	1,809 — 29 —
c, í vörzlum amtmannsins	113 — 38 —
	1,922 rd. 67 sk.
2. Vextir af innstæðunni í jarðabókarsjóðnum til 11. júní 1873	38 — 36 —
3. Vextir af skuldabriefum einstakra manna fyrir sama ár	34 — —
	Tekjur alls 1,995 — 7 —

Hinn 18. október 1875.

Útgjöld:

1. Fyrir prentun reikningsins árið 1872	2 rd. 7 sk.
2. Borguð húsaleiga fyrir amtsbókasafnið fyrir 1 ár til 14. maí 1874	5 — " —
3. Borguð búfræðing Sveini Sveinssyni fyrir árið frá 10. júlí 1873 til 10. júlí 1874, samkvæmt bræfi landshöfðingja dags. 4. des. 1873	40 — " —
4. Keypt skuldabréf fjárhagsstjórnarinnar dags. 3. júní 1871	100 — " —
mismunur á þessa skuldabréfs upphæð og gangverði þess, verður tekið til inngjalda í næsta reikningi.	
5. Sjóður við árslok 1873:	
a, í konunglegum skuldabréfum með 4%	959 rd. 29 sk.
b, í láni hjá einstökum mönnum með 4%	850 — " —
c, í vörzlum amtsins	38 — 67 —
Útgjöld alls	1,995 — 7 —

Jökulsárbrúarsjóður í Norður-Múlasýslu, árið 1872/73.

Tekjur:

1. Sjóður við árslok 1872:	
a, í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum	200 rd. " sk.
b, lánað mót veði í fasteign og 4%	950 — " —
	1,150 — " —
c, í vörzlum amtsins	123 — 44 —
	1,273 rd. 44 sk.
2. Vextir frá 11. júní 1872 til 11. júní 1873:	
a, af hinum konunglegu skuldabréfum	8 — " —
b, af skuldabréfum einstakra manna	38 — " —
	46 — " —
Tekjur alls	1,319 — 44 —

Útgjöld:

1. Fyrir prentun brúarreikningsins fyrir árið 1872	2 rd. 22 sk.
2. Fyrir hirðingu brúarinnar m. fl.	3 — " —
3. Sjóður við árslok 1873:	
a, í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum	200 rd.
b, lánað mót veði í fasteign og 4%	950 —
c, sömuleiðis mót veði í fasteign og 4%	100 —
d, í vörzlum amtsins	64 — 22 —
Útgjöld alls	1,319 — 44 —

Gjafasjóður Guttorms prófests Þorsteinssonar til fátækra í Vopnafirði, árið 1873.

Tekjur:

1. Sjóður við árslok 1872:	
Skuldabréf nr. 2262, dags. 6. sept. 1833 að upphæð	800 rd.
2. Vextir af skuldabréfum frá 11. júní 1872 til 11. júní 1873	32 —
Tekjur alls	832 —

Útgjöld:

1. Fyrir prentun reikningsins árið 1872	1 rd. 30 sk.
2. Styrkur veittur fátækri ekkju í Vopnaflrði árið 1873	30 — 66 —
3. Sjóður við árslok 1873:	
skuldabrfjfið sem tilfært er tekjumegin	800 — " —
Útgjöld alls	832 — " —

Gjafasjóður Pjeturs sál. Þorsteinssonar sýslumanns, árið 1873.

Tekjur:

1. Sjóður við árslok 1872:	
a, í konunglegum skuldabrfefum með 4% vöxtum	944 rd. 80 sk.
b, lánað mót veði í fasteign og 4%	525 — " —
	1469 — 80 —
c, í vörzlum amtsins	6 — 54 —
	1476 rd. 38 sk.
3. Vextir frá 11. júní 1872 til 11. júní 1873:	
a, af hinum konunglegu skuldabrfefum	37 — 80 —
b, af skuldabrfefum einstakra manna	21 — " —
	58 — 80 —
Tekjur alls	1535 — 22 —

Útgjöld.

1. Fyrir prentun á reikningi sjóðsins fyrir árið 1872	1 rd. 59 sk.
2. Borgað til tveggja manna í Vallanessókn	54 — " —
3. Sjóður við árslok 1873:	
a, í konunglegum skuldabrfefum með 4% vöxtum	944 rd. 80 sk.
b, lánað mót veði í fasteign og 4%	525 — " —
	1469 — 80 —
c, í vörzlum amtsins	9 — 75 —
	1479 — 59 —
Útgjöld alls	1535 — 22 —

Jóns Sigurðssonar legat, fardagaárið 1872—73.

Tekjur.

1. Sjóður í fardögum 1872.

a, í fasteign, jarðirnar:

Kristnes	34,4 hundr. virt á 1200 rd.
Hvammur	33,8 — — — 1000 —
Silistaðir	} 26,8 — — — 870 —
Silistaðakot	
Langaland	} 32,6 — — — 950 —
Heiðarhús	
Miðland	7,4 — — — 500 —
1/2 Gloppa	5,75 — — — 200 —

Yfir um 4720 —

Flutt 4720 rd. » sk.

b, í veðskuldabréfum :			
1. með 4% vöxtum	1690 rd.		
þar af 200 rd. með vöxtum frá $1\frac{1}{12}$ 72.			
2. með $3\frac{1}{2}$ % vöxtum	200 — 1890 —	» —	
c, í vörslum amtsins	43 — 67 —		6653 rd. 67 sk.
2. Leigur af vaxtafjenu :			
a, af 1490 rd. með 4% vöxtum til 11. júní 1873	59 rd. 58 sk.		
b, — 200 — með 4% — frá $1\frac{1}{12}$ 72 til $1\frac{1}{6}$ 1873	4 — » —		
c, — 200 — með $3\frac{1}{2}$ — til 11. júní 1873	7 — » —		70 — 58 —
3. Leigur haustið 1872 eptir $15\frac{3}{4}$ kúgildi sem jörðunum fylgja:			
200 álnir reiknaðar eptir smjörverði verðlagsskráarinnar $18\frac{12}{13}$			
á 24 sk.	50 rd.	» sk.	
115 meðalálnir eptir sömu verðlagsskrá á $23\frac{1}{2}$ sk.	28 — 15 —		78 — 15 —
4. Landskuldir í fardögum 1873 reiknaðar eptir verðlagsskrá $18\frac{3}{4}$:			
a, 4 sauðir veturgamlir, hver á 4 rd. 34 sk.	17 rd. 40 sk.		
b, 190 álnir, sem á skilið er að greiðist með	36 — 32 —		
c, 470 meðalálnir eptir verðlagsskrá $18\frac{3}{4}$ á $26\frac{3}{4}$ sk	130 — 93 —		184 — 69 —
5. Skuld við ríkissjóðinn			38 — 9 —
Tekjur alls			7025 — 26 —

Útgjöld.

1. Fyrir prentun reikningsins árið 1872	6 rd.	2 sk.
2. Upp í skuldina við ríkissjóðinn er borgað:		
a, 4% vextir af 57 rd. 14 sk. frá 1. apríl 1772 til 31. marz 1873	1 rd. 50 $\frac{1}{2}$ sk.	
b, $\frac{1}{7}$ af 133 rd. 32 sk.	19 — 4 $\frac{1}{2}$ —	20 — 55 —
c, af skuldinni standa eptir $\frac{2}{7}$ af 133 rd. 32 sk. sbr. tekjulið 5.		38 — 9 —
3. Umboðslaun $\frac{1}{6}$ jarðaaafgjaldanna sem eru að upphæð 262 rd. 84 sk.		43 — 78 —
4. Eptirstöðvar:		
a, í fasteign samkvæmt tekjulið 1. a	4720 rd.	
b, í veðskuldabréfum :		
1. með 4% leigu	1690 rd.	
2. — $3\frac{1}{2}$ % —	200 — 1890 —	
c, lánað mót veði í fasteign og 4% .	300 —	6910 — » —
d, í vörslum amtsins		6 — 74 —
Útgjöld alls		7025 — 26 —

Gjöf Jóns Sigurðssonar til Vallahrepps, fardagaárið 18¹²/₇₃.

Tekjur.		Rdl. Sk.
1. Sjóður í fardögum 1872.	rd. sk.	
a, jörðin Ytrivillingadalur 14 hndr. virt á	495 "	
b, — Merkgil 14 — — —	500 "	
c, — 1/2 Gloppa 5 ₇₅ — — —	160 "	1,155 "
2. Leigur haustið 1872 eptir 4 1/4 kúgildi reiknaðar eptir verðlagsskránni 18 ¹³ / ₇₃		
85 meðalálnir á 23 1/2 sk.	20rd. 78 sk.	
3. Landskuldir í fard. 1873 reiknaðar eptir verðlagsskránni 18 ¹³ / ₇₄		
194 meðalálnir á 26 3/4 sk.	54 — 6 —	74 84
Tekjur alls		1,229 84

Útgjöld:

1. Fyrir prentun reikningsins 1872	2 12
2. Umboðslaun sjöttungur úr 74 rd. 84 sk.	12 46
3. Til Vallahrepps fátækra sjóðs eru greiddir	60 26
4. Sjóður í fardögum 1873 eptir 1. tekjugrein	1,155 "
Útgjöld alls	1,229 84

Styrktarsjóður handa fátækum ekkjum og munaðarlausum börnum í Eyjafjarðarsýslu- og Akureyrar kaupstað, árið 1873.

Tekjur:

	Rd. Sk.
1. Sjóður við árslok 1872:	
a, í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum	644rd. 22sk.
b, - — — — — 3½% —	282 — 11 —
c, - — — — — 3% —	100 — " —
d, - peningum	" — 13 —
2. Vextir af skuldabréfum sjóðsins til 11. júní 1873	38 62
3. Í gjafahirzlu sjóðsins fundust, þá er hún var opnuð	3 27
	<u>Tekjur alls 1,068 39</u>

Útgjöld.

	Útgjöld.	Rd. Sk.
1. Fyrir prentun reikningsins árið 1872	.	1 74
2. Styrkur veittur 5 fátækum ekkjum og einu barni	.	34 "
3. Sjóður við árslok 1873:		
a, í konunglegum skuldabréfum eptir 1. tekjugrein	1,026 rd. 33 sk.	
b, - peningum	6 — 28 —	1,032 61
	Útgjöld alls	1,068 39

Gjald til þjóðveganna í norður- og austuramlinu, árið 1873.

Tekjur:

	Rd.	Sk.
1. Eptirstöðvar við árslok 1872:		
a, í Húnavatnssýslu	73 rd.	31 sk.
b, - Eyjafjarðarsýslu	23 —	90 —
c, - Þingeyjarsýslu	250 —	20 —
d, - Norður-Múlasýslu	549 —	54 —
e, - Suður-Múlasýslu	333 —	76 —
		1,230 79
2. Þjóðvegagjaldið 1873:		
a, í Húnavatnssýslu	414 —	44 —
b, - Skagafjarðarsýslu	365 —	88 —
c, - Eyjafjarðarsýslu	363 —	25 —
d, - Þingeyjarsýslu	464 —	78 —
e, - Norður-Múlasýslu	383 —	65 —
f, - Suður-Múlasýslu	404 —	5 —
		2,396 17
3. Inn komið fyrir sölu á sæluhúsi á Tungudal í Suður-Múlasýslu		23 16
	Tekjur alls	3,650 16

Útgjöld.

1. Skuld vegabótasjóðs Skagafjarðarsýslu við lok ársins 1872	18 rd.	57 sk.
2. Fyrir prentun ágríps af vegabótareikningunum fyrir 1871 og 1872:		
a, fyrir Húnavatnssýslu	1 rd.	50 sk.
b, — Skagafjarðarsýslu	1 —	34 —
c, — Eyjafjarðar —	1 —	33 —
d, — Þingeyjar —	1 —	68 —
e, — Norðurmúla —	1 —	40 —
f, — Suðurmúla —	1 —	46 —
		8 — 79 —
3. Fyrir vegabætur á árinu 1873 er borgað:		
a, í Húnavatnssýslu	467 —	72 —
b, - Skagafjarðarsýslu	319 —	80 —
c, - Eyjafjarðar —	288 —	92 —
d, - Þingeyjar —	538 —	63 —
e, - Norðurmúla —	202 —	80 —
f, - Suðurmúla —	489 —	66 —
		2,307 — 69 —
4. Eptirstöðvar við árslok 1873:		
a, í Húnavatnssýslu	18 —	49 —
b, - Skagafjarðarsýslu	26 —	13 —
c, - Eyjafjarðar —	96 —	86 —
d, - Þingeyjar —	174 —	63 —
e, - Norðurmúla —	728 —	95 —
f, - Suðurmúla —	269 —	81 —
		1,315 — 3 —
	Útgjöld alls	3,650 — 16 —

Jafnaðarsjóður norður- og austuramtsins, árið 1873.

Tekjur:

1. Eptirstöðvar eptir fyrra árs reikningi:

a. fyrirfram borgað úr sjóðnum eptir sjerstakri skýrslu til stjórnarinnar

1. í 7 sakamálum	390 rd. 37 sk.	
2. í 5 gjafsóknarmálum	922 — 76 —	
3. lánað Svalbarðshreppi í korni og peningum veturinn 1869—70	105 — 24 —	
4. í láni hjá Prestshólahreppi	13 — » —	
5. fyrir sendiferð til amtsins með brjef frá sýslumanninum í Þingeyjarsýslu út af jarðskjálftanum vorið 1872	3 — » —	
6. fyrir prentun tveggja auglýsinga í blaðinu Norðanfara	3 — 76 —	
7. fyrir bólusettar persónur á árinu 1871	60 — 24 —	
8. Skyndilán til austanlandspóstsins N. Sigurðssonar	30 — » —	1,528 rd. 45 sk.

b. í peningum 1,004 — 53 —

2. Á árinu 1873 er jafnað 10 skildingum á hvert lausafjárhundrað í amtinu, og er gjald þetta:

a. af Húnavatnssýslu	581 — 89 —	
b. — Skagafjarðarsýslu	459 — 76 —	
c. — Eyjafjarðarsýslu	448 — 17 —	
d. — Þingeyjarsýslu	439 — 6 —	
e. — Norðurmúlasýslu	481 — 4 —	
f. — Suðurmúlasýslu	366 — 54 —	2,776 — 54 —

3. Endurborgað fyrir 2 sendiferðir, aðra til Djúpavogs og hina til Sauðaness; sjá fyrra árs reikning gjaldagrein nr. 11 35 — 78 —

4. Endurborgað skyndilán til austurlandspóstsins N. Sigurðssonar 30 — » —

5. Ofreiknað fyrir bólusetningu í fyrra árs reikningi 2 — 48 —

Tekjur alls 5,377 — 86 —

Útgjöld:

1. Til dóms og lögreglumála:

a, í þjófnæðarsök Jóns Þorvaldssonar úr Þingeyjarsýslu	3 rd. » sk.
b, í þjófnæðarsök Jóns Jónssonar og Guðnýjar Stefánsdóttur úr Þingeyjarsýslu	28 — 12 —
c. í rannsókn út af nauðgunaráburði Hólmfríðar Kristjánsdóttur úr Þingeyjarsýslu	5 — 56 —
d, í rannsókn út af peningaþjófnæði í Skagafjarðarsýslu	114 — 21 —
e, í rannsókn út af ágizkuðum æsingum umboðsmanns Eggerts Gunnarssonar	36 — 88 —
f, í þjófnæðarsök Jóns Jóhannssonar úr Húnavatnssýslu	11 — 61 —
g, í rannsókn yfir ágizkuðum barnsföður Guðbjargar Guðmundsdóttur úr Húnavatnssýslu	5 — » —
Yfir um	204 — 46 —

Handanað 204 rd. 46 sk.

h, fyrir skoðun á vigt og mæli á verzlunarstöðunum Skagaströnd og Hólanesi	5 — " —	
i, útaf rannsókn um fiskiveiðar útlendra við Ísland	3 — 75 —	
k, í þjófnadarsök Jakobs Jónssonar m. fl. úr Eyja- fjarðarsýslu	43 — 48 —	256 rd. 73 sk.
2. Kostnaður viðvíkjandi alþingi 1872		796 — 20 —
3. Til yfirsetukvenna: Borgað hjeraðslækni þ. Tómassyni fyrir kennslu 3 yfirsetukvenna		75 — " —
4. Kostnaður viðvíkjandi bólusetningu: Fyrir bólusetningarbók		" — 80 —
5. Kostnaður viðvíkjandi verðlagsskránum: a, þóknun til prófests sjera D. Halldórssonar fyrir að setja verð- lagsskrárnar fyrir árið 1873/74	14 rd. " sk.	
b, fyrir prentun verðlagsskránna fyrir árið 1874/75	21 — 48 —	35 — 48 —
6. Til sáttamála		" — " —
7. Til gjafsóknarmála		" — " —
8. Kostnaður við framfærslu 7 heyrnar- og málleysingja frá norður- og austurumdæminu á dumbaskólanum í Kaupmannahöfn árið 1873		862 — 91 —
9. Fyrir prentun jafnaðarsjóðsreikningsins fyrir árið 1872		10 — 26 —
10. Fyrir vísitazíuferð amtmannsins um Múlasýslur sumarið 1873		144 — 32 —
11. Fyrir sendiferð frá Eskifirði suður á Álptafjörð í tilefni af hinum nýju sveitastjórnarlögum		7 — " —
12. Fyrir aukapóstferð frá skrifstofu amtsins vestur í Húnavatns- sýslu í janúar 1873		14 — " —
13. Fyrir sendiferð austur í Múla sýslur með áriðandi embættisbrjef		16 — " —
14. Hjer færirst til útgjalda 3. og 4. tekjugrein		65 — 78 —
15. Eptirstöðvar: a. fyrirfram borgað úr sjóðnum eptir sjerstakri skýrslu sem send er stjórninni og seinna verða gjörð reikningsskil fyrir 1,657 rd. 16 sk. b. í peningum	1,436 — 6 —	3,093 — 22 —
	Útgjöld alls	5,377 — 86 —

Skrifstofu norður- og austuramtsins, 1. marz 1875.

Christiansson.

H.

Búnaðarskólagjald í suðuramtinu.

A. árið 1873.

Tekjur:

Gjald af 28,452.1 jarðarhundruðum, 1½ sk. af hundraði	444 rd. 53 sk.
Tekjur alls	444 — 53 —

Gjöld:

1. Lánað út móti veði í fasteign og 4 af hundraði	400 rd. " sk.
2. Eptirstöðvar í peningum	44 — 53 —
Gjöld alls	444 — 53 —

B. árið 1874.

Tekjur:

1. Eign sjóðsins við byrjun ársins :			
a, í veðskuldabréfum	400 rd. » sk.		
b, í peningum	44 — 53 —	444 rd. 53 sk.	
2. Vextir af innstæðufje sjóðsins		7 — 72 —	
3. Búnaðarskólagjald fyrir 1874		444 — 45 —	
4. Endurborguð lán		200 — » —	
5. Móti 1. gjaldlið færast til jafnaðar		650 — » —	
	Tekjur alls	1746 — 74 —	

Gjöld:

1. Lánað út móti fasteignarveði	650 rd. » —		
2. Móti 2. tekjulið færast til jafnaðar	200 — » —		
3. Eptirstöðvar:			
a, í veðskuldabréfum	850 rd. » —		
b, í peningum	46 — 74 —	896 — 74 —	
	Gjöld alls	1746 — 74 —	

Reykjavík, 24. júní 1875.

Bergur Thorberg.

J.

Búnaðarskólagjald í vesturamtinu.

A. árið 1873.

Tekjur:

Gjald af jarðarhundruðum 20,380.5 á 1½ sk.	318 rd. 42 sk.		
	Tekjur alls	318 — 42 —	

Gjöld:

1. Sett á vöxtu gegn veði í fasteign	150 — » —		
2. Eptirstöðvar í peningum	168 — 42 —		
	Gjöld alls	318 — 42 —	

B. árið 1874.

Tekjur:

1. Eign sjóðsins við byrjun ársins:			
a, í veðskuldabréfum	150 rd. » sk.		
b, í peningum	168 — 42 —	318 rd. 42 sk.	
2. Vextir af innstæðufje sjóðsins		6 — » —	
3. Búnaðarskólagjald fyrir 1874		319 — 11 —	
4. Endurborguð lán		100 — » —	
5. Móti 1. gjaldlið færast til jafnaðar		400 — » —	
	Tekjur samtals	1143 — 53 —	

Hinn 20. október 1875.

Gjöld:		
1. Sett á vöxtu gegn veði í fasteign	400 rd.	» sk.
2. Móti 4. tekjulið færast til jafnaðar	100 —	» —
3. Eptirstöðvar:		
a, í skuldabréfum	550 rd.	» sk.
b, í skuld hjá 2 sýslumönnum	83 — 38 —	
c, í peningum	10 — 15 —	643 — 53 —
Gjöld samtals		1143 — 53 —

Reykjavík, 24. júní 1875.

Bergur Thorberg.

K.

Jafnaðarsjóður vesturamtsins, árið 1874.

Tekjur:

1. Eptirstöðvar við árslok 1873:		
a, Bráðabirgðagjöld	140 rd. 48 sk.	
b, innistandandi hjá sýslumönnum	27 — 2 —	
e, í peningum	531 — 12 —	698 rd. 62 sk.
2. Jafnað niður á lausafje 16 sk. á hvert hundrað:		
a, Af Mýrasýslu	356 — 16 —	
b, - Snæfellsness- og Hnappadalssýslu	303 — 88 —	
c, - Dalasýslu	352 — 48 —	
d, - Barðastrandarsýslu	294 — 48 —	
e, - Srandasýslu	199 — 64 —	
f, - Ísafjarðarsýslu og }	359 — 32 —	1866 — 8 —
g, - Ísafjarðarkaupstað }		
Tekjur samtals		2,564 — 70 —

Gjöld:

1. Til sakamála og lögreglumála	7 rd. 80 sk.
2. Endurgoldinn alþingfiskostnaður:	
a. Fyrir árið 1873	309 rd. 5 sk.
b. — — 1874	<u>189 — 66 —</u> 498 — 71 —
3. Kostnaður við prentun verðlagsskránna	11 — 73 —
4. Fyrir bólusetningu	36 — 60 —
5. Ferðakostnaður embættismanna:	
Hlutdeild vesturamtsins í kostnaði við embættisferð landshöfðingjans sumarið 1874 til norður- og vesturlands	104 — » —
6. Til kennslu heyrnar- og málleysingja:	
Endurgjald kostnaðarins við kennslu stúlkunnar Jónínu Halldóru Kristjánsdóttur fyrir tímabilið frá 1. júlí 1873 til 31. desembr. 1874	180 — » —
7. Til gjafsóknarmála:	
a, í máli milli lækna sjóðsins og kaupmanns Ásgeirs Ásgeirssonar	8 rd. » sk.
Yfir nm	<u>8 — » —</u> 838 — 92 —

	Handan að	8 rd. » sk.	838 rd. 92 sk.
b. Í máli milli hreppstjórnanna í Hraunhreppi og hreppstjórnanna í Borgarhreppi	11	— 48 —	
c. Í máli milli prestsins sira Helga Sigurðssonar og prestsekkju Ragnh. Eggertsdóttur	10	— » —	
d. Í máli milli eiganda Þingeyrakirkju og umboðsmanns Strandasýslu umboðsjarða	204	— 16 —	
e. Í máli milli sveitarstjórnarinnar í Dyrhólahreppi og prestsins sira Jóns Hjörtssonar	87	— 48 —	321 — 16 —
8. Kostnaður við prentun á kjörskrá til amtsráðsins			27 — 72 —
9. Fyrir prentun á auglýsingu um fangahús og birtingu reiknings sjóðsins á prenti			3 — 76 —
10. Eptirstöðvar:			
a. Bráðabirgðagjöld	117 rd.	» sk.	
b. Útistandandi skuldir	42	— 70 —	
c. Í peningum	1,213	— 32 —	1,373 — 6 —
	Gjöld samtals		2,564 — 70 —

Reykjavík, 24. júní 1875.

Bergur Thorberg.

II.

Jafnaðarsjóður suðuramtsins árið 1874.

Tekjur:

1. Eptirstöðvar frá fyrra ári:			
a. Í skyndilánum	1,090 rd.	51 sk.	
b. Í peningum	391	— 87 —	1,482 rd. 42 sk.
2. Jafnað niður á lausafje, 18 sk. á hvert hundrað:			
a. Af Borgarfjardarsýslu	356	— 42 —	
b. - Gullbringu- og Kjósarsýslu	328	— 84 —	
c. - Árnessýslu	992	— 24 —	
d. - Rangárvallasýslu	922	— 66 —	
e. - Skaptafellssýslu	844	— 46 —	
f. - Vestmannaeyjasýslu	30	— » —	
g. - Reykjavíkurborg	80	— » —	3,554 — 70 —
3. Styrkur úr landssjóði til launa banda amtsdýralækni			300 — » —
	Tekjur samtals		5,337 — 16 —

Gjöld.

Rd. Sk.

1. Fyrir rekstur opinberra og gjafsóknarmála	783	84
2. Til eflingar almennri heilbrigði:		
Fyrir læknisvitjun og læknismedöl handa holdsveikum	78	11
	Yfir um	861 95

	Handanað	Rd. Sk.
3. Til varnar gegn útbreiðslu stórgripasýki:	rd. sk.	861 95
a, í Árnessýslu	30 90	
b, í Gullbringu- og Kjósarsýslu	2 48	33 42
4. Prentunarkostnaður:		
a, Fyrir kjörskrá til amtsráðskosninga	40 44	
b, fyrir verðlagsskrár	9 65	
c, fyrir reikninga sjóðsins	2 48	52 61
5. Laun og launaviðbót handa lögregluþjóni í Reykjavík		248 "
6. Borgað upp í skuldir sjóðsins:		
a, til ríkissjóðs eptir fjárákaloðum 30. des. 1858 $\frac{1}{4}$ af 8. árs afborgun og $\frac{3}{4}$ af 9. árs afborgun	500 "	
b, alþingisgjald fyrir árið 1873	482 54	
c, afborgun á höfuðstól og rentu af láni, er veitt hefur verið til byggingar hegningarhúss í Reykjavík:		
a, afborgun höfuðstóls	218rd. 8sk.	
b, 1 árs vextir til 11. júní 1874	130 — 81 —	348 89
		1,331 47
7. Útgjöld viðvikjandi alþingiskosningum		72 30
8. Laun hins setta dýralæknis í suðuramtinu		600 "
9. Ferðakostnaður embættismanna:		
a, biskupsins yfir Íslandi til Árnessýslu	132 64	
b, hlutdeild suðuramtsins í kostnaði við embættisferð landshöfðingjans sumarið 1874 til norður- og vesturlands	52 "	
c, amtmannsins í suðuramtinu til Árnes- Rangárvalla- og Skaptafellssýslna sumarið 1874	193 80	378 48
10. Til yfirsetukvenna:		
a, fyrir kennslu Vigdísar Ógmundsdóttur	13 72	
b, — — Guðrúnar Jónsdóttur	13 32	
c, — — Steinunnar Jónsdóttur	10 40	
d, fyrir verkfæri handa 4 yfirsetukonum	17 6	54 54
11. Kostnaður við kennslu heyrnar og málleysingja:		
a, fyrir flutning Guðrúnar Guðmundsdóttur úr Árnessýslu til kennslustaðarins Prestsbakka í Skaptafellssýslu	25 82	
b, endurgoldinn til ríkissjóðs fyrirfram útlagður kostnaður við veru Valgerðar Bjarnadóttur í Kaupmannahöfn m. m.	33 82	59 68
12. Eptirstöðvar:		
a, í skyndilánum	964 58	
b, í skuld hjá einum sýslumanni	10 "	
c, í peningum	669 89	1,644 51
	Gjöld samtals	5,337 16

Reykjavík 24. júní 1875.

Bergur Thorberg.

Skýrslur

um fundi amtsráðanna.

A.

Fundur amtsráðs vesturumdæmisins, að Hjarðarholti í Stafholtstungum 7. og 8. júní 1875.

Amtsráðið var haldið undir forsæti amtmannsins í vesturumdæminu, og voru í því sem kosnir fulltrúar: prófastur Guðmundur Einarsson á Breiðabólstað, og alþingismaður Hjálmar Pjetursson á Hamri (varafulltrúi, í staðinn fyrir sýslumann S. E. Sverrisson).

Amtsráðið yfirskoðaði útskriftir úr gjörðabókum allra sýslunefnda í amtinu, og athugaði sjerstaklega við áætlanir sýslunefndanna í Barðastrandar- og Strandasýslu um tekjur og gjöld sýslanna fyrir yfirstandandi ár, að það ekki virðist rjett, að í hinum niðurjöfnuðu upphæðum er fólgið nokkurt fje, sem ætlast er til, að sjeu eptirstöðvar við árslok, þar sem «eptirstöðvar» í gjaldadákki í fyrirmynd amtmannsins eru miðaðar við það, sem fram mundi koma, þegar reikningur væri saminn, án þess að ætlast væri til, að nokkru yrði í þessu skyni niðurjafnað.

Þá var ákveðið, að fara skyldi framvegis eptir þeirri fyrirmynd, sem amtmaðurinn til bráðabirgða hafði til húið fyrir áætlun sýslunefndanna, þó með þeirri breytingu, að í tekjudálki skyldi tekið fram, hversu mikið væri lagt á hvern hrepp af því gjaldi, sem jafnað væri niður.

Þá var rætt um búnaðarsjóð vesturamtsins. Tekjur af vaxtafje sjóðsins verða á yfirstandandi ári hjer um bil 380 kr., þar af voru áfallin gjöld 79 kr. 85 a. Síðan var ákveðið að veita þessi verðlaun úr sjóðnum: 1. Sigurði Jónssyni í Skógsmúla, 2. Eiríki Jónssyni á Hafurstöðum, báðum innan Dalasýslu, og 3. Guðmundi Ásbjörnssyni á Múlakoti í Mýrasýslu, 40 krónur hverjum fyrir jarðabætur; 4. Indriða Gíslasyni á Hvoli í Dalasýslu 100 krónur fyrir sjerstakan dugnað í jarðabótum. En jafnvel þó amtsráðið væri því hlynnt að veita hinum síðastnefnda eptir beiðni hans 800 króna rentulaust lán til eflingar búnaði hans eptir mikil óhöpp, er hann hafði orðið fyrir, þá sá þó ráðið sjer þetta ekki sært sökum efnaleysis. Þá var ákveðið að greiða skyldi 40 krónur upp í árslaun búfræðings Sveins Sveinssonar fyrir árið til 10. júlí 1875.

Amtsráðið ákvað að ráða að sinni frá sameiningu á búnaðarsjóði vesturamtsins við búnaðarsjóði suðuramtsins og norður- og austuramtsins, eins og farið hafði verið fram á af búnaðarfjelagi suðuramtsins.

Amtmaðurinn skýrði frá að búnaðarskólagjald vesturamtsins hefði verið við árslok 1874 1100 kr. á vöxtum og í vörzlum hans 187 kr., sem síðan hafi verið komið á vöxtu.

Amtsráðið fann ekki að þessu sinni ástæðu til að gjöra breytingu við reglugjörð þá, sem sett hefur verið um þjóðvegi í vesturamtinu með brjefum amtsins 20. des. 1863 og 18. febr. 1864. Sýslunefndin í Dalasýslu hafði farið fram á, að þjóðvegurinn yfir Laxárdalsheiði verði lagður sem beinasta leið niður að Borðeyri í stað þess, að hann liggur nú niður að Kjörseyri og þaðan innmeð sjó að Borðeyri. Amtsráðið ákvað að leita nákvæmari skýringa um þetta mál hjá sýslunefndunum í Dala- og Strandasýslum, einkum með tilliti til þess, hvort hin umrædda breyting á þjóðveginum mundi hafa mikinn kostnaðarauka í för með sjer, og með tilliti til þess, hversu mikið vegurinn stýttist að verzlunarstaðnum. Amtsráðið leyfði að Miðdeilingar mættu verja tveim þriðjungum af þjóðvegagjaldi sínu í ár til brúargjörðar frá bænum Saudafelli norður að Tunguá, jafnvel þó þessi

vegarspotti sje ekki á þjóðvegi, en viðhald brúarinnar skyldi vera þjóðvegagjaldinu óviðkomandi. Amtsráðið ákvað að vekja athygli hlutaðeigandi sýslunefnda á namðsyninni til að endurbæta þjóðvegina á Laxárdalsheiði og Haukadalsskarði að norðan, en Bröttubrekku Bjarnadal, Sópandaskarði og Svínabjúg að sunnan; þó áleit amtsráðið að tveir hinir síðastnefndu vegir ættu að mæta afgangi.

Amtsráðið áleit eigi næga ástæðu til að veita áheyrn beiðni frá nefnd manna í Ögurhreppi, um að mega verja þjóðvegagjaldi hreppsins til endurbóta á aukavegum í hreppnum. Út af uppástungu um, að vegurinn frá Sveinseyri að Kældudal um hina svo nefndu Eyrarhlíð yrði gjörður að þjóðvegi, var ákveðið, að leita álits hlutaðeigandi sýslunefndar. Amtsráðið gat ekki að sinni fallist á uppástungu um, að vegurinn yfir hálsinn frá Kirkjubóli í Langadal ofan að Laugabóli, og svo kringum Ísafjörð út í Mjóafjörð, sje gjörður að þjóðvegi.

Amtsráðið ákvað að sjóundi hluti af þjóðvegagjaldinu úr öllum sýslum í vesturamtinu fyrir 1876 skyldi greiddast til amtmannsins, til þess að þar fyrir yrðu gjörðar vegabætur á þjóðvegum utansýslu, og hafði amtsráðið einkum í huga, að bættur yrði með því vegurinn á Holtavörðuheidi, og að greiddir yrðu vextir, og ef til vill afborgun af láni því, er vegabótasjóðurinn síðastliðið ár hafði fengið til vegabóta á nefndri heiði.

Þá kom til umræðu eptir fyrirlagi landshöfðingjans spurning um breytingu á póstleiðinni milli Reykjavíkur og Ísafjarðar, og yfir Stykkishólmi, hvort ekki muni haganlegra, að pósturinn fari beina leið milli hinna fyrstnefndu tveggja staða, en aukapóstur sje látinn ganga frá aðalpóstleiðinni til Stykkishólms með póstaðgreiðslu ánaðhvort í Hjarðarholti í Mýrasýslu eða einhverstaðar í Dalasýslu (Hjarðarholti í Laxárdal eða Sandafelli). En þar eð það ekki varð sjeð að breyting þessi mundi hafa neinn verulegan hag í för með sjer, með því póstarnir vel geta komist fram og aptur milli Reykjavíkur og Ísafjarðar á sve stuttum tíma, að þeir nái póstskipinu í hvert skipti, þó að hin núverandi póstleið haldist óbreytt, nema einhverjar óvæntar og öldungis óvanalegar tálmanir beri að höndum, en breyting þessi þar á móti mundi verða töluverðum andmörkum bundin, einkum að því leyti, að Stykkishólmsbúar og aðrir þar í grend yrðu neyddir til að afgreiða póstbrjef sín miklu fyrri en nú, nema því að eins að aukapósturinn væri látinn biða viku eður jafnvel fram undir hálfan mánuð í Stykkishólmi, sem mundi valda allmiklum kostnaði; — þá fann amtsráðið ekki ástæðu til að ráða til breytingar þessarar.

Amtsráðið ákvað samkvæmt 52. gr. sveitarstjórnarlaganna, að leita skyldi álits sýslunefndanna viðvíkjandi því, hvort stofna skuli amtsfátækra sjóð.

Eptir að tekin höfðu verið til umræðu nokkur brjef, sem komið höfðu til amtsráðsins frá Mýrasýslu, Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu, og Dalasýslu, viðvíkjandi vörnum gegn útbreiðslu fjárkláðans, og sjerstaklega því að amtsráðið samþykki vörð þann, sem húíð var að setja við Hvítá, og hlutist til um greiðslu kostnaðarins, sumpart með niðurfjöfnun á fjáreigendur, og sumpart með fjárveitingu úr jafnaðarsjóði — áleit amtsráðið, að það sje amtmaðurinn, en ekki ráðið, sem eigi að samþykkja hinn umrædda vörð, en jafnframt lýsti amtmaðurinn yfir því, að hann fyrir sitt leyti samþykkti vörðinn og mundi leita til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um hans samþykki til þess, að varðkostnaðurinn síðan yrði greiddur eptir þeim reglum, sem settar eru í tilsk. 4. marz 1871 5. gr. um verði, sem skipaðir eru á kostnað fleiri amta. Því næst tók amtsráðið til umræðu það atriði fjárkláðamálsins, sem undir þess atkvæði heyrir nefnilega um fjárveitingu úr jafnaðarsjóði vesturamtsins til varðkostnaðarins, og ákvað að greiða skyldi úr nefndum sjóði tiltölulegan hluta á móts við norður og austuramtíð, af þeim helmingi varðkostnað-

arins, sem eptir hinum tilvitnaða lagastað á að greiðast úr jafnaðarsjóðum amtanna, og, að í þessu skyni skyldi setja í áætlunina um gjöld sjóðsins fyrir 1876 2500 krónur, sem það ár yrði jafnað niður ásamt öðrum gjöldum sjóðsins.

Að síðustu var af amtsráðinu samin og samþykkt eptirfylgjandi :

Áætlun

um gjöld og tekjur jafnaðarsjóðs vesturamtsins árið 1876.

1. Til sakamála, lögreglumála, gjafsóknarmála m. m.	600 kr.
2. Endurgjald alþingiskostnaðar	800 —
3. Til yfirsetukvenna	200 —
4. Til bóluasetninga og annara heilbrigðismálefna	600 —
5. Ferðakostnaður embættismanna	200 —
6. Kostnaður við kennslu heyrnar- og málleysingja	840 —
7. Til sáttamálefna	20 —
8. Endurgjald kostnaðar við byggingu fangahúsa	1710 —
9. Kostnaður við amtsráðið	300 —
10. Til varðkostnaðar	2500 —
11. Til ýmislegra útgjalda	100 —
12. Sjóður við árslok	1000 —
Til samans	8870 —

Tekjur :

1. Í sjóði frá f. á.	1000 kr.
2. Niðurfjöfnun á lausafje í vesturamtinu	7870 —
Til samans	8870 —

Að síðustu var athugað, að leita þyrfti samkvæmt 56. gr. sveitarstjórnarlaganna samþykkis landshöfðingjans til þessarar áætlunar, með tilliti til þess, að upphæð sú, sem þarf að jafna niður, er meir en einum fjórða hluta hærri en jafnaðarsjóðsgjaldið hefur verið að meðaltali hin 3 síðustu ár, og að samkvæmt 53. grein sömu laga þyrfti að leita staðfestingar landshöfðingjans á því formi, sem áætlunin er samin í.

Reykjavík, 16. sept. 1875.

Bergur Thorberg.

B.

Fundur amtsráðs suðurumdæmisins í Reykjavík 14. og 15. júní 1875.

Amtsráðið var haldið undir forsæti amtmannsins í suðurumdæminu, og voru í því sem kosnir fulltrúar: Dr. phil. Grímur Thomsen á Bessastöðum og prófastur sira Jón Jónsson á Mosfelli.

Amtsráðið hugleiddi ástand þeirra sjóða, er heyra undir aðgjörðir þess og eptirlit. Þessir sjóðir eru: 1. konungslandsetasjóður. 2. búnaðarskólagjaldssjóður suðuramtsins, og 3. jafnaðarsjóður suðuramtsins. Amtmaðurinn gaf skýrslu um sjóði þessa og gat þess, að reikningar þeirra fyrir síðastliðið ár mundu bráðum verða birtir á prenti, því var hreift af einum í amtsráðinu, hvort ráðið eptir 52. gr. sveitarstjórnarlaganna ekki mundi eiga að hafa afskipti af fleiri sjóðum, svo sem Thorkillissjóði og einkum lækna sjóðnum; en amtmaðurinn taldi vafalaust, að þessir sjóðir heyru ekki undir aðgjörðir ráðsins. Þar eð amtmaðurinn ekki sá sjerfært nú þegar að gefa þær skýrslur, sem nauðsynlegar eru til að semja áætlun um gjöld og tekjur jafnaðarsjóðsins fyrir 1876, var þessu frestað til væntanlegs aukafundar á næst-

komanda hausti, en þar á móti var samin og samþykkt fyrirmynd til slíkrar áætlunar, sem á að berast undir samþykki landshöfðingja eptir 53. gr. sveitarstjórnarlaganna.

Þá voru yfirskoðaðar reglugjörðir um skiptingu vega í aukavegu og þjóðvegu, og frá Gullbringu- og Kjósarsýslu uppástungur sýslunefndarinnar um þjóðvegi í sýslunni. Amtsráðið fjellst á greindar uppástungur í heild sinni, en bætti við þeirri ákvörðun, að telja skyldi með þjóðvegum veginn frá Hafnarfjarðarveginum yfir hraunið niður á Álptanes að svo nefndu Brekkuhlíði. Enn fremur var ákveðið að bæta við þjóðvegina í Árnessýslu þjóðvegi frá Torfeyri út Ölfus að Hrauni og þaðan aptur til Þorlákshafnar og þaðan aptur út í Selvog og Grindavík. Amtsráðið samþykkti þá uppástungu sýslunefndarinnar í Árnessýslu að breyta þjóðveginum af Skeiðum að Laugardælaferju á þann hátt, að hinn svo nefndi Merkurhrauns og Sortavegur verði af lagður, en að nýr vegur verði lagður, er byrji frá Sprengi syðst á Ólafsvallagötum, fram með Merkurlaut fram að Hjálmholtsselbúsi, stefni þaðan í Flatholt og sameinist þar veginum frá Króksferju skammt fyrir austan Bitru; svo áfram rjett fyrir framan Bitru að Gilvaði; þaðan yfir Holtin fyrir norðan Neistastaði, að Neistastaðavaði, þaðan yfir engjasvæði vestur frá Lambastöðum; þaðan út Hraungerðisheiði fyrir framan Bollastaði og Krókskot; þar yfir engjasvæði út yfir Krókskeldu; síðan út með Rauðalæk að Laugardælaheiði, og svo þaðan að ferjunni. Það var ákveðið að leggja skyldi til þessa nýja vegar 200 krónur af þjóðvegagjaldi Rangárvallasýslu fyrir 1876 og 100 krónur af þjóðvegagjaldi Skaptafellssýslu fyrir sama ár.

Þá var ákveðið að skrifa skyldi öllum sýslunefndum í amtinu og beiðast álits þeirra um, hvort stofna skyldi amtsfátækra sjóð samkvæmt 52. gr. sveitarstjórnarlaganna.

Það var ákveðið með 2 atkvæðum gegn 1, að hætta skyldi að greiða dýralækni Snorra Jónssyni laun úr jafnaðarsjóði amtsins svo fljótt, sem orðið getur, eptir þeim samningum, sem við hann kunna að hafa verið gjörðir. (Framhald síðar).

Embættismenn skipaðir og settir.

Hinn 10. dag septembermánaðar þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að skipa cand. mag. Benidikt Gröndal til að vera kennara við hinn lærða skóla í Reykjavík.

Hinn 9. dag septembermánaðar skipaði landshöfðingi samkvæmt tillæmum amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu Jón ritara Jónsson til á þessu hausti og vetri þeim, er fer í hönd, að gegna með eigin ábyrgð störfum þeim viðvikjandi uppræting fjárkládans í suðurhluta Gullbringusýslu og í Selvogshreppi og úthluta Ölfushrepps í Árnessýslu, sem annars bæru undir hlutadeigandi sýslumenn, og 13. október rýmkaði hann svæði það, sem Jón Jónsson þannig var skipaður sýslumaður yfir í fjárkláðamálínu, til að ná yfir Álptaness og Seltjarnarnesshreppa í Gullbringusýslu, Reykjavíkurkaupstað, Kjósarsýslu og yfir alla þá hreppa í Árnessýslu, sem eru fyrir utan Hvítá.

Hinn 19. dag októbermánaðar veitti landshöfðingi prestí Reynisþingasafnaðar sira Snorra Jónssyni Norðfjörð Hitarnesþingaprestakall í Mýrarárprofastsdæmi.

Heiðursgjafir

úr styrktarsjóði Christians konungs hins níunda í minningu þúsund ára hátíðar Íslands veitti landshöfðingi hinn 31. dag ágústmánaðar:

sýslunefndarmanni Eggert í Helgasyni¹ á Helguhvammi í Kirkjuhvammshreppi í Húnavatnssýslu 200kr. bóndanum Símoni Sigurðarsyni² á Kvíksstöðum í Andakýlishreppi í Borgarfjarðarsýslu 120 kr.

1) Samkvæmt skýrslu hlutadeigandi sýslunefndar hafði Eggert, þó fátækur og heilsulífill einvirki, sýnt mikla atorku í jarðarækt með því að girða allt tón sitt gördum og skurðum, sljetta túlverðan blett túnsins og að mestu að nppörka engi ábylisjarðar sinnar; og hefur hann bæði sjálfur notað og búið til hentug verkfæri við þessi störf sín og einnig kennt öðrum að fara með þau. Loksins getur sýslumaður þess, að þessi heiðursmaður hafi um mörg ár staðið fyrir þjóðvegagjörðum og leyst þær ágætlega af hendi.

2) Samkvæmt skýrslu hlutadeiganda sýslumanns hafði Símon sljettað mikinn part af túni sínu og grætt það út, byggt engjabrú yfir ófært fen, byggt brú, er tekin hefur verið í þjóðveg, og að öllu samtöldu gert hin-
ar fallegustu og mestu jarðabætur, er sýslumaðurinn hafði sjeð í Borgarfjarðarsýslu.

Skýrslur

um fundi amtsráðanna. (Framhald frá bls. 80).

Eptir að amtmaðurinn hafði skýrt frá, að hann eptir ítrekaðri beiðni frá fundi Rangvellinga og Árnesinga að Herríðarhóli, hefði leyft að vörður til að varna útbreiðslu fjárkládans væri skipaður í sumar meðfram Ölfusá, Hvítá og Brúará og þaðan norður í jökul, ákvað ráðið að greiða skyldi úr jafnaðarsjóðnum $\frac{2}{5}$ af kostnaðinum við vörð þenna. Amtmaðurinn skýrði einnig frá, að hann hefði fengið beiðni frá sýslunefndinni í Borgarfjarðarsýslu, um að vörður yrði skipaður frá Botnsvogum upp í jökul, en að hann fyrir sitt leyti ekki álitni næga ástæðu til að skipa slíkan vörð, með því þessi varðlína lægi gegnum kláðagrunað svæði, og aðhylltist amtsráðið í heild sinni þessa skoðun. Amtmaðurinn skýrði frá, að hann hefði neitað um samþykki sitt til líks varðar meðfram Söginu.

Amtmaðurinn skýrði því næst frá hinu helzta, sem gjörst hefur í fjárkláðamálinu og þeim ráðstöfunum, sem gjörðar hefðu verið af hálfu yfirvaldanna til að varna útbreiðslu sýkinnar og uppræta hana. Síðan var rætt um, hverjar frekari ráðstafanir tiltækilegt mundi að gjöra í þessu tilliti, og voru tillögur amtsráðsins þessar: að sem fyrst skyldi gjöra ítarlega gangskör að því að rannsaka, hvort fylgt hafi verið þeim fyrirskipunum, sem gjörðar hafa verið í Gullbringusýslu; að afrjettirnar í Gullbringu- og Kjósarsýslu verði smalaðar eptir sömu reglum og í haustgöngum, og allt fje baðað, að því leyti að það ekki er fullsannað, að það áður hafi verið fullbaðað og enginn kláði komið fram í því, og það síðan ekki hafi haft samgöngur við grunað eða kláðasjúkt fje; að hin sama smölun fjárins fari fram í Selvogshreppi og Ölfusi í Árnessýslu; að baðanir þessar ein eður tvær, eptir því, sem ástatt er og nauðsynlegt þykir, verði framkvæmdar fyrir 2. júlí þ. á., og að allt fje verði geymt í sterkri vöktun þangað til baðanirnar hafa fram farið, auk þess að það þar sem vart verður sýkinnar á eptir, verði haft í sterkri heimagæzlu þangað til öðruvísi verður ákveðið; að sýslumönnum í Árnessýslu og Gullbringu- og Kjósarsýslu verði af amtinu veittur myndugleiki til að kveðja nauðsynlega skoðunar- og umsjónarmenn úr öðrum hreppum til að framkvæma skoðanirnar og hafa eptirlit með þeim og böðunum, meðan á þeim stendur; að því sje yfirlýst, að svo framarlega sem kláðinn verði uppi á næsta hausti og fjáreigendurnir ekki hafi hús og hey fyrir fjenað sinn, og ekki geti uppfyllt önnur þau skilyrði sem útheimtast til að geta komið við lækningum um vetrartíma, þá megi þeir vera við því búnir, að niðurskurði verði beitt svo stranglega sem lögin heimila. Amtsráðið samþykkti að veita mætti hinum tilkvöddu mönnum aukabókun til ferðakostnaðar fram yfir það, sem tilsk. 5. jan. 1866 3. gr. ákveður, vegna þess hversu áriðandi það er, að geta valið áreiðanlega menn til þessara framkvæmda. Að síðustu samþykkti ráðið fyrirmynd til áætlunar um tekjur og gjöld jafnaðarsjóðsins.

Reykjavík, 14. sept. 1875.

Bergur Thorberg.

C.

Aukafundur amtsráðs suðurudæmisins. 29. septbr. 1875.

Amtsráðið samdi og samþykkti eptirfylgjandi

Á Æ T L U N,

um gjöld og tekjur jafnarsjóðs suðuramtsins árið 1876.

Hinn 20. nóvember 1875.

	Gjöld.	Kr.	Aur.
1.	Til sakamála, lögreglumála og gjafsóknarmála m. fl.	900	"
2.	Endurgjald alþingiskostnaðar	1092	52
3.	Til yfirsetkvenna	"	"
4.	Til bóluasetninga og annara heilbrigðismálefna	280	"
5.	Ferðakostnaður embættismanna	350	"
6.	Kostnaður við kennslu heyrnar- og málleysingja	1200	"
7.	Til sáttamálefna)	50	"
8.	Endurgjald á lánum		
	a, lán vegna fjárkláðans	1000 kr.	
	b, lán í tilefni af fangelsisbyggingum	664 —	1664 "
9.	Kostnaður við amtsráðið	100	"
10.	Til varðkostnaðar	1120	"
11.	Ýmisleg útgjöld	100	"
12.	Sjóður við árslok	500	"
	Samtals	7356	52

Tekjur:

1.	Í sjóði frá f. ári	"	"
2.	Niðurgjöfnun á lausafje í amtinu	7356	52

Athugasemdir:

Við 3. gjaldlið: Til yfirsetkvenna er ekkert fje ætlað með tilliti til þess, að eptir lagafrumvarpi, sem samþykkt var á alþingi, á jafnaðarsjóðurinn að vera laus við slík gjöld

Við 10. gjaldlið: Af hinum áætlaða varðkostnaði, að því leyti sem hann greiðist af jafnaðarsjóðnum, er hjer til færður helmingur, en hinn helmingurinn er ætlað til að greiðist á árinu 1877.

Áætlunin er sámin eptir fyrirmynd, sem landshöfðingiinn yfir Íslandi hefur samþykkt fyrst um sinn.

Reykjavík, 23. október 1875.

Bergur Thorberg.

Stjórnarbrjef og auglýsingar.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austur-umdæminu).

66
6ta
septbr.

Tilkynnt amtmanninum, að bókagjöl frá Ameríku til amtsbókasafnsins á Akureyri hafi komið til Kaupmannahafnar og verið send þaðan með seglskipi beinlínis til Akureyrar.

Brjef landshöfðingja (til beggja amtmanna).

67
21sta
septbr.

Með þessu brjefi var lagt fyrir amtmenn að gjöra það kunnugt í umdæmum þeirra, að Chr. Aug. Thorne í Moss í Noregi, sem á verkstað til að varðveita matvæli gegn skemmdum, og hefur kennt 2 Íslendingum aðferðina við að sjóða niður lax og sauðakjöt, hafi boðizt til að kenna öðrum Íslendingum kauplaust þessa iðn sína.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austur-umdæminu).

68
25ta
septbr.

Með brjefi frá 21. júlí þ. á. senduð þjer herra amtmaður erindi bæjarfógetans á Ak-

ureyri, þar sem hann fer þess á leit, að amtið á þann hátt, sem því þykir bezt við eiga, gjöri tilraun til, að lögregluþjónn verði skipaður á Akureyri, er sje um leið fangavörður við hegningarhúsið þar í bænum, og látið þjer það álit í ljósi að óskilegt sje að skipa slíkan mann, og að laun hans sjeu hæfilega metin 150 krónur árlega, eins og bæjarfógetinn hefur lagt til.

Fyrir því skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar tjáð, að eins og jeg fæ ekki betur sjeð, en að þjer herra ammaður hafið myndugleika til sjálfir að skipa slíkan sýslunarmann sem þann, er hjer getur um, eins verða laun hans að vera komin undir ákvörðun bæjarstjórnarinnar á Akureyri og amtráðs norður- og austurumdæmisins.

Skyldi bæjarsjóðurinn, sem útgjöldin til lögreglu-eptirlitsins í bænum hvíla á, og amtsjóðurinn, sem greiða á úr gjöldin til fangahússins, móti von eigi vera færir um að greiða þau gjöld, sem hjer er um að ræða, verður að leita styrks í þessu tilliti til fjárveitingarvalds landsins.

Erindi bæjarfógetans endursendist.

Brjef landshöfðingja (til stiptysfirvaldanna).

Þá er rætt var síðastliðið sumar í neðri deild alþingis um frumvarp, sem þar hafði verið borið upp, um fjölgun ölmusanna við prestaskólaun, var tekið fram af hinum 1. þingmanni Kjósar- og Gullbringusýslu, að síðast liðin ár hefði við gengizt ekki lítil óregla meðal stúdenta við menntunarstofnanirnar hjer í bænum, og að óskilegt væri og nauðsynlegt, að kennendur og tilsjónarmenn stúdenta reyndu með sterkara eptirliti að ráða bœtur á þessu.

Þó jeg þykist mega ganga að því sem visu, að bæði hin háttvirtu stiptysfirvöld og kennendur stúdenta hafi látið sjer það umbugað, að hafa eptirlit bæði með iðni stúdenta og siðferði þeirra, og einkum sjeð um, að þeir eigi legðust í drykkjuskap og aðra slíka óreglu, hafa nefnd ummæli varla getað komið fram á alþingi svo, að ekki hafi verið einhver átylla fyrir þeim. Jeg hef þessvegna fundið mjer skylt af því, sem þannig hefur verið sagt á alþingi, að leiða athygli stiptysfirvaldanna að því, hve nauðsynlegt það sje að hafa sterkt eptirlit með iðni og siðgæði stúdenta, bæði á prestaskólanum og við kennslu þá í læknisfræði, er hjer er stofnuð, og sjer í lagi að eigi verði veittur stúdentum þeim, sem ekki sýna lofsvert framferði í þessu tilliti, nokkur sá styrkur, sem ætlaður er maklegum og fátækum stúdentum, og að styrkurinn, ef hann er greiddur fyrir lok skólaársins veitist með því skilyrði, að stúdentinn hegði sjer svo á árinu, að eigi verði með rjetti fundið neilt að siðgæði hans og iðni.

Hvað sjer í lagi snertir drykkjuskap, virðist mjer það fullkomlega samsvarandi anda og ætlunarverki nefndra menntunarstofnana, að hlutaðeiganda stúdentu, sem þrátt fyrir alvarlega viðvörun kennaranna í þessu tilliti eigi bœtir ráð sitt, verði vísað burt frá kennslunni, og þer, meðan hann getur ekki bælt niður þessa ástriðu, að álíta hann ekki maklegan þess, að taka þátt í kennslu þeirri, sem landssjóðurinn kostar, að eins til þess að útvega landinu duglega og siðferðisgóða embættismenn.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Með þessu brjefi fjellst landshöfðingi á, að loptið í fangahúsi Stykkishólms yrði notað sem þinghús af Helgafellssveit; en fal það ákvörðun amtráðs vesturumdæmisins,

1875

70 hvort hreppurinn ætti að greiða jafnaðarsjóðnum leigu fyrir þessa notkun, eða hverjum
27da
septbr. öðrum nánari skilyrðum hún ætti að vera bundin.

7113da
október.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Lagt var fyrir amtmanninn að sjá um, að póstsendingavog með lóðum, er útveg-
uð hafði verið handa amtmannsembættinu og brjefavog með lóðum, sem keypt hafði verið
handa sýslumannsembættinu í Rangárvallasýslu, framvegis fylgi nefndum embættum.

7214da
október.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Með brjefi frá 7. þ. m. hafði þjer herra amtmaður sent mjer skoðunargjörð um
skemmdir á umboðsjörðunni Eystri-Lyngum, og jafnframt því getið þess, að þjer, þá er
þjer skoðuð umboðsjarðirnar í Skaptafellsýslu, hafði einnig kynnt yður ástand jarðar
þessarar, og þá ekki sjeð betur en, að hún naumast gæti heitið byggileg, þar sem sand-
ágangurinn væri svo að segja gjörsamlega búinn að eyðileggja túnið, eins og útheyslægj-
ur og hagar einnig væru mjög illa útleiknir af hinum sömu skemmdum, og af því að
nokkuð af landinu lægi undir vatni, er ekki gæti fengið afrennsli vegna þess, að sand-
hrannirnar hækkuðu landið upp að framan. Þjer hafði því samkvæmt tillögum umboðs-
mannsins yfir Þykkvabæjarklaustursjörðum mælt fram með, að landsetanum á jörð þessari,
Ólafi Sveinssyni, sem með brjefi dómsmálastjórnarinnar frá 24. febr. f. á., var veitt til far-
daga 1876 20 álna linun í landskuld sinni, verði nú frá næstu fardögum veitt ennfre-
mur 10 álna linun, svo að landskuldin sem áður var 60 álnir, verði nú 30 álnir, að hálfu
goldnar eptir meðalverði og að hálfu með 16 aorum fyrir hverja alin, en að þar á móti
þau 2 kúgildi, sem eru á jörðunni, verði látin halda sjer og eptir þau goldnar fullar
leigur.

Af þessu tilefni skal yður tjáð til leiðbeiningar og birtingar, að jeg eptir mála-
vöxtum leyfi, að landskuldarlínun sú, sem þjer hafði stungið upp á, veitist greindum leigu-
liða um þrjú ár frá fardögum 1876.

7314da
október.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Með brjefi frá 7. þ. m. senduð þjer, herra amtmaður tillögur umboðsmanns
Þykkvabæjarklaustursjarða um, að nedannefndum ábúöndum á nokkrum jörðum, er liggja
undir nefnt umboð, verði veitt þóknun fyrir að hafa mokað burt af túnom ábýlisjarða
sinna sandi, er á þau f auk síðastliðinn vetur:

1. Stefáni Einarssyni á Þykkvabæjarklaustri 18 álnir, helmingur eptir meðalverði og
helmingur með 16 aorum fyrir hverja alin, fyrir að hafa unnið 18 dagsverk.
2. Sigurði Nikulássyni samastaðar 30 álnir, reiknaðar á sama hátt, fyrir að hafa unnið
30 dagsverk.
3. Jóni Andrjessyni í Þykkvabæjarklausturshjáleigu 8 álnir, reiknaðar á sama hátt, fyrir
að hafa unnið 8 dagsverk,
4. Stefáni Höskuldssyni á Sandhúsnesi 30 álnir, reiknaðar á sama hátt, fyrir að hafa
unnið 31 dagsverk.

Þjer hafði mælt fram með þessum tillögum, af því, að hjer að eins sje að ræða um
litilfjörlega þóknun, en engan veginn verulega borgun, fyrir verk þau, er ábúendurnir

hafa unnið til að bæta úr skemmdum þeim, er ábyli þeirra höfðu orðið fyrir af völdum náttúrunnar, og með því að það sje mjög áriðandi, að leiguliðar á umboðsjörðum í Skaptafellssýslu fái upphvatningu til að verja ábyli sín sem mest má verða fyrir skemmdum af sandfoki, er þar hefur á mörgum stöðum gjört fjarska-mikla eyðileggingu, og leggið þjer til, að þessar þóknanir verði veittar með því að gefa hlutaðeigandi landsetum svo mikið eptir af landskuldunum fyrir næsta fardagaár sem þóknunum muni svara; en hinum fyrst nefnda leiguliða, sem nú hefur flutt sig að umboðsjörðunni Hraungerði, mætti veita líka linun í afgjaldinu af þessari jörð.

Fyrir þessa sök skal yður tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, að jeg eptir málavöxtum fellst á, að hinar umræddu landskuldaeptirgjafir verði veittar í þóknunarskyui, en að jeg gjöri ráð fyrir, að sjeð verði um, að landsetarnir gæti skyldna sinna til að við halda ábylum sínum án sjerstaks endurgjalds einnig með tilliti til sandágangs þess, sem árlega má gjöra ráð fyrir, og sem jarðirnar lágu undir, áður en leiguliðar þeir, sem nú eru, tóku þær til ábúðar.

Skýrsla (frá amtmanninum yfir suður- og vestur-umdæminu til landshöfðingja, um ráðstafanir gegn fjárkláðanum).

Eptir þeim skoðunum, sem fram hafa farið í fjárrjettunum, og eru þær nú nýlega afstaðnar, varð eptir skýrslu hlutaðeigandi sýslumanns, hvergi vart við fjárkláða í Borgarfjarðarsýslu. En um sama leyti og rjettirnar voru haldnar þar, fundust tveir gemlingar milli Lundareykjadals og Flókadals, var að minnsta kosti annar þeirra með kláða, og voru þeir skornir. Þar á móti hefur orðið meira vart við sýkina í fjárrjettunum í Gullbringu- og Kjósar-sýslu og Selvogshreppi og Útölfusi innan Árnessýslu, þar sem í Gjáarrjett fundust 13 kindur, í Hveragerðisrjett 10 kindur, í Kambsrjett 8 kindur, í fjárrjettunum í Kjósinni Möðruvalla- Medalfella- og Fossár-rjettum — alls 8 kindur, en í Kollafjardarrjett var allt heilbriggt. Allt hið sjúka fje var þegar skorið, og átti meiri hluti þess heima í fjórum hinum syðstu hreppum Gullbringusýslu, en í þeim hreppum hafa flestallir fjäreigendur með frjálsum samtökum komið sjer saman um að lóga öllu fje sínu fyrir næstkomandi nýár, og eru samþykktir um þetta gjörðar undir stjórn lögreglustjórans, og er gjört ráð fyrir að öllu fje þannig muni verða eytt í greindum hreppum. Um ástandið í hinum öðrum hreppum Árnessýslu, sem liggja á hinu grunada svæði, hefi jeg ekki enn fengið neinar embættisskýrslur, en eptir því, sem mjer hefur verið skýrt frá, hefur fundizt kláði á fáeinum kindum í Grimsnesi og í Þingvallasveit. Í Biskupstungum, sem að vísu liggja fyrir vestan Hvítá í Árnessýslu, en sem þó varla geta talizt til hins grunada svæðis, þar sem þær liggja fyrir utan varðlínu þá, er höfð var í sumar, kvað enginn kláði hafa fundizt.

Þegar nú búið er að eyða fjenu í þeim sveitunum, þar sem allt af hefur veitt torveldast að koma fram lækningunum, get jeg eigi ætlað annað, en að hægt muni verða að ráða við kláðann og útrýma honum nú í vetur, þó hann kunni að gjöra vart við sig á einstöku stað, þegar þeim ráðstöfunum er framfylgt, sem fyrirskipaðar eru í anglýsingu herra landshöfðingjans frá 30. ágústmán. þ. á. Að vísu er nú sem stendur skortur á baðmedölum, en bæði eru nú margir þegar búnir að útvega sjer nægileg meðöl, og svo er vonandi, að úr þessum skorti bætist með seinustu póstskeipsferðinni, og þó þetta gjöri að verkum, að ekki verði allstaðar baðað svo snemma, sem vera bæri, verður þó eins nægur tími til böðunar á næstkomandi vetri.

1875

75

20sta
oktbr.*Brjef landshöfðingja* (til bæjarfógetans í Reykjavík).

Með þessu brjefi var leyft bæjarstjórninni að taka 2000 króna lán til að kaupa fyrir ljóskei til að lýsa með götur bæjarins.

76

20sta
oktbr.*Brjef landshöfðingja* (til bæjarfógetans í Reykjavík).

Með þessu brjefi var leyft bæjarstjórninni að jafna niður á bæjarbúa 15071 kr. 93 a., þó meðaltal bæjargjalda hin síðustu 3 ár að viðbættum 1 fimmtungi að eins verði 13258 kr. 70 a. — Sbr. tilsk. 20. apr. 1872 § 19¹.

77

20sta
oktbr.*Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu).

Leyft var hinum setta sýslumanni í Þingeyjarsýslu að hafa aðsetur sitt að Ljósavatni til næstu vordaga, með því skilyrði, að hvorki hið opinbera nje sýslubúar hafi nokkurn бага af þessari veru hans fyrir utan hinn lögskipaða aðsetursstað sýslumannsins, Húsavík.

78

20sta
oktbr.*Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu).

Eptir að settur hjeradsleknir í Þingeyjarsýslu Júlíus Halldórsson hafði fengið 100 króna styrk úr landssjóði til ferðar sinnar frá Reykjavík norður að embætti sínu á fyrra árs hausti, hafði hann sótt um 150 króna viðbót við þenna styrk úr jafnaðarsjóði norður- og austurumdæmisins. Bónarbrjef hans um þetta var endursent amtmanni með vísbendingu um, að það samkvæmt 54. grein sveitarstjórnartilskipunarinnar ætti að hverfa undir úrskurð amtsráðsins.

79

22an
oktbr.*Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Með þóknanlegu brjefi frá í gær, hefur herra amtmaðurinn sent mjer beiðni sýslunefndarinnar og hreppsnefndarinnar á Vestmannaeyjum um, að útvegaðar verði 100 tunnur af rúgi handa sveitinni, til að koma í veg fyrir hungursneyð á í hönd farandi vetri, helmingur að gjöf, en helmingurinn sem lán með svo vægum kjörum, sem unnt er; hefur sýslunefndin þar hjá tekið fram, að enda þótt hin umsókta gjöf ekki fáist, treysti hún sjer þó ekki til að taka störra lán, en svo sem svari 50 tunnum af rúgi. Hr. amtmaðurinn hefur næst því að staðhæfa, að álíta megí verulega hættu fyrir hungursneyð á Vestmannaeyjum, ef sveitinni verði eigi hjálpað til að bæta upp þær litilfjörlegu kornbirgðir, sem nú eru þar við verzlunarstaðina, og að skýra frá, að yður hafi tekizt að útvega Vestmannaeyingum að gjöf 6 tonnur af rúgi og 4 tonnur af bankabyggi, sem eptir voru af gjafakorni því, er fyrir nokkrum árum safnaðist, lagt það til, að nefndri sveit megí verða veitt 1000 kr. lán úr landssjóði gegn 4% árlegum vöxtum og endurborgun í 2 ár, hvert eptir annað og ennfremur falið mjer á vald, hvort það mætti vera unnt að veita breppnum í viðbót gjöf þá, sem um er beðið, jafnframt og þjer hafið látið í ljósi, að enda þótt þær 50 tonnur af korni, sem þjer móti borgun út í hönd getið útvegað hjá kaupmönnum þjer handa Vestmannaeyingum, er hafa sent skip hingað, sem kom í gær, gagngjört í þessu erindi, ekki að öllu fullnægði þeim skorti, sem menn þar kviða fyrir, vonið þjer þó, að með þeim muni verða bætt úr þeirri hungursneyð, sem menn óttast fyrir á Vestmannaeyjum.

Út af þessu leiði jeg ekki hjá mjer þjónustusamlega að tjá herra amtmanninum til þóknanlegrar leiðbeiningar og aðgjörða, að jeg eptir kringumstæðunum og að áskildu

1) Með brjefi frá 1. nóvbr. leiddi landshöfðingi í öðru máli athygli bæjarstjórnarinnar að því, að ekki þurfi samkvæmt þessari lagagrein samþykkis landshöfðingja til að stofna lán, er endurborga skal á sama ári og það er tekið.

samþykki ráðgjafans hef veitt sýslunefndinni á Vestmannaeyjum 1000 kr. lán af landssjóði til að kaupa fyrir 50 tunnur af rúgi, til þess að koma í veg fyrir hungursneyð á í hönd farandi vetri, gegn því að af láninu verði greiddir 4% vextir árlega og það endurborgist landssjóði að hálfu innan 1. okt. 1876 og að hálfu innan 1. okt. 1877. Nefndum 1000 krónum verður herra amtmanninum ávísað úr jarðabókarsjóðnum, og skuluð þjer beðnir að annast um rúgkaupin fyrir þær og um að sýslunefndin á Vestmannaeyjum gefi út nauðsynlegt skuldabréf fyrir láninu, og verður það skuldabréf að senda hingað með áteiknaðu samþykki amtsráðsins eða herra amtmannsins, sbr. tilsk. um sveitastjórn á Íslandi frá 4. maí 1872 § 29.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Eptir að jeg með brjefum frá 20. f. m. og 9. þ. m., hef meðtekið þóknanleg ummæli herra amtmannsins um erindi, er verzlunarstjóri hinnar íslensku samlagsverzlunar í Björgvín, Matth. Johannesen, hafði sent ráðgjafanum fyrir Ísland og hann aptur landshöfðingjanum til úrlausnar, en í erindi þessu er kvartað undan úrskurði herra amtmannsins, er fellst á það, að byggingarnefnd Reykjavíkurkaupstaðar hefur lagt nokkurn hluta lóðar þeirrar, er umgetið verzlunarfélag átti, til að breiðka Austurstræti og ákveðið 50 aura fyrir hverja □ alin, sem endurgjald fyrir bina útlögðu lóðarsneið, skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og auglýsingar fyrir hlutaðeigöndum tjáð það, er hjer segir:

Það leiðir af ákvörðun opins brjefs 29. maí 1839 § 3 A, að kærandinn var skyldur til gegn endurgjaldi af bæjarsjóði, að láta af hendi svo mikið af óbyggðri lóð tjeðrar verzlunar, sem byggingarnefndin eða bæjarstjórnin áleit þörf á til að fá Austurstræti tilhlýðilega breidd, og verður því beiðnin, að því leyti hún fer fram á, að bæjarstjórninni verði tjáð, að hún að eins samkvæmt almennum reglum, um lóðarnám (stjórnarskrá 50. gr.) geti tekið undir sig umgetna lóð, ekki tekin til greina. Eptir tilvitnaðri lagaákvörðun á byggingarnefndin að ákveða nefnt endurgjald með samþykki amtsins í hlutfalli við stærð og verð allrar hinnar byggðu lóðar og rýrnun þá, er henni stendur af missinum, og reglur þær, er bæjarstjórnin eða byggingarnefndin í þessu tilliti á að fylgja, eru ákveðnar í 20. gr. samþykktar þeirrar fyrir Reykjavíkurkaupstað, er bæjarstjórnin hefur samið 23. sept. 1872, og staðfest er 9. oktbr. s. á. og bætir hún við fyrirmælin um, að endurgjald fyrir slíkan lóðarmissi greiðist eptir op. br. 29. maí 1839 § 3 A eptir ákvörðun bæjarstjórnarinnar með samþykki amtmanns eða landshöfðingja, því, að bæjarstjórnin geti, óski hún ekki sjálf að meta endurgjaldið, og sje það ekki fyrirfram ákveðið fyrir sjerstaklegt samkomulag, ákvarðað, að það skuli meta 2 óvilhallir menn, sem rjetturinn kveðji til þess, og uni þá eigi bæjarstjórnin, eður sá er hinsvegar á hlut að máli, mati þeirra, megi því skjóta undir yfirmat 4 á sama hátt tilkvaddra manna. Þessi viðbættir gjörir enga breytingu, á ákvörðuninni í opnu brjefi 29. maí 1839, heldur skýrir nákvæmar reglu þá, sem þar í er fólgin, að eigandi skuli fá fullt endurgjald fyrir lóð þá, er hann lætur af hendi, eins og eðli hlutarins einnig býður. Í op. br. 29. maí 1839 er það semsje eigi lagt á vald byggingarnefndarinnar, hvert endurgjaldið skuli vera í hvert skipti, heldur skal endurgjaldið til taka í hlutfalli við stærð og verð allrar hinnar byggðu lóðar, og við rýrnun þá, er henni stendur af missinum, og skal enn fremur mat það, er byggingarnefndin þannig hefur fundið, samþykkt af amtmanni. En af þessu leiðir, að þar er byggingarnefndin eigi treystist til að meta sjálf endurgjaldið eptir reglum þeim, sem gefnar eru, á hún að láta óvilhalla menn dómkvadda meta það, og sömuleiðis, að amtmáður ekki á að samþykkja endurgjald það, er byggingarnefndin hefur stungið upp á, ef hlutaðeigandi hefur mótmæli

1875

79
22an
októbr.

80

27da
oktbr.

1875

80
27da
októbr.

gegn því, fyrr en húið er að láta óvilhalla menn meta það. Það hlýtur þess vegna einnig að vera skylda bæjarstjórnarinnar eða byggingarnefndarinnar, þegar hún samkvæmt opnu bræfi 29. maí 1839 § 2 A beiðist samþykkis amtmannsins til þvílíks endurgjalds fyrir lóðarnám, að skýra frá, hvort hlutaðeigandi sje áncægður með endurgjald það, sem upp á er stungið, eða ef eigi er svo, hvort það þá sje tiltekið með mati óvilhallra manna.

Af skýringum þeim, sem fram eru komnar í málinu sjest nú, að byggingarnefndin hinn 7. marz. þ. á. hefur mælt út þá lóðarskika, sem eptir ákvörðun bæjarstjórnarinnar átti að láta af hendi til að breiðka Austurstræti, en samt ekki metið verð þeirra, að byggingarnefndin hefur beiðzt tveggja dómkvaddra manna, til að meta undir samþykki byggingarnefndarinnar endurgjald það, er lóðaeigöndum bæri fyrir lóðamissirinn; að bæjarþingsdómurinn 11. marz. þ. á. hefur til þess kvatt 2 óvilhalla menn, að þeir 16. marz hafa framkvæmt matið, að það 17. s.m. hefur verið lagt fram fyrir byggingarnefndina, og af henni samþykkt, að því er snertir flesta lóðaeigendur, en að kærands leyti sett niður úr 58 a. í 50 aura fyrir hverja □ alin, og að bæjarstjórnin 27. s. m. hefur fallist á þessa ákvörðun byggingarnefndarinnar; aptur sjest það ekki af fyrirbyggjandi skýringum, hvort hlutaðeigandi lóðaeigendur hafi verið látnir vita af nefndu mati, eða hvort þeim hafi verið gefið tækifæri til að láta álit sitt í ljósi um endurgjald það, sem matsmenn höfðu tiltekið. og byggingarnefndin síðan sett niður, og eigi heldur, hvort amtmaður hefði fengið vitneskju um þessar kringum stæður, þegar hann 3. apr. samþykkti tillögur bæjarstjórnarinnar eða byggingarnefndarinnar um upphæð endurgjaldsins.

Þar sem byggingarnefndin eða bæjarstjórnin þannig ekki sjálf hefur metið endurgjaldið, heldur látið óvilhalla dómkvadda menn meta það, leiðir það bæði af eðli hlutarins, af lagaákvörðunum þeim, er almennt gilda um matsgjörðir, og af 20. gr. samþykktarinnar, að þær ekki hafa verið bærar um upp á sitt eindæmi að breyta því, sem ofan á varð við matsgjörðina, eins og eigi heldur verður gjört ráð fyrir, að amtið hefði samþykkt slíka gjörræðisbreytingu á matsgjörðinni, ef það hefði vitað, að hún hefði átt sjer stað, þegar það veitti samþykkið 3. apríl þ. á.

Samkvæmt framansögðu er nýnefndur amtsúrskurður af 3. apríl þ. á. hjer með úr gildi felldur, og verður eptir þessu endurgjald það, sem til var tekið með matsgjörðinni 16. marz. þ. á. fyrir hjer um rædda lóðarsneið, 58 aurar fyrir □ alin, að greiða kæranda úr bæjarsjóði, að því leyti hvorugur málspartanna notar kost þann, sem þeim eptir eðli hlutarins og 20. gr. samþykktarinnar er heimilt, að leggja hina umtöluðu lóðarsneið undir yfirmat.

81
28da
oktbr.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Hinn 14. þ. m. hafið þjer herra amtmaður sent mjer með þóknanlegum ummælum yðar erindi yfirdómara Magnúsar Stephsens með fylgiskjöllum, þar sem hann fyrir hönd hreppstjóra Sigurðar Ísleifssonar á Barkarstöðum áfrýar úrskurði yðar frá 7. maí þ. á. um kostnaðarreikning sýslumannsins í Rangárvallasýslu, í máli viðvíkjandi rekatrje, er dæmt var haustið. 1873 milli nefnds hreppstjóra, sem aðalsækjanda og prestsins sjera Bjarnar Þorvaldssonar í Holti, sem gagnsækjanda, en hann er síðar dæinn.

Meðal reikningsatriða þeirra, er samþykkt eru með nefndum amtsúrskurði, hefur kærandi mótmælt þeim, sem leiða af því, að meðdómsmenn hafa verið skipaðir í málinu, og að áreiðargjörð hafi farið fram. Telur hann sjer óviðkomandi gjöld þau, sem snerta þessi atriði og nema alls 7 rd. 72 sk. eða 15 kr. 50 aura, með því að málskostnaður hafi samkvæmt hinum uppkveðna dómi fallið niður, en þessi gjöld sjeu sprottin af gagnsókn þeirri,

er höfðuð hefur verið í málinu. Herra amtmaðurinn hefur athugað þar við, að nauðsynlegt sje að byggja að öllu leyti á aðgjörðum hjeraðsdómarans, með því að málinu hefur eigi verið skotið til æðri rjettar en dómari þessi hafi álitid það nauðsynlegt þegar í byrjun málsins, og áður en gagnstefna kom fram, að kveðja meðdóms- og áreiðarmenn, og hafi aðalsækjandi, þó það sjáist ekki beinlínis af aðalstefnunni, að hann hafi sjálfur heimtað þetta eða samþykkt það, hvað öðru líður, ekki mótmælt því undir málinu, og virðist því kostnaðurinn er leitt hefur af þessari skipun meðdóms- og áreiðarmanna enganveginn geta álitist aðalsækjanda óviðkomandi.

Með því að jeg verð að fallast á þessa skoðun herra amtmannsins að því, er snertir hina tilkvöddu meðdómsmenn, verða mótmæli kærands gegn atvridunum 2. e. og 6. b., er bædi geta um rjettargjörðir, er viðkoma aðalsókninni, og framkvæmdar hafa verið samkvæmt beiðni aðalsækjanda, og honum því, þar sem málskostnaðurinn hefur fallid niður, ber að borga, eigi tekin til greina.

Hvað þar á móti viðvikur áreiðargjörð þeirri, er farið hefur fram undir málinu, þá hefur henni ekki, þó hennar sje getid í aðalstefnunni, verið framfylgt samkvæmt þessari stefnu, en þar á móti samkvæmt beiðni gagnstefnanda, og stefnu þeirri, er hann hefur tekið út, og verða því gjöldin við þessa gjörð aðalsækjandanum óviðkomandi; og upphæðir þær, er getur um í reikningsatvridunum 3 a, b, og d, að upphæð alls 2 rd. 24 sk. eða 4 kr. 50 aura, er amtið hefur úrskurðað, að kærandinn skuli greiða, falla þessvegna burt.

Samkvæmt þessu skal upphæð reiknings þess, sem amtið hefur úrskurðað 7. maí þ. á., að skuli vera 23 rd. 12 sk. eða 46 kr. 25 aura, færð niður til 20 rd. 84 sk., eða 41 kr. 75 aur.

Þetta er hjer með tjáð herra amtmanninum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda. Fylgiskjölin endursendast.

Brjef landshöfðingja (til stiptyfirvaldanna).

82
31sta
oktbr.

Með þóknanlegu brjefi 6. f. m. hafa stipstyfirvöldin sent mjer brjef prestsins í Suðurdala þingum sjera Jakobs Guðmundssonar, er skýrir frá, að nokkrir af sóknarmönnum hans hafi skorast undan að gjalda ljóstoll til hlutaðeigandi kirkju, sökum óvissunnar um, hverjir að lögum sjeu skyldir að svara því gjaldi, og hafa stiptyfirvöldin, næst því að vísa til úrskurðar, er þau 15. maí 1871¹ hafa felld um sömu fyrirspurn frá nefndum presti með skýrskotun til, að reglur þær, sem um þetta gildi, sjeu að finna í allrahæstum úrskurði frá 21. maí 1817, skotið því til min, hvort ekki muni rjettast, er hlutaðeigendur ekki vilji una við þetta svar, að leita úrgreiðslu dómstólanna um spurningu þessa.

Jeg skal af þessu tilefni biðja hin heiðruðu stiptyfirvöld að tjá prestinum sjera Jakob Guðmundssyni að ef nokkur af þeim, sem skylt er að greiða ljóstoll samkvæmt nefndu allrahæstu konungsbrjefi, skorist undan að gegna þeirri skyldu, geti hann leitað dómara aðgjörða um spurninguna, annaðhvort eptir reglunum í opnu brjefi 2. apr. 1841, eða með því að lögsækja hlutaðeiganda eða hlutaðeigendur, og að hann eigi von á að öðlast gjafsókn til þvílíkrar málshöfðunar.

1) Í nefndum stiptyfirvalda úrskurði sepir meðal annars svo: „Í því efni er reglugjörð 17. júlí 1782 hið gildandi lagabod og ljóstollsgreiðslan því ekki bundin við tíund, og þar af leiðir þá, að allir, sem hafa sitt eigið borðhald og halda hjú eigi eptir tjeðri reglugjörð að borga heilan ljóstoll, en húsmenn, svo sem hjón, er ekkert vinnufólk hafa, borgi að eins hálfan ljóstoll, þó þessir haldur ekkert tíundi. Einhleypir menn, sem ekkert tíunda, greiða ekki ljóstoll, en tíundi þeir 60 álnir, þá skulu þeir eptir kgebr. 21. maí 1817 borga hálfanljóstoll“.

Hinn 3. desbr. 1875.

1875

83

12ta
nóvbr.*Bréf landshöfðingja* (til sýslumannsins og bæjarfógetans á Ísafirði).

Út af skýrslu herra sýslumannsins í bræfi frá 23. sept. þ. á. um að verzlunarstjóri V. Holm hafi synjað yður um ávísanir á verzlunarhúsið M. W. Sass & Sönnar í Kpmhöfn, með styttri gjaldfresti en 3 mánuðum eptir sýningu, til greiðslu á skipagjöldum og öðrum þess háttar gjöldum, skal jeg þjónustusamlega tjá yður til þóknatlegrar leiðbeiningar og eptirbreytni:

Bæði lestagjaldið eptir lögum 15. apr. 1854, og gjaldið af innfluttu brennivíni og öðrum áfengum drykkjum eptir tilsk. 26. febr. 1872, skal greitt af hlutaðeigandi gjaldþegni, áður en honum leyfist að afferma skipið, og skal hann greiða gjöld þessi í reidum peningum. Ef gjaldheimtumaður aptur á móti leyfir gjaldþegni að greiða gjöldin með ávísun á alkunnan áreiðanlegan kaupmann í Khöfn í stað reiðu peninga, þá er þetta á ábyrgð gjaldheimtumans, og er honum því sjálfsagt bæði heimilt og skylt, að binda nefnt leyfi því skilyrði, að ávísanin sje orðuð eptir þeim reglum, sem um slíka greiðslu gilda; en ef gjaldþegn ekki vill gefa út slíka ávísun eptir ofan nefndum lagaákvörðunum, má hann til að greiða gjaldið í reidum peningum, áður en hann fái að afferma skipið. Þegar gjaldheimtumaður meðtekur ávísun í stað reiðu peninga til greiðslu nefndra gjalda, eptir lögum 15. apr. 1854, og tilsk. 26. febr. 1872, skal því ávísunin vera út gefin, áður en farið er að afferma, og hljóða um greiðslu við sýningu, og skal hana því næst eptir reglug. 13. febr. 1873 senda hingað með næstu pósthæð á eptir.

Hr. sýslumanni ber með næsta pósti hingað að skýra frá, hver gjöld verzlunarstjóri V. Holm hafi ætlað sjer að greiða með upphæð ofan nefndrar ávísunar og hvenær gjöld þessi voru fallin til greizlu (þ: hve nær skipaskjöldin voru sýnd, samkvæmt lögum 15. apr. 1854).

Að því leyti hr. sýslumaðurinn í sama bræfi hefur skýrt frá, að nokkrir kaupmenn á Ísafirði hafi lýst megnri óánægju yfir því, að þjer hafið heimtað gjaldið eptir tilsk. 26. febr. 1872 með 8 sk. af potti, og þó reiknað aðalupphæðina aptur í krónupeningum, í stað þess að reikna 16 aura af hverjum potti, og óskað visbendingar um, hvort þjer hafið skilið rjett þær ákvarðanir, sem um þetta gilda, skal yður þjónustusamlega tjáð, að reikningsaðferð sú, er þjer hafið við haft, er beinlínis fyrir skipuð, bæði í peningalögum 23. maí 1873 § 18 (augl. 25. sept. s. á.), og í bræfi ráðgjafans frá 6. nóvbr. 1874, sem prentað er í stjórnmáladöndum s. á. B 39.

84

14da
nóvbr.*Auglýsing*

um mótið á sænskum peningum.

Fjárhagsstjórn ríkisins hefur 24. maí þ. á. auglýst, að mótið á peningum þeim, er munu verða slegnir í Svipjóð samkvæmt samningi, er gerður var 27. maí 1873 milli Danmerkur og Svíaríkis um sameiginlegan peningareikning, og sem samkvæmt 14. gr. í auglýsingu um peningalög frá 25. septbr. 1873 eru gjaldgengir hjer á landi, hafi í konunglegri sænskri auglýsingu frá 23. janúar f. á. verið ákveðið þannig:

10- og 20- krónapeningar úr gulli.

Á aðhverfunu skal setja brjóstmynd hans hátignar konungs Svíaríkis og Noregs og umhverfis að ofan lettrið «Oscar II Sweriges o. Norges Konung» en að neðan ár það, er peningurinn er sleginn og hvorumegin við það stjörnu með fimm geislum. Á fráhverfunni skal vera hið sænska ríkismerki á skildi, er skipt er í fjóra parta og festur á hermefniskápu undir konungskórönu; fyrir ofan orðin: «Brödrafolkens wäl», að neðan and-

virði peningsins «10 Kronor» «20 Kronor» og milli þessara lettra til vinstri handar peningamerkið (höfuð St. Eiríks) og til hægri handar upphafsstafrnir í nafni peningasmiðsins (S. T.).

1.- og 2.- krónapeningar úr silfri.

Á *adhverfuna* skal setja brjóstmynd hans hátígnar konungs Svíaríkis og Noregs og um hana letrið «Oscar II Sweriges o. Norges Konung» en á *fráhverfuna* hið sænska rikismerki á ferskiptum skildi undir konungskórónu, studdum af 2 kórónuðum ljónum og kringdum af bandi, er ber letrið «Brödrafolkens väl»; undir bandið til vinstri handar sláttuár peningsins og peningamerkið, til hægri handar nafnstafr peningasmiðsins; fyrir ofan skjaldarmerkið andvirði peningsins «1 Krona» «2 Kronor».

10- 25- og 50- aurapeningar úr silfri.

Á *adhverfuna* skal setja fangamark hans hátígnar konungs Svíaríkis og Noregs, anglo-saxneskan O staf og innan í hann rómversku töluna II, en yfir hann konungskórónu; þar fyrir ofan letrið: «Brödrafolkens väl», en 3 sænsku kórónurnar eru sín hvoru megin við fangamarkið og hin þriðja fyrir neðan það; vinstramegin við hana skal setja peningamerkið og hægramegin nafnstafr peningasmiðsins. Á *fráhverfunni* er laufahringur og er hann látinn saman á 50 og 25 aurapeningum, en opin að ofan á 10 aurapeningum; innan í þessum hringi er andvirði peningsins, «10 Öre», «25 Öre» eða «50 Öre» með stóru letri í 2 línun og þar undir sláttuárið með minna letri.

1- 2- og 5- aurapeningar úr kopar.

Á *adhverfuna* skal setja hið konunglega fangamark sama útlits og með binu sama letri og á aurapeningum úr silfri; undir fangamarkið peningamarkið; á *fráhverfuna* andvirði peningsins «1 Öre», «2 Öre» og «5 Öre» með stóru letri í 2 línun og undir það sláttuárið með minna letri, 3 sænsku kórónurnar sín hvoru megin við andvirðistölurnar og hin 3. fyrir neðan sláttuárið; á 2 og 5 aurapeningum er umhverfis allt brugðinn bringur nokkuð frá rönd peningsins; en hann er ekki á 1 eyris peningum.

Þetta skal hjer með kunngjört almenningi.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík, 14. dag nóvembermánaðar 1875.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu).

Með þóknanlegu brjefi frá 14. f. m. hafið þjer, herra amtmaður, sent hingað eptirrit eptir rjettarprófi, er haldið hefur verið á aukþingi Vestmannaeyja um atvik þau, sem urðu við það, er Magnús Árnason frá Rauðsbakka í Austur-Eyjafjallahreppi og hásetar hans, sem voru: Páll Pálsson frá Lambafelli, Páll Ólafsson frá Berjanesi, Símon Simonsson frá Steinum, Magnús Jónsson frá Mýrum í Álptaveri, Sigurður Natanaelsson frá Minniborg, Jón Bjarnason frá Hátúni í Landbroti, Sigurður Jónsson frá Gíslakoti, Húni Sigurfinnsson frá Yztabeliskoti, Vigfús Björnsson frá Skarðshlíð, Jón Jónsson frá Núpakoti og Ketill Valdason frá sama bæ — hinn 13. marz f. á. björguðu í stormi og ósjó 3 af 10 mönnum, sem hvólt hafði undir á heimsiglingu að Vestmannaeyjum úr sátri, en hinir 7 druknuðu; og hafið þjer mælt fram með því, að fyrtjeðum mönnum verði veitt hæfileg verðlaun fyrir ótulleik sinn og góða framgöngu við þetta tækifæri.

Fyrir því skal yður tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstafana, að jeg samkvæmt því, sem fram hefur komið, hef veitt nefndum formanni Magnúsi Árnasyni 10 kr. verðlaun og sjerhverjum hinna nafngreindu háseta, 5 krónur, og mun upphæð þessi alls

1875

85 65 krónur, verða greidd herra amtmanninum úr jarðabókarsjóðnum samkvæmt hjálagðri ávísun.
15da nóvbr.

86

22da nóvbr.

Brjef landshöfðingja (til stiptysfirvaldanna).

Samkvæmt tillögum stiptysfirvaldanna í brjefum frá 30. f. m., og 11. þ. m. skal samþykkt, að prestur Stafholts- og Hjarðarholtssafnaðar, prófastur sira Stefán Þorvaldsson er hefur byrjað endurbyggingu Stafholtskirkju og eytt sjóði kirkjunnar til þess, en nú skortir fje til að enda við þessa byggingu — megi taka til þess allt að 600 króna lán, er leggist á prestakall það, er kirkjan fylgir, ávaxtist með 4 af hundraði árlega, og endurborgist af tekjum prestakallsins á næstkomandi 10 árum með tíunda hluta á hverju ári.

Þetta er tjáð stiptysfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstafanar.

87

30sta nóvbr.

Brjef landshöfðingja (til póstmeistarans).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 13. þ. m. ritað mjer á þessa leið :

«Eptir að ráðgjafinn hafði sent innanríkisstjórninni erindi það, sem fylgdi þóknanlegu brjefi herra landshöfðingjans frá 22. júlí þ. á. frá neðri deild alþingis þess, er átt var í sumar, um nokkur atriði í ferðaáætlun hins íslenska póstgufuskips, hefur nefnd stjórn skýrt frá, að samkvæmt ósk þeirri, sem sett hafi verið fram í nefndu erindi, muni á ferðaáætluninni fyrir næsta ár verða gjörð sú breyting, að komið verði við í Seyðisfirði í stað Beroðsfjarðar á 3 sumarferðunum, og að gert verði skipinu að skyldu samkvæmt því, er nákvæmar mun verða lagt fyrir skipstjórnann, að biðja fyrir utan Seyðisfjörð allt að 3 dægum og við Vestmannaeyjar allt að 1 dægri til þess að komast að þessum stöðum; og hefur stjórnin bætt því við, að nauðsynlegt muni verða vegna þessara breytinga að sleppa komu skipsins að Granton, þannig að það í þess stað á hverri ferð komi við í Leirvík; en að það þá verði mögulegt að láta skipið samkvæmt ósk þeirri, er komið hefur fram við annað tækifæri, á 3 sumarferðunum fara ferð til Stykkishólms eptir komuna til Reykjavíkur».

Þetta er hjer með þjónustusamlega tjáð herra póstmeistarann til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

88

30sta nóvbr.

Auglýsing um póstmál.

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 13. þ. m. samþykkt eptirritaðar breytingar á reglum þeim, sem gjörðar eru í 2. 7. og 8. gr. auglýsingar frá 3. maím. 1872 um setningu póstafrgreiðslu og brjefhirðingastada, um laun fyrir sýslanir þessar og um aðal- og aukapóstferðir.

Aðalpóstferð þeirri, sem getur um í 7. gr. auglýsingar frá 3. maí 1872 milli Reykjavíkur og Ísafjarðar yfir Stykkishólm, skal breytt þannig :

a, að aðalpósturinn fari beinlínis milli Reykjavíkur og Ísafjarðar án þess að koma við á Stykkishólmi.

b, að aukapóstur gangi frá Hjarðarholti í Dalasýslu yfir Breiðabólstað á Skógarströnd til Stykkishólms og þaðan um Snæfellsness- og Hnappadalssýslur, er halda brjefhirðingarstöðunum á Búðum, Rauðkollstöðum og Stadarhrauni, aptur að Stykkishólmi og þaðan að Hjarðarholti í Dalasýslu.

c, að Strandasýslupóstur milli Bæjar og Stadar í Steingrímsfirði hætti göngu sinni og í hans stað komi aukapóstur frá Melum í Strandasýslu yfir Borðeyri og Prestsbakka að Stað í Steingrímsfirði.

d, að stofnaðar verði nýjar póstaðgreiðslur að Hjarðarholti í Dölum með 50 króna árleg-
um launum og á Melum í Strandasýslu með 40 króna árslaunum.

e, að póstaðgreiðslan á Rauðkollstöðum (áður að Miklaholti) verði gjörð að brjefhirðingu og
að brjefhirðingin á Kvennabrekku hætti.

Þessar breytingar öðlast gildi 1. janúar 1876 og frá sama tíma skal stofna nýja
póstferð á miðjum vetri til að flytja brjefsendingar, en böggulsendingar því að eins, að rúm leyfi.

Landshöfðinginn yfir Íslandi Reykjavík 30. nóvbr. 1875.

Hilmar Finsen.

Jón Jonsson.

F e r ð a á æ t l u n

póstgufuskipisins

milli Kaupmannahafnar, Færeyja og Íslands 1876.

Frá Kaupmannahöfn til Íslands.

Skipið fer frá Kaup- mannahöfn	Það leggur í fyrsta lagi á stað frá			Venjulegur komudagur til Reykjavíkur
	Leirvík	Færeyjum (Þórshöfn).	Seyðisfirði	
1. marz 9 f. m.	4. marts e. m.	6. marz f. m.		15. marz.
16. apr. 9 f. m.	19. apríl e. m.	21. apríl f. m.		30. apríl.
28. maí 9 f. m.	31. maí e. m.	2. júní f. m.	3. júní e. m.	8. júní.
7. júlí 9 f. m.	10. júlí e. m.	12. júlí f. m.	13. júlí e. m.	18. júlí.
16. ágúst 9 f. m.	19. ágúst e. m.	21. ágúst f. m.	22. ágúst f. m.	27. ágúst.
27. sept. 9 f. m.	1. oktbr. e. m.	2. oktbr. e. m.		11. oktbr.
8. nóvbr. 9 f. m.	12. nóvbr. e. m.	13. nóvbr. e. m.		22. nóvbr.

Frá Íslandi til Kaupmannahafnar.

Skipið fer frá Reykjavík	Það leggur í fyrsta lagi á stað frá			Venjulegur komudagur til Kaup- mannahafn.
	Seyðisfirði	Færeyjum (Þórshöfn).	Leirvík.	
23. marz 6 f. m.		26. marz f. m.	28. marz f. m.	6. apríl.
7. maí 6 f. m.		10. maí f. m.	12. maí f. m.	21. maí.
17. júní 6 f. m.	19. júní f. m.	21. júní f. m.	23. júní f. m.	29. júní.
27. júlí 6 f. m.	29. júlí f. m.	31. júlí f. m.	2. ágúst f. m.	8. ágúst.
5. septbr. 6 f. m.	7. septbr. f. m.	9. septbr. f. m.	11. Septbr. f. m.	17. septbr.
18. oktbr. 8 f. m.		21. oktbr. f. m.	23. oktbr. f. m.	31. oktbr.
29. nóvbr. 8 f. m.		2. desbr. f. m.	5. desbr. f. m.	13. desbr.

- ## Farargjaldið

	1. lypting.	2. lypting.
milli Íslands og Kaupmannahafnar .	90 kr.	72 kr.
— — — Leirvíkur	54 —	45 —
— Reykjavíkur og Þórshafnar . .	40 —	30 —
— — — Seyðisfjarðar .	24 —	18 —
— — — Vestmannaeyja	16 —	10 —
— — — Stykkishólms .	12 —	8 —
— Seyðisfjarðar og Þórshafnar .	24 —	18 —
— — — Vestmannaeyja	16 —	10 —
— — — Stykkishólms	36 —	24 —

Aætlan

um ferðir landpóstanna árið 1876.

90
30sta
nóvbr.

Póstferðirnar.	Pósthúsin.	Fardagar póstanna							
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
I. milli Reykjavík- ur og Ísa- fjarðar. A. frá Ísafirði.	Ísafjörður	12. jan.	3. marz	21. apr.	1. júní	10. júlí	21. ágúst	30. sept.	9. nóv.
	Vatnsfjörður	13. —	4. —	22. —	2. —	11. —	22. —	1. okt.	10. —
	Bær	14. —	5. —	23. —	3. —	12. —	23. —	2. —	11. —
	Hvöll	15. —	6. —	24. —	4. —	13. —	24. —	3. —	12. —
	Hjarðarholt í Mýrasýslu	17. —	8. —	26. —	6. —	15. —	26. —	5. —	14. —
	Hjarðarholt í Dalasýslu	19. —	10. —	28. —	8. —	17. —	27. —	7. —	16. —
	Hestur	19. —	10. —	28. —	8. —	17. —	27. —	7. —	16. —
	Saurbær	20. —	11. —	29. —	9. —	18. —	28. —	8. —	17. —
	Mosfell	21. —	12. —	29. —	9. —	18. —	28. —	9. —	18. —
B. frá Reykjavík.	Reykjavík	4. febr.	27. marz	9. maí	20. júní	29. júlí	8. sept.	20. okt.	5. des.
	Mosfell	4. —	27. —	9. —	20. —	29. —	8. —	20. —	5. —
	Saurbær	5. —	28. —	10. —	21. —	30. —	9. —	21. —	6. —
	Hestur	6. —	29. —	10. —	21. —	30. —	9. —	21. —	7. —
	Hjarðarh. á M.	7. —	30. —	11. —	22. —	31. —	10. —	22. —	8. —
	Hjarðarh. í D.	9. —	1. apr.	13. —	24. —	2. ágúst	12. —	24. —	10. —
	Hvöll	10. —	2. —	14. —	25. —	3. —	13. —	25. —	11. —
	Bær	11. —	3. —	15. —	26. —	4. —	14. —	26. —	12. —
	Vatnsfjörður	12. —	4. —	16. —	27. —	5. —	15. —	27. —	13. —

Farardagar póstanna

Póstferðirnar.	Pósthúsin	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
II. Nr. 1. milli Reykjavík- ur og Ak- ureyrar. A. frá Akureyri.	Akureyri	12. jan.	3. marz	22. apríl	1. júní	10. júlí	21. ág.	30. sept.	8. nóv.
	Steinsstaðir	13. —	4. —	23. —	2. —	11. —	22. —	1. okt.	9. —
	Miklibær	14. —	5. —	24. —	3. —	12. —	23. —	2. —	10. —
	Viðimýri	15. —	6. —	25. —	4. —	13. —	24. —	3. —	11. —
	Bólstaðarhlíð	16. —	6. —	25. —	4. —	13. —	24. —	3. —	11. —
	Reykir	17. —	7. —	26. —	5. —	14. —	25. —	4. —	12. —
	Sveinsstaðir	18. —	8. —	27. —	6. —	15. —	26. —	5. —	13. —
	Lækjamót	19. —	8. —	27. —	6. —	15. —	26. —	5. —	13. —
	Staðarbakki	20. —	9. —	28. —	7. —	16. —	27. —	6. —	14. —
	Melar	21. —	10. —	29. —	8. —	17. —	28. —	7. —	15. —
	Hjarðarh. á M.	22. —	12. —	1. maí	9. —	18. —	29. —	9. —	17. —
	Hestur	22. —	12. —	1. —	9. —	18. —	29. —	9. —	17. —
B. frá Reykjavík.	Saurbær	23. —	13. —	2. —	10. —	19. —	30. —	10. —	18. —
	Mosfell	24. —	14. —	3. —	10. —	19. —	30. —	10. —	19. —
	Reykjavík	3. febr.	25. marz	8. maí	19. júní	28. júlí	7. sept.	19. okt.	4. des.
	Mosfell	3. —	25. —	8. —	19. —	28. —	7. —	19. —	4. —
	Saurbær	4. —	26. —	9. —	20. —	29. —	8. —	20. —	5. —
	Hestur	5. —	27. —	9. —	20. —	29. —	8. —	20. —	6. —
	Hjarðarh. á M.	6. —	28. —	10. —	21. —	30. —	9. —	21. —	7. —
	Melar	7. —	30. —	12. —	22. —	31. —	11. —	23. —	9. —
	Staðarbakki	8. —	31. —	13. —	23. —	1. ág.	12. —	24. —	10. —
	Lækjamót	8. —	31. —	13. —	23. —	1. —	12. —	24. —	10. —
	Sveinsstaðir	9. —	1. apríl	14. —	24. —	2. —	13. —	25. —	11. —
	Reykir	9. —	1. —	14. —	24. —	2. —	13. —	25. —	11. —
	Bólstaðarhlíð	10. —	2. —	15. —	25. —	3. —	14. —	26. —	12. —
	Viðimýri	11. —	3. —	16. —	26. —	4. —	15. —	27. —	13. —
II. Nr. 2. milli Akur- eyrar og Djúpavogs. A. frá Djúpavogi.	Miklibær	11. —	3. —	16. —	26. —	4. —	15. —	27. —	13. —
	Steinsstaðir	12. —	4. —	17. —	27. —	5. —	16. —	28. —	14. —
	Djúpivogur	20. jan.	17. marz	13. maí	14. júní	25. júlí	9. sept.	14. okt.	8. des.
	Höskuldsstaðir	21. —	18. —	14. —	15. —	26. —	10. —	15. —	9. —
	Eskifjörður	22. —	19. —	15. —	16. —	27. —	11. —	16. —	10. —
	Egilsstaðir	23. —	20. —	16. —	17. —	28. —	12. —	17. —	11. —
	Grímsstaðir	25. —	22. —	18. —	19. —	30. —	14. —	19. —	13. —
	Reykjahlíð	26. —	23. —	19. —	20. —	31. —	15. —	20. —	14. —
	Helgastaðir	27. —	24. —	20. —	21. —	1. ág.	16. —	21. —	15. —
	Ljósavatn	28. —	25. —	21. —	22. —	2. —	17. —	22. —	16. —

1875

90
30sta
nóvbr.

Póstferðirnar.	Pósthúsin.	Fardagar póstanua							
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
B. frá Akureyri.	Akureyri	21. febr.	10. apr.	29. maí	5. júlí	14. ágúst	27. sept.	7. nóv.	28. des.
	Ljósavatn	22. —	11. —	30. —	6. —	15. —	28. —	8. —	29. —
	Helgastaðir	23. —	12. —	31. —	7. —	16. —	29. —	9. —	30. —
	Reykjahlið	24. —	13. —	1. júní	8. —	17. —	30. —	10. —	31. —
	Grímsstaðir	25. —	15. —	2. —	9. —	18. —	1. okt.	11. —	2. jan.
	Egilsstaðir	27. —	17. —	4. —	11. —	20. —	3. —	13. —	3. —
	Eskifjörður	28. —	18. —	5. —	12. —	21. —	4. —	14. —	4. —
	Höskuldsstaðir	29. —	19. —	6. —	13. —	22. —	5. —	15. —	5. —
III. Nr. 1. milli Reykjavík. og Prests- bakka. A. frá Reykjavík.	Reykjavík	7. febr.	28. marz	10. maí	21. júní	31. júlí	9. sept.	21. okt.	7. des.
	Hraungerði	8. —	29. —	11. —	22. —	1. ágúst	10. —	22. —	8. —
	Breiðabólst.	9. —	30. —	12. —	23. —	2. —	11. —	23. —	9. —
	Skógar	10. —	31. —	13. —	24. —	3. —	12. —	24. —	10. —
	Vík	11. —	1. apr.	14. —	25. —	4. —	13. —	25. —	11. —
	Mýrar	12. —	2. —	15. —	26. —	5. —	15. —	26. —	12. —
B. frá Prests- bakka.	Prestsbakki	22. febr.	11. apr.	23. maí	4. júlí	12. ág.	23. sept.	7. nóv.	20. des.
	Mýrar	23. —	12. —	24. —	5. —	13. —	24. —	8. —	21. —
	Vík	24. —	13. —	25. —	6. —	14. —	25. —	9. —	22. —
	Skógar	25. —	14. —	26. —	7. —	15. —	26. —	10. —	23. —
	Breiðabólst.	26. —	15. —	27. —	8. —	16. —	27. —	11. —	24. —
	Hraungerði	27. —	16. —	28. —	9. —	17. —	28. —	12. —	25. —
III. Nr. 2. milli Prestsbakka og Djúpav. A. frá Prestsb.	Prestsbakki	21. febr.	10. apr.	22. maí	3. júlí	10. ág.	22. sept.	6. nóv.	19. des.
	Sandfell	22. —	12. —	24. —	5. —	12. —	24. —	8. —	21. —
	Kálfafellsstað.	25. —	14. —	26. —	7. —	14. —	26. —	10. —	22. —
	Bjarnanes	26. —	15. —	27. —	8. —	15. —	27. —	11. —	23. —
	Hof í Álptafirði	27. —	16. —	28. —	9. —	16. —	28. —	12. —	24. —
B. frá Djúpavog.	Djúpivogur	20. jan.	8. marz	10. júní	20. júlí	26. ág.	10. okt.	23. nóv.	10. jan.
	Hof í Álptafirði	21. —	9. —	11. —	21. —	27. —	11. —	24. —	11. —
	Bjarnanes	22. —	10. —	12. —	22. —	28. —	12. —	25. —	12. —
	Kálfafellsstað.	23. —	11. —	13. —	23. —	29. —	13. —	26. —	13. —
	Sandfell	25. —	13. —	15. —	25. —	30. —	15. —	28. —	15. —

1877:

Fardagur póstanua frá aðalpóststöðvunum, Reykjavík, Ísafirði, Akureyri, Djúpavogi og Prestsbakka er fastákveðinn við þann dag, sem nefndur er í ferðaáætluninni, snemma morguns þannig, að ekki sje lengur tekið við böggul- og peningasendingum en til kl. 8 kvöldið á undan. Fyrir millistöðvarnar eru tilteknir þeir dagar, er póstarnir fyrst mega fara frá póststöðvunum, og ber að afgreiða póstinn þennan dag, eða hið fljótasta unnt er eftir hann.

Aukapóstur skal fara frá afgreiðslustaðnum daginn eftir komu aðalpóstsins þangað, og snúa aptur frá endastað aukapóstsleiðarinnar svo fljótt, að hann geti náð aptur til fráfarastöðva sinna, áður en aðalpóstur kemur þar í apturleið; en aukapóstar eru þessir:

1. Gullbringusýslupóstur fer frá Reykjavík daginn eftir komu póstskeips, um Hafnarfjörð og Kálfatjörn til KEFLAVÍKUR, dvelur sólarhring þar og snýr þá aftur til Reykjavíkur.

2. Barðastrandarsýslupóstur fer frá Bæ í Reykhólasveit morguninn eftir, að Reykjavíkurpósturinn er þangað kominn, að Brjámslæk og BILDUDAL, og snýr aftur svo tímanlega, að hann geti náð aðalpóstinum frá Ísafirði í apturleið hans.

3. Strandarsýslupósturinn fer daginn eftir komu Reykjavíkurpóstsins að Melum, þaðan um Borðeyri og Prestsbakka að STAÐ í Steingrímsfirði, og snýr aftur frá Stað svo tímanlega, að hann geti náð norðanpóstinum á Melum í apturleið hans.

4. Snæfellsnessýslupósturinn fer frá Hjarðarholti í Dölum daginn eftir komu Reykjavíkurpóstsins þangað, um Breiðabólstað á Skógarströnd til STYKKISHÓLMS, gengur þar eftir um brjefhirdingarstaðina á Búðum, Rauðkollstöðum og Staðarhrauni, og kemur aftur frá Stykkishólmi að Hjarðarholti síðast kvöldinu fyrir fardag þann, sem til tekinn er fyrir vestanpóstinum frá Hjarðarholti í Dölum.

5. Ísafjarðarsýslupóstur fer frá Ísafirði um Holt í Önundarfirði að ÞINGEYRUM við Dýrafjörð daginn eftir komu sunnanpóstsins að Ísafirði, og snýr hann aftur svo tímanlega, að hann geti verið kominn á Ísafjörð í síðasta lagi kvöldinu fyrir fardag vestanpóstsins þaðan.

6. Skagastrandarpóstur fer frá Sveinsstöðum daginn eftir komu Reykjavíkurpóstsins þangað og snýr aftur eftir sólarhringsdöl á HÓLANESI.

7. Höfðastrandarpóstur fer frá Viðmýri daginn eftir komu sunnanpóstsins og snýr aftur eftir sólarhringsdöl á HOFÓS.

8. Siglufjarðarpóstur fer frá Akureyri daginn eftir komu sunnanpóstsins og snýr aftur eftir sólarhringsdöl á SIGLUFIRÐI.

9. Þingeyjarsýslupóstur fer daginn eftir komu Akureyrarpóstsins að Helgastöðum, þaðan um Húsavík, Skinnastaði og Prestshóla að SAUBANESI, og snýr aftur eftir þriggja sólarhringa döl þar.

10. Norður-Múlasýslupóstur fer frá Egilsstöðum daginn eftir komu Akureyrarpóstsins, um Fossvelli til VOPNAFJARÐAR, og snýr aftur eftir 3 sólarhringa döl þar.

11. Suður-Múlasýslupóstur fer frá Egilsstöðum daginn eftir komu póstsins frá Akureyri, og snýr aftur eftir 2 sólarhringa döl á SEYÐISFIRÐI, þó þannig, að hann í 4. 5. og 6. ferð bíður komu póstskeipsins frá Kaupmannahöfn til Seyðisfjarðar, og fer frá Seyðisfirði daginn eftir hana, en hvernig sem á stendur má hann í þessum ferðum ekki bíða lengur á Seyðisfirði en til 8. dags júnímán., 18. d. júlím. og 27. d. ágúst.

12. Vestmannaeyjapóstur fer frá Breiðabólstað að KROSSI daginn eftir komu póstsins frá Reykjavík, og snýr aftur hið fyrsta unnt er. Þegar póttaska kemur frá VESTMANNAEYJUM að Krossi, skal henni komið svo snemma að Breiðabólstað, að hún komist á póstinum frá Prestbakka til Reykjavíkur.

Landshöfðinginn yfir Íslandi.

Reykjavík, 30. dag nóvembermánaðar 1875.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Brjef ráðgjafa konungs fyrir Ísland (til landshöfðingja).

Með tilliti til laga þeirra, sem komu út 15. f. m. um löggildingu verzlunarstaðar við Blönduós, skal eigi undanfellt að tjá yður herra landshöfðingi til þóknarlegrar leiðbeiningar, að ráðgjafinn hefur þózt mega leita samþykkis hans hátignar konungsins á lögum þessum, þó ákveðið sje í þeim, að þeim skuli fylgt frá 1. janúar 1876, en það sje ljóst, að þau verði ómögulega innan þess tíma birt á þann almenna hátt sem skuldbindur alla, eða með lestri á þingum. Það þarf ekki að leiða nánari rök að því, að það er óregla, sem við flest önnur lög getur valdið hinum mestu vandræðum, að setja lög, sem samkvæmt orðum þeirra ber að fylgja, áður en þau verða birt á venjulegan hátt, því þeir, sem eiga að hlýða lögunum, geta þá borið fyrir sig, að þeir þekki þau ekki. Samt hefur ráðgjafinn ætlað, að við þau lög, sem hjer ræðir um, geti vegna sjerstaks innihalds þeirra eigi komið fram neinir óröðugleikar, því ráð má gera fyrir því, að sjeð verði um, að

Hinn 6. desbr. 1875.

1875

91
2an
nóvbr.

lög þessi á annan hátt verði kunn bæði hlutaðeiganda embættismanni og öðrum, áður en þeim ber að hlýða og eptir breyta.

Jafnframt því þessvegna þjónustusamlega að skora á yður herra landshöfðingi að ráðstafa því, sem nauðsynlegt er í þessu efni, skal ekki undanfelld að bæta því við, að mál þetta sýnir, hve nauðsynlegt það sje, meðan hinn núverandi seinláti birtingarháttur er í lögum á Íslandi, að sýna varkárni með að til taka í lagafrumvörpum vissan tíma, er lögunum ber að fylgja frá, því slíkar ákvarðanir geta, er þær ekki veita nægilegan tíma til að birta lögin, varnað því, að lög, sem annars ekki væri neitt á móti, verði staðfest með samþykki konungs.

Brjef þetta ber að birta í stjórnartíðindum.

92

10da
nóvbr.

Brjef ráðgjafa konungs fyrir Ísland (til landshöfðingja).

Samkvæmt allraþegnlegustum tillögum ráðgjafans, er gjörðar voru eptir að þóknanlegt brjef herra landshöfðingja frá 31. ágúst þ. á. var komið, hefur hans hátign konunginum þóknast 29. f. m. allramildilegast að fallast á, að sett verði 3 manna nefnd til að semja ný skattalög fyrir Ísland, og hugleiða ýms önnur atriði, sem standa í sambandi við þau, og ef hagkvæmt þykir, að leggja til um breytingar á þeim.

Jafnframt því að tjá yður herra landshöfðingi þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar, skal yður veitt umboð til að fela ætlunarverk það, sem getið var, á hendur nefnd, er þessir menn fái sæti í: assessor í hinum konunglega íslenzka landsyfirdómi Magnús Stephensen, og skal hann vera formaður nefndarinnar, yfirkennari við hinn lærða skóla í Reykjavík alþingismaður Halldór Kr. Friðriksson og hreppstjóri alþingismaður Jón Sigurðsson frá Gautlöndum, og ef nokkur af þessum mönnum skyldi skorast undan að taka þenna starfa að sjer eða vegna annara anna eigi geta það, eða ef sæti í nefndinni síðar skyldi verða autt, kveðja nýjan nefndarmann.

Með því að breyting hinna fornu íslenzku skattalaga mun verða aðalverkefni nefndarinnar, hefur þótt hlýða að benda á nefndarnefnd atriði, er nefndinni sjerlega ber að ihuga:

1. hvort úr lögum beri að nema manntalsbókargjöld þau, sem nú eru, svo sem skatt, gjafatoll, lögmannstoll, manntalsúsk, konungstíund og alþingistoll og í þeirra stað lögleiða nýtt skattgjald.
2. hvort greiða eigi slíkt gjald í landaurum samkvæmt verðlagsskrá, eins og nú á sjer stað, og þá í hverjum landaurum, eða hvort ekki skyldi vera gjörlegt, með því að hægra er að koma fyrir reglubundnum gjaldheimtum, ef skattgjaldið er greitt í peningum, að lögþjóða slíka skattgreiðslu.
3. hverri upphæð hið nýja skattgjald skuli nema, hvort heldur þeirri upphæð, er nú kemur í landssjóð af hinum nefndu gjöldum samanlögðum, og verður að reikna hana út eptir tekjum hinna síðustu 3 ára, eða hvort bæta skuli við þessa upphæð nokkrum hundruðustu þörtum.
4. hvort nema beri úr lögum gjaldfrelsi það, sem fylgir einstökum fasteignum og sumir menn hafa, og, ef nefndin fellst á það, hvort veita beri skaðabætur fyrir missi slíks gjaldfrelsis.
5. hvort leggja skuli hið nýja skattgjald bæði á fasteign (almennings eigur og eigur einstakra manna) og á lausafje og þá í hverju hlutfalli og eptir hverjum reglum.
6. hvort ástæða sje til að leggja auk hins almenna skattgjalds, er nú var nefnt, skatt

á hús í hinum íslenzku kaupstöðum og verzlunarstöðum, og ef til vill þar að auki tekjuskatt samkvæmt því, er í þessu tilliti nákvæmar myndi verða fyrir mælt.

Í sambandi við það skal nefndin segja álit sitt um þá spurningu, hvort það eigi að leiða af breytingu skattalaganna, að jarðamatið þegar nú verði endurskoðað, þrátt fyrir það, að frestar sá, sem í þessu tilliti er ákveðinn í tilskipun frá 1. apríl 1861 sje enn ekki liðinn, og ef þetta reynist, hvort framkvæmdarstjórnin geti undirbúið slíka endurskoðun, eða hvort nauðsynlegt sje að hafa lagaheimild til þess.

Með tilliti til gjaldheimtanna skal nefndin hugleiða, hverjar breytingar á þeim sjeu nauðsynlegar, einkum hvort ljensstjórn sú, sem nú er, eigi ekki að hætta, og gjaldþegnar greiða gjöld sín beinlínis í landssjóðinn; en sýslumenn þeir, sem nú hafa gjöld lands-sjóðsins að ljeni, fái árlegt endurgjald fyrir þau. Í sambandi við það mun nefndin þá fá tækifæri til að fhuga, hvert ekki skuli fullgera þessa breytingu á launahögum sýslumanna, einkum þannig að þeir fái föst laun.

Með því að loksins sú ósk hefur komið fram á alþingi því, sem átt var síðastliðið sumar, að nefndin hugleiddi, hvort eigi væri ástæða til að breyta fyrirkomulaginu á umboðsstjórninni á konungsjörðunum, mun ráðgjafinn, þó spurning þessi standi í lausu sambandi við skattamálið, samt með tilliti til þess, að álita má breytingu á þessu æskilega, ekki hafa neitt á móti því, að nefndin taki þetta mál til meðferðar.

Brjef ráðgjafa konungs fyrir Ísland (til landshöfðingja).

Með þóknanlegum brjefum frá 1. og 2. september síðastliðnum hafið þjer herra landshöfðingi sent hingað 3 allraþegnsamlegust ávörp, sem hið sameinaða alþingi hefur samþykkt um fjárkláðamálið, gufuskipsferðir með fram ströndum Íslands og vitabyggingu á Reykjanesi.

Fyrir því skal yður þjónustusamlega tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar í stjórnartíðindum, að með því að 21. grein stjórnarskrárinnar leyfir ekki hinu sameinaða alþingi, en að eins hvorri þingdeildinni um sig að senda konungi ávörp, hefur eigi mátt bera þessi 3 ávörp undir allrahæstan úrskurð hans hátignar konungsins. En eins og getið hefur verið við hans hátign um tvö hin fyrstnefnda ávörp, hið fyrstnefnda ávarp, þá er frumvarp alþingis til laga um útrýmingu fjárkláðans á Suðurlandi var borið upp fyrir konungi, og um annað ávarpið, þá er ráðgjafinn lagði það til, að fjárlögin fyrir 1876 og 1877 yrðu staðfest með samþykki konungs — þannig hefur ráðgjafinn byrjað brjefaskriptir við innanríkisstjórnina og flotastjórn ríkisins um gufuskipsferðir meðfram ströndum Íslands og um vitabyggingu á Reykjanesi.

Brjef ráðgjafa konungs fyrir Ísland (til landshöfðingja).

Samkvæmt allraþegnsamlegustum tillögum ráðgjafans, er gjörðar voru, eptir að þóknanlegt brjef herra landshöfðingjans frá 3. septbr þ. á. var meðtekið, hefur með konungsúrskurði frá 29. f. m. allramildilegast verið samþykkt, að sett verði 5 manna nefnd til að hugleiða barnauppfræðinguna og skólamálin á Íslandi og, ef hagkvæmt þykir, semja frumvarp til laga um skipun þessara mála.

Um leið og þetta er tjáð yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar, skal yður veitt umboð til að sela þetta ætlunarverk á hendur nefnd, sem þessir menn fái sæti í: biskup dr. theol. Pjetur Pjetursson, og skal hann vera formaður nefndarinnar, prófastur alþingismaður Þórarinn Böðvarsson, rektor hins lærða skóla í Reykjavík Jón Þorkeiðsson, alþingismaður dr. phil. Grímur Thomsen og yfirkennari barnaskólans í Reykjavík Helgi Helgesen, og ef nokkur af þessum mönnum skyldi skorast undan að taka að sjer

1875

95
10da
nóvbr.

penna starfa, eða annara anna vegna eigi geta það, eður ef sæti í nefndinni síðar skyldi verða autt, að kveðja nýjan nefndarmann í hans stað.

Eins og bent er á í upphaflega nefndu brjefi herra landshöfðingjans skal nefndin hugleiða löginn um uppfærðingu barna og skóla í heild sinni og öll þau atriði, er standa í sambandi við þau, sjer í lagi kostnaðinn við stofnun nýrra skóla (einkum gagnvísindaskóla) aukna kennslu í skólum þeim, sem nú eru m. m. og semja tillögur um þær laga-breytingar, sem hún álitur hagkvæmar og samsvarandi menntunarstigi annara þjóða nú á dögum.

96

6tta
desbr.

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins í suður- og vesturumdæminu).

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 30. dag október þ. á. ritað mjer á þessa leið:

„Samkvæmt allra þegnlegustum tillögum ráðgjafans, er gjörðar voru eptir að þóknalegt brjef yðar herra landshöfðingi frá 5. maí þ. á. var meðtekið, hefur með konungsúrskurði frá 25. þ. m. allramildlegast verið samþykkt, að Magnús Kristjánsson og þurður Sigurðardóttir á Vestmannaeyjum innan suðurumdæmis Íslands, en þau eru bæði Mormónstrúar, megi verða gefin saman í borgaralegt hjónaband, þannig að sýslumaðurinn á Vestmannaeyjum gipti þau eptir fyrirmælum þeim, er ráðgjafinn gjörir samkvæmt lögum frá 13. apr. 1851, um hjónavígslu fyrir utan þjóðkirkjuna.

Jafnframt því að tjá yður herra landshöfðingi þetta til þóknarlegrar leiðbeiningar og birtingar, skal jeg þjónustusamlega skora á yður, að tjá hlutaðeigöndum, að þeir eigi að gæta þess sem nú segir, með tilliti til tjeðrar hjónavígslu.

Þrem vikum áður en hjónin eru gefin saman, skal kunngjöra við kirkju, að svo sje til ællazt, að sýslumaðurinn á Vestmannaeyjum vígi þessi hjón, óg skal endurtaka þessa birtingu, ef lengri tími en 3 mánuðir líður frá henni, án þess að hjónin sjeu gefin saman. Vilji nokkur gjöra lagabann gegn hjónabandinu, verður að segja sýslumanninum til þess. Áður en hjónavígslan fer fram, skal embættismaður þessi fullvissa sig um, að birtingin hafi átt sjer stað, og þar að auki skal hann gæta alls þess, sem með tilskipun frá 30. apr. 1824, 3. gr. 1, 3.—6., 8.—10., og gr. 4, 8.—10. og 12. er lagt fyrir prest þann, sem ætlar að gipta hjón. Á degi þeim, sem hjónavígslan á að fram fara, og skal, ef mögulegt er, tiltaka hann eptir ósk hjónaefnanna, ber hlutaðeigöndum að koma í þinghúsið og sýslumaður skal þá fyrst brýna fyrir þeim þýðingu hjónabandsins, þar eptir spyr hann hvort þeirra fyrir sig, hvort það vilji giptast hvort öðru, og lýsir loksins yfir því, að þau sjeu gefin saman í rjett og löglegt hjónaband. Gjörðin á að fara fram fyrir opnum dyrum, skal kveðja 2 votta að henni, og rita hið nauðsynlega um hjónaband það, er þannig er stofnað, í hina venjulegu þingbók; en eptirrit eptir henni, staðfest með nafni og embættisinsigli sýslumannsins, skal fá hjónunum sem skirteini um stofnun hjónabandsins, og ber einnig innan 8 daga að senda hlutaðeiganda sóknarpresti eptirrit til ritunar í embættisbók hans.

Þetta skal hjer með tjáð yður herra amtmaður til þóknarlegrar leiðbeiningar og ráðstöfunar.

Embættaskipunin.

Hinn 13. dag nóvembermánaðar hefur ráðgjafi konungs fyrir Ísland leyft, að prestaskólakennara sira Hannes í Árnasyni megi veita lausn frá að kenna dýrafroði og steinafroði í hinum lærða skóla í Reykjavík með því skilyrði, að tilsógn í þessum fræðigreinum verði tilhlýðilega veitt af öðrum kennara án sjerstakrar borgunar.

Hinn 25. dag s. m. skipaði landshöfðingi kandiðat Stefán Jónsson til að vera prest þóroddsstaðar og Ljósavatnssafnada í Þingeyjarprófastsdæmi.

Óveitt prestakall.

Reynisþing í Vesturskaptafellsprófastsdæmi metið 6479 kr. auglýst 21. október.

Brjef ráðgjafa konungs fyrir Ísland (til landshöfðingja).

Með því að ráðgjafinn hefur ekki álitid sjer það fært, að leggja það til, að frumvarp það til laga um útrýmingu fjárkláðans á suðurlandi, sem alþingi hefur fallizt á, verði staðfest með samþykki konungs, en alþingi virðist að hafa lagt mikla áherzlu á, að lög þessi kæmu út, hefur þótt hlýða að skýra frá hinum helztu ástæðum fyrir nefndri ályktun.

Þó ekki væri haft tillit til ósamkvæmni þeirrar, sem í fyrirsögn lagafrumvarpsins er milli hins íslenska texta og hins danska, þar sem þessi texti, ef hann ætti að vera samkvæmur hinum, yrði að orðast þannig: «Lov om Udryddelse af det sønderlandske Faareskab», en þessi orð hafa allt aðra þýðingu, en þau sem lögin að framan voru nefnd með — hafa ráðgjafanum einkum þótt fyrirmæli 1. greinar lagafrumvarpsins alveg óaðgengileg. Þegar þannig í niðurlagi greinarinnar er ákvæðið, að ef kláði kæmi upp 8 vikum eptir að lögin hafa náð gildi, skuli öllu sauðfje hvers þess búanda eða fjáreiganda tafarlaust lógað skaðabótalaust, sem kláðakind finnst í, þá verður ekki sjeð betur en að þessi ákvörðun kæmi í bága við almenna rjettarmeðvitund manna, og einkum þótti ráðgjafanum hún fara allt of nærri rjetti hins einstaka, eins virðist það alveg óráðlegt að ganga út frá því, sem ákvörðunin þó virðist byggð á, sem sje, að fjáreigendur hljóti að hafa sýnt hirðuleysi með fje sitt hinar liðnu 8 vikur, þar engin vissa er fyrir því, að sjúkdómurinn geti ekki leynzt í kindinni lengri tíma, án þess að eigandinn hafi nokkurn grun um það. Þar að auki mætti eptir orðunum að eins beita ákvörðun þessari, ef kláði kæmi upp eptir að 8 vikur væru liðnar; en ekkert er skipað fyrir um, hvernig eigi að fara með kindur þær, sem áður hefðu verið teknar til lækninga, en eigi væru allæknaðar við lok 8 vikna tímabilsins. Þegar ennfremur er sagt í upphafi fyrnefndrar greinar: «hvenær sem hinn sótnæmi fjárkláði gjörir vart við sig, skal svo fljótt, sem því verður viðkomið, öllu því fje lógað skaðabótalaust, sem ekki er nægilegt húsrúm og heyfóður fyrir», þá yrði einnig að álíta þessa ákvörðun mjög hættulega, og gæti hún að líkindum leitt til þess, að öllu því fje í öllu suðurumdæminu, sem eigi er nægilegt húsrúm og heyfóður fyrir, yrði lógað, þá er lögin næðu gildi, með því að það er gefið, að fjárkláði nú sem stendur er á Suðurlandi, en ákvörðunin ekki er bundin við það skilyrði, að fjárkláði eða grunur um fjárkláða sje á þeim stað, þar sem hús og hey vantar, og þyrfti því eigi annars með til þess, að beita ákvörðuninni, en að kláðavottur hefði komið fram einhverstaðar í suðurumdæminu. Hins vegar vantar ákvörðun um, hvernig ætti að fara með það fje, sem eptir yrði, því sambandið milli fyrsta og annars liðar, sjá orðin: «allir aðrir» sýnir, að ekki yrði mögulegt að leggja fyrir fjáreigendur þá, sem getur um í upphafi greinarinnar, að baða, eða að öðrum kosti að skera niður fje þeirra, þó það væri með kláða; en engin ástæða virðist geta verið til þess, að láta þessa fjáreigendur sæta öðrum kjörum en hina.

Auk þeirra aðalgalla, sem þannig eru tilgreindir, eru í lagafrumvarpinu fleiri ákvarðanir, sem virðast ráðgjafanum, sumpart mikið ólíðlega orðaðar, sumpart í sjálfsu sjer ísjárverðar. Í fyrnefndu tilliti skal einkum tekinn fram 2. liður í 4. grein, þar sem «allt fje» að líkindum samkvæmt hugsuninni á að skiljast, sem «allt kláðagrunað fje» eða þvíumlíkt, og í síðarnefndu tilliti 11. grein, þar sem allir fjárrekstrar til og frá yfir takmörk hinna heilbrigðu og grunuðu hjerada eru bannaðir, að viðlögðum sektum frá 20 til 200 króna, því það er hvorttveggja, að bann þetta ríður í bága við ákvörðun annars liðar í 3. grein lagafrumvarpsins, enda mundi það gjöra ómögulegt hverjum þeim fjáreiganda, er byggi í sveitum þeim, sem um er að ræða, að flytja sig í annað byggðarlag. Að því leyti loksins í 13. grein er mælt fyrir um sjerstaka birtingu á lögnum, þar sem skipað er

Hinn 14. desbr. 1875

1875

97

4da
nóvbr.

lögreglustjórum að birta þau á hreppapingum, er þeir kveðja til með þingboði, verður ráðgjafinn að vera herra landshöfðingjanum samdóma í því, að það yrði ærið ísjarvert í lögum, er snerta eignarrjett einstakra manna svo mjög sem þessi lög, að breyta út af lögum þeim sem sett eru um birtingu laga.

Eptir að ráðgjafinn samkvæmt því, sem greint er að framan, hafði gjört allraþegn-samlegastar tillögur um málið, hefur með allrahæstum úrskurði frá 29. f. m. allramildilegast verið samþykkt, að fyrnefnt lagafrumvarp nái ekki samþykki konungs.

Jafnframt því að tjá herra landshöfðingjanum þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar, skal eigi undanfellt að bæta því við, að atriði það, að ráðgjafinn hefur álitid sjer skylt að leggja það til, að hjer umrætt lagafrumvarp, sem alþingi hafði fallizt á, yrði ekki staðfest, gjörir það enn þá nauðsynlegra, að öllum þeim ráðum til að uppræta kláðaveiki þá, sem stofnar velmegun landsmanna í hættu, verði beitt með hinum mesta krapti. Þess vegna hefur ráðgjafanum verið kært, að sjá af auglýsingu herra landshöfðingjans frá 30. ágúst þ. á., að þjer í þessu tilliti eruð búinir að gjöra ítarlegar ráðstafanir, sem álitá má hentugar til að ná þessu augnamiði. Ráðgjafinn er ekki heldur í neinum vafa um, að þær ráðstafanir, ef þeim er framfylgt með nægilegum krapti, muni leiða til þess að kláðanum verði útrýmt, og eins og ráðgjafinn hefur reynt að gjöra það, sem í hans valdi stóð í þessu tilliti, með því eptir beiðni yðar að hlutast til um, að baðmeðöl þau, sem voru nauðsynleg til að framkvæma lækningarnar, og þjer höfðuð beizt í brjefi frá 18. september síðastliðnum, yrðu send, þannig býst ráðgjafinn við, að þjer framvegis sjáið um, að hið sterkasta eptirlit verði haft með að öllum fyrirmælum yðar verði hlýtt. Skyldi veikin samt þrátt fyrir ráðstafanir þær, sem þannig eru gjörðar, reynast svo hættuleg, að það yrði álitid nauðsynlegt að ganga fram með meiri strangleik, en heimild er til í lögum þeim, sem nú eru, verður að fhuga, hvort ástæða skyldi vera til að gjöra sjerlegar ráðstafanir til að yfirbuga veikindin, og ráðgjafinn verður þessvegna að óska, ef mögulegt er með sama pósti, en, hvað sem öðru liður, með fyrsta pósti að vori, að fá svo ítarlegar skýrslur um ástandið sem mögulegt er.

Með því að innihald þessa brjefs verður að álitazt að hafa þýðingu fyrir almenn-ing, skal herra landshöfðinginn um beðinn, að birta það í stjórnartíðindunum.

98

8da
nóvbr.

Brjef ráðgjafa konungs fyrir Ísland (til landshöfðingja).

Um leið og vísað er til fjárlaga þeirra handa Íslandi fyrir árin 1876 og 77, er staðfest voru af konungi 15. f. m. og prentuð eru í stjórnartíðindunum A 13, skal með tilliti til áhrifa þeirra, sem lög þau um laun íslenzkra embættismanna o. fl. og um aðra skipun læknaþjeraða á Íslandi o. fl., er staðfest voru sama dag, munu samkvæmt 18. gr. fjárlaganna hafa á upphæðir þær, er tilgreindar eru í 4. og 10.—13. grein fjárlaganna, þjónustusamlega athugað það, er nú segir:

Samkvæmt athugasemdum við 4. tölul. 4. gr. fjárlaganna ber, eptir að breyting sú á læknaSKIPUNinni, sem ráð var gert fyrir, hefur átt sjer stað með hinum síðastnefndu lögum frá 15. f. m. að taka læknaSJÓÐinn inn í landssjóð, en með tilliti til niðurröðunarinnar í fjárlögunum hefur þó verið álitid rjettast, að sjóðurinn haldi áfram reikningstima-bilið 1876 og 1877 að vera sjerstakur hluti hjálparsjóðsins, sem stiptsyfirvöldin stjórni þannig að það, sem afgangs verður af hinum árlegu tekjum sjóðsins, verði greitt í jarða-bókarsjóðinn sem gjald til hjálparsjóðsins.

Samkvæmt 15. grein í lögum um laun íslenzkra embættismanna o. fl. ná lög þessi gildi 1. janúar 1876. Af því leiðir, að embættismönnum þeim, sem nefndir eru í 8.—13.

gr. laganna, skal veita laun þau, sem ákveðin eru fyrir sjerhvern þeirra í lögnum frá degi þeim er nú var nefndur, eins og þeir af þessum embættismönnum, sem 31. desbr. þ. á. höfðu náð meiri launum eptir lögum þeim er hingað til hafa verið, en þeim er veitt er í lögnum, eiga tilkall til viðbótar fyrir sjálfa sig samkvæmt 1. liði 7. greinar laganna, og mun þar að auki öðrum kennara við prestaskólann bera lík viðbót að upphæð 400 krónur árlega samkvæmt 13. gr. b. 1. a. fjárlaganna — allt samkvæmt hjálögðu bráðabirgða yfirliti yfir það, sem borga á 1876 samkvæmt 10.—13. gr. fjárlaganna.

Með tilliti til spurningarinnar um rjett embættismanna þeirra, til að fá launahækkun, sem eptir lögum þeim, er hingað til hafa verið, höfðu aðgang til að fá slík aukin laun, hafið þjer herra landshöfðingi í þóknanlegu brjefi frá 30. ágúst tekið fram, að ákvörðun þeirri í 3. liði 7. greinar laganna, sem hjer er um að ræða og sem að álitu yðar sje miður heppilega orðuð, mætti beita þannig, að gefinn yrði, þá er lögin næðu gildi, sjerhverjum embættismanni kostur á að kjósa, hvört heldur hann vildi framvegis þiggja laun sín samkvæmt lögum þeim, er hingað til hafa verið eða samkvæmt lögnum. Áður en nú leyst er úr þessari spurningu fyrir fullt og allt, hefur ráðgjafinn eigi viljað leiða hjá sjer tjáð þóknanleg ummæli yðar um ástæðurnar fyrir þessu álitu yðar, og skal þess fyrirfram getið, að ráðgjafinn, sem ekki hefur haft færi á að kynna sjer umræðurnar á alþingi, og því að eins getur byggt skilning sinn á orðum og máli laganna sjálfra, samkvæmt þeim helzt verður að ætla, að það sje hugsunin í nefndri ákvörðun, að embættismenn þeir, er þegar eru skipaðir, skuli halda rjetti sínum samkvæmt lögum þeim er hingað til hafa verið til að fá launaviðbót eptir embættisaldri sínum, þrátt fyrir það, að þeir þar með myndu fá hærri laun en hin nýu lög veita embætti því, sem um er að ræða, og getur ráðgjafinn eigi sjeð, hvaðan heimild geti fengizt fyrir því, að þeir, þrátt fyrir hina ljósu ákvörðun í 15. grein laganna, ættu að sleppa tilkalli því til launahækkunar, er leiðir af hinum nýju lögum.

Hvað viðvikur embættismönnum þeim, sem getur um í lögum um aðra skipun læknaþjéradanna á Íslandi o. fl. mun með tilliti til þjéradslækna þeirra, sem nú eru skipaðir, ekki verða spurning um rjett þann til að fá hærri laun en lögin heimila, sem þeir gætu haft eptir lögum þeim, er hingað til hafa verið, því 2. liður 3. greinar nýnefndra laga vísar að eins til 7. greinar launalaganna að svo miklu leyti þjéradslæknar þeir, sem nú eru skipaðir, hafa meiri laun, en þeim bæri samkvæmt 1. liði 3. greinar, og kemur því að eins við 1sta lið 7. greinar launalaganna; en þar að auki heimilar, hvað sem öðru liður, 3. liður 7. greinar þessara laga að eins embættismönnum þeim sem nefndir eru í þessum lögum, aðgang þann, sem getur um til hærri launa. Samkvæmt þessu munu þjéradslæknar þeir sem nú eru, frá 1. janúar 1876 að eins hafa tilkall til launa samkvæmt 1. lið 3. greinar lækna­laganna, og ef þeim 31. desbr. þ. á. bæri meiri laun en þeir eiga tilkall til samkvæmt þessum lögum, launaviðbót fyrir sjálfa þá, samkvæmt 2. lið 3. gr. lækna­laganna, sbr. 1. lið 7. greinar launalaganna, og skal um það vísað til meðfylgjandi yfirlits.

Með tilliti til þess, að tekjurnar af embættisjörðum skulu til greina teknar, þá er laun lækna þeirra, sem nú eru, verða ákveðin, skal ráðgjafinn þjónustusamlega skora á herra landshöfðingjann að útvega skýrslur þær, sem samkvæmt 3. grein lækna­laganna ber að útvega í þessu tilliti frá læknum í eystra þjéradí suðurumdæmisins og í Eyjafjarðar og Þingeyjarsýslum, og er áskilið þar eptir að kveða nákvæmar á um hvernig reikna skuli launaviðbótina handa þessum 2 læknum.

Með tilliti til skrifstofufjár þess, sem veitt er með 14. grein launalaganna og fjár-

1875

98
8da
nóvbr.

lögnum, skal vísað til yfirlits þess, er getið hefur verið, og skal ráðgjafinn með því að hann eins og sagt var, ekki hefur umræðurnar á alþingi, biðja sjer tjáð þóknanleg ummæli yðar um ástæðuna til þess, að skrifstofufje 2 amtmannanna hefur verið fært niður, og hvort eigi hafi verið ætlun alþingis, að þessi lækkun ætti einnig að ná til amtmanna þeirra, sem nú eru.

Loksins skal með tilliti til þess hvernig greiða skuli laun o. fl. vísað til fyrirmæla þeirra, sem getur um í dómsmálastjórnarbrjefi frá 20. febr. 1866 sbr. við brjef hinnar íslenzku stjórnardeildar frá 15. apríl 1851 og 4. marz 1871¹.

Í sambandi við þetta skal ekki undanfellt að geta þess, að með því að það riður í bága við 25. grein stjórnarskrárinnar, að alþingi hefur neitað 192 króna árs upphæð þeirri, sem fjárlagafrumvarpið veitti sem styrktarfje í stað spítala þess á Gufunesi, sem hefur verið lagður niður, en þetta styrktarfje var veitt með konungsúrskurði frá 18. septbr. 1793, hefur ráðgjafinn til þess að bæta úr göllum þessum við fjárlagafrumvarp það sem alþingi hefur samþykkt, álitnið sjer skylt að reyna að fá ofannefndan konungsúrskurð frá 1793 felldan úr gildi, áður en fjárlagafrumvarpið var borið undir úrskurð konungs, og hafa tillögur um það verið samþykktar með konungsúrskurði frá 7. f. m. Um leið og vísað er í þessu tilliti til auglýsingar ráðgjafans frá 9. f. m. í stjórnartíðindum A nr. 12, skal yður veitt umboð til, að því leyti styrkir þeir, sem nú sem stendur eru veittir, eigi skyldu verða greiddir af árstekjum styrktarsjóðs þess, sem stofnaður var með konungsúrskurði frá 14. marz 1832, að greiða það sem á vantar úr jarðabókarsjóðnum í von um aukafjárveitingu, og býst ráðgjafinn við að fá skýrslu um það sem gjört er í þessu tilliti.

Um leið og nokkur sjerstaklega prentuð exemplör af fjárlögnum og athugasemdunum við fjárlagafrumvarpið, eru send yður hjer með til þess að þjer sjálfir getið notað þau og útbýtt þeim til hlutaðeigandi embættismanna, skal að lokum tekið fram, að brjef þetta skal birt í stjórnartíðindum deildinni B.

99

8da
desbr.

Brjef landshöfðingja (til bæjarfógetans í Reykjavík).

Í þóknanlegu brjefi frá 27. f. m. hafið þjer herra bæjarfógeti tjáð mjer, að Guðlaugur Sigurðsson hafi 26. janúar þ. á. verið settur inn í hegningarhúsið hjer í bænum eptir að vera dæmdur í 16 mánaða þetrunarhúsvinnu, og að hann hafi tekið út hegningu þessa með því að vera í einhýsi nótt og dag; en þess vegna ber samkvæmt 14. grein almennra hegningarlaga að stytta hegninguna um þriðjung. Þjer hafið því spurt um, hvernig reikna skuli hegningartíma þenna sem verði $10\frac{2}{3}$ mánuðir, er hann sje stytur á nefndan hátt.

Af þessu tilefni leiði jeg ekki hjá mjer þjónustusamlega að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstafanar, að reikna skal hegningartímann er færður er niður, samkvæmt hinni tilvitnuðu lagagrein, þannig, að heilir mánuðir reiknist sem rímmánuðir, en hlutar af mánuði verði einatt reiknaðir, eins og mánuðurinn hefði 30 daga án tillits til þess, í hverjum mánuði fanganum er sleppt. Guðlaugi Sigurðssyni þeim, sem spurt hefur verið um, ber því að sleppa úr hegningarhúsinu 15. þ. m. um sömu klukkustund og hann var settur inn 26. janúar þ. á.

1) Brjef þessi eru prentuð í tíðindum um stjórnarmálefni II, 306 og III, 145, og Lovsamling for Island XV, 71.

